87. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. november 1-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utca Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Uj korszak.

(=) Az emberiség az ő haladásában nem ismer, mert nem ismerhet pihenőt. S habár valamint a felhők gyakran boritják a napot, vannak oly időszakok, melyekben az ellenáramlatok következtében, az emberiség, vagy annak egyik része, stagnatióra kényszerül, s habár ez időszakok gyakran tovább tartanak, mintahogy azt azok, kik a gyorsabb haladás barátai szeretnék, végleges megakadályozni azt nem lehet, bármint erőködnek is ezen a haladás ellenségei. Tévedés, igazság folytonos harcban állanak egymással, s az emberi gyarló természet az oka annak, hogy a tévedés hamarabb talál alkalmat talajra, s csak mikor ennek rombolásai, káros hatásai észlelhetők, akkor jön el az igazság ideje is, s az emberek hajlandókká válnak ennek szavait meghallgatni, és e szerint cselekedni.

Nagy tévedésben van az emberiség céljai iránt a szabadelvü haladás ellensége. Nagy tévedésben van azért, mert hamis feltételből indul ki, s igy nagyon természetesen hamis következtetésre jut. Egyes jelenségekből, melyek az ember durva ösztöneiből magyarázhatók csak meg, melyeken sem a nevelés jótékony befolyása nem szeliditett, vagy melyek más körülmények behatása folytán idéztettek elő, egyoldalulag és tévesen oly következtetéseket von le, mintha e jelenségek a szabadelvüség, a szabadelvü haladás eredményei volnának.

Megrögzött előitéletek megbénitják a józan gondolkodást, s lehetetlenné teszik a világos látást. Innen vannak azok a józan észszel ellenkező ferde okoskodások, melyeket immár hosszu idő óta a szabadelvü haladás ellenségeitől folytonosan ismételni hallunk. Ám ez nem volna oly baj, hogyha a megrögzött előitéletekben leledző embert meggyőzni lehetne. De nem lehet meggyőzni. A legvilágosabb okoskodás süket fülekre talál, a legtalálóbb érvek csak az ellenmondást teszik makacsabbá. Mert az a szomoru dolog, hogy az előitéletes embert még világos érvek sem győzik meg nézetének helytelenségeiről, habár be tudja látni maga is, hogy az ő nézetei mellett felhozott érvek tarthatatlanok, hogy rendszertelen, helytelen gondolkodás eredményei, melyek az igazság napfényes világa mellett meg nem állanak.

Hiszen minden kornak megvannak a maga körülményei, szükségei, melyeket ignorálni nem lehet. A mi egy nemzetre nézve hosszu időn át üdvös volt, abból még nem következik, hogy az a változott körülmények és viszonyok folytán, az idők további folyamatában is üdvös és célszerű legyen. Ki nem látja be, hogy a mai Magyarország kinőtt már azokból az intézményekből, melyek egy-két vagy három század előtt reá nézve életkérdés voltak. A szerves élet törvényének a phisikai és erkölcsi életben alá van vetve minden. A szerves élet törvénye pedig a fejlődés, s az erre szolgáló tényezők felhasználása. Mily közelfekvő példa, melyet éppen azok nem akarnak belátni a kik folyton hivatkoznak a multra, a nemzet ezer éves munkájára. Hiszen ez az ezer éves mult csak azért volt lehetséges, — mert a nemzet, habár óriási küzdelmek, gyakran a megsemmisülésig vitt harcok dacára, belátta, hogy haladnia kell, s csak akkor nem haladott, mikor időközönként önmagáról feledkezett meg.

Miért akarják azok a különben tiszteletreméltó urak a nemzetet haladásának egy ujabb lépésében meggátolni, mikor a história is megtanithatja őket, ha szavát meg akarják hallgatni, hogy e nemzetnek fenmaradása, józan szabadelvü haladásától függ? Miért nem fognak kezet a haladás barátaival, hogy a nemzet a szabadelvü vivmányok birtokában, mentül előbb tehessen le eltünt századok korhadt előitéleteiről, hogy e haza földjén testvér legyen mindenki, a ki ez áldott ország levegőjét szivja, aki termékeny földjének kenyerével táplálkozik, nehogy a második ezredév hajnala is egy részekre szétszakadt nemzettestet találjon, beteges széthuzásban, átkos egyetlenségben, nem értve egymást kinzó bajában; nemvéve részt egy szivvel ujongó örömében? Nem a jobbak verejtékére méltó-é ez ország nemzetiségeinek, felekezeteinek egyesitése?

S mit látunk ahelyett? A viszonyok téves felfogásából, vétkes előitéletből származó átkos egyenetlenségeit puszta theoremák fölött, vagy pedig eltitkolt, de mégis-

A „ZALA" tárcája.

Őszi hervadás.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Irta: *M. Janka.*

Kedves Barátnőm!

Ismerve nem s szivedet, azt hiszem nem lesz terhedre, ha egy emberbaráti kötelesség teljesitésére kérlek fel. — Légy oly szives: tégy koszorut szegény Berta sirjára! Azt hiszem: te is tudod, mennyi keserü emlék fűződik a kis sirdombhoz és mennyi édes reményt takarnak a hideg göröngyök? — Nagyon roszszul esnék, ha tudnám, hogy e szép ünnepen, amit a halottak emlékének szentelünk, éppen az ő sirja lesz csak elhagyatott. — Személyesen elmentem volna, de ebben hivatalos teendőim gátolnak meg. Ismételve felkér

szerető barátnőd:

Mariska.

* * *

Édes jó Mariskám!

Kérésednek eleget téve, szivesen megyek a sirhoz a kegyelet adóját leróni. — Hisz én is osztozom veled a szegény korán elhunyt pályatársnő elvesztése fölött érzett részvétben. Ugyan személyesen őt nem, de hirből ismertem. — Ha idő d engedné, jó hatással volna reám, ha e szerencsétlen sorsüldözött mult ját legközelébb velem kimeritően megismertetné d.

Bővebb tudositást vár

igaz barátnőd:

Ilona.

* * *

Kedves Ilonám!

Miután kivánságomnak oly készséggel megfeleltél, szakitok magamnak annyi időt, hogy leirjam kedves halottunk élettörténetét. — Megkisérlem csak a főbb mozzanatokat belőle feljegyezni, hogy ezáltal megismerhesd egy szerencsétlen lélek sok szenvedését.

Ugy előttem van szegény Berta most is!

Mintha csak reám nézne most is azzal a fáradt mosolyival, mely ajkai körül játszadozott, ahányszor vele találkoztam. Az égbe készülő lélek halvány, elmosódó, bágyadt fénye volt az: egy gyengén rezgő sugára annak a tiszta, de perzselő lángnak, mely mégemészthette.

Vannak lelkek, kik nem a föld számára születnek; akiket már születésükkor eljegyez a menny és tisztán sugárzó, makulátlan, eszményi lelkök egyszer csak észrevétlenül ellebben a fakó, a rideg földről, mint egy égbe szökkenő sugár.

Szegény Berta! szegény jó, tiszta lélek! — Akkor röppent el tőlünk, mikor legeszményibb fényével ragyogott.

Sohasem felejtem el, — mikor egyszer nála voltam.

Éppen alkonyodott.

A nap bágyadt sugarát félve, reszketve bocsátotta a szárazra hervadt galyakra. Mintha az is bucsuzott volna a haldokló természettől. Hisz elég volt egy hideg éjszaka dere, hogy az aszott lombok fakó levelei leperegjenek.

A kerti lugasban ültünk némán.

Hiába rezgett el hozzánk őszi légen át a nap derüje, mi hallgattunk. Talán az enyészetnek lelkünkre nehezült gondolatait akartuk elhallgatni, eltemetni mindketten.

Az őszi derü sem oszlathatta el a fájó gondolatokat.

Hisz a folyondár is, mely a nyár hevében oly kellemesen árnyékolta be a lugast, jobbára lehullatta lombjait és ez is csak arra emlékeztetett bennünket, hogy nemcsak a természetnek, hanem szivünknek is van virágfakasztó kikelete, forró nyara és mindent, mindent elhervasztó ősze.

Vasárnap délután volt.

A közeli kápolna kicsiny harangja csengve-bongva rezegte át a falusi csendet. Esti áitatosságra hivta egybe a hivőket: a mennyhez, a túlvilági boldogsághoz fűződő reményekre szentelt falai közé.

Berta álmadozva merengett maga elé. Könyv volt kezében. — Egyike azoknak az igazán hűséges barátoknak, kikben sohasem csalódunk; mert sohasem igérnek, sohasem esküszenek, de azért hűségesek a sirig. Azért a fényes, ragyogó tündérvilágért, hova szellemünket a képzelet szárnyai elviszik, azért a leirhatat-

nyilvánvaló önző célokért való elkeseredett harcot.

S azoknak, a kiknek karöltve kellene fáradozni e nemzet boldogitásán, akadályokat görditenek a jóakaratu törekvés elé, hogy e nemzetet odadobják az örökös perpatvarnak, elkeseritő nemzetiségi civakodásnak.

Biston reméljük, hogy a szabadelvü törvényjavaslatok, azok is, melyek immár szentesités végett felterjesztettek ő felségéhez, azok is, melyek ujabb tárgyalásukat várják a főrendiházban — törvényerőre fognak emelkedni; s e háza áldott térgin egy uj korszak fog kezdődni, nem dicstelenebb az előbbinél, melyben a kar erejének jutott a döntő szerep; egy uj korszak, mely lassan fogja előkésziteni a magyar társadalom átalakulását, mely meg fogja teremteni a nemzet egységét, egységben nagy erejét, erejében megingathatlan bizalmát, bizalmában méltóságát és méltóságában azt a tekintélyt, mely irigyeltté fogja tenni szomszédjainál.

De akkor szükséges, hogy a társadalom is mondjon le nevetséges félszegségeiről, melyek fogva tartják s melyek szeretetreméltóságát, s a szükség napjaiban dicséretre méltó erényeit elhomályositják. Mondjon le némely előitéletéről, melyek józan gondolkodásu idegenek előtt szánalmat gerjesztenek. S hogyha az átalakulás lassan meg fog történni, az utódok, kik egy boldogabb kornak minden nemes intézményeit élvezni fogják, áldva-áldják majdan azokat a férfiakat, kik lelkök tiszta meggyőződésével, meggyőződésük lángoló hevével, szivós kitartással vezetik a nemzetet minden akadályon keresztül az uj korszak ösvényére.

Hohenlohe herceg, az uj kancellár.

A *„Pester Correspondenz“*-nek egy berlini, diplomáciai körökből eredő levele egy beszélgetés lefolyásáról tudósit, a mely beszélgetés az emlitett Correspondenz levelezője és egy német államférfi közt folyt le, a ki magas állásánál fogva teljesen független a pártpolitikai küzdelmektől.

Caprivi gróf lemondását, a ki hivatalos működésének utolsó napjáig birta Vilmos császár bizalmát, az a tárgyi lehetetlenség okozta, hogy a német birodalmi kancellár nem volt egyszersmind egy személyben porosz miniszterelnök. Ez a gyakorlati lehetetlenség Caprivi gróf közt illetékességi és vélemény összeütközést okozott minduntalan. Többször Vilmos császár legmagasabb tekintélyére és egész energiájára volt szükség ez összeütközések elháritása végett. Rosszabbá tette a helyzetet az, hogy a kancellár sajtóközegei, a „Kölnische Zeitung“-gal élükön, Eulenburg gróf félhivatalos lapjai ellen friss, jókedvü, de emellett a legélesebb fegyverekkel vivott hirlapi polgárháborut viselték. Vilmos császár, aki az ugynevezett udvari befolyásokkal szemben nem csak hozzáférhetlen, hanem szinte bizalmatlan, az europai uralkodók közt a legszorgalmasabb ujságolvasók közé tartozik. Ennek folytán az elkeseredett hirlapi háboru a német birodalom első méltósága és a porosz királyság legmagasabb állami hivatalnoka közt nem maradhatott reá hatás nélkül. *Vilmos* császárnak épp ugy, mint elődének, Nagy Frigyesnek, a a legenergikusabb jellembeli önállósága van és az a különös becsvágya, hogy a politika irányát első sorban a korona akaratától és tekintélyétől tegye függgővé; másrészt az, a mit ő maga a közvélemény jogos és becsületes kifejezésének tart, félre nem ismerhető befolyással van elhatározására. Nem egyedül e pontban modern császár ő. Csakhogy a politikusoknak, a kik a n é m e t b i r o d a l o m v i s z o n y a i t az angol parlamenti gépezet sematizmusa szerint itélik meg, nem szabad abban az illuzióban ringatni magukat, mintha Vilmos császár a közvélemény áramlatai által vezetni engedné magát, vagy követi őket. Egy a berlini udvarnál akkreditált nagykövettel folytatott beszélgetésben minden hátsógondolat nélkül való nyiltsággal ugy fejezte ki Vilmos császár ezt az önálló nézetét, hogy ha a porosz királyoknak reformeszméjük van vagy egyáltalán valamely politikai mozgalmat helyesnek tartanak, — maguk állnak annak élére s maguk lesznek a reform vezérei. E becsvágyában a vezetésnek Vilmos nem engedi magát politikai jelszavak által megtévesztetni. Neki mindegy, épp ugy mint Nagy-Frigyesnek és Bismarcknak mindegy volt, hogy a reformeszmét konzervativnek, haladónak, — vagy szabadelvünek nevezik-e.

A fő-dolog rá nézve csak az: vajjon a reformot ő maga helyesnek s az államra hasznosnak tartja-e. Tanácsosainak és minisztereinek megválasztása körül is csak ez mértékadó ránézve. Igazságtalanság lenne Caprivi gróf iránt, ha őt csak a császár politikai főhadsegédének tartanák. Államférfiui érdemei magasabb méltánylást érdemelnek. Hogy összehasonlitással katonai téren maradjunk, a leendő porosz miniszterelnököknek és birodalmi kancellároknak is be kell érniök Vilmos császár alatt annyi hatalommal, a mennyit egy parancsnokoló tábornoknak adnak, a ki a politikai stratégia kész programmja és meghatározott menetirány szerint a polgári kormányzat legmagasabb hivatalát átveszi. A politikai hadvezér és táborkari főnök legmagasabb tekintélyét Vilmos császár magának fogja fentartani Caprivi gróf minden utódánál is. — Ezért a német birodalomban a kancellári méltóságra egy személyben egyesitve a porosz miniszterelnöki hivatallal, csak elsőrangu diplomata, vagy a legmagasabb katonai és politikai tehetséggel biró tábornok alkalmas. Caprivi gróf ez utóbbi kivánalomnak tökéletesen megfelelt. Hohenlohe Klodvig herceg, Elszász-Lotáringia főkormányzója, — volt párisi német nagykövet megfelel egy elsőrangu diplomatával szemben emelt kivánalomnak, a ki a legnehezebb időkben gyűjtött sikereket és tapasztalatokat. Hohenlohe herceg a Bismarck-féle iskolából való legkitünőbb német diplomaták egyike, sőt ama kevesekhez tartozik, kiket maga Bismarck nemcsak a legnagyobb tiszteletben részesitett, hanem személyes barátság által is kitüntetett, mint I. Vilmos Hohenlohe herceget és Reuss herceg volt bécsi német nagykövetet. Hohenlohe Klodvig hercegtől magas koránál fogva — 75 éves, — személyes hazafias áldozat, a mit a kancellárság elvállalása által Vilmos császárnak hoz, a mely állás a mai viszonyok közt sokkal több gonddal és nehézséggel jár, mint a herceg mostani állása.

Elszász-Lotaringia főkormányzójának oly magas, alkirályi állása van, majdnem fejedelmi tisztelettel és hatalomteljességgel felruházva, hogy Hohenlohe hercegtől tényleg nagy áldozat, ha Vilmos császár akaratának megfelelőleg elfogadja a kancellárságot és a porosz miniszterelnökséget. A többi szövetséges államokkal és különösen Délnémetországgal való viszonyára nézve Hohenlohe herceg, a ki párisi német nagykövetté lett kinevezése előtt bajor miniszterelnök volt, a legalkalmasabb személy. A berlini udvarnál akkreditált diplomáciai képviseletek körében az uj kancellár mint diplomata ismert és kedvelt. Párisi hivatalos működése alatt a külügyminiszteriumban és a St. Germain negyed legsóvinisztább arisztokrata köreiben ugy nyilatkoztak felőle, hogy „ez az ellenség bir a lángelmével, hogy mindenütt barátokat tud szerezni magának.“ Erre a kiváló lángelmére az uj kancellárnak a német birodalmi gyülésen a a pártok egyenetlenségének és kicsinyes összeférhetetlenségének ellenkező genialitásával szemben sokkal több szüksége lesz, mint korábbi diplomáciai küldetésekor. De sok körülmény lesz majd segitségére. Mindenekelőtt szeretetreméltó személyes karaktere; igazi grand seigneur ő, a ki bajor kedélyességgel a legelőkelőbb diplomaciai ügyességet köti össze. Maga Bismarck herceg nevezte őt, mint Andrássy Gyula grófot is „Charmeur“-nek; róla mondta azt is, hogy megvan az a ritka erénye, hogy mindig az igazat mondja. A lángelmére, hogy mindenütt barátokat tud szerezni, a német szociáldemokratákkal szemben is nagy szüksége lesz Hohenlohe hercegnek. Ezek már előre is ellenségnek tartják őt. Tudják, hogy Elszász-Lotharingiában joggal mondják róla, hogy a hercegnek bársony kez-

---

lanul szép utazásért az eszményi élet magasabb regióiba nem kérnek soha semmit.

Szegény Bertának is a könyvek voltak kedvesei. Ezek hűségesen kisérték, vele voltak rövid életén át, egész a sirig.

Ekkor valami különös ihlet szállta meg lelkét. Letette a kezében tartott könyvet és kért engem is, hogy kisérjem el az esti ájtatosághoz . . .

Talán imádkozni akart szegényke azért a boldogságért, melynek reménye még itt tartotta tiszta, makulátlan lelkét a fakó föld göröngyei között, a rideg, ö n z ő érdekekért törő ember-hullámzás bántó zajában?

Szeretett, nagyon szeretett! Tisztán, égien, minden gondolata nélkül a földi gyönyörűségnek. Miért is volt az, hogy ilyen véletlenül közénk tévedt angyalnak is emberbe kellett szeretnie? — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Nagyon jól emlékezem rá, mikor sokszor várta, várta azt az egyetlent, kinek lényéhez voltak kötve az ő hervadó életének utolsó gyenge reményszálai.

Milyen gyönge érintéssel szét lehetett szakitani ezeket a szálakat! És mégis milyen zománctalan, durva szivének kellett lenni annak, aki azokat szét tudta szakitani! . . .

Tudom, mikor megirta, hogy várja, nagyon várja; bizik adott férfi szavában. És igazán bizott, igazán várt. Édes, tündéri álmak borultak lelkére; a szerelem költészetének kedves tündére el-elringatta ezt a jóságos beteg teremtést, ezt a semmi rosszat nem ismerő szegény szentet.

Jóságos teremtés!

Olyan korán kellett azokból a szép tündéri álmokból fölébrednie a kinos valóra. — Mennyivel szebb lett volna azokkal a kedves szép álmokkal, a szerelem költészetének tündérkarjain szállni át a neki való hazába: a mennyországba!

Husz éves volt még csak.

Szép reményekkel lépett ki az élet szinpadára, mikor sok küzdés után oklevelét elnyerte.

Remélt: ez volt a sziv tavasza.

A forró, — meleg nyárból nem jutott neki más, csak égető kin.

Aztán beköszöntött egyszerre az őszi hervadás. Istenem! miért is nem ad a gondviselés az ilyen eszményi lelkeknek olyan lényt, ki képes volna követni magasabb röptüket. Vagy miért kell az ilyen makulátlan sziveknek is érezni, földi léthöz szövődő szálaival az érzelmeknek!

Ugy szerettem volna szegénynek néha-néha elmondani lelkem sötét sejtelmeit. Ugy szerettem volna szegényt fölébreszteni; elmondani neki, hogy ne higyjen, ne reméljen; — mert nincs, nem lehet férfi, aki az ő égien tiszta szerelmét megérteni, méltányolni tudna. Ugy szerettem volna megmondani, hogy csalódni fog, hogy az ő makulátlan lelkének tiszta sugarát megöli, kiolija az élet realizmusa; és e csalódás el fogja őt temetni. De nem volt lelkem megérinteni azt a néhány tiszta aranyszálat, mely őt még a földhöz csatolta.

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Levelének elküldése után elmult megint egy év. Rá nézve az őszi hervadás éve.

A hervadó levelekre aranysugarakat hintő hangulatos őszi napok ismét megérkeztek . . . Az az idő, mikor rajongó lelkünk teljes idealizmusával csüngünk az elmulást hirdető bájos természeten. Szivünk bánatos álmodozásai közt járjuk a zörgő, sárga lehullt leveleket, s merengve tépjük, szakitjuk le az utolsó virágokat.

Az az idő, mikor az ember lelkét önkéntelen is oly édes bus álmadozásba ringatja a szép természet, haldoklásában felujitva a fájó régi emlékeket.

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Hiába várta a feleletet szegény Berta. Nem jött meg. Már akkor szegény leány are sn

tyübe bujtatott vas keze van. Szüksége lesz a vas kézre mint kancellárnak is; de még nagyobb szüksége lesz az alkotmányos bársony kesztyüre a német parlamentben!

A magy. ipar egy fényes alkotása.

A magyar főváros megint gazdagabb lett egy nagyszerű látványossággal és művészi szépséggel létesitett épülettel, ebben egy kápráztató fényességgel berendezett kávéházi helyiséggel, melynél érdekesebbet sem Bécs, sem Berlin nem képes felmutatni: a New-York biztositó-társaság palotájában megnyitották a művészies dus pompájában páratlan New-York vendéglővel összekötött kávéházat, melynek megnyitásán jelen voltak a városi hatóság fejei, országgyülési képviselők, pénzintézeti igazgatók és az egész fővárosi sajtó. A palota ma Budapest legszebb épülete. A benne ma megnyilt fényes helyiséggel az épület és annak kápráztató gazdagsággal kiállitott berendezése nemcsak a főváros disze lett, hanem arra is alkalmas, hogy európai hirhez jusson. E mellett az a legörvendetesebb, hogy ez a csodás fényü helyiség a New York palotájában, — melyet Europa legszebb kávéházának szabad nevezni, — teljesen magyar művészek és iparosok alkotása.

Ugy Magyarország minden részéből, mint a külföldről érkező látogatók számára oly nagyszerű mulatóhely e diszes telep, a melynek már maga a megtekintést is felette érdekes európai látványosság és a melyet már csak azért is tömegesen fognak felkeresni, hogy megismerjék a magyar mű-ipar csodás haladását és hogy mit létesitett itt egy hazafias magyar igazgató, a ki a legszolidabb amerikai vállalkozó-szellem lángeszével közösen a magyar fővárosban, annak legszebb részében a mű épitészeti és műiparí haladás valódi monumentumát állitotta fel. Különösen e pontban van joga Arányi Miksa doktor, igazgató kitünő eszméjének a közvélemény általános és jól megérdemelt elismerésére.

A legélénkebb forgalom középpontjában, ott, hol a kerepesi ut, a mely a keleti pályaudvarból a város belsejébe visz, és a pompás, széles, a párisi bulvárokat szépségben felülmuló Erzsébet- körut szeli egymást Budapest forgalmának legélesebb sarkán, — ott képez a New-Yorknak ez az architektonikus, érdekes monumentális épülete a vendéglő-kávéház fényes helyiségében egy állandó magyar iparművészeti kiállitást. Magyar főuraink és a nagyszámu polgári arisztokrácia, a mely a fővárost meglátogatja és annak a vidéki vásárlóereje és vagyonossága által nagyvárosi jelleget ad, a New-York budapesti palotájában most egyszerre több alkalomra talál, hogy megismerje, mire képes a magyar műipar.

Ennek jótékony hatása lesz az is, hogy a jobb magyar társaságban mindinkább hozzá fognak szokni ahhoz, hogy a műipari gyártmányokat itthon Magyarországon szerezzék be, nem pedig a külföldön.

Mezőgazdaság és ipar.

A mi az államnak minden elképzelhető szervezői és financialis behatását a magyar mezőgazdaság előmozditására illeti, a kormány és az ellenzéki pártok vezérei közt — mint a „Pester Correspondenz" jelenti, — örvendetes egyetértés van. Ez épp oly szükséges is, mint természetes, mert e téren a megitélésben pártkülönbségről szó nem lehet, — nem szabad, hogy legyen. A budgetből erre nézve megtörténik minden, a mit az állami pénzügyek csak megengednek. Nem szabad feledni, hogy azok a nemzetközi tényezők, melyek a mezőgazdaság jövedelmezőségének ártanak, Magyarországon épp ugy gyakorolják hatásukat, mint Németországban, sőt még Amerikában is. Csupán egy szempontból nem lehet ezeket a bajokat meggyógyitani. A leghatalmasabb eszközök, hogy a mezőgazdaságnak nyereségesebb alapot adjunk, mindenütt csak a sokféle, a még mindig jobban kiterjesztendő mezőgazdasági iparágak fejlesztése. Midőn egy legelsőrangu magyar bankintézet tőkéjét és kibocsátási hitelét a világon a legfontosabb mezőgazdasági iparágak egyikének a cukoriparnak létesitésére forditja, ezzel a földművelő nép ezreinek jövedelmező munkát ad és gyakorlatilag előmozditja nemcsak az illető megye, hanem az egész ország mezőgazdasági érdekét. Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter látogatása a magyar cukoripar-társaság szerencsi gyárában, érthető utasitás és energikus bátoritás az összes magyar bankoknak, hogy mihamarabb kövessék a magyar általános hitelbank által adott, a mezőgazdaság javára a legnagyobb siker által koronázott kitünő példát. A magyar általános hitelbanknak energikus pénzügyszakértői teremtő-erő által mindig kiváló igazgatója, Kornfeld Zsigmond a miniszterhez intézett beszédében csakis az igazság bizonyitó ereje által, hatásos érveléssel mutatta ki, mily benső, eleven, elválaszthatlan összefüggésben van az ipar a mezőgazdasággal. Ennek a legmagasabb europai szinvonalon álló magyar iparvállalatnak az igazgatósága büszke lehet rá, hogy ez a magyar gyár a gazdasági élet Magyarországon most leginkább fenyegetett ágának, a mezőgazdaságnak a legbecsesebb szolgálatokat teljesiti. Ugyanaz az igazgató hangsulyozta, — a mire nem győzünk eléggé emlékeztetni, — hogy mennyire egymásra van utalva az ipar és a mezőgazdaság. E magyar gyár sikere ujabb látható bizonyitéka annak, hogy mily nagy hasznára van az országnak az, ha mozgó tőke és ingatlan vagyon, szellemi és testi erő közös működés végett szövetkezik. Az ily egyesitett erők munkájának legnagyobb az áldása a mezőgazdasági ipar terén. Megegyezik ez Festetics Andor gróf földmivelésügyi, miniszter programmjának vonatkozó pontjával is, a ki ez által és intenzív mezőgazdasági kultura, az állattenyésztés okszerű fejlesztése és számos más gyakorlati reform által akarja a magyar mezőgazdaságot előmozditani. Festetics gróf maradandó és becses fontosság által kitünő programmjának egyes részleteivel legközelebb kimeritőbben fogunk foglalkozni.

---

halált bejelentő veszélyes piros rózsák mutatkoztak.

Gyakori köhögése nem engedte, hogy tovább éljen annak a szép hivatásnak, amit ő oly sok küzdés mellett is nagyon szeretett. Nem jelenhetett meg soká kicsinyei közt.

A nedves, hideg téli idő ágyban találta.

S mikor engedni kezdett a tél fagya, és a jég páncélja megrepedt, hogy utat adjon az ébredésnek örülő kicsinyke folyónak, s mikor már a fakadó rügyek és a korán érkező madarak várták az enyhébb levegőt, az édesen melegitő napsugarakat, — szegényke kiszenvedett . . .

Igy lett a boldogságból és örömökből keveset elvezett szenvedő lélek oly korán a siré.

Nem tudta lelkét felmelegiteni senki, semmi.

Ami őt éltette, az reménye volt s azt megtépte a csalódás. Az aranyszálak szétszakadtak — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Kérésednek eleget téve, megismertettem veled rövid küzdelmes életét.

Lásd, mily hamar elveszitjük azt, aki nem képes már felmelegedni az életben, — s akit nemcsak kinzó beregség gyötör, hanem a lelkén ejtett sebek is őrölnek a halál számára.

Isten veled! A kegyeletes estén szellemileg nálatok lesz s veletek érez:

Mariskád.

Tollfuttában.

Kegyelet!

Milyen könnyen dobálódzunk ezzel a szent szóval.

Hangoztatjuk uton utfélen, hirdetjük hangos szóval, nagy földet bejáró kérkedéssel.

És elfeledjük, hogy maga a kegyelet szent érzelme, belső lényegének összes kriteriumával belefulad a ceremoniák, a részvétben emberhullámzás, a megbámultatásra szamitó hivalkodás szivet, lelket lehüző, profán zajába . . . .

Minden esztendőben elmegyünk szendergő halottjaink sirjához, legalább egyszer: halottak estéjén. És ezt a kegyelet ünnepének nevezzük.

Jól van! Legyen hát a kegyelet ünnepe!

Hisz kétségtelen az, hogy vannak ez esti ünnepnek, mely a sirok fölött gyujtja ki a szeretet oltárlángját, lélekemelő mozzanatai.

Minden mozzanata az, mely a zajtalan, csendes, feltünést kerülő megemlékezés igaz bensőségével áhitatra, részvétre hivja az érező szivet.

Ellenben minden mozzanata nem az, amely a nagyzás, a hivalkodás, a feltünni vágyás bánto cifraságaival, izléstelenül pazar külsőségeivel megbontja a valódi, csendes kegyelet bensőségének megható összhangját.

Annak a megemlékezésnek, mely az őszinte kegyelet szálaival gyökerezett a szivbe, mely a sirig tartó szeretet melegével táplálkozik: mindig ünnepe van, valahányszor az emlékező lélek gondolatára s vesztő szív fájdalmasan megdobban.

De ha e mellett a sorsközösség gondolatával vigasztalódó szivek egy közös ünnepet is szentelnek az elvesztettek, a sirban nyugvók emlékezetének: nagyon széppé, nagyon meghatóvá, nagyon lélekemelővé lehet a kegyeletnek e közös ünnepe is, ha a megemlékezésnek valóban tiszta, valóban bensőségteljes megnyilatkozása áhitatra hivó, csendes templommá avatja akkor a temetőt.

De ha a nem muló szeretet egyszerű koszoruja, a tiszta fénynyel sugárzó emlékezés egyszerű mécslángja helyett vásári kirakatok tündöklésével borítjuk el a sirokat és erre azt mondjuk, hogy ez kegyelet: akkor vagy nem is érezünk kegyeletet vagy a külsőségeket hajhászó tömeg kedvéért tőlaldozzuk annak egyszerű, megható, a nemesebben érező lelkeket is lélemelő megnyilatkozását.

Szomoruan tapasztaljuk pedig, hogy az emberek nagy része még ezzel a szent érzelemmel: a kegyelettel is pózol. Még ezzel is hatást keres.

Igy lesz azután minden esztendőben, halottak estéjén a temető — nem a csendes megemlékezés, a néma áhitat, a megvonuló kegyelet templomává, hanem a hivalkodás, — a tündöklésben, nagyzásban való versenygés sir-kirakatainak vásárterévé, ahol a fájó emlékezet őszinte fohászai belefulnak a bámulva tolongó, részvétlenül tova-hullámzó ember-tömegek profán zajába s ahonnan fázva, megborzongva menekül őszinte könyeivel a valódi kegyelet . . . . .

Legjobb azt az érező lelkeknek elkerülni vagy csak távolból — hova már nem hat el a vásári zaj — nézni a hivalkodás fényét és elgondolni, hogy: „vanitatum vanitas; ommia: vanitas."

HIREK.

— **Kossuth Ferenc itthon.** A halhatatlan érc-magyar fia: Ferenc, okt. 28-án visszaérkezett hazájába. Csáktornyára, az első nagyobb határállomásra, reggel tél 5-kor robogott be a prágerhofi vonat, amelyen Kossuth Ferenc jöttét várták. Szakadott a zápor, koromsötét volt és a

pályaudvar mégis megtelt a Kossuth-fiút látni akaró közönséggel.

— *Hol van Kossuth Ferenc?* kérdezték kalauzokat. Ezek nem tudtak felvilágosítást adni, a közönség pedig azt hitte, hogy nem akarnak, mert Kossuth Ferenc nyugvását nem szeretnék háborgatni. A csáktornyaiak hagyták továbbrobogni a vonatot, kibontatlanul maradt a városházán ereklyeként őrzött nemzeti zászló, amelyet Kossuth Ferenc, atyja holt testének hozatalakor, amikor először átlépték a magyar határt Mogyoródnál, megcsókolt.

A vonat félhatkor ért Nagy-Kanizsára. A pályaudvar, a még mindig sötét hajnal dacára, tele volt éljenző néppel. De a kalauzok most se tudták megmondani, hol van Kossuth Ferenc. A szónok azonban itt türelmetlen volt. — Beszédét el kellett mondania. Követelte: költsenek fel minden alvót. „Senki sem tekintheti azt sértésnek — mondta — ha Kossuth Ferencnek nézik, költsenek fel mindenkit.“ Kivált a belfüggönyzött első osztályu ablakok előtt hangzott türelmetlenül az „éljen Kossuth Ferenc“. A vonatnak már nemsokára indulnia kellett, amikor az egyik első osztályu ablak függönye félremozdult s mögötte megjelent Kossuth Ferenc arca. Kilépett a perronra Tuboly Viktor ügyvéd s a nagy- és kis-kanizsai polgárok nevében lelkes szavakkal üdvözölte őt.

Kossuth Ferenc igy válaszolt:

Igaza volt a szónoknak, hogy mikor először hazajöttem gyászolni jöttem a nemzettel atyámért, most pedig hazajöttem dolgozni a nemzettel a nemzetért. Biztosithatom az urakat, hogy akképp fogom teljesiteni kötelességemet, hogy mielőtt elérjük azt a célt, amely célja volt atyámnak egész életén át. . .

Még el sem hangzottak az éljenek, a vonatnak tovább kellett robogni.

A budapesti fogadtatás alkalmával mondott beszédében kijelentette, hogy: „azon nagy ellentét mely atyja és a király között volt, most a sirban van.“ Általában hangsulyozta, hogy a törvény- és királytisztelet keretei között kivánja szolgálni hazáját azon az uton, mely „előbb-utóbb a haza függetlenségéhez vezet.“

— **Gróf Festetich Tassiló vendégei.** Dewonschire angol herceg és neje, továbbá Thurn Taxis herceg, Milbanc angol konzul, báró Berchtoldsheim Antal, zagrábi hadtestparancsnok és még számos előkelő vendég gyült össze Keszthelyen — mint nekünk irják — a hol gróf Festetich Tassilónak vendégei. A gróf vendégei tiszteletére nagy vadászatokat rendez az uradalom erdeiben.

— **Megyebizottsági tagok választása.** A folyó évben Knausz Boldizsár és Rechnitz Vilmos elhalálozása folytán a törvényhatósági bizottság választott tagjai sorában két tagsági hely üresedett meg, melyek választás utján okt. 29-én tölt tétek be. Megválasztattak: dr. Fried Odön ügyvéd és Juhász György v. főszámvevő.

— **Gyászhir.** Papp János, som.-miháldi plébános, csurgó-kerületi esperes — mint részvéttel vesszük a hirt — meghalt. Az elhunyt 34 évig volt Miháld fárának plébánosa s ez idő alatt a nép jóléte, az iskola felvirágoztatása érdekében sokat munkált. Haláláról a következő gyászjelentést adták ki: A véghetetlen isteni gondviselésnek tetszett főtiszteletű Papp János Csurgó kerületi esperest, miháldi plébánost, a csurgó állami tanitóképezde tanácsosát, Somogyvármegye bizottsági tagját 1894-ik év október 28-ik napján, délután 4 órakor, életkora 64-ik, áldozárságának 40. évében rövid szenvedés és a haldoklók szentségeinekájtatos felvétele után ez árnyékvilágból kiszólitani. A boldogultért a szent miseáldozat október hó 30-án délelőtt 9 órakor fog a miháldi plébánia templomban a mindenhatónak bemutattatni, hült testemei ugyan az nap délelőtt 10 órakor fognak a miháldi plébánia-lakban beszentetni és ennek megtörténte után az itteni róm. hath. temetőben nyugalomra tétetni. Miháldon, 1894. október hó 28-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! Az összes rokonság és Csurgó kerületi papság.

— **A tanitók sérelmei.** A tanitók sorában sürüen hangzanak a panaszok, hogy a nyugdijba beszámitható tanitói fizetéseknek ujabb összeirásánál a tanitókat kijátszották és jövedelmeikben megkárositották. Egyes, nagyobbára hitfelekezeti iskolák, hatóságai a közoktatásügyi miniszter azon rendeletét, hogy a földilletmények készpénzben való feltüntetésénél a katasteri becslést kell irányadóul venni, örömmel vették s a tanitókat kárpótoltak ugyan az elvett földbirtokért, de nem a kimutatható tiszta jövedelem értékével, hanem a katasteri becslésnek megfelelő sokkal kisebb pénzösszeggel. A külön lakbér utalványozását sem engedte meg a közoktatásügyi miniszterium. A hazai tanitók országos bizottsága a sérelmek orvoslása végett első sorban a miniszteriumnál, ha ez sikerre nem vezet, a tövényhozásnál szandékozik lépéseket tenni. Az országos bizottság elnöke felhivja a sérelmet szenvedett tanitókat, hogy adataikat Somlyay István elnökhöz (Budapest, I. Városmajor-utca 31) mielőbb küldjék meg. Már ideje is volna a tanügy végleges rendezése.

— **Tanitógyülés.** A „Zalamegyei általános tanitóegyület“ nagykanizsai járási köre 1894. november 8-ikán d. e. 9 órakor tartja félévi (őszi) rendes közgyülését Nagy-Kanizsán, a községi polgári fiuiskola rajztermében, következő tárgysorozattal: 1. Elnöki jelentés és a választmány javaslatai. 2. Pénztáros-választás. 3, Poredus Antal ur, nagykanizsai tagtárs, egy órai gyakorlati tanitásának meghallgatása. 4. A gyakorlati tanitason tapasztaltak megvitatása zárt ülésben. 5. Darás Malvin, k. a. nagykanizsai tagtárs, felolvasása. 6. Folyó ügyek. 7. Abrahám Gyula ur, nagykanizsai tagtárs, felolvasása. 8. Inditványok. E közgyülésre a járási kör rendes és pártoló tagjait, valamint a tanügy érdeklődő barátait tisztelettel meghivja: Nagy-Kanizsán, 1894. nov. 1. Szalay Sándor járási elnök. Ülés után a „Polgári Egylet“ külön helyiségében társas ebéd lesz 1 irtos terítékekkel.

— **Novemberi előléptetések.** A cs. és kir. 48-ik gyalogezredben: Schaffer József és Teschner Henrik 2-od oszt. századosok I-ső oszt. századosokká; Sonnenfeld Sándor és Aulik József főhadnagyok II. oszt. századosokká, Justi Károly és szentkereszthegyi Kratochwil Károly hadnagyok főhadnagyokká; Lügner Károly hadapród tiszthelyettes hadnagygyá — a m. kir. 20-ik honvéd gyalogezredben: Reschofszky Pál, Vajda Ferenc és Bayer Pál hadnagyok főhadnagyokká; Csáky Róbert tart. hadnagy főhadnagygyá a tartalékban; Cavallár Ödön hadapród tiszthelyettes hadnagygyá, Molnár Károly törzsőrmester, hadnagy- kezelőtisztté; a VI. számu csendőrkerület állományában Tordai Sándor László csendőr hadnagy főhadnagygyá léptettetett elő. — O felsége továbbá megengedte, hogy 1894. évi november hó 1-vel dr. Darányi Árpád tartalékos főorvos 1894. május 1-i ranggal a tényleges állományba helyeztessék át.

— **Az iskolás gyermekek érdekében.** A városi gulya minden reggel közvetlen 8 óra előtt, tehát ugyanakkor hajtatott az iskola-utcán át alegelőre, midőn az iskolás-gyermekek serege sürgött-forgott ezen utcában s igazán a csodával határos, hogy a marhák a gyermekek életében kárt nem tettek. A főkapitányt beadványban figyelmeztették ezen ázsiai állapotra, mire haladéktalanul intézkedett, hogy addig, mig a marhahajtásra más ut kinem jelöltetik, a városi gulya reggeli 7 órakor vonuljon át az iskola-utcán, mi ő-tal eléretett legalább az, — hogy a gyermekek életbiztonsága nincs oly közvetlen a veszélynek kitéve.

— **Tömeges gomba-mérgezés.** A közönségnek azon rossz szokása van, hogy élelmi szereket, melyek különben orvoshatósági felügyelet alatt állanak, házaló elárusitoktól is vásárol igy azután megtörténik, hogy az elárusitók eladják azon cikkeket, melyek ha nyilt piacra kerülnek, okvetlen a felügyeletet gyakorló városi orvos által confiskáltatnának. Ezen könynyelmü bevásárlásért kedden több család lakolt városunkban. Weisz Emil ügynök, Morandini épitőmester, Darás Gusztáv, takarékpénztári tisztviselő és Hikády posta és távirdatiszt házában kedden gombát vásároltak, melynek elvezete után mindnyájan rosszul lettek és csakis gyors orvosi segélynek tudható be, hogy a constatált gomba-mérgezés néhány személynél végzetessé nem vált. A rendőrség erélyesen nyomozza a gombákat elárusító két asszonyt, már nyomában is van.

— **A differitisz le van győzve.** Orvosi körökben és laikus körökben egyaránt nagy érdeklődéssel várták az estét, melyen Bókai tanár, ez a mikitünő gyermekorvosunk, felolvasást volt tartandó a királyi orvosegyesületben a differia serumról tett kisérleteiről. Bókai professzorról elismerik mindenki — és el kell, hogy ismerje — hogy nagyon alapos és nagyon lelkiismeretes ember, aki csak nagyon alapos és nagyon lelkiismeretes megfontolás kutatás után, mond véleményt. A mikor már az egész világ tapsolt Behringnek, akkor Bókai még mindig igen rezervált magatartást tanusitott e kérdésben. Kétszeres fontosságot tulajdonitunk tehát az ő kijelentéseinek, melyek megerősitik, hogy a serum bevált s hogy végre megvan a gyermekgyilkos differitisz orvoszere. A soproni orvosok is próbát tettek már a szerummal és nagy az öröm körükben, hogy eredményuyl. Sz. J. vármegyei tisztviselő 4 éves leánykájának szerummal mentették meg az életét. Ez az eset most arra ösztökélte az orvosokat, hogy magánadakozásokból gyüjtsék össze azt az összeget, a melyre szükség van, hogy a városi főorvos őrizete alatt legyen elegendő anyag szegény szülők gyermekeinek kellő időben való beoltására. Jó példával e téren is elüljár a város törvényhatósága, amely októberi közgyülésén kimondotta, hogy egyelőre 200 forintot szavaz meg szerumvásárlásra. De ha a differitisz fellépése epidemikus lenne és e magánadakozás nem vezetne eredményre, a város kasszája nyitva lesszen a beteg gyermekek életének megmentésére.

— **A bányász halála.** Az aninai bányászok szerencsétlensége legujabban ismét a bányászok sorsa felé irányitotta a közfigyelmet.

Egy szörnyü robbanásnak, tárnaomlásnak, bányaégésnek kell jönni, hogy észrevegyék ezeket az embereket, akik lenn a föld mélyében örök sötétségben munkálkodnak és mikor leszálláskor elhagyják a ragyogó napvilágot, soha sem tudhatják, nem akkor látják-e utoljára.

Szerencse fel! Ez a bányász jelszó és bizony szükségük is van erre a jelszóra, mert ezer veszély leselkedik reájuk a föld mélyében.

A kincshez vér tapad. A fekete gyémántot, a kőszenet nem adják oda olyan könnyen a föld mélyében lakozó gonosz koboldok.

Aki a birodalmukba tör, annak meg kell küzdenie a fojtó bányaléggel, a mérges gázokkal, annak tüzre vizre egyaránt kell ügyelni, mert egy lépés, vagy vigyázatlan elbánás a szerszámokkal, ezrek halalát okozhatja.

— Szerencse fel!

Akire azonban nem mosolyog szerencse, aki leszáll Istenbe vetett bizalommal szivében, vidámsággal, ifjan és a kit ugy huznak fel összeroncsolt tagokkal, véresen élettelenül? Nos, annak szép bányásztemetése lesz; zeneszóval viszik ki és csak hat láb mélyre teszik le a földbe.

A sirja felett a társai leveszik a kalapjukat és ezzel a szóval bucsuztatják:

— Szerencse fel!

A brennebergi kőszénbányának Sopron felől eső aknájában is szerencsétlenség történt.

Glatz Gyula husz eszendős bányász az apjával szállott le az aknа egyik félreeső szádájába. Ácsoltak és mikor a munkát elvégezték, az apa az üregben hagyta fiát, hogy azt kitisztitsa. Hosszabb idő telt el, a fiu még sem jött vissza. Az apa nyugtalankodni kezdett, gyorsan visszaszaiet az üregbe és leirhatatlan kétségbeesésére ott találta fiát — halva.

Valószinüleg megfulladt a szerencsétlen.

A budapesti bányakapitányság a megdöbbentő eset hirére biztost küldött le.

— **Elcsipett tolvaj.** Gelsei tudósitónk irja: Horváth Pál gelsei lakosnak nagyon megtetszett Kovács Zsigmond községbiró lovainak szerszáma, mert pénteken este, amig ott benn a vacsora tartott, elemelte azt az istállóból. De vesztére vitte el, mert az emlitett biró gyanujának alapján a tolvajnál a csendőrök kutatást tartva, megtalálták az elemelt szerszámot. Ez alkalommal aztán nagyon sok oly dolog jött napvilágra, amelyek már rég feledékenységbe mentek. Kapák, fürészek, kocsikerekek, szerszámok, hordók stb. kerültek most meg, melyeket az envveskezü jómadár már évekkel ezelőtt szedett-vedett össze mindenfelől. Érdekes volt látni: mint cipelte a már rég ellopott tárgyakat válán a csendőrőrsre. Állitólag udvarán a földbe ásva van egy pincéje, melynek ajtaját a földszinével egyenletesen oly mesteri módon csinálta, hogy rajta járva sem gondolná senki, hogy most földalatti elrejtett pince tetején jár. Ebben voltak az ellopott tárgyak; ide szokta elrejteni az elemelt tyukokat és csirkéket is addig, mig azok levölésre kerültek. Bizony sok csirke- és tyukhust megehetett eddig praktikus élestárából a jómadár, mig végre rajta is beteljesedett a közmondás: „Addig jár a korsó a kutra, mig el nem törik.“ Most a hosszu jó élet után következik a nagyböjt.

— **A diptheritisz elleni gyógyszerum** általános használata a gyakorlatban egyelőre lehetetlen, mert a höchszti gyárban a készlet teljesen elfogyott. Igy nyilatkozott Bókai tanár az orvosegyesület utolsó ülésén. Alig hogy a szerumnak hire terjedt, Prager Béla, helybeli gyógyszerész gondoskodott, hogy egy pár üvegcse szerum folyadéknak birtokába jusson. Ezen készletet közhasználatra engedte át és most a gyógyszertárak szerum nélkül vannak. Remélhető azonban, hogy az összes helyheli gyógyszertárak sürgető megrendeléseinek sikerülni fog, hogy ezen oly keresett cikket, habár korlátolt mennyiségben is, készletben tartsák. Nagyon kivánatos volna, ha a városi orvosok rendelkezésére egy bizonyos összeg hocsáttatnék, hogy a szerummal részben kisérletet tehessenek, részben az oly rettegett torokloh-epidemia terjedésének idejekorán utját álhassák.

— **Lopások**. Filák László bádogos legény, kinek a rendőrség- is törvényszékkel már sok dolga volt, behatolt a vasuti restaurátió épület padlására és onnét Bogenrieder vendéglős és ennek cselédje kárára többféle ruha- és fehérnemüt ellopott. A rendőrség által letartoztatván, átadatott a törvényszék vizsgáló birájának. — A „Központi kávéház" főpincérjének a kávéházban levő kézi fiókát hétfő—kedd közti éjjel feltörték és onnét 194 frt készpénzt, sok szivart és több apróbb tárgyat elemeltek. A gyanu a két házi szolgára hárul és ezeket a rendőrség le is tartóztatta.

— **Meghiusult betörés**. A szent-ferencrendiek társházába kedden éjjel betörés kisértetett meg. Az árnyékszék ablakának vasrácsozata már lefeszitve volt és ezen hélyiségen át a gonosztevő be is juthatott volna a társház egyéb helyiségeibe, ha bizonyos teendő nem viszi az egyik barátot a szinhelyére. A betörő látva a gyertyavilágot, leugrott a létráról, és ezen pillanatban meglátta őt a tehenes, ki közeledett hozzá, de a gonosztevő egy roddal feléje vágott és a bástyán át megugrott. A vizsgalat megindittatott.

Szerkesztői üzenet.

Z. K. Csáktornya. *Szives ajánlatát elfogadjuk. A tiszt. példány hüldése iránt intézkedtünk.*

Gelse. *A tudositást köszönjük. Igazán szép buzgóság és pontosság.*

Cactus. *Sajnáljuk, hogy közállapotainkat kitünően jellemző levelét nem hozhatjuk, de — amint tapasztalható is — az érintett dologban már megtörtént a szigorubb intézkedés.*

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLŐP.

HIRDETÉSEK.

Étkezde megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint **helyben**, *— a Kaziczy- és Nádor utca sarkán levő az „Oroszlánhoz" cimzett vendéglőt átvettem és azt egész ujonnan a mai kor kivánalmainak megfelelőleg*

kóser étkezdének

berendeztem.

Egyidejüleg értesitem a t. közönséget, miszerint **vendégszobákkal** *is rendelkezem, melyek szintén a legnagyobb kényelemmel és csinnal vannak berendezve.*

Kosztosok elfogadtatnak!

A konyhát magam kezelvén, bátran igérhetem, miszerint az ételek izlétes előállitásával, valamint a tiszta kezelés által a legmagasabb igényeknek meg fogok felelhetni.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradok teljes tisztelettel

254. Özv. Politzer Julia.

PSERHOFER J.-féle
gyógyszertár
BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. A.
12— „zum goldenen Reichsapfel." 489

Vértisztitó labdacsok, ezelőtt **általános labdacsok** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. Évtizedek óta ezen labdacsok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsok háziszerül ajánltatnak és ajánltattak minden oly bajoknál melyek a rosz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértolulások aranyér, béltétlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztitó tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: igy sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztitó labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák, s ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálairatból, melyet e labdacsok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat emlitünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 3-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen oly szives és küldjön nékem ismét 15 tekercset az ön fölülmulhatatlan vértisztitó labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacsai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferenez, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes Úr!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megirom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a boltak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is tökéletesen ki fognak gyógyitani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segitségül szolgáltak. Knificz Teréz.

Bécs-Újhely, 1887. nov. 9-én.

Mélyen tisztelt Úr!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynénám nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlen egy dobozt kapott Ön kitünő vértisztitó labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett. 1886. márcz. 27-én.

Tekintetes Ur!

Alulirott ismételten kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsok értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyilik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatom tetszészerinti használására Önt ezennel felhatalmazom.

Tejes tisztelettel Hahn Ignácz.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 1884. okt. 8-án.

T. Ur!

Felkérem, miszerint az Ön vértisztitó labdacsaiból 1 csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsainak köszönhetem, hogy egy gyomor-bajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsok nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztitó labdacsok csakis a **Pserhofer J.-féle, az „arany birodalmi almához" czimzett gyógyszertárban, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a.** készittetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsot tartalmazó doboz ára 2 frt. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentetlen utánvétel küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előlbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt; 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr. 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik **csakis** Pserhofer J.-féle vértisztitó labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasitása a Pserhofer J. névaláirásával fekete szinben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással vörös szinben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csúnos bajok, u. m. gerincz agy-bántalom, tagszaggatás ischias, migraine ideges fogfájás, főfájás, fülszaggatás stb. stb. ellen 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs **Pserhofer J.-től** Évek hosszu sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállitott nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz **Stendel tanártól**. Ütés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, seb- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lőn kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam **Pserhofer J.-től**. Sok év óta a fagyos tagokras minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. Egy köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Útifűnedv, egy általánosan ismert kitünő háziszer hurut, rekedtség, görcsös kihögés stb. ellen, 1 üvegecske ára 50 krajc. 2 üveg bérmentve 1 frt 50 krajczár.

Élet-esszenczia (prágai csöppök), megrontott gyomor, rosz emésztés és mindennemü altesti bajok ellen kitünő háziszer, 1 üvegecske 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Általános tisztitó só **Bullrich A. W-től**. Kitünő háziszer a rosz emésztés minden következményei, u. m. főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen, 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalzsam, Egy üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen Egy üveg 40 krajczár bérmentes küldéssel 65 kr.

Helsó vagy egészség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. Egy csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készitményeken kivül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszereztetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

Taussig Gottlieb
finom öltözéki szappan és illatszergyáros.
Főraktár:
BÉCS, I., Wollzeile 3.

KLYTHIA ZSIR HAJPOR

a bőr szépitésére és finomitására,

legelőkelőbb öltözéki, bál és társalgó hajpor,

— fehér, rózsaszin. és sárga —

— vegyileg analyzált sé ajánlva **Dr. Pohl J. J.** cs. kir. tanár által **Bécsben.** —

325 **Elismerő levelek** következő urnőktől:

Wolter Sarolta, cs. kir. udv. szinésznő Bécs.
Beeth Lola, cs. kir. udv. opera énekesnő Bécs.
Schläger Antonia, cs. kir. opera énekesnő Bécs.
Pálmay Ilka, szinésznő a cs. kir. szab. szinháznál Bécsben.
Odilon Helena, szinésznő a német népszinháznál Bécsben.
van Dyck Ernő cs. kir. udv. opera énekes Bécsben, stb.

Egy doboz ára **1** *frt* **20** *kr.*,

— Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik. —

Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.

„EPERJESI NÉPBANK KÁLYHAGYÁRA"

Van szerencsénk a t. cz. vállalkozók, építészek valamint a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Bachrach Gyula** ur Nagy-Kanizsa és környékére gyártmányunk képviseletét átvéve, a nevezett urnál

cserépkályhák, takaréktűzhelyek és kandallókból

állandó nagy mintaraktárt és bizományi készletet tartunk. — Gyártmányaink ez iparágban első rangot foglalnak el és számos kitüntetésben részesültek. A felállítást saját szakavatott közegeink által végeztetjük. — Költségvetéssel, mintakönyvvel és árjegyzékkel szivesen szolgál bérmentve:

Bachrach Gyula, Nagy-Kanizsán.

(Városház-utcza, volt Unger-féle üzlet.)

2445. tkv. 1894. sz. augusztus 20.

Árverési hirdetmény.

A letenyei kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Hertelendy Béla és dr. Neusiedler Antal ügyvéd, nagy-kanizsai lakósoknak Blahazsin Márk tótszerdahelyi lakos elleni 33 frt 70 kr. tőke, ennek 1893. évi no-26 tól járó 6 százalékos kamatai 8 frt 20 kr. per, 6 frt 60 kr. végrehajtás kérelmi s 7 frt 35 kr. ezuttali költségek iranti végrehajtási ügyében nagy-kanizsai kir. törvszék [a letenyei kir. járrsbiróság) területén fekvő tótszerdahelyi községi 151. szjkvben A. I. 1—5 sorsz. ingatlanok és a 205. hrsz. ingatlanon levő 120. nép sorsz. háznak Balazsin Márkot illető 379 frtra becsült része a tótszerdahelyi község biró házánál

1894. évi november hó 17 ik napján délelőtt 10 órakor

dr. Neusiedler Antal felperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandónyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár-a fennebb kitett becsár.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Letenyén, a kir. jbiróság mint telekkönyv hatóságnál 1894. évi augusztus hó 27. napján.

Előadó helyett: FILIPICS,
247 1—1 kir. járásbiró.

Saját készitményü „IDA"-szépitő különlegességek.

Ida

szappan, legjobb bőr ápolás szer, májfoltok és szeplők elleni

hintőpor, kitünő szer mindennemü kellemetlen izzadásoknál.

arcpor, (poudres) fehér, rózsa és créme szinekben.

arc és szépitő kenőcs.

fogpor,) melyek különös köz-
szájvíz,) kedveltségnek örvendenek.

hajszesz, legjobb szer hajhullás ellen.

Midőn ezen különlegességre a n. é. közönség figyelmét felhivni szerencsém van, bátorkodom egyuttal szintén saját készitményü, kitünőnek bizonyult

gyógy-poromat

szarvasmarha-, ló-, disznó- és baromfi betegségek ellen ajánlani.

Kaphatók egyedül a készitőnél:

EHRLICH ARNOLD gyógyszerész

gyógyszertárában a „Megváltóhoz."

Nagy-Kanizsán.

G. RIES

Orosz-császári udvari szállító

MOSZKVA

„Venus créme" bőr-konzerváló szer. Kitünő, teljesen ártalmatlan cosmeticum, kiváltképen hasznos a bőr szirfénye és érdessége ellen; a bőrt vakitó fehérré varázsolja, a ráncok és redők képződését megakadályozza és megóvja az arcszin fiatalos frissességét. A „Venus créme" nem tartalmaz semmi szirnemü anyagot, azért soha nem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom nélkül alkalmazható. A t. közönséget saját érdekében kérjük, hogy az itt levő véljegyre szigoruan figyeljen. — Ára 2 forint.

„Eugenia" folyópép mirtus-virágokból, az virágzó, üde arc-szin állandó megőrzésére. Ugy az arcnak és nyaknak, mint kéznek és karoknak gyönyörü lágyságot és márványszerü tisztaságot kölcsönöz; a bőr minden érdességét és foltosságát megszünteti. — Ára 2 forint.

„Eugenie" vörös folyékony arckenőcs teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arcnak és füleknek szép természetes rózsaszint kölcsönöz: villamos fény mellett is természetes szinben tünik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön. — Ára 1 forint 50 krajcár.

„Eugenie hintőpor." fehér-, rózsaszin- és créme-szinben, tartósan és észrevétlenül tapad, s a bőrnek természetes lágyságot kölcsönöz. — Ára 1 frt 20 kr. — Pamacscsal együtt 1 frt 50 kr.

„Trixogen" kitünő hajnövesztő szer: erősiti a hajgyökereket s teljesen megakadályozza a korpaképződést. Ára 1 forint 60 krajcár.

„Nirgilino végétale" hajfestő, fekete és barna. A haj ezen szerrel festve, 6 hétig is megtartja a szinét és teljes lehetetlen a müleges festést a természetes szintől megkülönböztetni. — Ára 3 forint 50 kr.

„Folyékony kaukázusi bajuszpedrő a bajusz növesztésére és épen tartására. — A bajusz felsütés nem szükséges, a nélkül is minden bajusznak a kivánt forma adható. Ára 75 krajcár. 239—20

Egyedüli raktár NAGY-KANIZSÁN:

KREINER GYULA

(*Főtér.*) *divatáru- és pipere üzlete.* (*Főtér.*)

„KARAVÁN"

legfelsőbb helyen engedélyezett

orosz tea-kiviteli társulat Moszkvában.

Magyarországi telepe:

BUDAPEST, Arany János-utcza 30.

Teánk; mely budapesti telepünk rövid fennállása után, már oly közkedveltségnek és általános elterjedésnek örvend és mély a bécsi népünnepélyen kiállitáson a nagy aranyéremmel lett kitüntetve, *Budapesten* valamint *az egész országban* majdnem minden jobb fűszer-, csemege- és teakereskedésben és droguistánál kapható.

Az orosz hivatalos vámszalagot és véljegyünket, melylyel eredeti csomagjaink és izléses piehdobozaink el vannak látva, *különös figyelembe ajánljuk.* Aug. 15. óta csak uj termésü teát hozunk forgalomba.

Kapható Nagy-Kanizsán. Arnuth Natán, ifj. Fischer Ferencz, Fesselhoffer József, Neu és Klein, Rosenfeld Adolf és fia, ifj. Rosenberg Miksa és Strém és Klein fűszer- és csemege kereskedőknél. — **Zala-Egerszegen:** Fangler Mihály, Gombás István, Gyarmati Vilmos, Hubinszky Adolf, Ján Ferencz, Rosenthal L. és Weisz Jónás unokaöcsse fűszer és csemege kereskedőknél. **Sümegen:** Reisinger M. és Bódis M. fűszer és csemege kereskedőknél.

Hirdetések felvétetnek **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

Tőke nélkül

naponta pénzt szerezhetnek

bármily állásu egyének, kik mindennemü osztrák-magyar állami és magánsorsjegyek eladásával foglalkozni akarnak, havi részletfizetésre kedvező feltételek mellet, egy elismert budapesti solid intézet részére.

Ajánlatok „U. A." jelige alatt intéseendők

ECKSTEIN BERNÁT

hirdetési irodájába

Fürdő-utcza 4. sz. a mikor prospektusok küldetnek. 253—3

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

88. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. november 4-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utca a Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt —)
Félévre 6 korona (3 frt —)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

III. Sándor cár halála.

A ki véghetetlen nagy birodalmában mindenható volt, III. Sándor orosz cár hült tetemét koporsóba fektették — hosszu, kinos szenvedése után a testnek és léleknek. Ő is oly szomoru halált halt, a milyen a legtöbb Romanov-házbeli cárt érte. Természetes halállal csak kevesen haltak meg közülök. Elborult elmével, a korlátlan uralkodói hatalom közepett örök halálveszedelemben, csak a cézári őrület örvényén keresztül ellenben, közülök sokan találták meg az örök nyugalomhoz vezető utat.

III. Sándor cár lelke immár az örök biró előtt áll, a világ minden királyának és az anyaföld minden gyermekének mindenható ura előtt.

Isten itél lelke felett. A történelmi igazság megvesztegethetlen itélet azonban III. Sándort nem mint embert, hanem mint cárt fogja megitélni, a kinek halhatatlan lelke felelős száz milliók sorsáért, — a kik felett az ő nevében gyakorolt a korlátlan cárság abszolut uralmat.

Oroszországon kivül egész Európában nem létezik politikus, a ki helyeselte volna az abszolut kormányformát.

Vérrel és könnyel van az minden nép történetébe beirva, — hogy még a legjobb akaratu autokrata is, még akkor is, mikor emberi erényekkel akarta korrigálni zsarnoki rendszer átkát, — elpusztult ennek a kereszténytelen eszmének a boldogtalan ellenmondásán, mert az embereket, a kik Istennek gyermekei, nem lehet ugy kormányozni, mint egy akarat nélkül való rabszolgahordát, hanem csak a keresztény-állam embernemesitő eszméje és a testvéri egyenjogusag elpusztithatlan elvei szerint. Szabadságtól áthatott, testvéries egyenjogusagot értünk, — a mely a magasabb szellemi hatalom alá önként hajtja magát, nem pedig a brutális erőszaknak enged. A dinasztikus hűség elvéhez való feltétlen ragaszkodásban és szilárd meggyőződésben, hogy a monarchikus eszme az alkotmányos királyság legnemesebb formájában, azaz a nép szabad részvételével a szuverén jogokban és a kormányzás fáradalmai és gondjaiban, — az orosz nép és a cári családok számára is nélkülözhetlen: csak e szempontból nyilatkozhatunk.

A közvélemény halotti itélőszéke a lappangó betegség és lélekgyilkos gondok által megölt cár koporsójánál és a Romanowok nyitott sirboltja előtt most csak a cár tanácsadói és az autokrátikus cezáro-papizmus boldogtalanságszülő rendszere felett itéljen.

A tatár khánok brutális erőszakuralma, a kik holt tetemek hegyein alapitották véres trónusukat, a cárság korlátlan autokráciájában a legkegyetlenebb elnyomás bürokratikus gépezetévé lett modernizálva.

A legszentebb emberi jogok elrablása és elsikkasztása e rendszer mellett népbutitó mindennapiassággá lett.

Maga a cár négy millió katonából álló hadsereg közepett tehetetlen a monarchikus eszme ez átkos meghamisításával szemben.

Legyen akármennyi emberi erénye, — csak az önámitás és a hivatalos hazugságok mérges párája által félrevezetett szellem marad belőle, — a mely mindig csak tagad és a hol a jót akarja is, mindig csak rosszat végez. — Ott is, hol az autokrata cár jócselekedeteket akar gyakorolni, talán irgalmasságot cselekedni, a bűnök millióit követik el minden isteni és emberi törvény ellen — az ő nevében.

Dzsingisz-khán és a világtörténelem többi nagy tömeggyilkos hóhérainak a karja legalább kifáradt. A cárság százezer csinownikjának a modern technika minden művészetével tökéletesitett gépezete egy

A „ZALA" tárcája.

Melinda.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

A nap régen lehanyatlott; az eget szürke, ólomszinü fellegek boritják, csak olykor tünik elő egy-egy ragyogó csillaglény, midőn a hüvös őszi szél itt-ott foszlányokra tépi azoknak monoton fátyolát. — A völgyben fekvő falura mély csend borult, csak olykor riasztja el azt a házőrző ebek hangja.

Mindenki pihen; csak az öreg Zárdonyi gyönyürü ifju neje, Melinda — nem.

Kezébe hajtott fővel ült a bársony ottoménon, szőke hajfürtei nagy karikákban gördültek vállaira; szemei merőn függenek egy ponton; ajkai idegesen rebegnek érthetetlen szavakat, — arcának izgatott halványságát az éjjeli lámpa derengő fénye még inkább fokozza.

A néma csend zsibbasztólag hat idegeire, mely még szomorubb menetet ad gondolatainak. — Olykor-olykor kitör kebléből egy elnyomott sóhaj; majd idegesen reszketve simitja meg homlokát, — azután mint ülő kőszobor mozdulatlan marad. — A szél megrázza az ablakot; Melinda felrezzen; elfojtott lélekzettel megy az ablakhoz és hallgatódzik, figyel.

— Nem „ő", — nem „ő" — suttogja; az őszi szél üz csak játékot velem.

Majd leül ismét; lezáródnak szempillái, s boldog álomba merül.

A háló szoba ajtaja azalatt nesztelen felnyitódik; melyen egy szikár, halvány képü őszbevegyült fürtü s éles, átható szemü férfi lépett be.

Zárdonyi volt.

— Ah, miről gondolkodhatik ilyen mélyen? — mormogá.

Feléje ment. Léptei neszét a vastag perzsa szőnyegek felfogták; majd nézte, hosszan nézte az angyali teremtést, az erőszakkal letépett rózsa-bimbót. — Vére szilajul kezdet forrni; szemeiben s ajkain megjelent az a cynikus kárörvendő mosoly, melytől ugy rettegett Melinda.

Majd átkarolva szőke fürteit, csókkal illeté.

Neje felrezzent, elnyomott sikolyt hallatva — s felve tekintett férjére.

— Melinda! édes! kegyed fél tőlem?

— Nem tagadom; — meglepett váratlan megjelenése; hisz uram ön szives volt megigérni, hogy az első éjet egyedül tölthetem,

— Ah! ah! s Melinda most figyelmeztet szavamra?

— Azt hittem — szólt Melinda kimérten — erre nem lesz okom, de... A többit elmondta megvető tekintete.

— Melinda — szólt csipősen hangsulyt adva minden szónak — elvégre is férje vagyok s mint szerető férjnek megengedheti, hogy álmaimból néhány percet mindkettőnk gyönyörére elyrozzak.

Melinda egész testében remegni kezdett; jól tudta, hogy Zárdonyi jogosan szólhat ugy, mégis minden vér arcába szökött. Sokáig küzdött gondolataival s a reszkető teremtést oly kéjes gyönyörrel nézte Zárdonyi; majd hirtelen átkarolta, hogy megcsókolja.

Melinda borzadva taszitá el magától.

— Uram! ön meg akarja hazudtolni adott szavát? — — — — — — — — — — — Tudja mit jelent ez?

— Hogyne... De lám édes picikém érted képes vagyok szavamat is megszegni.

Az ablakon kopogás hallatszott. — Melinda halványan dőlt vissza a pamlagra.

— Uram, hagyjon magamra, — láthatja, hogy nyugalomra van szükségem.

— Legyen hát akarata kedves Melinda — mindamellett engedje meg, hogy később meglátogassam; remélem felindulása akkorra elmúlik.

Midőn eltávozott, Melinda gondosan bezárta az ajtót.

Az ablakon a zörej ismétlődött; Melinda figyelve hallgatta, majd rövid szünet után kinyitá. Csipős őszi szél lebbent a meleg szobába.

Melinda gyöngéden megrezzent, mégis érezte, hogy e hüvös áramlat jól esik forró homlokának.

Kivülről férfi kéz érintié karját.

— Melinda! édes galambom! rebegé a férfi.

Melinda ajkaira illesztié rózsás ujját; csendet intett.

— Készen van minden? — suttogá Melinda.

— Minden; csak téged várlak. — felelé a férfi.

Melinda az asztalhoz ült, néhány sort irt egy levélbe; majd felölté meleg ruháját, magához

lelketlen gép fáradhatatlanságával üzi brutális erőszak által a jogtalan kormányzás és elnyomás mesterségét.

Még a kereszténység legszentebb tanitásait is, — az isteni szeretet magasztos eszméit is meghamisitják, hogy az autokrata cárság gépét mozgásban tartsák a legkegyetlenebb vallási fanatizmus és a legembertelenebb vallásüldözés — lélekölő ereje által. — A moszkovitaság számos kis és nagy Torquemadajával ismét bebizonyul a régi igazság, hogy ha nagyon préseljük a szent irást, nem tej, — ha nem vér jön belőle.

Az autokrata cárság lélekgyilkos gépezete a jog, lelkiismereti szabadság és emberi méltóság ellen elkövetett hivatalos bűntények rendszerével természetesen megteremtette ama szerencsétlenek és nyomorultak megszámlálhatatlan seregét, a kik a kétségbeesés őrületéhez fűzetve, — hajtatva és üldöztetve, rosszabbak az erdő vadállatainál, — egy fanatikus gyilkos szekta rettenetes téves eszméjében egyesültek, az uralkodóház ellen elkövetett számtalan merénylet által épp oly nyomorulttá, szerencsétlenné és nyugtalanná teszik a mindenhatónak látszó cár életét, mint a milyen szomoru azoknak a politikai foglyoknak az élete, a kik az orosz börtönök emberhez nem méltó levegőjében vagy Szibéria ólombányáiban lassu, kinos, de biztos halált halnak. A rendszeres hazugság és igazsághamisitás kárhozatának bélyege a legszomorubb igazságtalansággal nyilvánult éppen a legjobb és legnemesebb cár, II. Sándor borzasztó halálában, — aki azon a napon esett a gyilkos kezek áldozatául, a melyen aláirta az első okmányt, a mely az orosz nemzetnek az alkotmányos jogok zsengéit megadta volna.

A fiatal Miklós cár személyes hajlama, az angol alkotmányos szabadság, és a német alkotmányos jogrend ismerete, valamint a vallási türelmetlenségtől való idegenkedése folytán már maga egy élő igérete a jövő örvendetes üzenetnek Európa békéje számára, hogy a szabadság és haladás boldogitó napja végre a hatalmas orosz birodalom részére is fel fog kelni.

A város házából.

Egy városi képviselő urnak szivességéből utólag kezeinkhöz jutott a következő meghivó:

Nagy-Kanizsa r. t. város kéviselő testületének f. évi *október* hó 31-én délután 3 órakor a városház nagytermében tartandó közgyülésére van szerencsém v. képviselő urat tiszteletel meghivni.

Nagy-Kanizsán 1894 octob. 29-én

Babóchay
polgármester.

Tárgysorozat:

1. Az 1895 évi városi költségvetés és az ezzel kapcsolatos javaslatok.
2. A takarékpénztári és Csengery-utcai törvényhatósági kongó utakról jélentés.
3. A szőlővessző forgalom korlátozása vagy szabaddá tétele.
4. A legtöbb adót fizetők 1895 évre érvényes névjegyzékének összeállitására bizottság kiküldése

Ebből látható, hogy Nagy-Kanizsa r. t. város képviselőtestületének ülésének október 31-én ülése volt és pedig — amint a tárgysorozatból kitűnik — elég fontos ülése. Nagyon sajnáljuk, hogy erről az ülésről, — melyre a meghivókat a keltezésből látható-lag a képviselők is csak okt. 30-án kaphatták meg — részletes tudósitást nem hozhatunk, csupán csak annyit, hogy a Babóchay-aera alatt megszokott módon félóra alatt ledarálódott.

Hogy az ülésről mi, miért nem értesültünk s ennél fogva arról részletes tudósitást mért nem hozhatunk, — talán fölösleges megmondanunk annak a közönségnek, mely nagyon jól tudja, hogy a mi polgármesterünk és az ő szellemének hatása alatt álló magistratus miként gondoskodik a közvéleményt képviselő független sajtóról.

Tartozunk azonban kijelenteni, hogy ezt a figyelmetlenségét és ignoránciát, mely a Babóchay korszak rendkivül tulfinomult és raffinált szellemének legjellemzőbb megnyilatkozása, a magunk részéről — amennyiben bennünket akar érinteni — legfölebb szánó mosolylyal fogadjuk; mert tudjuk, hogy a sajtó iránti figyelem (az emelkedettebben gondolkozó lelkek e vonása) a mi polgármesterünk lélektanában nincs meg; amiről sem ő, sem mi nem tehetünk; de sajnáljuk a közönséget, mely e figyelmetlenség miatt a magistratus chinai falán nem láthat át s nagy részt el van zárva a közügyek vezetésének megismerésétől.

Ennek a közönségnek érdekében — ha egyebet nem tehetünk — minden alkalommal más-más formában adunk kifejezést sajnálatunknak, hogy ez a jó közönség, amely bizonyára más alakot álmadott annak idején a polgármesteri székbe, évről évre keserübb csalódásokra ébred; mert független sajtóorganumának mellőzésével teljesen elzárják érdeklődését a közügyek legfontosabb mozzanatitól is.

III. Sándor cár.

(1845—1894.

III. Alexandrovics Sándor, Oroszország császára született 1845. március 10-én (uj naptár szerint február 26-án (Szt. Pétervárott, mint második fia II. Sándor császárnak, a ki meghalt 1881. március 13-án, egy nihilista-merénylet következtében. Együtt nevelkedett idősebb fivérével, Alexandrovics Miklóssal és igy a trón örökösét megillető nevelésben részesült. Stroganov gróf felügyelete alatt nevelője volt Grimm államtanácsos, a ki a nagyhercegek nevelésében kizárólag német doktrinákat és metódusokat érvényesitett. Jogi és politikai tanulmányait Pobiedonoszev, a moszkvai egyetem tanára, jelenleg a szent szinodus főgondnoka vezette. Miklós fivérének Nizzában 1865. április 4-én bekövetkezett halála után ünnepélyesen elismertetett az orosz birodalom trónjának örökösévé és kinevezetett a kozák csapatok hetmanjává. A következő év november 9-én nőül vette Mária Zsófia Friderika Dagmart, a dán király leányát, a ki idősebb fivérének jegyese volt és a ki ekkor a Mária-Feodorowna nevet vette fel. Az 1870—1871-iki porosz-francia háboru alatt, mig a cár politikai szimpatiái osztentiv módon Németországnak kedveztek, addig a cárevics Franciaország felé látszott hajolni. Az 1877-iki orosz-török háboruban a trónörökös nagyhercegre bizták a 12. és 13-ik hadtestek vezetését és részt vett a Sumla és Rustsuk mellett történt borzasztó összecsapásokban, ugyszintén jelen volt Plevnánál is.

Atyjának szörnyü halála után III. Sándor a borzadály mély benyomásaival lépett a trónra, oly körülmények között, a melyek egyáltalán nem voltak kedvezők az általa táplált politikai és administrativ reformok megvalósitására. Első császári manifesztuma és a többi ebből az időből származó hivatalos okmányai hangsulyozzák szemben a lázadás szellemével az abszolut uralom jogosságát. A II. Sándor temetésére tartott gyászünnepek után az uj cár beköltözött a szt.-pétervári Gatsina-palotába és itt maradt hosszu ideig, teljes visszavonultságban.

---

véve utitáskáját, melyben saját ékszerei voltak s a tágas ablakon — zerge könnyedséggel a szabadba termett s gondosan belette az ablak szárnyait.

— Siessünk — rebegé a férfi, átkarolva Melindát.

— Távolból 11-et ütött az óra; a néma csendet csak lépteik halk nesze, — a szél sirdogálása — s a lombtalan ágak összeverődése üzé el, melyek oly kisérteties harmóniába vegyültek.

— Itt vagyunk — szólt az ifju s a halvány mécsvilág mellett egy üveghintő körvonalai tüntek elő.

A lovak prüszkölve ragadták a hintót az e....i állomás felé.

* * *

Az öreg Zárdonyi csakugyan felkeresé Melindát. Halk léptekkel közeledett a függönyös nyoszolyához, kezében égő gyertyát tartva, szemei a kéjérzetétől veszélyesen ragyogtak s ajkai körül ott játszadozott az a cynikus mosoly. — Óvatosan lebbenté el a nehéz selyem függönyt, de abban a pillanatban egész teste megrendült.

— Hah! Melinda . . . nincs itt!? . .

Ösztönszerüleg tekintett szét a szobában; szemei az ablakon akadtak meg, melynek szárnyaival erősen játszadozott a szél.

— Megszökött . . . . nyögé tompán — ah! most kezdem sejteni figyelmeztetésének igazi okát. — Gyülölt, megvetett mert . . fiatalabbat szeretett. — Melinda . . . . . hiába futsz . . . . enyém vagy . . . utolérlek!

Az asztalhoz támolygott.

Egy levél volt rajta.

Idegesen tépte fel s olvasni kézdé!

„ . . . . Ez a végzet, ne csodálkozzék felette; jól tudja egybekelésünk az ön erőszakos akarata folytán történt. — Sikerült az örvénybe taszitania, de megvagyok mentve az által, kihez az igazi régi lángoló szerelem füz.

Nem csalódás ez önre nézve, mert érezhette, hogy nem szeretem sőt gyülölöm önt, ezt őszintén mondom. Hogy miért határoztam el magamat az éjjel a szabadulásra — azt ön legjobban tudja . . . .

Felejtsen . . .

Melinda.

Az utolsó sorokat már alig volt képes átolvasni — a levél kiesett kezéből s a nagy feliudulástól elgyengülten hanyatt dőlt a pamlagra.

Mire feleszmélt, az őszi nap halvány sugára reszketett a hálószobában.

— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Másfél év mult el az esemény után . . . . A faluban különböző variatióju hirek keringtek az öreg Zárdonyi bezárt kastélyáról . . Másfél éve mult, hogy a cynikus öreget nem látták a falu belieb.

Zárdonyi egy véletlenül felfedezettt nyomon haladva, — csügvedetlen üldözé Melindát. — A sok lelki és testi szenvedés a folytonos csalódások hajfürteit teljesen fehérbe vonták; a szivében a hoszu érzetét gerjesztek fel . . . . .

Sötét átható szemei oly vadul villogtak mély üregeikben, hogy szinte felő volt reájuk tekinteni. — Sejtelmei Párisba vonszolták, hol biztos nyomra sikerült akadnia.

— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

H . . . . y L . . . i, mielőtt hozzá fogott volna a szökési terv kivitelehez, a meghalt szüleitől reá hagyott nagy terjedelmü birtokot pénzzé tette, melylyel biztositni vélte a külföldön is existenciájokat.

Párisról nem nagy távolságban levő L . . . s kies fekvésü faluba vonultak, hol szép birtokot vettek.

Egy évig voltak már itt, mikor a hosszu lábu, piros csőrü gólyamadár egy sir-rivó kis babát is hozott nekik, mely teljessé tette boldogságukat; csak olykor borult Melinda homlokára egy-egy sötét felleg, midőn Zárdonyira gondolt . . .

A koronázási ünnepségeket csak két év mulva tartotta meg Moszkvában, a rendes ceremoniák között 1883. május 27-én. A cár első uralkodói tényei, miut Ignatiev tábornok kinevezése a belügyminiszteri állásra Loris-Melikov tábornok helyébe, Pobiedonostzey kinevezése a szent szinodus főgondnokává panszlavisztikus tendenciákra vallottak, mig Giers-nek a külügyminiszteri székbe való ültetése az előbbi kinevezések hatásainak enyhitésére látszott irányulni. A cár barátságos viszonyt tartott fenn Németországgal és a magyar-osztrák monarkiával, a mely a három császárnak 1884. szeptember hó 15-én történt skiernievici találkozása által nyert megerősitést.

A cár általában a külhatalommal való érintkezésében kiváló politikai okosságot árult el. A Balkánon, a keletnek ebben a lőporoskamrájában politikáját a tartózkodás szisztémája jellemezte. Midőn Bulgáriában Battenberg Sándor fejedelem megszabadulni iparkodva a Kaulbars és Skobelev tábornokok által reá gyakorolt gondnokságtól, ellentétbe helyezkedett a szerződésekkel, szemet vetve Kelet-Ruméliára, a cár támogatásának egyszerü megvonása által lemondásra kényszeritette őt; Ferdinánd fejedelem megválasztatása után pedig Oroszország a hivatalos elismerés megtagadása által tartotta sackban az uj kormányt, és a hatalmakat, a melyek a koburgi iránt kedvezően voltak hangolva.

Másrészt III. Sándor kormánya programmul felállitotta a területének és befolyásának Azsiában való növelését. Ennek alapján megkötötte 1881. augusztus 19-én Sinával a Kuldjára vonatkozó szerződést; átengedve ennek a tartománynak legnagyobb részét, cserében 10 millió rubelen kivül megkapta a jogot arra, hogy a mongolok és mandzsuk földjén konzulátusokat állitson fel, továbbá teljes kereskedelmi szabadságot nyerve. — Hóditásokat iparkodott tenni Közép-Ázsiában is, az orosz császárságot kiterjesztette délen Afganisztán és Tibet határáig. Ez a terjeszkedés nyugtalanitotta Angliát és számos alkudozás után egy határvédő bizottság alakult, a mely megakadályozta a fenyegető konfliktust. 1886-ban nyilt meg roppant kiterjedésü transzkaszpia vasut, — a mely biztositotta Oroszország katonai hatalmát, — kereskedelmi terjeszkedését és a russifikáció haladását. — Ugyanazon évben adatott ki egy cári ukáz, — a mely elrendelte Batumnak, az eddigi szabad kikötőnek tengeri erősséggé való átalakitását és ez által befejezést nyert egy tengeri flotta alakitása, helyreállitva ellentétben a berlini szerződés rendelkezéseivel, Oroszországnak defenziv és offenziv tengeri hatalmat.

A cár a hármas szövetséggel szemben állandóan tartózkodóan viselkedett és midőn 1889-ben a fiatal II. Vilmos német császár látogatását Berlinben visszaadta, ebben mindenki az egyszerü udvariasság tényét látta. Ezzel szemben mindinkább megszilárdult a köztudatban az a hit, hogy Oroszország Franciaországnak természetes szövetségese. A kronstadti, toulouni flottagyakorlatokon ez a szövetség kifejezésre is jutott, de Sándor cár mind haláláig nem kötötte meg a radikális respublikával, a mely, különben is be volt merülve a Panama tertőjébe, — a formális szövetséget.

A birodalom belső ügyeit tekintve, Sándor cár uralkodásának első éveit bizonyos forradalmi szellem, a nihilista merényletek gyakori volta és merészsége jellemzi. 1881—85 ig két tábornokot, két csendőrtisztet és egy rendőrfőnököt gyilkoltak meg fényes nappal Pétervárott, Odesszában és Kharkovban. A cár személye ellen is több összeesküvést fedeztek fel, a melyeket a legszigorubb rendszabályok követtek. Ugyanezen évek történetébe esik az antiszemita agitáció is, amelyet a kormány minden tekintetben elősegitett és a mely a zsidók polgárjogai megvonásában, majd a birodalom mind több és több részéből való kiutasitásában jelentkezett.

A szigoru orthodoxizmus került napirendre; a szent szinodus főgondnokának egy rendelete ismét érvényt szerzett azoknak a törvényeknek, amelyek megtiltják bizonyos ünnepnapokon és a bőjt egész tartama alatt a szinielődések tartását. A bizalmatlanság reformája az ifjuság nevelését; az 1887. augusztusi és szeptemberi ukázok meghatározzák az egyetemek és collégiumok hallgatóinak legmagasabb számát es a felvételt nehezen megvalósitható feltételekhez kötik. A russzifikáció általános müve kiterjed a balti tartományok még fennmaradt régi nemzetségeire, valamint a régi Lengyelország tartományaira is. Az 1887-iki császári ukáz megtiltja az idegeneknek a földbirtokvásárlást és örökbehagyását, mely intézkedés legérzékenyebben a a németeket sujtja.

III. Sándor számos tanujelét adta a hadsereg és haditengerészet iránti előszeretetének. Megmutatta ezt személyes gondoskodásával, a melyben a hadsereg felfegyverezésének reformját részesitette, továbbá részvétele által e hadgyakorlatokon.

Oroszország pénzügyi helyzete III. Sándor uralkodása alatt, dacára a hadsereg növekedő szükségleteinek, javult; a régi terhek konverziok utján kevésbbé sulyosakká váltak és az uj kölcsönöket az európai börzék, különösen a franciák szivesen szolgáltatták. A francia közvélemény, amely Oroszország iránt a legnagyobb rokonszenvvel viseltetik, melynek gyümölcse volt az 1891-iki moszkvai francia kiállitás is, a melynek élénk viszonzását a francia hajóhadnak kronstadti enthuziasztikus fogadtatása bizonyitja, keresni látszik a Francia és Oroszország között fénnálló közös érdeket, igy a legujabb 500 millio frankos orosz kölcsönt többb mint hétszeresen fedezték. (1891. október 15.)

1887-ben a cár családjával együtt nagy utazást tett a Donmelléki kozákok országában, a midőn fiát a trónörökös nagyherceget felavatta a kozákok hetmanjává. A következő évben Tifliszből való visszatértekor a borkii vasuti szerencsétlenség alkalmával családjával együtt csaknem életét veszlette és a csodával határos módon menekült meg a halától. A szerencsétlenségnek, melyet a nihilisztáknak tulajdonitanak — a kiséret számos tagja esett áldozatául. Ebből az alkalomból a cári család megmenekülését az egész birodalomban fényes módon megünnepelték.

A cár öt gyermeket hagyott hátra. A legidősb Alexandrovics Miklós trónörökös nagyherceg, a kire most az orosz birodalom koronája átszállott. Született 1868 május 18-án Szt.-Pétervárott, a kozák csapatoknak hetmánja, a Preobrajenszky gárdaezrednek parancsnoka stb. tulajdonosa az 5-ik osztrák magyar ulanusezrednek és az 1. sz. porosz huszárezrednek.

Második fia Alexandrovics György nagyherceg, született 1871. május 9-én, a ki jelenleg szintén sulyosan beteg, — harmadik fia pedig Alexandrovics Mihály nagyherceg, a ki 1878. december 4-én született és szintén a hadsereg tagja. Leányai Olga és Xénia nagyhercegnők.

* * *

III. Sándor cár egyike azon kevés orosz fejedelemnek, kik természetes halálai multak ki. A Románow-család tagjai közül az utolsó két században négy cár életett meg és pedig: III. Iván és III. Péter, kiket Katalin cárné életett meg. I. Pált 1801-ben gyilkolták meg; és II. Sándor cár, kit 1881-ben dynamit tepett szét.

Poetikus jellegü gyönyörü nyári alkonyat volt; a park suttogó lombjai alatt boldogan csevegtek a kis babával. — Melinda még szebb — elragadóbb volt, mint anya. — A kis baba dadogva igyekezett kimondani e két szót: „ma . ma . . . . a . . . pa.“ Oly boldogok voltak.

Egyszerre távolból megrezzent a bokor: őszbe borult, sötét villogó szemü, halvány beesett arcu férfi lépett elő, kezében forgó pisztolyt szorongatva.

Zárdonyi volt.

Melinda megismerte, sikoltva kapta fel gyermekét, Laci védőleg állott eléje.

Zárdonyi tajtékzó ajkkal, boszut lihegő kebellel rohant Melinda felé.

— Ütött a boszállás perce. — Kiáltott vadul s lőrésre emelé fegyverét.

— Zárdonyi... Zárdonyi... kiáltá Melinda, kegyelmezzen — gyermekem van, anya vagyok; vagy ha vérre szomjazik, legyen, végezzen egyszerre velem s gyermekemmel!

Zárdonyi megrendülve lépett vissza, kezéből kibullt a fegyver; mint leánynyal szemben tán végrehajtja őrületes tettét de az, az a gyermek szó, hallatára elhagyta ereje.

Ugy állt előttük, mint szobor, lelegyverezve egy gyönge nő által, tehetetlenül.

Nézte, hosszan nézte a remegő boldog párt; a mosolygó gyermeket, ki apró kezeivel hivogatta s ugy érezte, hogy szivében a boszu helyett a szeretet lángja lobban fel.

Egy angol diplomata, Milán volt király fondorkodásairól.

A tény, hogy Milán, volt király folyton beleavatkozik a szerb kormányügyekbe, továbbá az ezzel legszorosabb összefüggésben levő allamveszélyes fondorkodások minden józan kormányzási rend ellen az idevaló és a bécsi kormánykörökben már régóta minden részleteikben ismeretesek voltak. A „Pester Correspondenz“, a mely erről ugyanabban a régmult időben, — a dolognak Szerbiára nézve sajnálni való minden részletében tudomást nyert, csupán *a monarchikus elv iránt való tiszteletből és Szerbia ifju királyára való tekintetből* állt el a részletek közlésétől, mert ebben az esetben majdnem lehetetlen volt a tisztán politikai kérdéseket a szerb uralkodóház családi életében előfordult eseményektől különválasztani. De most, mikor Milán exkirálynak ismét sikerült egy oly miniszterelnököt eltávolitani, a ki Szerbiára nézve nélkülözhetetlenné lett, pártnélküli miniszteriumot akart megvalósitani, lehetetlen ebben a kényes kérdésben elhallgatni az igazságot ezekről a *Szerbia létezésére és jövőjére áldatlan* eseményekről.

A legszigorubb tárgyilagosság megóvása végett beérjük ma annyival, hogy szószerint idézzük egy magasállásu angol diplomata nyilatkozatát, a ki tüzetesen ismeri Szerbiát és a Keletet:

„Servia will be ruined by the illegal interference and intriguing of the ex-king Milan. The laws of common sense vught to teach ex-king Milan his duty to leave the king Alexander time and liberty togovern in peace with the prime-minister of his choice. The reign of two kings in one country is political insanity every where, — mortal danger for royalty itself and a particular curse for the little servian kingdom.“

„Szerbiát tönkre fogja tenni Milán exkirály törvénytelen beavatkozása, és fondorkodása. A józan emberi ész törvényeinek kellene Milán exkirályt megtanitani, hogy kötelessége időt és szabadságot engedni a fiatal Sándor királynak, hogy békében kormányozhasson a megválasztotta miniszterelnökkel — Egy országban két király uralkodása politikai őrültség (political insanity), halálos veszedelem magára a királyságra és főleg szerencsétlenség a kis Szerbia királyságra nézve.“

Szerbiát illetőleg — tette hozzá az illető angol diplomata — *osztozom egyik kollegám véleményében, a ki Milán ex-királyt Párisban igen alaposan ismerni tanulta. Az európai diplomciára nézve érvényes marad az alapelv, hogy a szerbiai belpolitikába egyáltalán nem avatkozunk. Szerbia külpolitikájáról többé egyáltalán szó sem lehet mindaddig, a mig a Szerbiában a föllülről jövő anarchikus zür zavar az ifju Sándor király legjobb szándékait meghiusitja. Szerbia maga a mi a külföldet illeti, csak az állami hitelezőknek okozhat kárt. De ez is szerencsétlenség lesz a szerb népre. Ha a politikai zür-zavart Szerbiában egy anonim mellékuralkodás még tovább fejleszti, a külföld bizalma Szerbiával szemben nem marad csak a politikai körökre korlátozva. Az europai haute finance — mint velem közlik, — sokkal pessimistábban fogja megitélni a szerbiai politikai keveré-*

redést (gachis politique). Egy ily itélet igen gyorsan érvényre jut a hitelmegvonásban. Ez komoly veszedelem. Kis országokat, mint Szerbia, diplomaiai nehézségek kevésbbé veszélyeznek; de annál inkább a külföldi haute banque kal való diplomaciaviszonynak esetleg fenyegető megszakitása. Ez a külföldi haute banque Milán királyt pénzügyi és politikai megbizhatóságával szemben mindenesetre eléből bizalmatlan s elvi bizalmatlansága tapasztaláson alapul.

HIREK.

— **Halottak emlékezete.** Mindenszentek napja estéjén a nagykanizsai temetőt szokott módon kivilágitották. Elismeréssel kell megemlitenünk, hogy ez alkalommal semmiféle kegyeletet sértő incidens sem fordult elő. A főgymnásium ifjusága, mint minden évben, most is gyászlobogóval vonult ki az elhunyt tanárok sirjához. Az énekkar gyászénekeket énekelt. A gyászbeszédet *Kereskedő László* 8-ik oszt. tanuló mondta; *Fangler Béla* 8-ik oszt. tanuló pedig *Poór János* tanárnak *„Gondolatok a temetőben“* cimü szép költeményét szavalta el. A kegyeletes aktust a „Hymnus“ énekiésével zárta be az énekkar.

— **A cár halála.** A cár halálának hirét halottak napjának estéjén hozta meg nekünk a telegraf. A „Magyarország“ esti 8 óra után feladott táviratban jelenté: „Orosz cár ma d u. meghalt.“ A távirat kávéházakban, kasinókban kézről-kézre járt, reggel pedig nyilvánosan kifüggesztetett, s noha tartalma nem lepett meg senkit, mégis általános érdeklődést keltett, lévén ez másnap délutánig, a napi lapok megjelenéséig, az egyedüli értesités, mely a nagy eseményt közönségünkkel tudatta.

— **Kossuth Ferenc Czegléden.** Ceglédtősgyökeres magyar polgársága máig is büszke arra, hogy Kossuth Lajos sohasem nevezte városukat másként, mint az én Ceglédem. Kossuth Lajosnak ezt a szeretetét akarják most is viszonozni a hazatért fiával: Kossuth Ferenccel szemben, aki vasárnap Ceglédre utazik. Kossuth Ferenc féltizenegy órakor érkezik oda, és a ceglédiek nagyban készülődnek fogadására. Mozsárágyuk durrogtatásáról, bandériumról, fehérbe öltözött leányokról már eleve gondoskodtak a lelkes ceglédiek. A városháza tanácstermében ülés volt a fogadás ügyében, amelyben elhatározták, hogy az egész város kivonul az állomásra. Irságig küldöttség megy Kossuth Ferenc elébe és a Kossuth-téren fogadják. *Ugyanazon a helyen, ugyanazon az asztalon* fog Kossuth Ferenc beszélni a ceglédiekhez, amelyről Kossuth Lajos gyujtotta lángra egykor a ceglédiek hazaszeretét. A Kossuth-térről egyenesen a saját házába megy Kossuth Ferenc, ahol szükebbkörü ebéd lesz. Este a népkörben közvacsorát rendeznek a vendégek tiszteletére. Másnap Kossuth Ferenc kirándul Ungváry László hires gyümölcstatelepébe s innen a déli gyorsvonattal visszautazik Budapestre. — Itt sem lesz sokáig már Kossuth Ferenc a Hungária fogadó lakósa. A fővárosban való állandó megtelepedésének legékesszólóbb bizonysága, hogy immár éves lakást is fogadott. A lakás a régi Lövölde-téren van, dr. Hartmann Ede házában, s tizennégy szobából áll. Ez utóbbi körülmény azt is bizonyitja, hogy lakosa nem szándékozik visszavonulian, a világtól elzárkózva élni, hanem sok látogatóra számit. A lakásba az uj bérlő a legközelebbi napokban beköltözik.

— **A ker. jót. nőegylet köréből.** A ker. jót. nőegylet a jótékonyság nemes eszméjét nemcsak hangoztatja, hanem a cselekvés terén is érvényesiti. Mult hóban tartott választmányi ülésen elhatározta, hogy ez évben 20 iskolás gyermeket 116 frt erejéig és 10 leányt teljesen felruház és e mellett szegény iskolás gyermekek részére népkonyhai jegyeket szerez be és oszt ki, s a téli hónapokban a szegényeket fával is segélyezi. — A jótékony intézeteknek legmagasztosabb hivatásuk, hogy gyermekeket, kik iránt a sors mostoha, párttogoljanak s a társadalom hasznos tagjává nevelteni igyekezzenek. — Szebb, nemesebb cselekedet nem lehet annál mint enni adni az éhező gyérmeknek és felruházni a ruhátalant. — Köből kell lenni annak a szivnek, amely ily díszö elvü intézmény iránt is közönnyel viseltetik és nem segiti az éhségel, nyomorral küzködőt. — Az ilyenekkel szemben nem csoda, ha gyakran beteljesedik az irás ama szava „hogy irgalom nélküli itélete lesz annak, aki életében jót nem cselekedett. — Dr. Szekeres József áthatva a ker. nő gylet nemes intencióitól 20 frtot ajánlott szegény gyermekek felruházására; példáját követve — Belus Lajos is 5 frtot adott hasonló célból. — Midőn e nemes lelkü adakozóknak a ker. nőegylet hálás köszönetét nyilvánitja — reményli, hogy mint den szépért lelkesülő városunk lakosai között többen lesznek, kik e magasztos célra pénz adományt nyujtanak. — A mult havi választmányülés 4 uj tagot is vett fel soraiba s igy szaporodik ugyan a tagok száma, de még is sokan vannak a vagyonosabb osztályból is kiknek nevét hiába keressük az egylet évkönyveiben.

— **Iskola felavatás Szent-Gothárdon.** Szép ünnepet ült a mult vasárnap Vasmegyének házafias lakossága Szent-Gotthárdon, ebben a soknyelvü határszéli városban. A mindenkor hazafias missiót teljesitő cisztercitarend főpapja, Vajda Ödön zirci és szent gotthárdi apát ugyanis tizenhétezer forint költséggel egy impozáns, a pedagogia minden követelményének megfelelő iskolaépületet emelt, amelyben csak magyarnyelvü előadások tarthatók. Az épités költségeihez Szent-Gotthárd város csupán csak kétezer forinttal járult. Ezt az emeletes épület Széll Kálmánnak, a dunántuli közművelődési egyesület elnökének, valamint a környékbeli magyar értelmiségnek jelenlétében Vajda Ödön főapát felszentelte s ünnepélyesen átadta gondolatokban gazdag, hazafias szép beszéd kiséretében Szent-Gotthárd város közönségének. Az átadás után fényes lakoma volt, melyen V a j d a Ödön apát Széll Kálmánt, mint a nyugoti határszélnek kulturharcosát; *S z é l l* Kálmán Vajda Odont, a fenkölt gondolkozásu főpapot, a hazafias cisztercita tanitórend főnökét köszöntötte fel. A lakoma tovább is vidám kedélyhangulatban, a magyarságra nézve lélekemelő nyilatkozatok közt folyt le.

— **Körorvos-választás Légrádon.** Hirschl Armin légrádi körorvos, Kis Bukovecra tevén át lakását, körorvosi állásáról lemondott. Ezen állás október 31-én *Szastics* Károly főszolgabiró elnöklete alatt tartott választáson egyhangulag *Farkas* Ferenc nagykanizsai orvos által töltetett be, ki is körünkből már uj székhelyére távozott, hol bizonyára csakhamar sikerülend neki megszerezni azon általános tiszteletet, melynek Nagy-Kanizsán is részese volt.

— **Egy fiucska halála.** Merkly János és neje Bauer Irma nevelt fia: Merkly Géza november hó 1-én életének 10-ik évében elhunyt. A fiucskát, ki a 4. elemi iskolába járt, nevelő szülői rajongásig szerették és szerény vagyonuk egy tekintélyes részét feláldozták ennek megmentésére. De az orvosi tudomány, a szülők áldozatkészsége és gondos ápolása egyetemben nem volt elegendő arra, — hogy megmentessék szon ifju élet, melyben nemcsak a nevelő szülők, — hanem mindazok, kik az okos fiucskát ismerték, igazi örömüket lelték. Nyolc hónapon át sinlődött az ártatlan kicsike, mig végre megszabadult fájdalmaitól. Temetése pénteken délután nagy részvét mellett ment végbe.

— **Paprikás utonálló.** Okt. 29, és 30-ika közti éjjelen egy vasmegyei marhakereskedő érkezett a nagy kanizsai állomáshoz s a hajnali zákányi vonattal tovább akart utazni a kapronczai vásárra. Éjjeli alvásra bejött a régi sörkerti vendéglőbe. Ott azonban valami baltéle levén, nem szálltatott meg, hanem egy kis pihenés után visszaindult az állomáshoz. Utközben egyszerre valaki eléje ugrott s paprikát vágott arcába, szeme közé. A megtámadottnak volt még annyi ideje, hogy a paprikás utonállót megragadhatta és földhöz vágta. Azután futásnak eredt s csak ugy vaktában kijutott az álomásig, hol midőn kimosdatták, elbeszélte, hogy már befelé a városba haladtában észrevett egy őt követő egyént s hiszi, hogy a tettes az volt. A rendőrség a tettest nyomozza.

— **A népfölkelés jelentkezéséről.** Az 1893. évi 37. t. c. alapján mindazon Nagy-Kanizsán tartózkodó katonailag kiképzett népfölkelésre kötelezettek, kik a közös hadseregben, a hadiflottagerészetben, a honvédségben, ezek pótartalékában vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képezettek, kik népfölkelési rózsaszinü ajánlati lappal el vannak látva és még a 42-ik évet be nem töltötték, f. évi november 9., 10. és 11-én a „Zöldfa“ kertben személyesen megjelenni vagy irásban jelentkezni tartoznak. Az irásbeli jelentkezéshez ingyen jelentkező-lap a városi katonai ügyosztályban kapható, melynek kitöltésére és egyébb kezelésére nézve a városi katonaügyi előadó és a jelentkező lapra nyomtatott figyelmeztetés nyujt felvilágositást. A személyes jelentkezéshez az utolsó katonai okmány, végelbocsájró levél, kilépti bizonyitvány, ajánlati lap elhozandó, az irásbeli jelentkezéshez pedig csatolandó. Az itt tartózkodó, de (Ausztriában) a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban és királyságokban honos népfelkelők hasonló minőségben és módozatok között tartoznak jelentkezni, mint a magyar honosok. A jelentkezés igazolatlan elmulasztása 2—5 egész 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő szabadságvesztéssel büntettetik.

— **Gombamérgezés.** Gelsei tudósitónk irja: Gellén János, ennek két sógornője, s gyermekeik szerdán este gombalevest vacsoráltak. A gombaevés következtében azonban gombamérgezést kaptak, erősen hánytak, minden tagjok remegett, s nagy fájdalmakról és szaggatásokról panaszkodtak. Szerencsére azonban e kellemetlenségen kivül komolyabb baja egynek sem történt már mindnyájan leszámitva egy kis gyengeséget, jól érzik magokat, de megfogadták, hogy mostanában nem esznek gombaleves-vacsorát. — S mégis faluhelyen vannak az isk. szék tagjai között intelligens elemek is, akik incsenek azzal kibékülve, hogy miért tanitanak falusi iskolában a parasztgyermekeknek természetrajzot!!!

— **Rejtélyes gyilkosság.** Kaposvárról irja levelezőnk: S p a n i c s István, kaposvári kőmüvest egy M i k l ó s János nevü jó ismerőse a szomszédos Kapos-Füredre hivta, hogy ott valami munkát elvégezzen. Spanics el is ment s jó barátja házában szállott meg. Miklós János vasárnap éjszakán lakodalomba volt hivatalos, ahonnan csak reggel tájban tért haza. Otthon borzalmas meglepetés várta. A pajtája tárva-nyitva állt s az egyik sarokban ott találta S p a n i c s megcsonkitott holttestét. Lemetszett feje messze hevert a pajta tulsó részében. A holttest mellett semmiféle bünjelet nem találtak. A hatóság szigoru vizsgálatot inditott. Gyanitják, hogy Spanicsot boszuból ölték meg, mert rablógyilkosságról szó sem lehet. A meggyilkolt nagyon szegény ember volt s csekély keresetét is mindjárt elitta. Kapos Füred egyébként nagyon hirhedt hely népének duhaj természete miatt. Nem multik el egy esztendő sem, hogy legalább öt-hat gyilkosságot el ne követnének a faluban.

— **Elháritott vasutiszerencsétlenség.** A Sümegről Zala-Gogány felé járó vonat köromsötétségben, zuhogó esőben robogott a minap este, amikor Erdelyi F. tapolcai vonatvezető két óra tájban, közel a gógánfiai állomáshoz észrevette, hogy a váltóőr megállast jelez. Hirtelen lékezett, leugrott a lokomotivról s nyomban megtudta, mi baj van. Ötven méternyire a vonattól ugyanis két parasztszekér döcögött, amelyeken részeg parasztok káromkodtak és énekeltek éktelen orditozással. A legnagyobb veszedelem következhetett volna be, ha az őr és a vonatvezető ébersége idején meg nem akadályozza a szerencsétlenséget.

— **Mulató katonatisztek.** A P. N.-ban olvassuk: Szombathelyen a Sabaria vendégőben együtt vacsorált több utazó az étteremben, amelynek felső végén nyolc huszártiszt vacsorázott cigányzene mellett. Tizenkettedfél órakor felállott báró K. huszártiszt s minden ok nélkül harsány hangon kiáltotta:

— Ki a zsidókkal!

Erre, be sem várva a hatást, elkezdett a pezsgős-palackokkal dobálódzni. Szerencsére a palackok az utazóknak csak a fejük mellett repültek el. Az utazók nagy resze, hogy a botránytól kikerülje, eltávozott a teremből, de két marhakereskedő, Kulsheimer Izsák Pforzheimből és Mayer Emil Rastattból ott maradtak. Erre sóskiflikkel dobálták a két embert, ami ellen Kulsheimer tiltakozott. A báró erre odaugrott és fojtogatni kezdte. Az ötvenkétéves ember a tisztet a szoba másik oldalához lökte, amire ez kardot rántott és az öreg embernek fején sulyos sebet ejtett. A többi hat tiszt is segitett kolégájának, és csakis azért menekült meg Kulsheimer a további kegyetlenkedéstől, mert riránkodni kezdett, hogy ő családapa és kiméletért esedezett. Egy tisztet azonban nem lehetett kegyelemre birni és ujra kardot rántott Kulsheimerre, de

Baltazzi főhadnagy az ütést karjával felfogta és igy az ujjain ő is megsebesült. Az összevagdalt kereskedőt erre bevitték a pincérek a szobájába és az orvosok bekötötték vérző sebeit. Másnap meglátogatta a beteget báró Marschall főhadnagy, aki a soproni huszárezredből éppen Szombathelyen időzött és a botrányban részt vett tisztek nevében bocsánatot kért és kijelentette, hogy a sulyosan sebesültet kárpótlásban fogják részesiteni, ha feljelentést nem tesz és ha a lapokban ki nem irja az esetet. Ugyancsak megjelent nála Bakacsy ezredes is és kiterjezte megbotránkozását az eset felett s ezerháromszáz forint fájdalomdijat ajánlott meg, a mibe a sebesült bele is nyugodott. A rendőrség is megjelent a fogadóban és ott jegyzőkönyvet vett fel a történtek felől. A másik marhakereskedő Mayer egyenesen Budapestre utazott és panaszt tett a német konzulátusnál.

— **Ujoncok felesketése.** A Nagy-Kanizsán állomásozó közös hadseregbeli és honvéd ujoncok november 1-én tették le a mult évben meghonositott ünnepélyes hűség esküt. Az eskületételt a ferencrendüek templomában szolgáltatott alkalmi mise előzte meg.

— **Novemberi előléptetések.** (Lapunk megelőző számában közölt hirünk kiegészitésül) D, Szigethy Károly tart. honvéd segédorvos főorvossá a tartalékban, *Horváthy* Géza hadnagy a palini méntelep osztályánál főhadnagygyá léptettetett elő. — Áthelyeztettek: *Wolf* Károly főhadnagy a cs. és kir. 48. gyálogezredben. Tietze Károly hadapród- tiszthelyettes ugyanott Pozsonyból Nagy-Kanizsára, *Zimmert* János főhadnagy pedigben Nagy-Kanizsáról Pozsonyba.]

— **A szobaur.** E napokban beállit egy helybeli családhoz egy fiatal ember szobát bérlendő. Az alku csakhamar meg volt kötve, mert a szobaur nem sokáig alkudozott, de a fizetést november 1-re igérte, mikorra podgyászát is várja. Eljött az elseje és a fiatal ember, ki mint Rothschild Samu bor és terménykereskedő alkalmazottja mutatta be magát a háziaknak, d. e. 10 óra tájban haza ment „mert a levelhordót várja.“ A levélhordó azonban nem jött, mi a szobaurat rendkivül lehangolta és ilyen hangulatban távozott hazulról. — A gyengéd háznépek szerfölött sajnálkoztak a szegény fiatal emberen, a sajnálkozás azonban csakhamar meglepetésbe ment á', mert a szobaur távoztával egy arany óra és arany lánc, egy ezüst óra ezüst lánccal és egy melitű is eltünt. A rendőrségnél az esetről jelentés tétetett, mely a leirásban Megla Imre csáktornyai illetőségü a rendőrség előtt nem ismeretlen szabólegényt vélte felismerni; kinek arcképét a mult hó elsején megindult „Rendőri Közlöny“ hozta, mert a fővárosban is jól ismert legény lopás és betörés miatt az államrendőrség által körözötett. Ezen körözvényben emlités tétetik arról is, hogy Megla lopási szándékból legtöbbnyire lakást keres. A megkárosult család tagjai a Rendőri Közlönyben reproduczált arcképben a szobaurat felismerték, s a rendőrség most azon van, hogy mielőbb nála kapjon szállást a megugrott veszedelmes „szobaur.“

— **Vizbefult gyermek.** Kuklek Gábor dobri lakós 3 éves Rozi nevü leánya — mint levelezőnk irja — a lakház udvarán levő vizzel telt gödörbe esett és belefult; a szülőket vétkes gondatlanság terheli, azokat az alsó-lendvai kir. járásbiróságnál feljelentették.

— **A csentei hegyben** Szekeres Dávid és Bogár József szőlőhajlékánál — irja levelezőnk — egy ismeretlen, magas, erős testalkatu egyén jelent meg s élelmet és italt kért. Az illető egy huszár karabélylyal lévén felfegyverkezve, őt igazolásra hivták fel, de egyszersmind ez idő alatt Csente községbe segitségért s onnét az alsólendvai csendőrőrsre beizentek. A csavargó ezt valahogy észrevevén, fegyverét, mely éles tölténynyel volt megtöltve, felragadta és Szekeres Dávid és társa mellének szegezve azon kijelentést tette, ha őt szabadon nem eresztik vagy távozásában gátolják, lelövi őket; — engedve az erőszaknak, elbocsájtották s az illető ismeretlen csavargó Letenye felé vette utját, Kis-Csernecz községben megállapodván, az ottani koresmárósnál fegyverét hagyta s ott nyoma veszett. Daczára a nyomban megjelent csendőrségnek, ez ideig elfogható nem volt.

— **A nagybőgős és a kis czimbalmos.** Egy érdekes összekapás és még érdekesebb kibékülésnek voltak tanui — mint levelezőnk irja — az elmult héten Letenyén a járó kelők. Ugyanis az egyik vendéglőben a tányérozás alkalmával a czigányoknak szép jövődelmük volt a mit szérencsésen fel is oszlottak volna maguk között, ha véletlenül egy darab filléres nem kerül a begyült apró pénz közé. Ezen ártatlan uj pénzdarab lett az ok, hogy a begyült összeget nem lehetett egyformán felosztani, amennyiben a czimbalmosnak 1 frt 99 kr. helyett csak 1 frt 98 kr. és egy fillért adott osztályrészül a felosztással megbizott nagybőgős, a ki eljárását azzal indokolta, hogy a czimbalmos köztük a legkisebb, tehát az tegye is el a legkisebb pénz darabot. A kis czimbalmost szörnyü módon bántotta ez az egyszerü s hozzá még igazságtalan magyarázat, boszut esküdött, de illemtudó ember létére a vendéglőben nem szólt semmit, hanem megjegyzéseit az utczára való kiérkezésük idejére tartotta fenn. Hogyan-hogyan sem elég az hozzá, hogy a kis czimbalmos hazamenet összeveszett a nagybőgössel, a mi annál könnyebben ment, mert az utóbbi sem engedte a jussát, azt állitván, hogy ő »zenét muzsikáló hangász czigány« míg a másik csak válogvetőből lett nyomoruságos czimbalmos. Ez már aztán több volt mint a mennyit egy önérzetes czimbalmos elviselhetett volna, szitkokkal illette a nagybőgőst a ki bizony nem hagyta magát s ugy képen kapta hatalmas tenyerével a másküllönben fenn tisztelt collegáját, hogy az eget is nagybőgőnek nézte. Most aztán a czimbalmos lobbant haragra, összeszedte minden erejét, vissza vágott a bőgős jól táplált képére ugy, hogy az viszont a bőgőt égnek, hozzá még csillagos égnek nézte. Ezzel azonban még nem elégedett meg, hanem ráadásul oldalba rugta a sok viszontagságot ért nagybőgőt, tetemes kárt okozván benne, melynek láttára a bőgős majdcsaknem bőgött s rettentő keservében hátba vágta a czimbalmost, a ki nem volt rest, hanem már csak a symetria kedveért is kirugta a bőgő másik oldalát. Most ismételten dühbe jött a bőgős, földhöz dobta a kis czimbalmost, kinek a földöni vánszorgását felhasználta s gyorsan hasba rugta a — czimbalmot, melynek hurjai csak nem régen szivrehatóan rezegték a letenyei néphimnuszt, melynek tudvalevő czime: „Mégis hunczfut a német“. A két kártárs a hangszerek siralmas állapotán szomorkodva feledték egymás személyét, összeszedősködtek s midőn szivükben haraggal telve s busan haza felé ballagtak, eszükbe jutott az egymásnak kölcsönösen okozott kár nagysága, gondoltak egyet s az utcza fordulatánál szivükre szorositották egymást, kibékültek, gondolván, hogy nem volna érdemes továbbra is haragudni, mikor már ugyis »kvitteltek.« De azért Letenyén még egy darabig czimbalom és nagybőgő nélkül vigad sirva a magyar!!

— **Véres verekedés.** Horváth János keszthelyi napszámost Szenyai Istvánés társa keszthelyi gazdasági tanintézetbeli gyalogbéresek ugy megszurták, hogy nevezettet a helybeli kórházba kellett szállitani ápolás végett. Tettesek szigoru megbüntetése végett átadattak a biróságnak.

— **A betörő kézrekeritése.** Tófejü József lakhegyi lakós házába pár héttel ezelőtt ismeretlen tettes az ajtózár feltörésével behatolt s onnan különféle szobabeli ingóságokat és egy zsebórát tolvajlott el; a csendőröknek tudomása levén a betörésről, a Vindornyafok községbe vezető uton őrjáratott teljesitendő Roth József nevü gyanus kinézésü egyénnel találkoztak, kit feltünő magaviselete miatt letartóztatva kimotoztak s nála Tófejü József kárára ellopott tárgyakat találtak meg; tettenérés előtt azonban a zsebórát már Kis Joachim meszesgyörki lakossal elcserélte, az ellopott tárgyak közül pedig igen sokat eladogatott. Nevezett tolvaj most az illetékes járásbiróság börtönébe várja méltó büntetését.

— **Utczai utonállás.** Szép József és Pintér Antal keszthelyi ácslegények mult vasárnap csupa jó kedvükben az utcza szélességét mérve, egy kis kalandot óhajtoftak rendezni s ennek kifolyásaként az arra menő mintegy 80 év körüli özvegy Schleziugerné fejét beütötték; a rendőrség a szilajvérü tetteseket elszállitotta a keszthelyi főszolgabirósághoz, hol büntetésüket kikerülni nem fogják.

— **Utcza hősök.** Kováts Lajos, Kováts József, Szabó Mihály és Győrei János cserszegtomaji földmivesek mult vasárnap délután a keszthelyi Amazon-vendéglőben mulatozás közben egregyi legényekkel összekaptak s az ütlegelésen felül késekkel felfegyverkezve igyekeztek egymást ártalmatlanná tenni. A dulakodás alkalmával okozott lárma folytán a helyszinre sietett csendőröknek csak nagy erőmegfeszitése után sikerül egy rendőr igénybevételével a veszekedést megakadályozni s őket letartóztatni.

— **Kinevezés.** Zalavármegye főispánja a vármegyei árvaszéknél megürült aljegyzői állásra *Csák* Árpád ügyvéd jelöltet nevezte ki.

— **A herczegprimás a temetői disz ellen.** Vaszary Kolos herczegprimás halottas estéjén Esztergomban a székesegyházban szent beszédet mondott, a melyet azzal kezdett meg, hogy az ő gyermekkorában a temető, a hol kedveseink nyugosszák örök álmukat, olyan hely volt, a hol a mély vallásos buzgalommal lehetett imádkozni, mig most a temetőből kiállitást rendeznek, virágokkal, koszorukkal, lámpákkal födik be a sorokat, de a lenn nyugvókért buzgón imádkozókat alig lehet látni. Beszéde további folyamán kiemelvén, hogy *drága szüleinek most is érzik a forró ölelését, szivük verését, boldognak érzi magát, hogy e napon lelkük üdvéért buzgón imádkozhatik.*

— **Pályázat.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak engedélyével a „Csáktornyai Kisdedóvó Egyesület“ által fönntartott kisdedóvodánál hathavi tanfolyam szerveztetik, melyen állandó gyermek menedékházak vezetésére alkalmas dajkák képesittetnek. Folyamodhatik e tanfolyamra minden eddig kifogástalan erkölcsi életet élt nő, ki magyarul tud, kinek életkora 18—40 év között van, ki legalább is az elemi iskolának 6 osztályát elvégezte. Tanitók özvegyei s lányai előnyben részesülnek. A kellően fölszerelt folyamodványok november 10-ig bezárólag, alulirt elnökséghez intézendők. A fölvétel a kir. tanfelügyelő ur ő nagyságának elnöklete alatt november 12-én és 17-én történik, melyre személyes jelentkezés czeljából a folyamodók külön meg fognak hivatni. Csáktornya, 1894. nov. 1-én. Ziegler Kálmán kir. közjegyző, egyes. elnök.

— **Valóságos szédelgőnek** bizonyult azon egyén, ki a mult héten több keszthelyi iparosnak ugy tüntette fel, magát mint valamelyik pénzint. abbeli megbizottja, ki a pénzintézet részére üzleteket csinálni van hivatva; midőn már azt látta, hogy az általa szóba hozott üzlet sikerülni nem fog, anélkül, hogy igazolni tudta volna, melyik pénzintézet érdekében jár el, 30—40 frt körüli előleget szándékozott felvenni, mivel pedig ily körülmények között egyik fél sem volt hajlandó üzletet csinálni, be sem várva a Keszthelyről induló vonatot, kocsin utazott le Balaton-Szent-Györgyre, félve, hogy gyanus magaviselete által letartóztatása elrendeltetik.

— **Elcsipett tolvaj.** Mult számunkban hoztuk a Horvath Pál gelsei tolvaj elfogatásáról szóló hirt. Ennek kiegészitésül most Gelséről a következőket irja levelezőnk: A többszörös tolvaj már Kanizsán várja megérdemelt büntetését. Atkalmasint nem a szégyentől, hanem a büntetéstől való félelemből elszállittatása előtt öngyilkossági kisérletet követett el. Ugyanis egy kessel nyakán a főeret akarta elvágni, de csak sebet ejthetett magán, mert a mellette őrt álló csendőr tettét észre vevén, ezt megakadályozta. Elszállitása alkalmával utasitást adott feleségének a vasuti indóház várótermében, hogy semmi költséget nem kimélve, „jó ügyvédet fogadjon.“ Amint hallom, kezességre alkalmasint szabadlábra lesz helyezve. Ezt pedig községünkben senki sem óhajtaná.

* **Unghváry László** ceglédi jóhirü gyümölcsfaiskolájának mai számunkban megjelent hirdetését t. olvasóink figyelmébe ajánljuk.

PÉNZÜGY.

A magyar hitel hóditással a külföldön.

A magyar kormány Vaskapu-kölcsönt szándékozik kibocsátani és az e célból kibocsátandó kötvényeknél első izben fogja használni a 3 százalékos kölcsöntipusokat magyar állampapirosokra.

A „Correspondance de Pesth“-nek a francia pénzügyi arisztokrácia köreiből eredő párisi tudósitásai szerint több odavaló elsőrangu bank szeretné magának biztositani ezeknek az 3 százalékos magyar kötvényeknek az átvételét. Ez a kivánság annál élénkebb, mert a francia pénzpiacon a magyar 4 százalékos aranyjáradék a legkedveltebb papirok egyike. A francia tőkepénzes konzervativ természetü, miért is e papirosokon, elérvén azok a pár kurzust, 20 százalékot nyer a tőkében, — a magas kamatozáson kivül, — mert még a kibocsátási dején vette azokat. Ily a Magyar Jelzálog Hitelbank 3 százalékos nyeremény jelzálog leveleire is a Banque de Paris et des Pays bas, — valamin

a szövetkezett francia és belga bankoknál is már ma, az aláírás megnyitása előtt, oly tömeges a jes lentkezés, hogy egyedül Franciaországban biztoennek az elsőrangu magyar papirosnak a sokszoros, a magyar hitelt mindenesetre igen megtisztelő tuljegzése.

Beck Nándor, a magyar jelzálog hitelbank első igazgatója Párisba utazott, hogy a Banque de Paris et des Paysbas igazgatóival megváltapitsa a kibocsátás módozatait és a nyilvános aláírás napját.

Ez a pénzügyi művelet igen előnyös nemzetközi fontossággal nan Magyarország közvetlen összeköttetésére a francia pénzpiaccal s minden tekintetben igen becses a magyar hitel további külföldi hóditásaira, mert a magyar jelzálog-hitelbank e zálogleivél kibocsátása folytán Franciaországban, Belgiumban, Hollandiában, Svájcban, stb. a magyar zálogleveleket nemzetközi forgalomképessége a külföld leggazdagabb pénzpiacain erélyesen előmozdíttatik. Kétségtelen, hogy ennek folytán a magyar mezőgazdaság és a jelzáloghitel az egész országban, de különösen a magyar vidéki városokban a kamatláb olcsóbbá váltának nagy hasznában részesül. Budapest és a francia, belga és hollandi pénzpiac közt ezzel helyreállitott közvetlen, benső pénzügyi összeköttetés folytán abban az irányban is hódit a magyar hitel, hogy a magyar zálogleveleken kivül több más magyar értékpapir is — a valutarendezés befejezése által elősegitve, — be lesz vezetve a külföldi börzéken.

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR.*)

Báli selyemszöveteket méterenként **45 krtól 11 frt 65 krig**, valamint **fekete, fehér és szines** selyemszöveteket is méterenként **45 krtól 11 frt 65 krig** — sima, csikozott, kockázott mintázott damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szin s árnyalatban) póstabér és vámmentesen szállit: **Henneberg G.** cs. kir. udv. szállitó) **selyemgyára Zürichben.** Minták póstafordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 4

Köszönet-nyilvánitás.

Szeretett nevelt fiunk Merkly Géza hosszas betegsége és elhunyta alkalmából a jól eső részvétnek oly számos megtisztelő jelét vettük, hogy ezekért egyenkint köszönetet nem mondhatunk, miért is mind azoknak, — kik bánatunkat enyhiteni iparkodtak, ez uton fejezzük ki hálánkat.

Nagy-Kanizsa, 1894. nov. 3-án.

Merkly János és neje.

— **Fogfájás.** Mindenféle fogfájdalom, még ha lyukas vagy ha tömött fog is — az *indiai kivonat* használata által egy pillanat alatt elmulik. E gyógyszernek kitünősége miatt egyetlen családn i sem szabadna hiányozni. — *Valódi üvegekben* 35 kr. Kapható: Nagy-Kanizsán, egyedüli elárusitó helyen *Rosenfeld Adolf és fia* cégnél.

!! URAKNAK !!

Gyengült férfierőnél kiváló szolgálatot tesz a cs. kir. szabadalmazott *„galvanvillam-készülék“* önhasználatra orvosok által egész Európában melegen ajánlva.

Volta tanár módszere.

Leirás boriték alatt 10 kr. levéljegy beküldése ellen. Kapható: **Augenfeld J.** elektrotechnikus és cs. kir. szab. tulajdonosánál

76 — **BÉCS, I.,**
Schuerstrasse 18. sz. a.

*) Az e rovatban közöttakért nem vállal felelősséget a szerk.

Étkezde megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomásárá hozni, miszerint **helyben,** — *a Kazinczy- és Nádor utca sarkán levő az „Oroszlánhoz“ czimzett vendéglőt átvettem és azt egész ujonnan a mai kor kivánalmainak megfelelőleg*

köser étkezdének

berendeztem.

Egyidejüleg értesitem a t. közönséget, miszerint **vendégszobákkal** *is rendelkezem, melyek szintén a legnagyobb kényelemmel és csinnal vannak berendezve.*

Kosztosok elfogadtatnak!

A konyhát magam kezelvén, bátran igérhetem, miszerint az ételek izletes előállitásával, valamint a tiszta kezelés által a legmagasabb igényeknek meg fogok felelhetni.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradok teljes tisztelettel

254. Özv. Politzer Julia.

Legbiztosabb óvszer a kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségek ellen!!
Tökéletes fertőtlenités! Teljesen szagtalan!

Önműködő tőzegszóró-closettek.

Belföldi és külföldi szabadalmak
Szobai árnyékszékek mindenféle! tetszetős alakban.
Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák stb. részére

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részvénytársaság
Igazgatóság: Budapest, IV., Városháztér 9. (Karlsbadtér.)

Fertőtlenitő és szagtalanitó tőzegpor! Tőzegalom! Mindennemű tőzeggyártmány nagy raktára.

Különlegesség:
emberi és városi hulladékok ipari- és gazdasági értékesitése. Városi-tisztitási és elfuvarozási vállalatok szervezése.
Mütrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyitványokkal szivesen szolgál az igazgatóság.
Az orsz. közeg. tan. által többszörösen ajánlva.

Saját készitményü „IDA“-szépitő

különlegességek.

Ida

szappan, legjobb bőr ápolási szer, májfoltok és szeplők ellen.
hintőpor, kitünő szer mindennemű kellemetlen izzadásoknál.
arcpor, (poudres) fehér, rózsa és créme szinekben.
arc és szépitő kenőcs.
fogpor, } melyek különös közszájvíz, } kedveltségnek örvendenek.
hajszesz, legjobb szer hajhullás ellen.

Midőn ezen különlegességre a n. é. közönség figyelmét felhivni szerencsém van, bátorkodom egyuttal szintén saját készitményü, kitünőnek bizonyult

gyógy-poromat

szarvasmarha-, ló-, disznó- és baromfi betegségek ellen ajánlani.

Kaphatók egyedül a készitőnél:

EHRLICH ARNOLD gyógyszerész
gyógyszertárában a „Megváltóhoz.“
Nagy-Kanizsán.

Évek óta kipróbált, fájdalmcsillapitó háziszer
Kwizda-féle köszvényfolyadék.
köszvény, csúz és idegbajok ellen
Kwizda-féle köszvényfolyadék.
1/1 palaczk 1 frt o. é. 1/2 palaczk 60 kr.
Kwizda-féle köszvényfolyadék.
Kapható minden gyógyszertárban.
Kwizda-féle köszvényfolyadék,
G. Fölelét: kerül. gyógyszertár Kornenburgban.

Első és legrégibb stearin-gyertyagyár Ausztria Magyarországban. — Csak *rózsaszinü* csomagolásban valódi.

Valódi Milly gyertyák.

Sarg. F. A. fia és társa.

Iroda: *Bécsben*, IV. Schwindgasse 7.

Ár: szeptember 15. óta csomagoként a 560 gr. 10 fillérel, á 500 gr. 8 „ „ olcsóbb.

Cs. és kir. udvari szállitók

Leszállitott árak mellett szeptember hó 16 ától.

210 — 6

Sürgöny-czim: **Gottschlig Budapest.** **Telefon 57—86.**

Gottschlig Agoston

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő 229 10

BUDAPEST:

Központi iroda: IV. Váczi-utcza 4-dik szám alatt.

Raktárak:

IV. váczi-utca 6. sz. „A Mandarinhoz“ a városház-tér melletti. | *VI. Andrássy-ut 23. sz.* „Hong-Cong városához“ a kir. opera átellenében.

Kiviteli pinczék: X. Kőbánya, fűzér-utcza 9-ik szám alatt.

Kizárólagos bizományi-raktár:
NAGY-KANIZSA és környéke részére

PAUK JAKAB urnál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván teák, Jamaica, Brazilai- és Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb minőségekben, eredeti csomagok és palaczkokban, eredeti árak mellett.

— *Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.* —

2 arany, 13 ezüst-érem. 9 díszes elismerő okmány.

Kwizda Ferzenc János

Kwizda-féle

Védjegy. dj egy.

RESTITUTIONSFLUID

cs. és k. kir. szab. mosóviz lovaknak.

Egy palaczkkal frt **1.40** *o. é.*

30 év óta udv. istállókban valamint katonai és polgári nagyobb istállókban is, használatban nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítésül; továbbá ficzamodások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre idomitásnál.

Osztrák-magyar cs. és k. udvari szállító.

Román kir. udv. szállító.

Tessék a fönebbi védjegyre figyelni s a vételnél határozottan kifejezni: *Kwizda-féle* Restitutionsfluid

(64) **Fő letét:** ker. gyógyszertár Korneuburgban.

Kapható a gyógyszertárakban, és drogistáknál

A legfelsőbb helyen engedélyezett

„DUNA“ biztositó-társaság

összes biztositéki alap

több mint 11 millió frt.

Ezennel van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a „Duna“ biztositó-társaság, Nagy-Kanizsa és környékére nézve a főügynökséget reám ruházta.

A „Duna“ biztositó társaság biztositéki alapja tőkében és tartalékban 8,087.636 frtot és évi díjbevételekben 3,800.000 frtnál többet összes biztositéki alap tehát 11.000.000 frtnál többet tesz ki. A „Duna“ biztositásokat eszközöl szabott díjak mellett.

a) tűzkár ellen lak- és gazdasági épületekre; és
b) jégkár ellen mindennemű terményekre;
c) szállitási veszélyek ellen tengeren s vasuton és
d) az ember életére, tőkékre és járadékokra, minden kombináció szerint.

Miután még fölemlitem, hogy az előforduló károk a leglelkiismeretesebb módon megbecsültetnek és a társaság által a legpontosabban kifizettetnek, kérem becses ajánlatait s maradok kiváló tisztelettel

UNGER ULLMANN ELEK.

256.

„Venus crême“ bőr-konzerváló szer. Kitünő, teljesen ártalmatlan cosmeticum, kiváltképen hasznos a bőr zsirfénye és érdessége ellen; a bőrt vakitó fehérré varázsolja, a ráncok és redők képződését megakadályozza és megóvja az arczszin fiatalos frissségét. A „Venus crême“ nem tartalmaz semmi zsiroemű anyagot, azért soha nem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom nélkül alkalmazható. A t. közönséget saját érdekében kérjük, hogy az itt levő védjegyre szigorúan figyeljen. — Ára **2** forint.

„Eugenia“ folyópép mirtus-virágokból, az virágzó, üde arc-szin állandó megőrzésére. Ugy az arczuak és nyaknak, mint kézuek és karoknak gyönyörü lágyságot és márvány-szerü tisztaságot kölcsönöz; a bőr minden érdességét és foltosságát megszünteti. — Ára **2** forint.

„Eugenie“ vörös folyékony arckenőcs teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arczuak és füleknek szép természetes rózsaszint kölcsönöz; villamos fény mellett is természetes szinben tünik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön. — Ára **1** forint **50** krajczár.

„Eugenie hintőpor.“ fehér-, rózsaszin- és crême-szinben, tartósan és ösaretlenül tapad s a bőrnek természetes lágyságot kölcsönöz. — Ára 1 frt 20 kr. — Pamacscsal együtt 1 frt 50 kr.

„Trixogen“ kitünő hajnövesztő szer: erősíti a hajgyökereket s teljesen megakadályozza a korpaképződést Ára 1 forint 80 krajczár.

„Nirgitine végétale“ hajfestő, fekete és barna. A haj ezen szerrel festve, 6 hétig is megtartja a szinét és teljes lehetetlen a mű legs festést a természetes szintől megkülönböztetni. — Ára 3 forint 50 kr.

„Folyékony kaukázusi bajuszpedrő a bajusz növesztésére és épen tartására. — A bajusz felsütés nem szükséges, a nélkül is minden bajusznak a kivánt forma adható. Ára 75 krajczár. 239—20

Egyedüli raktár NAGY-KANIZSÁN:

KREINER GYULA

(Főtér.) divatáru- és pipere üzlete. (Főtér.)

WEISS JAKAB

BUTOR

GYÁRI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGY-KANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemü közönséget ezen raktáram megtekintésére meghivni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** – dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi műasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmodernebb izlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron**, ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásárolhat.

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

WEISS JAKAB.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

89. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. november 8-án. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utczza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajczár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőzöde r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Városi tanácsunk figyelmébe.

Tagadhatlan az, — hogy Nagy-Kanizsa néhány évtized alatt bámulatos haladást mutatott be.

Az ötven év előtti városnak képe ugy szólván csak elmosódó emlék, — mely az idősebb lakósok lelkében vagy egy-egy megfakult rajzban maradt fönn. — A régi falak közt kikelt a haladás modern szelleme és kibontott szárnyainak minden libbenésére egy-egy nagyobb alkotással gazdagodott városunk.

Nagy Kanizsa polgáraiban mindig megvolt az erős tudat, hogy ennek a városnak határozott missiója van az emporiális városok sorában helyet foglalni és kiváló szerepet betölteni.

Volt missiója mindig, a messze-multban is, mint határvédő pontnak; de ez a missió, ez a fekvési fontosság lassan-lassan a történelemé lett s helyet adott azoknak a szempontoknak, miket a kultur-élet követelményei irtak a békés fejlődés, a szellemi haladás lobogójára.

És jóleső önérzettel mondhatjuk el, — hogy e város polgárai, — miként a mult missiójával szemben szilárdan megálltak a hazafias kötelességteljesitésnek — sokszor nagy áldozatokat kivánó, erős megpróbáltatásokkal járó küzdelmes terén: ugy sohasem haboztak az anyagi és erkölcsi áldozatok meghozatalától a modern haladás követelményeivel szemben sem.

Hisz ujabban, mikor már Nagy-Kanizsa polgárai tisztán csak erejök érvényesitésétől várhatták valamit; mikor már a magasabb helyről igérgetett kegyelmes áldások reményének utolsó szálai is szertefoszlottak: nem látjuk-e reményt adó, lendületet igérő erővel, áldozatkész egyesüléssel tömörülve, sorompóba lépni a tőkét, hogy az alkotások, a haladás terén be ne álljon az életzsibbasztó stagnáció.

Elismerésre méltó tömörülése ez a város polgárai erkölcsi és anyagi erejének, mely bármily keserü tapasztalatok és leverő csalódások eredménye is, de kétségtelenül üdvös eredmény.

Nagy-Kanizsa polgárai ha drága tandijért is, de megtanulták a közelmultban, hogy a »Segen kommt von Oben«, — N.-Kanizsa haladását illetőleg ugy módosul, hogy: »Selten kommt von Oben.«

Egyszer jöhetett volna áldás, — mikor a honvéd sátor tábor ide hozatáról volt szó; de akkor Isten tudja: minő lidérc-nyomás alatt állottak városunk irányadó körei, hogy ezzel a messzejövőbe ható mozzanattal szemben nem tették a cselekvés, — az erőkifejtés mérlegébe lokal-patriotizmusuk egész összeségét. Azok a kicsinyes, önző szempontok, — melyek azzal a kérdéssel szemben érvényesültek, nagyon megboszultak magukat később, mikor annak elejtése folytán olyan dolgoktól is elestünk, mik a városnak haladottabb, a népesedésnek fejlődöttebb szinvonalán bizonynyal elérhetők lettek volna.

Ámde ezek immár a multé, a történelemé s áldatlan rekriminaciók helyett legjobb rájok boritani — habár erős megbánással is — a feledés fátyolát.

Most azonban ismét olyan mozzanattal állunk szemben, — melyből Nagy-Kanizsa városa fekvésénél és vasutforgalmi viszonyainál fogva — ha erkölcsi erejének egész odaadásával lép a cselekvés, az utánlátás terére, — elnyerheti magának az őt méltán megillető részt és biztosithatja magának a kinálkozó előnyt.

Körül-belül nyilt titok, hogy 1895. január 1-étől kezdve a Déli-vasut vonalait átveszi az állam. Ezzel kapcsolatosan biztos forrásból értesültünk arról is, — hogy az állam a Dunántulon több forgalmi igazgatóságot szándékozik felállitani.

Zala-Egerszeg már a beálló változások és ujitások figyelembe vételével meg is tette a lépéseket, hogy a kinálkozó előny egy részét biztositsa a maga részére.

Csáktornyán szintén mozgalom indult meg az iránt, hogy ott állitsák föl a nagyobb szabásunak tervezett határállomást.

Nagy-Kanizsán azonban — melynek mint délivasuti gócpontnak bizonyára legtöbb joga van, önmagával szemben pedig elmulaszthatatlan kötelessége a küszöbön álló változással járó előnyöket biztositani — tudtunkkal még nyugodtan alszik a leányzó.

Éppen azért kötelességünknek tartjuk fölhivni városunk irányadó köreinek, különösen pedig a kezdeményezésre hivatott

A „ZALA" tárcája.

A vándorló szobor.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

A latin közmondást, mely igy szól. „Habent sua fata libelli", az irókra is lehet gyakran alkalmazni. Ezeknek is megvan a maguk sorsa. Az egyik korszak a dicsőség koszoruját fonja homlokukra, a népszerüség magasra emeli őket, s még hibáikat is magasztalják, dicsérik, s jön egy másik korszak, mely porba tiporja a fénynyel körüvett nevet, s hordozójának erényeit is hibáknak mondja. Hány fényes ragyogásu név borult igy a feledség homályába; hány magasztalt és lennen dicsért alak vesztette el az idők folyamán népszerüségét, s a kiért dicshymnusokat zengettek, az a kegyeletes emlékezés alig képes a homályból kiemelni! Elfelejtették!

Kisebb nemzetek, akik nem dicsekedhetnek nagyszámu hirneves férfiuval, jól cselekesznek, hogyha kegyelettel őrzik meg azok neveit, kik bármiképen kiváltak a tömeg közül, nevöket ismertté, népszerüvé tették, s kiknek minden joguk megvan arra, hogy a nemzet meg ne feledkezzék rólnk. Nagyobb nemzetek, kik a nagy emberek egész legiójára mutathatnak, legyenek azok: költők, művészek, államférfiak, katonák, már megengedhetik maguknak azt a luxust, hogy egyiknek másiknak megtépik jól megérdemelt babérjait, kicsinyilik érdemeit, gyalázzák emlékét, amint azt az időközönként felmerülő politikai áramlatok magukkal hozzák. De az ily jelenségek minden körülmények között kicsinyes gondolkozásra, megvesztegetett érzésre, szükkebblüségre mutatnak.

Az ily jelenségeket évtizedek óta tapasztalhatjuk a német népnél, amelyet már Goethe „tolakodó természetünek" mondott, egy másik pedig „hálosipkás"-nak nevezett. A politikai éretlenség, mely a német nép nagy tömegét, de még müvelt osztályait is jellemzi, alapját képezi e jellem egyes vonásainak, mely minden inkább, csak szeretetreméltó nem.

Az utolsó évtizedekben éppen a politikai és felekezeti áramlatokból, melyek a német népet domináltak, kifolyólag olyan sajátságos törekvéseket észlelhetünk kiváló nagy férfiak kissebbitésére, melyet közmüveltségi állapotainak mostani állása mellett alig tartana az ember lehetségesnek. Egy egész nagy munka jelenik meg annak kimutatására, hogy a nagy Lessing plagiator volt, hogy számos müveiben nem produkált eredetit, egyszóval, hogy a legaljasabb fajtából való irodalmi tolvaj volt. Braunschweigban, ahol a szobra áll Lessingnek, a ki irodalmi működésével egy egész korszaknak irányt adott, s minden téren, melyet müvelt, jeleset teremtett, alapvető munkásságot fejtett ki, s a ki mellett Schiller és Goethe csak azért oly nagyok, mert az ő vállain állanak, e nagy embernek szobrát a 80 as években bemocskitották, megcsonkitották.

Igy történt ez más nagy férfiuval is. De Német-országban, hol az irodalmi piac oly nagy, ott van ennek correctivuma is; minden iránynak meg van a maga nagy pártja, s ha egy pár háborios iró el akarja hitetni a német néppel, hogy Lessing irodalmi tolvaj volt, ott van tiz más iró, aki az ellenkezőt mondja és bizonyitja; Lessing nagy neve nem fog alatta szenvedni, mert müvei közkincsévé váltak a német nemzetnek, mert érzik ennek müveltebbjei, hogy Lessing nevét törölve, nagy hézag támadna a német irodalomban, melyet más névvel alig lehetne kitölteni.

Még furcsább az, ami évek óta a graciák kegyeltjével Heine Henrikkel történik a nagy Németországban. A nagy költőnek szobrot akarnak emelni. Királynénk, ki Heinet kedvenc költői közé számitja, maga is huszezer márkát ajánlott fel, ha neki Düsseldorfban, szülőhelyén, szobrot emelnek; de abba maradt ez, s a mint minden müvelt hirlapolvasó tudja, királynénk korfui palotájának kertjében állittatott fel egy Heine szobrot, igy tisztelve meg a dalköltő emlékét. A düsseldorfi város-atyák szük és előitéletes felfogása nem engedte meg, hogy városuk nagyhirü fiának emlékét ott örökitsék meg egy szoborral, hová az természetszerüleg való. Egész bolondéria ez, a mit ebből az alkalomból összeirtak. A szigoru kritika már előbb is fedezett fel Heineban frivolságot és izléstelenséget; azt is tudja minden Heine olvasó, hogy „Deutschland„ban maró gunynyal szól a németországi csimbókos (coffos) viszonyokról; azt is tudjuk, hogy szerette Franciaországot s hogy ehhez joga is volt. De elfeledik ezek az erkölcsbirák Heine korát,

városi tanácsnak figyelmét a fönemlitett körülményre. Ne várjuk összetett kezekkel szánkba a sült galambot, hanem lépjünk a cselekvés, az utánjárás terére haladéktalanul; mert az idő nagyon rövid s ha a kinálkozó előnyt a mi kedvező körülményeink dacára is más város halászsza el, akkor már hiába fakadunk szomoru jeremiádákra.

Megvalljuk őszintén, hogy ha nem tudnók, hogy a mi városházunk összes villamossága csupán az oda bevezetett telefonhálózatban van, csodálkoznánk nagyon, — hogy e tárgyban még semmi sem történt. Igy azonban — bár boszankodva, — de értheto türelemmel kell várnunk a gőz- és villam előtti korszaknak azt a fakószekerét, melyen a mi patriarchalis nyugalommal mosolygó polgármesterünk a város közérdekeit érintő dolgokat cipeli és mint gyorsszállitmányt rakja előbb a nyugodt vérü tanács, aztán a türelmes képviselőtestület elé.

Biztos forrásból tudjuk azt is, hogy a fönemlitett tervről (t. i. hogy a Dunántulon több forg. igazgatóságot akarnak felállitani a Délivasuf átvételekor) polgármesterünknek — bár nem hivatalos uton, de igen megbizható oldalról — határozott értesülése van. Hogy mi tartja vissza attól, hogy ez érdemben a képviselőtestülettel értekezzék, — azt már nem is sejtjük, nem is értjük.

Ez végre is nem prépostsági-kérdés. Ennek sokkal nagyobb fontossága van városunkra nézve, hogy sem kicsinyes okokból (talán éppen egy deputationális cilinder kimélése okáért) mellette elsurranni lehetne. Ez lendületet és pedig nem jelentéktelen lendületet igér városunknak és e város polgárai, kik a közvetlenség körein tul fekvő magasságokkal szemben már ugy is keserüen megtanulták, hogy: »Selten kommt von oben«: legalább a közvetlenség magasával: a városházával szemben ne legyenek kénytelenek az örök várakozás türelemfeszitő állapotában kinlódni. Lássanak már egyszer a város jövőjét érintő dolgokban őszinte lelkesedést, a munka melletti kényszerrobotolás egykedvüségéből kibontakozó buzgalmat, odaadást! — Mondhassák el legalább városunk emeletes palotájával szemben végre, hogy: „Einmal kommt von Oben.“

II. Miklós cár politikai iránya.

Londonból, diplomáciai körökből eredő levélben lord Salisbury — volt miniszterelnök és külügy minister nyilatkozatait Miklós cár reformbarát és békés, türelmes karakteréről — közlik lapunkkal.

A wales-i herceg legidősebb fiának, a york-i hercegnek családjában, a ki iránt Miklós cár mindig testvéries, benső hajlandóságot mutatott, oly ismeretesek Miklós cár személyes, korszerü humánizmus által befolyásolt hajlamai, mint akár a vallási türelme és előrehaladó felfogása által kitünő angol uralkodócsalád bármely tagjának gondolkodásmódja. Ebből a családi körből kiszivárognak most az akkori trónörökös nagyherceg korábbi nyilatkozatai, a melyek ma nagy politikai jelentőséggel birnak. Miklós cár ugy beszél angolul, mint egy született angol. Hisz ő maga mondta egy alkalommal, hogy az angol gentleman nyilt igazságszeretete oly ro konszenves előtte, hogy azért volt leginkább ragaszkodó angol tanitóihoz.

Az angol belső politikát és önkormányzatot ismeri és nagy bámulója az angol nép szervezett jótékonysági érzékének. Erről mindig kimeritő felvilágositást adatott magának Staal londoni orosz nagykövet által. Az államférfiak közül legjobban megtudja érteni a torireformereket, akik konzervatív alapon akarnak javitani.

Miklós cár angol és német-országi királyi rokonai a felőle alkotott igen kedvező itéletükben megegyeznek azzal, a mi az angol külügyi hivatalban a pétervári angol nagykövetség régibb jelentései alapján a fiatal cárról az europai békére előnyös és Oroszország belső nyugalmára javulást igérő, eddigelé ismeretes.

Arra, hogy II. Miklós cár reformbarát és atyjánál még nagyobb mértékben eszményi becsvágya, hogy megszerezze magának egy békefentartó uralkodó európai hirnevét, — mint bizonyitékra egy hitelesnek állitott nyilatkozatára hivatkoznak, melyet tavaly, utolsó londoni látogatásakor tett királyi rokonai körében. Ez a nyilatkozata szórul-szóra igy hangzik:

„We ourselves are always wanting peace having to organize interior peace with our own russian people.“

„Magunknak van mindig szükségünk a békére, mert a belső békét szerveznünk kell az orosz népben.“

II. Miklós cártól az erropai béke fentartását várja a civilizált világ; népei pedig az orosz birodalom belső reformjának jótékony politikáját reménylik tőle. A nyilatkozatot, melyet II. Miklós cár még trónörökös nagyherceg korában tett, ma támaszképen magyarázzák arra nézve, hogy a mit Miklós Alexandrovics trónörökös fennebb idézett nyilatkozatában igért, II. Miklós, immár minden oroszok cárja hiven teljesiteni fogja.

Tollfuttában.

Mióta Nagy-Kanizsán nem a hórihorgas lámpagyujtogatók, hanem a kedélyes *Franz* fényeskedik minden este: a villamosság ázsiója magasra szökkent nemcsak a régi gőzmalom kolossalis épületében, hanem bent, a legparányibb, de legbiztosabban működő villamtelepekben: a szivekben is.

Mikor künn az ősi vár töltésén álló épületóriás nagy szive: a hatalmas villammótor működni kezd és méltóságos dobogással bocsátja a vilamáramot (a friss vért) a város testében szétfutó ütő-erekbe (a villamvezető sodronyhálózatba) ugyanakkor megmozdulnak (csodás megérzésével az általános villamáramlásnak) azok a parányi kis motorok is lent, mélyen, száz meg száz szivnek villamos áramot fejlesztő fenekén.

A nagy villamtelep szivének: a hatalmas motornak dobbanásaira kigyulnak a város lámpái; a parányi szivmotorok dobbanására pedig a csillagok, de nem az ég, hanem a szép nő-arcok homlokzatán.

És hogy ezek a kigyult ragyogó szemcsillagok még inkább hasonlitsanak égi testvéreikhez, bolygókká lesznek; megindul a csillagvándorlás nemcsak az égen, hanem a nagykanizsai korzón is.

A csillagok nyomában azután teremnek a *csillagászok*, a csillagkergető *aranyfiatalság*: a korzó merész fantaziáju Flammarionjai, akik olyan sok szép bübájos regét tudnak azokról a bolygó csillagokról.

És hallgatják is édesen, mosolygó áhitattal egy-egy kihalt vagy lehullott csillag történelét a még élő, lángoló ragyogó csillagok.

(Hogy is van olyan nagyon fogékony szivők a bübájos mesékre azoknak a szegény szép csillagoknak!)

Volt egyszer egy szépséges szép esti csillag. Mikor fel-feltünt, sugárfénye melegitett, gyujtott, delejezett; pedig maga a ragyogó szép tünemény ugy fázott, ugy didergett a mindennapság éjszakájában.

De körülfogták aztán feléje suhantak mindenfelől az ég tengerének kalózai: a hidegfényü meteorok. Beszöktek, besurrantak szivébe.

Éppen, mint a végtelen ür meteorjai az égi csillagokéba.

Fel is gyujtották azt a didergő kis csillagszivet.

És mikor azt hitte, hogy az a láng állandó, örökös lesz, hogy nem kell már tovább fáznia a világ végtelen ürességében, akkor tudta meg, hogy minden, minden csak hamis meteorláng volt; ellobbant, elenyészett; nem maradt utána más csak egy mély sebhely, egy kinos emlék és fagyasztó nagy-nagy hidegség.

A szépséges szép kis csillag kihült.

Itt jár, itt bolyg most is néha-néha a nagy csillagvándorlásban; el-elsurran a futó meteorok, az observáló csillagászok között; ezek talán ép-

---

korának viszonyait, azt a nyomorult állapotot, melyben a német nép akkor sinylett, azt a politikai elnyomatást, melyben a nép sinylett, s melynek korholása a jobbaknak szabadságába, sokszor életébe került. Elfeledik, hogy meghasonlott kedélylyel ment ki Heine Franciaországba, s hogy ugy kellett irnia, mint irt. Ezek a hálósapkás filiszterek a mostani német viszonyokat huznák Heine költészetének kaptájára s elfeledik, hogy ez lehetetlen, hogy a költőt erényeivel, hibáival szeretni kell, azokkal együtt lett azzá, a mi lett, s hogy olyan költőre mint Heine, még a nagy német nemzet is büszke lehet. Mert ha elszámitunk mindent, a mit irodalmi működésében a pillanat szüksége teremtett, a dalköltészet egén elsőrangu csillag, amelyet semmiféle gáncsoló kritika elhomályositani nem fog. Levelei pedig oly szeretetre méltó embernek mutatják, hogy ezek minden olvasóra mély benyomást tesznek. Azt is elfeledik az erkölcsbirák, hogy életének utolsó tiz évét 46—56-ig betegágyban töltötte, s ha költeményeiben itt-ott a meghasonlott kedélyállapotból kifolyólag drasztikussá is lesz, ha szent dolgok iránt kegyeletlenül viseltetik, ha másuit ismét drasztikus szókimondással sért, vagy gunyja nagyon is éles, — vajjon azoknak a városatyáknak feladata-e, hogy ők az erkölcs szempontjából itéletet mondjanak a költő felett? — Minő nevetséges absurdum ez. De hát a mi korunk igazán az ellentétek kora. Az irodalom legerkölcstelenebb termékei Németországban látnak napvilágot, de ezeket sohasem bántja az államügyész, csak néha-néha, valószinüleg, mikor valami áruló találkozik, kerül egy-egy szabadabb regény irója a vádlottak padjára regényével együtt, amikor azután egyaránt vesztessé teszi magát iró, biró és hallgató, meg igen gyakran tanuk és védők, vagy szakértők is.

Hosszu huzavona, halogatás után végre kimondotta Maincz, hogy nem engedi Heine szobrát felállitani, s nem ad nyilvános teret hozzá. Ime a vándortó szobor! Kivánciak vagyunk, vajjon a szoborbizottság fog e másfelé fordulni kérelmével, ajánlatával? Legjobb volna az egész dolgot jobb időkre halasztani, mig ott Németországon is más szellő fuj. — A szegény Heinet egy cseppet sem feszélyezi ez a német vaskalaposság.

38 éve, hogy ott nyugszik a Pere Lachaise temetőben, nem messze esve korábban elhalt irótársától, Börnétől, — kit halála után oly kiméletlenül megtámadott, hogy ez által nem keveset vesztett német hazájában birt népszerüségéből. Emlékét nem az a kő biztositaná, a melyet Düsseldorf vagy Maincz nem akarta önmagát megtisztelmi, emlékét, halhatatlanságát biztositják az ő örökszép dalai, melyek nemcsak nemzetének váltak közkincsévé, hanem mindenütt a hol a valódi költészet iránti érzék megvan, a rokonszivek visszhangját keltik fel.

Ha a guny nyilait lövöldözte a harmincas évek Németországára, ez a guny is a szeretet kifolyása volt, amely szeretet oly sok helyén munkáinak, költeményeinek oly szépen nyilatkozik,

H. M.

pen róla mondják a kihült csillag szomoru meséjét.

Talán megtalálta hazáját: a magasabb, tisztább csillagregiókat?! Vagy talán igazán kihült, teljesen megfagyott és holyg, fut érzéketlenül, hamis fényével a valódi boldogságnak?!

De ki fog e felett csillagászati problemákba bocsátkozni itt, a ragyogó káprázatos csillagvándorlásban: a mától holnapig tartó bolygótüzek hazájában?!

HIREK.

— **Bucsu-bankett Perlakon.** A távozó Sólyomy Tivadar szolgabiró tisztelétére, ki Pacsára lett áthelyezve, október hó 31-én este a kaszinó helyiség fágus termeiben fényes bankettet rendeztek melyen a város összes intelligentiája mellett a környékről is számosan jelentek meg. Ott volt a járásbiróság teljes számban; a főszolgabiró, kisérve a jegyzői kar által; megjelent a városi képviselő testület, ügyvédek, orvosok, az izr. hitközség stb. A második fogás után felállott Sipos Károly gyógyszerész és a távozóra emelte poharát; majd Bartal György jegyző, utóbb Megyerczy Géza ugyanerre. Sólyomy Tivadár meghatott hangon köszönte meg e felejthetetlen kitüntetést, sajnálja ezen örök emlékezés helyet és vidéket; többek közt beszédében felemlitvén: „Most érzem, hogy válni az fáj, válok és elmegyek, de a szivem az itt marad." Ezután szólt Kóstyál Ferenc, főszolgabiró a vele mindig egy irányba, egy csónakon kitartóan és hüen evező hajósról, kivánva, hogy uj állásán ép oly közmelegedésre állja meg helyét. Ezután még felköszöntöt mondott Werly Ferenc, Konyáry László, Molnár István, Baneily Vilmos, Varga János plébános, Szebényi Lajos ügyvéd, Horváth Csongor járásbiró, Werly Ernő, Wusztner Henrik, mind Sólyomyra, mindegyik ennek egy-egy jótulajdonságát felhozva. A jó kedvü társaság Horváth Zsiga bandája mellett reggel 6 órakor hagyta el a kaszinót.

— **Halálozás.** Brezanóczy Béla csáktornyai polg. isk. volt tanár, a kit pár hónappal ezelőtt helyeztek át, elhunyt. Elhunytáról a következő gyászjelentést vettük: özvegy Brezanóczy Béláné szül. Janik Katalina, Báró Gaizler József és Báró Gaizler Géza ugy maguk, mint többi rokonaik nevében mély fájdalommal eltelve tudatják a forrón szeretett férj, édes atya, após és nagyatya Nyiri Brezanóczy Béla 1848. évi volt honvédhadnagy, állami polgáritanodai tanár urnak folyó évi október hó 27-én reggeli 5 órakor, életének 66-ik évében végelgyengülésben történt gyászos elhunytát. A bodogult földi maradványai vasárnap folyó hó 28-án délután fél 4 órakor fognak a helybeli róm. kath. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 29-én reggeli 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban a Mindenhatónak bemutattatni. S.-A.-Ujhely, 1894. október 27. Áldás és béke porsira!

— **Uj vizsgálati birák.** Az igazságügyminiszter az 1891. XVII. törv. cikk 33. § a alapján uj vizsgálóbirákul, illetőleg állandó helyettesekül a következő kir. törvényszéki birákat rendelte ki: a nagykanizsai királyi törvényszék területére vizsgáló biróul: Véber Károly kir. törvényszéki birót; a zalaegerszegi kir. törvényszék területére; Baumgartner József törvényszéki birót; állandó helyettesül: Szalay László kir. törvényszéki birót.

— **Rendkivüli közgyülés.** A nagykanizsai Polgári-Egylet december hó 8-án d. e. 11 órakor rendkivüli közgyülést tart, melynek egyedüli tárgyát: „kölcsönvétel engedélyezése" képezi.

— **Nagy vadászat.** Türjéről irják lapunknak: A vadászat szezonja nálunk is megkezdődött. Október 30. és 31-én puskák ropogásától, hajtók szózainak zajától a menekülő vadak kétségbeesett futásától visszhangzott a türjei prépostsági erdő és a letarlott mező. — A nagy vadászat október 30-án reggel 9 órakor vette kezdetét — az erdőben. — A sportot kedvelő urakat 10 hintó vitte ki a szinhelyre. Az idő kedvezett, a jó kedv megvolt, s igy az eredmény nem volt meddő. A második napon a mezőn rendeztek hajtóvadászatot. — Mindkettő sikerült. A nagyvadászaton a préposton mint házigazdán kivül a következők vettek részt: Jozipovich, horvát miniszter, Széchényi Tódor gróf, Keglevics Béla gróf, Szegedi György és Béla, cs. és k. kamarások, Förster Ottó orsz. képviselő, dr. Dunst Ferencz keszthelyi apát, Gothard Jenő, Horváth Lajos, Gyömörei Gáspár, Gyömörei Vincze és János, Gyömörky, Dr. Gothard István, Takách Imre, Stronszki Alajos, a helybeli tisztviselők és az uradalmi tisztek. A nagy vadászat eredménye volt: 270 darab nyul, 26 fáczán, 10 őz, 16 fogoly, 3 drb. róka, 7 szalonka, összesen 332 vadat lőttek.

— **Zalamegye ipartanácsának tagjai.** A soproni kereskedelmi- és iparkamara az 1895. évre Zalavármegyének ipartanácsába Fangler Mihály zala-egerszegi kereskedőt, Sipos János zala-egerszegi asztalos mestert rendes, Fischer László zala-egerszegi kereskedőt, Juhász József zala-egerszegi könyvkötőt póttagokká választotta meg.

— **Estély a Polgári Egyletben.** A Polgári Egylet első thea estélyét f. hó 15-én csütörtökön tartja. A hangversenynyel egybekötött estély érdekességét neveli ama körülmény, hogy a műsor egyik számát az országosan ismert zeneszerző s kiváló hegedüs Huber Gyula káptalantóti káplán fogja betölteni, kit ez alkalommal a magyar zene egyik hivatott művelője Molnár János keszthelyi kántortanitó fog zongorán kisérni. — Tervben van a gróf Zichy Géza előtt próbat énekelt kiskanizsai népdaléneknek felléptetése is. — *Máskülönben meghivók ki nem adatnak*, ez uton hivjuk fel olvasóink figyelmét a szépsikerünek igérkező estélyre.

— **Mulatságok a Casinóban.** A Casino vigalomrendező bizottságától veszszük azt az értesitést, hogy *folyó hó 24-én* fog az első táncmulatság theaestely megtartatni, mely előreláthatólag igen kedélyes és látogatott lesz. Külön meghivók nem bocsájtatnak ki e mulatságra. Ez első és ugyszólván megnyitó táncmulatságot még december első napjaiban fogja követni egy műsoros estély, melyre a szükebb bizottság már most teszi meg előkészületeit. A korzó tehát uj témát nyert, és mindkét nembeli fiataljaink a remélt mulatság hatása alatt állva üdvözlik egymást: „viszontlátásra 24 ikén."

— **A soproni kereskedő- és iparkamara** a keszthelyi kereskedelmi tanfolyam részére az eddig elvezettt 50 frt segélyösszeget az 1894—95. tanévre is engedélyezte. A zalaegerszegi iparossegédek szakrajz tanfolyama részére, mely a kamarakerületben egyetlen ilynemü intézmény s mely a mult télen is rendkivül szerény eszközökkel igen örvendetes eredményt ért el, a kamara szintén 50 frt segélyösszeget szavazott meg.

— **A magyar huszár dicsőítése.** A „Times" már ötödször négy öt hasábos kritikában méltatja a balassa-gyarmati hadgyakorlatokat. A kritika irója a bécsi angol nagykövetség katonai attaséja, kit egészen elbüvöltek a magyar huszárok. Minden sorában a magasztalás legelragadóbb hangján szól huszárainkról s fölébe helyezi őket egész Europa lovasságának. Igy közleményét e sorokkal vezeti be: A magyar huszárnak alapos okai vannak rá, hogy büszke legyen önmagára s éppen nem csoda, ha kimondhatatlan lenézéssel tekint gyalogos pajtására. Nemcsak festői alak az ő kék és skarlát piros csinos szabásu egyenruhájában, asztrakánnal prémezett zsinóros dolmányában; nemcsak kitünően van lovasitva és vezetve, hanem magában testesíti meg egy lóra született nemzet leghöbben ápolt hagyományait és az ezredek, a melyekben szolgál, oly hirnévnek övendenek, melynek nincsen párja Európában. A magyar huszárság biztositotta önfeláldozó rohamaival Königrätznél a megtört gyalogság hátrálását, oroszlánrésze volt Custozzánál a halhatlan fegyvertényekben, melyekkel 15 század egész napon át sakban tartott 37 gyalog zászlóaljat. — De a magyar ló is épp oly mélló a figyelemre, mint a magyar huszár. Általában kisebb 15.2 marokrál s látszólag nincs csontja és szubstanciája, de kitartása páratlan, tele vérrel, tüzzel, mintha csak érezné, hogy a világ első katonáját hordja a hátán.

— **Doktor-szirájk.** A községi és körorvosok évek óta hiába panaszolják, hogy a helyzetük tarthatatlan. Hivatalos teendőkkel tul van nak halmozva, emellett azonban intézkedéseiket a községek figyelembe se veszik és a jegykörök korlátolva lévén, nem is kényszerithetik a községeket az intézkedések teljesitésére. A községi és körorvos a hivatalos teendőkért perzse nem kap fizetést; a községek csak a szegény betegek gyógyitásért fizetnek 200—600 forintot évente, de ezzel szemben kikötik, hogy a jobbmóduakat is 20 krért köteles az orvos látogatni, igazi hordár-dij. Igy tehát az orvos az államtól reá ruházott kötelességeket akaratlanul is kénytelen elhanyagolni, hogy a 20 krajcáros vizitekből a kenyérre valót megszerezhesse; az állam pedig nyugodtan türi, hogy a községek a nyomorba hajtott orvos idejével és testi erejével uzsorát üzzenek. Mivel az állam az orvosi kongresszusokra memorandumokra csak igéretekkel felelt és legutóbb nyilvánvalóvá tette, hogy a közegészségügy államositását nem tervezi, a községi és körorvosok a vegső eszközhöz nyultak s elhatározták, hogy a hivatalos állásokról mindannyian, együttesen lemondanak és ezentul csak, mint magánorvosok fognak működni. Ez a sztrájk tehát azt jelenti, hogy a községi és körorvosok ezentul nem fognak az államnak ingyenes szolgálatot teljesiteni. Az állam ezzel ama különben áldásos lépésre lesz kénytelen, hogy a költségvetésnek 5—6 millióval való emelésével a közegészségügyet államositsa.

— **Szinészet.** *Komjáthy* győri szinigazgató e napokban városunkban járt, hogy az engedélyt a tavaszi idényre megszerezze. A főkapitány azonban az engedély megadása előtt — értesülésünk szerint — több irányban értekezni óhajt, megtudandó vajjon a közvélemény Somogyi vagy Komjáthy mellett van-e? Somogyi t. i. ki most Szegeden van társulatával, már régebben folyamodot az engedélyért. — Szalkay szintársulata november végén jön városunkba és itt marad január 5—6-ig.

— **Rablógyilkosok elfogatása Somogyban.** Egy régi büntény tettesei sikerült Rákossy Gyula csendőrhadnagy — csurgói szakaszparanosnoknak kézre keriteni. 1891. márc. 12-én éjjel Hikman Károly kóci (F. Segesd mellett) csárdást agyonlőtték és nejét vérben fetrengve hagyták a szobában, a csendőrség által akkor hosszu időn át folytatott nyomozás sehogyse vezetett eredményhez; ujabban azonban e gyilkosság kideritésére Rákossy Gyula csurgói csendőr-szakaszparancsnok által 11 csendőrrel megéjtett nyomozás folyamán a tetteseket Bogár János és József, Szabó József és János személyében kideritettek, kik tettüket törödelmesen beismerték. Azon fegyver is megkerült, melylyel a csárdást meglőtték. Hikman Károlyné csárdásné, ki életben maradt a tettesekkel szembesitve lett s azokat felismerte. A négy rablógyilkos a tett elkövetése előtt F.-Segesden Meller Dávid gazdag bérlő háza falát kezdte bontani, hogy rabolhassanak, azonban az éjjeli őrök által elzavartattak s innen egyenesen a kóci csárdához mentek, hol a gyilkosságot megelőzőleg a pincét felverték, a bort csapra ütötték és részben megitták, részben pedig kifolyni hagyták. Azután pedig 43 liter pálinkát loptak. Ezen neszre, mit a csavargók a pincében okoztak, a korcsmáros szobájából kiment körül nézni, mihelyt azonban, az ajtóból kilépett, az egyik duhaj botjával fejbe vágta, a másik ugyanakkor keresztül lőtte. E cselekmény után a gyilkosok a korcsmától mintegy 50 lépésnyire a lopott pálinkát megitták s az üvegeket, hogy bünjel ne maradhasson széttörték. — A fegyvert pedig Subicz Gyula ih.-berényi lakatosnak adták, hogy emlékül őrizze meg. Itt érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy ez a szerencsétlen Subicz Gyula ih.-berényi lakatos ugyanaz, aki a Kund gyilkosának a fegyverét elvágta, Szabó János pedig azonos személy azzal az ih.-berényi kanászszal, a ki Kund gyilkosait a csendőrség kezére játszotta. A gyilkosok kézre keritésének főérdeme Rákossy hadnagyot illeti, aki a nyomozást nagy erélylyel eszközölte. A 4 gonosztevő jelenleg a csurgói biróság börtönében ül. Amint már lapunkban emlitettük is a szerencsétlen berényi lakatos megőrült.

— **A szórakozott utasok figyelmébe.** A Magyar Államvasutak igazgatósága több izben tapasztalta, hogy emberei nagyon röviden bánnak el a vasuton visszahagyott tárgyakkal. Ha valamelyik utas visszahagyott tárgyát reklamálja, a vasuti alkalmazottak a reklamációt ugyszólván figyelembe sem veszik, s az ottfelejtett holmit hanarosan elárverezteik. Az igazgatóság most szigoruan utasitotta hivatalnokait, hogy a tárgyak tulajdonosait maguk is kutassák, s csak akkor árverezessék el a holmikat, ha a kutatásnak nincs eredménye. A reklamációkra okvetetlenül válaszolniok kell.

— **Látogató jegyek.** Igen csinos, egészen uj és tetszetős alaku névjegy- és levélpapirok érkeztek Fischel Fülöp könyv és papir kereskedésébe, — melyre felhivjuk az érdeklődők szives figyelmét.

CSARNOK

A szórakozásokról.

Irta: S. E.

Az ember társas lény levén, keresi az alkalmat oly társaságba jutni, melyben tudja, hogy otthon van, midőn a napi fáradalmakat kiállva, szórakozást keres. A tőrténelem tanusitja, hogy az ember korán tudatára ébredvén hivatásának, a társaság alkotásnak, ezt nemcsak a természet által oly célszerűen berendezett családi társaságban leite fel, hanem mindinkább igyekezett azt nagyobb térre is kiterjeszteni. Innen van, hogy a nem ugyanazon vérkötelékhez tartozó, teljesen különálló, hogy ugy mondjam idegen emberek is kezdtek egymás iránt érdeklődni, törekedtek egymást segiteni ugy, hogy az emberiség mindjobban közeledett, habár csak ösztönénél fogva is, azon ideális állapot megteremtéséhez, mely az összes népességet egy nagy családban egyesiti. E helyütt nem szándékozom kiterjeszkedni arra, hogy a fejlődésnek mi állott utjában, mert nem is volt szándékom a népek psychiko-historikus fejtegetésébe bocsájtkozni, csak azt akarom konstatálni, hogy az emberekben mindig megvolt a törekvés; ideigeneket megismerni, azokat társaságába vonni, hogy tanuljon vagy tanitson.

A görögöknél már nagyon intenziv volt a társas élet fejlődése, mert ezen magasabb fejlettségü népnél részint a tudomány iránti érdeklődésnél fogva, részint azon élénk politika folytán, mely oly nagy mértékben foglalkoztatta, mind közelebb hozta egymáshoz az embereket és keresték az alkalmat, a helyet, hogy ügyes-bajos dolgaikat pertraktalhassák, megbeszéljék a napi eseményeket, meghittebbek levén saját élményeiket, szóval mindent, ami az embereket érdekli.

A társulási szellemmel azonban ezen időben még nem jártak együtt azon igények, melyek a mai társadalomnak gourmanderiáját kell, hogy kielégitsék. Nem szemkápráztató helyiségek voltak összejöveteli helyeik, sőt valamivel kevesebb, rendesen egy-egy borbély-műhely, melyek egész parlamentáris viták szinhelyei voltak. Itt lehetett megtudni minden ujságot és ha valaki valamely dolog felől felvilágositást akart nyerni, eltárodott egy borbély műhelybe. E fajta jelentőségüket némileg ma is fentartották, mert ritkán jön ki az ember egy ilyen műhelyből, hogy valami ujat ne hallott volna.

A rómaiaknál is nagy jelentőségük volt a borbély-műhelyeknek, de ők már inkább nyilt tereket, oszlop csarnokokat választottak ki összejövetelük helyéül, hol az összetalálkozást még inkább elősegitette azon körülmény, hogy a törvénykezés, általában minden közérdekü dolog a nyilt tereken tárgyaltatott. Ki ne hallott volna pl. a forum Romanumról, melynek egyik részében az igazságot osztogatták, másik részében Mercur tisztelői sürögtek, melynek jelentősége és látogatottságan agyobb volt a mai bőrzékénél; amott pedig a minden iránt kiváncsi, szórakozást kereső emberek tömege hömpölyög.

Minden itt lett megbeszélve, innen kolportálták az ujságokat mindenfelé. Az egész forum egy élő ujság volt és nem is csodálom, hogy oly magas kulturkju és leleményes népnél, mint a római volt, hirlapirodalom nem létesült. Nem is érezhették hiányát, mert a forumon minden nap megjelentek a római világ minden részéről emberek, mindig hozva valami ujat magukkal.

De hát a korral változnak a szokások és igények is. Az emberek igényeit később már nem elégitik ki borbélymühelyek vagy a nyilt terek és azon vannak, hogy kellemes szórakoztató helyiségekben jóhenesnek ösze. Erre nézve az első impulsust az olasz conditorik adták meg, hol nők és férfiak kellemesen szórakozhattak. Ezen conditorik azonban eredeti jelentőségüket a 16-ik században a kávé behozatala által mindinkább elveszitették és helyeiket bár nem a mai értelemben vett kávéházak foglalták el. Már a 16-ik század végén voltak Konstantinápolyban helyek, hol egy-egy csésze kávéra az emberek összejöttek, de az első rendes kávéházat Marseilleben nyitották meg 1671-ben és rá egy évre Párizsban. Ezeket inkább kávémáréseknek nevezhetjük, mert akik ilyenekbe betértek, kávénál egyebet nem kaphattak, ugyszintén szerencse játékokat sem üzték itt, bár ezek közül különösen a kártyajátékok ismeretesek voltak, különösen a vatikánban, nyilvános helyen azonban nem gyakoroltattak. Aki egy ilyen kávémérésbe betért, megitta a kávéját és ha volt kivel, elbeszélgetett. A kávémérések ezen specialis rendeltetésüket mintegy két századon át megtartották. Csak a jelen század elején nyerték el a kávéházak lassankint a mai értelemben vett jelentőségüket. A szerencsejátékok a kávéházakban meghonosodtak és ma már a szerencsejáték és kávéház egymásról ugyszólván elválaszthatatlan fogalmak. Káros hatásukat a kávéházak még az által is nyerték, hogy az éjjeli dorbézolások szinhelyeivé lettek.

Mindazonáltal a kávéházak fontosságát és jó oldalát különösen azokra nézve, kiket nem a játék szenvedélye, hanem a jó társaság keresése visz oda, tagadni nem lehet; összejön itt minden rendü és rangu ember, bár van közöttük nem egy kétes existentiáju is, de hát az ilyeneket ki lehet kerülni. Egyiktől ezt, a másiktól amazt hallja az ember, amiről addig tudomása nem volt. Itt mindig lehet valamit tanulni, nem csak kártyázni, hasznos dolgot is annyira menynyire; az egy kávéházba járók között kevésbé érezteti hatását a rangkülönbség. De az ember jobban szeretvén a kisebb válogatottabb hozzá való társaságot, ezekkel rendesen egy asztal köré gyülekezik, mindazonáltal nem zárkozva el más ok társasága elől sem. Egy ilyen egymáshoz szokott asztaltársaság tagjai között a társalgás meghittebb lesz, mert csak is igy képzelhető el a kellemes szórakozás. Egyik másik bizalmasan előadja ügyét és meghallgatja mások jó tanácsát, vagy tudakozódik valamely őt érdekő dolog után és igy mindig tanul is valamit.

Rendkivül érdekes egy ilyen kávéház különösen arra nézve, ki tanulmányozni szereti a különböző emberek szokásait, tulajdonait, vagy képességeit. Néha eljárván kávéházba igyekeztem egyes embereket kiismerni. Egy asztalhoz ültem, melyet ezen kávéházban, jogász-asztalnak neveznek, ámbár a társaság nem áll csupa jogász emberből, de ez utóbbiak határozott többségben vannak. Fiatal emberek lévén, néha a heves vitatkozások sem maradnak el. Folyik itt a beszéd mindenről, de nem kizárólag jogi dolgokról, mert tekintettel vannak arra is, hogy olykor nem jogász embert is szóhoz kell juttatni. Persze az ilyen a sujtó kritikát ki nem kerülheti és ha alkalom adatik, akkor is jobb szeretne hallgatni, de a változat kedveért beszél is, mert különben a folytonos hallgatás unalmas volna neki.

Ily módon nyilt alkalmam egy embert minden tulajdonságaival megismerni és nem is akarom elmulasztani a beszámolásra adott alkalmat.

Ezen jogász-asztalnál, mint említém, van egy nem jogász ur is, a ki mindamellett nagyon derék, a sulyos kritikáktól jól edzett és néha kedves ember is, (amint szimmelik) kinek különben legékesebb tulajdonsága mindenkinek feltétlenül inni, sőt meggyőzőbb hiányában más nézeteit is rögtön kész adoptálni. Ez utóbbi meggyőződésembez egy érdekes esetének elbeszélése által juttatott.

Akiről most szólok, az nem hive az egyedül üdvözitő vallásnak és mint ilyen egy alkalommal a recepciót hivatásánál fogva ellenző embertársával találkozott össze. Többek között vallási dolgokról is beszéltek és a lelkiatya valószinüleg megakarván őt téríteni, megragadóan ecsetelt neki egyes vallási dolgokat és tanokat. Többek között fejtegette Mózes istenieredetét, valószinüleg azért, hogy ezáltal hizelegve, könnyebben elhitesse vele Krisztus isteni voltát. A hatás nem is maradott el. Felemlitelette továbbá a lelkiatya, hogy mikép szabadultak ki Izrael hivei Egyptombol, hogy Mózes népét a legnagyobb vihar közepette vezette át a Vöröstengeren és mikor a sivatagba értek, nagyon megszomjuztak s hogy népe ne zugolódjek, botjával egy sziklára ütött honnan bor folyt ki. (Természetes ezt is elhitte.) Azt mindjárt kitaláltam, hogy miért jött bor a sziklából és nem viz: a tévedés onnan lehet, mert beszélgetés közben kicsit borozták is. Elmondta még a lelkiatya, hogy Dániel proféta volt az első jogász azzal dokumentálva, hogy ő volt az egyedüli mulatni szerető proféta.

Több ilyesféle vel olyannyira lelkére beszélt, hogy megtéritve, másnap, horrendum dictu: négy forintot kiadott egy bibliára.

Erre a sujtó kritika csak megint nem maradhatott el és heves vita fejlődött ki a hitetlenek tagadása folytán, kik közül az egyik azt is bebizonyitotta, hogy még a mennyországban is van protektio. Elmondta ugyanis annak a két zsidónak az esetét, kik Verne ágyugolyójánál is furfangosabban jutottak be a mennyországba. Eljött ugyanis a két atyafi szent Péterhez, kérve bebocsájtást, de nem lévén recipiálva, elutasittattak. Ekkor látták közeledni egy grófot, hamar egyik a másikat egy lepedőbe fekteti és viszi tisztes távolban a gróf után. A terhet vivő ujra eljött szent Péterhez és miután azt mondta, hogy a gróf podgyászát viszi, bejutott a mennyországba.

A kacaj erre kitört a elnémitotta az elkeseredést és a társalgás folyt tovább, persze nem vallásos dolgokról.

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR.

Minden más tudósitás helyett, értesitem b. ismerőseimet és barátaimat, hogy HOCH IZA kisasszonyt — Somogynagybajomból — e hó 3-án eljegyeztem magamnak.

Nagy-Kanizsa, 1894. november hó.

PAUK JAKAB.

HIRDETÉSEK.

Legbiztosabb óvszer a kolera, hagymás és egyéb fertőző betegségek ellen!!
Tökéletes fertőtlenités! Teljesen szagtalan!
Önműködő tőzegszóró-closettek.
Belföldi és külföldi szabadalmak
Szobai árnyékszékek mindenféle!
tetszetős alakban.
Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák stb. részére
Magyar tőzeg- és műtőgya-ipar részvénytársaság
Igazgatóság: Budapest, IV. Városházatér 8. (Martinelli-ház.)
Fertőtlenitő és szagtalanitó tőzegpor! Tőzegalom! Mindennemű tőzeggyártmány nagy raktára.
Különleges ség: emberi és városi hulladékok pari- és gazdasági értékesitése.
Városfertőtlenitési és elhurczolási vállalatok szervezése.
Műtrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyitványokkal szivesen szolgál az igazgatóság.
Az orsz. közeg. tan. által többszörösen ajánlva.

Tőke nélkül
naponta pénzt szerezhetnek
bármily állásu egyének, kik mindennemű osztrák-magyar állami és magánsorsjegyek eladásával foglalkozni akarnak, havi részletfizetésre kedvező feltételek mellet, egy alapitott budapesti solid intézet részére.
Ajánlatok „U. A." jeligé alatt intézendők
ECKSTEIN BERNÁT
hirdetési irodájába
Fürdő-utcza 4. sz. s mikor prospektusok kiküldetnek. 353—4

„EPERJESI NÉPBANK KÁLYHAGYÁRA"

Van szerencsénk a t. cz. vállalkozók, épitészek valamint a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Bachrach Gyula** ur Nagy-Kanizsa és környékére gyártmányunk képviseletét átvéve, a nevezett urnál

cserépkályhák, takaréktűzhelyek és kandallókból

állandó nagy mintaraktárt és bizományi készletet tartunk. – Gyártmányaink ez iparágban első rangot foglalnak el és számos kitüntetésben részesültek. A felállitást saját szakavatott közegeink által végeztetjük. – Költségvetéssel, mintakönyvvel és árjegyzékkel szivesen szolgál bérmentve:

Bachrach Gyula, Nagy-Kanizsán.

(Városház-utcza, volt Unger-féle üzlet.)

HIRDETÉSEK

felvétetnek Fischel Fülöp könyvkereskedésében

Nagy-Kanizsán.

A legfelsőbb helyen engedélyezett

„DUNA" biztositó-társaság

összes biztositéki alap

több mint 11 millió frt.

Ezennel van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a „Duna" biztositó-társaság, Nagy-Kanizsa és környékére nézve a főügynökséget reám ruházta.

A „Duna" biztositó társaság biztositéki alapja tőkében és tartalékban 8,087.636 frtot és évi dijbevételekben 3,800.000 frtnál többet összes biztositéki alap tehát 11.000.000 frtnál többet tesz ki. A „Duna" biztositásokat ezekről szabott dijak mellett.

a) tűzkár ellen lak és gazdasági épületekre; és
b) jégkár ellen mindennemű terményekre;
c) szállitási veszélyek ellen tengeren s vasuton és
d) az ember életére, tőkére és járadékokra, minden kombináció szerint.

Miután még fölemlitem, hogy az előforduló károk a leglelkiismeretesebb módon megbecsültetnek és a társaság által a legpontosabban kifizettetnek, kérem becses ajánlatait s maradok kiváló tisztelettel

UNGER ULLMANN ELEK.

256.

KLYTHIA ZSIR HAJPOR

a bőr szépitésére és finomitására,

legelőkelőbb öltözéki, bál és társalgó hajpor,

— fehér, rózsaszín, és sárga —

— vegyileg analyzált és ajánlva Dr. Pohl J. J. cz. kir. tanár által Bécsben. —

325

Elismerő levelek következő urnőktől:

Wolter Sarolta, cz. kir. udv. szinésznő Bécs.
Beeth Lola, cz. kir. udv. opera énekesnő Bécs.
Schläger Antonia, cz. kir. opera énekesnő Bécs.
Pálmay Ilka, szinésznő a cz. kir. nsz. szinházánál Bécsben.
Odilon Helena, szinésznő a német népszinházánál Bécsben.
van Dyck Erné cz. kir. udv. opera énekes Bécsben, stb.

Egy doboz ára **1** *frt* **20** *kr.*,

— Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik. —

Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.

Tannay Gustav

finom öltözéki szappan és illatszergyárai.

Főraktár: BÉCS, I. Wollzeile 2.

6399. — k. u. 1894.

Árlejtési hirdetmény.

Igazságügy Miniszter Ur Ő Nagyméltósága f. évi october hó 26-án 41580 I. M. 1894 sz. a. kelt rendeletével arra utasitott, hogy a nagykanizsai kir. ügyészség felügyelete alatti központi és a hatósága területén fekvő csáktornyai, keszthelyi, letenyei és perlak kir. járásbirósági fogházakban letartóztatott foglyok és rabok rendes élelmezésének, nemkülönben a betegek számára orvosi rendelvény alapján kiszolgáltatandó étadagok és élelmi szereknek a jövő 1895. évi január hó 1-től terjedő 1 évre esetleg kivételesen 3 évre leendő együttes biztositása iránt ujabb árlejtést tartsak, miután az ez érdemben f. évi október hó 6-án megtartott árlejtésnek eredményét az államkincstárra nézve kedvezőtlennek találta.

Utalva a fentjelzett magas rendeletre az ujabb árlejtés határnapjául folyó évi november hó 20-án d. e. 10 óráját tűzöm ki, s erről a vállalkozni kivánókat azzal értesitem, hogy az 50 kros bélyeggel ellatott s az alábbi kellékeknek megfelelőleg kiállitott és felszerelt zárt irásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéséig az alólirt kir. ügyészségnél nyujtandók be, s a később érkező ajánlatok valamint az árlejtés befejezte után tett utóajánlatok figyelembe sem vétetnek.

Az irásbeli ajánlatokban számokkal és betükkel kiirva külön ajánlat teendő 1.) a rendes étadagra nézve 56 dgr. kenyérrel együtt, 2.) a böjti (112 dgr. kenyér) étadagra nézve, végül 3.) a betegek részére kiszolgáltatandó étkekre nézve, mely utóbbi ajánlatnál a számvevőileg megállapitott kikiáltási árakhoz viszonyitott százalék leengedés mennyisége tüntetendő ki.

A bánatpenz összege 1050 frtban állapittatik meg, mely készpénzben vagy szabályszerint biztositékul elfogadható értékpapirokban az ajánlathoz mellékiendő, a szóbeli árlejtésben részt venni kivánók által pedig az árlejtés megkezdése előtt leteendő, kiemelletvén, hogy még le nem honyolitott más hasonló vállalatoknak letétben levő biztositéka illetőleg az arra való hivatkozás az előirt bánatpénzt nem pótolhatja.

A kir. ügyészség által nem ismert vállalkozók előéletük és vagyoni állapotuk iránt magukat a zárt ajánlathoz mellékiendő illetve a szóbeli árlejtésnél bemutatandó hatósági bizonyitványnyal igazolni tartoznak.

A piaci árak alapján számvevőileg megállapitott kikiáltási ár:

a rendes étadag fő étek ára	10. 90 kr.
56 dgr. kenyér ára	5. 60 kr.
Összesen	16. 50 krban.

a beteg étadag kikiáltási áráról valamint a részletes árlejtési feltételekről a kir. ügyészség irodájában a hivatalos óra alatt értesülés szerezhető s az árlejtési feltételek ismerete, valamint az, hogy ajánlat tevő magát azoknak alávetni az irásbeli ajánlatokban kifejezetten megemlitendő.

Nagy Kanizsán, 1894. november 4.

STUCKER ANTAL,
kir. alügyész.

Megrendelhető

Fischel Fülöp

könyvkereskedésében

Nagy-Kanizsán,

a honnét vidékre bérmentesen küldetik meg.

Több mint 200 képpel. Minden füzet ára 30 kr.

Most indult meg!

az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvény-társulat kiadásában

A Millenniumi

MAGYAR NEMZETI TÖRTÉNET

A Millenniumi Történet lesz az ezredéves ünnepély legmaradandóbb emléke.

Tiz kötetben.

Képes diszmű a művelt közönség számára.

Kétezernél több — részben szines — illusztrációval és külön képmelléklettel.

Tessék az első füzetből mutatványszámot kérni.

SZERKESZTI

Szilágyi Sándor.

Tessék az első füzetből mutatványszámot kérni.

A mű beosztása:

Bevezetés. Irja Vaszary Kolos bibornok-hercegprimás.

I. kötet: Pannonia. Irják *Fröchlich R., Kuzsinszky Bálint és Nagy Géza.* Vezérek kora. Irja *Marczali Henrik.*

II. kötet: Az Árpádok kora. Irja *Marczali Henrik.*

III. kötet: Az Anjouk kora. Irja *Pór Antal.* A luxenburgi ház. Irják *Fejérpataky László és Schönherr Gyula.* A III. kötethez az archaelogiai részt irja *Czobor Béla.*

IV. kötet: Mátyás király. — A Jagellók kora. Irja *Fraknói Vilmos.*

V. kötet: A Separatio. Habsburgok és Báthoryak. Bocskay. Irja *Károlyi Árpád.*

VI. kötet: Küzdelem a nemzeti önállóságért 1608—1690. Irja *Angyal Dávid.*

VII. kötet: II. Rákóczy Ferenc kora. Irja *Thaly Kálmán.*

VIII. kötet: A hanyatlás kora. 1712—1815.

IX. kötet: Az ujjáébredés kora. 1815—1848. Irja *Ballagi Géza.*

X. kötet: A Modern Magyarország. 1848—1895. Irja *Marczali Henrik.*

Millenium Epilog. Irja JÓKAI MÓR.

A „Millenniumi Történet" a magyar tőrténeti irodalom legfényesebb alkotása.

MINDEN KORSZAKOT A LEGJELESEBB ÉS LEGHIVATOTTABB SZAKEMBER IRJA.

A mű tíz kötetben teljes és kötetekben részletfiz is kapható **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében.

Betekintő egy 30 kros füzet, mely vidékre Fischel Fülöp könyvkereskedése által bérmentve küldetik.

A képanyag magában foglal: arczképeket, történeti események szinhelyeit, régiségek, műemlékek, fegyverek, ruházatok hű képeit, pecsétek, pénzek, okmányok hasonmásait, térképeket és legjelesebb festőművészeink történeti képeinek fényes kivitelű reprodukcióit.

TIZ KÖTETBEN, VAGYIS 200 FÜZETBEN LESZ TELJES.

A „Millenniumi Történet" beszerzésével minden magyar ember sajátt tűzhelyén emelhet maradandó emléket nemzetünk dicső multjának.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

90. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. november 11-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utca. Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőzöde r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér pettitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

A magyar művészet s a nemzetiségi kérdés.

(=) A nemzetiségi kérdés megoldásának minden lehetséges oldaláról beszélnek és irnak. De csak egy megoldása létezik: az egységes magyar állam ezeréves, hazafias eszméjének korlátlan uralma.

Ezt az uralmat meg kell szilárditani nemcsak a törvényekben, hanem a szokásokban és az összes nemzetiségek népkedélyében is. A magyar művészet, különösen a magyar zene és a magyar szinház, mint egyátalán a magyar művészetközösége a költészet, szóban, képben és zenében már hosszu évek óta nagy erkölcsi hóditásokat tett ugy benn az országban, mint külföldön. — Ez egy igazi szellemi nagyhatalom, a mely a művészetnek népnevelő, lélekemelő és a szépnek győzelme által kiengesztelő befolyását gyakorolja mindenkor. A legnagyobb nemzetek népéletében is közreműködött a nemzetiségi kérdés megoldásában a művészetnek, ez a szellemi nagyhatalma. Magyarországon is még mindig jobban érvényre kell juttatni a legmagasabb nemzeti és állami érdekek hazafias szolgálatában a művészet nemesitő hatalmát. Francia- és Németországban a művészek és költők nagy szellemi hadserege a néplélek erkölcsi meghóditásával és nemesitésével készitette elő és szervezte az egységes nemzeti állam hazafias eszméjének diadalát. A magyar művészet kezdettől fogva feláldozta magát — ezért az eszményi célért s még ahhoz is hozzájárult, hogy az alkotmány visszaállitása után a hazai művészet számára saját tűzhelyet lehetett szerezni s most már nincs arra szorulva, hogy vagy a számkivetés keserű kenyeréből éljen egy exotikus furcsaság maskararuhájában, vagy, a mi gyakran még rosszabb, a saját hazájában saját otthon nélkül szüntelen vándorló cigányélet éljen. Emlékeztetni kell erre, mert az emlékeztetésben sürgősen megszivlelendő tanulságok vannak a közönség számára is, tanulságok, — melyeket különösen ujabb időben elhanyagoltak s nem méltattak tisztelettre. A hazafias érzék nevelése, a nemzet szellemi gazdagságának, a megbecsülhetetlen eszményi javaknak megszerzése és szaporitása érdekében — mint a világ minden államában, Magyarországon is három halhatatlan, folyton ujra megifjadó erejű hatalmi tényező működik: iskola, egyház és művészet. A mit az iskola és az egyház a magyar állam ujraszületéséért és a hazaszeretet nevelésére tett, — arra nézve az elbeszélő tisztet ma átengedjük az utolsó 27 esztendő történetének.

A magyar művészet épp ugy, mint az iskola és az egyháznak hazafias, igazán vallásos szolgái, már a legsötétebb és legszomorubb multban küzdött és dolgozott a nemzet eszményi becsvágyáért és hazafias céljáért. A kötelességről való megfeledkezés lenne tehát, ha el nem ismernők a a magyar művészet mai vivmányait, hazafias érdemeit, valamint nem nélkülözhető feladatát a különféle nemzetiségeknek egy egységes, magyar állampolgárságban leendő egybeolvasztásánál. Ennek igazságát nem szabad elhallgatni, habár nem kellemes is azoknak, a kik e tekintetben nem teljesitették kötelességüket. A mostani nemzedék egy része — a legnagyobb mértékben hálátlan, mert a magyar művészet tagadhatatlan vivmányait már egészen maguktól értendőnek tartja. — Ennek aztán az következménye, hogy pl. a magyar vidéki közönség egy része, mely a fővárost látogatja, a magyar műintézeteket elhanyagolja s ezzel közvetve kárt okoz a vidéki városok művészeti életének is.

A fővárosban van magyar királyi operánk, a mely mint nemzeti műintézet, előitélettől ment külföldi szakértők véleménye szerint, megfelel a legmagasabb józan követelményeknek. Magától értendő kötelessége tovább is előrehaladni. Tekintélyek, mint a hires francia és olasz zeneszerzők: Massenet, Delibes, Mascagni, Leoncavallo, továbbá Brahms és sok más európai művésznotabilitás, függetlenül egyes talmi zenetudósok hivatásos pesszimismusától, oly dicsérőleg elismerik ezt, hogy már ez maga a legnagyobb becsületére válik a magyar művészetnek. Elismerik továbbá, hogy a a művészi ensemble és az európai zenekar zeneileg tökéletes teljesitményei, a külföldi nagy mesterek műveinek és a magyar operáknak kitűnő előadása, — oly magas szinvonalon állnak, hogy azokat semmikép

A „ZALA" tárcája.

Az anya meséje.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Kicsi kis szoba, kicsi és nyomoruságos.

Egy pislogó mécs árasztó csekély világosságot és a derengő fénynél egy női alak látható. Kopott szakaszos ruha van rajta, itt-ott aranybojt lóg alá és szakadozott csipkék csüngnek ruháján. Fekete hajában ott csillognak az ezüst hajszálak; nagy révetegszemeiben kialudt a fény; egész alakja megtört; beesett arcán korai ráncok mutatkoznak, — kifejezése fáradt és beteges.

Ráborul egy kis rozoga ágyra és ott sir és zokog, majd felemelkedik.

Az ágyban fekvő gyermek ébredez. Felnyitja nagy csillogó szemeit — és siránkozó hangon rebegi:

„Anyácskám, meséj!"

Az anya lehajol gyermekéhez, csititja, ölelli, de nem mondhat semmit.

Hisz neki csak egy történet jut eszébe, egy szép szomoru dajka-mese, amit oly sokszor lehet olvasni a regeskönyvekben.

Az a történet, mely oly szép..., ha mesekönyvekben van.

Behunyt szemei előtt tarka képek lebegnek; ott kisértenek a vidám percek, a boldog órák, a boldogtalan napok és szomoru éveknek emlékei közt.

És az anya remegő hangon teljesiti gyermeke kivánságát.

„Egyszer volt egy hatalmas gróf, ki jó és kegyes volt, ha akaratát teljesitették. Szórta a pénzt hámis és bókoló alattvalói közé.

Hogy mi volt neve? ne kérdezd gyermekem! Egy gazdag hatalmas ur volt.

Csitt, hallgasd tovább!

Egy leánya volt, kit szeretett de csak ugy mint a többi embereket, és azt hitte, hogy a télének leánynak nincs akarata, nincs szive.

Azt kérded: ki volt e szegény grófkisasszonynak anyja?

Az nincs a mesében.

A grófkisasszony anyja régen meghalt bubánatában.

Csitt, ne zavarj édes, hallgasd: mily szép!

A leányka növekedett és apja azt akarta, hogy gazdag, hatalmas urnak adja kezét, szivét; hogy apját is még gazdagabbá, hatalmasabbá tegye és ne annak az őszinte jó ifjunak, kinek nem volt semmije, mint szerető jó szive.

A leány, a félénk engedékeny teremtés nem hajolt meg apja akarata előtt, ellenszegült. Nem volt elárló a szive.

A hatalmas ur megrendült, remegett testelelke a felindulástól.

Pedig talán szerette is gyermekét.

Mégis elfaszitá magától, kitagadja szivéből, örökéből; elragadta, hogy gyermeke.

A szép grófleány segitségére senki sem jött. Elhagyta mindenki. Ki bánta?

De mégis volt egy ember a világon, ki felkereste s erős karokkal támogatta az elhagyatottat. Az a szegény ifju!

Az évek mulnak.

Az egyetlen erős támaszt is elvesztette a szerencsetlen.

Akkor megtört és nem birt többé se hinni, se remélni, csak az őt kitagadó apának megbocsátani"....

A mécs még egyszer fellobogott, aztán elaludt.

Jó volt, hogy az eget sötét felhők fedték, igy nem hatolt be a holdsugár és a gyermek nem láthatta anyja könyáztatott arcát.

De az elfojtott zokogást meghallotta.

„Édes anyám ne sirj! — mondta hizelgő hangon, — hisz ez a szomoru történet csak mese!"

És az anya halkan rebegi:

„Igen, igen gyermekem, neked csak maradjon ez szomoru mese.

LILLY.

Illuziók.

— A „Zala" eredeti tárcája. —

A mai reális világban, mikor még az irodalomban is teljes értékének csak azt mondják és tartják, a mi a realismusnak sőt a naturalismusnak felel meg, teljesen elveszett értéke az — illuzióknak. A költők maguk is, kik pedig az ihlet perceiben eszményi világban élnek, felszabadulva erzik magukat a por nyügétől, gyakran óva intenek az ábrándozástól. Igy mondja

Lapunk mai száma 10 oldalra terjed!

Felhivjuk a n. é. közönséget lapunk jelen számában megjelent hirdetések áttekintésére!

sem mulják felül más európai fővárosok összehasonlitásra alkalmas nagy szinpadjainak teljesitményei. E mellett nem szabad feledni, hogy a magyar királyi opera és a magyar nemzeti szinház, valamint a velük összefüggő tanintézetek egy magyar művészeti egyetemet képeznek, melyeknek nevelő és példaadó működése a magyar vidéki városok szinpadjaira nézve nélkülözhetlen. A magyar nemzeti szinház, mely mint az opera, a művészi nevezetességnek szintén egész gárdájával bir, a milyen még Német- és Franciaországban is ritkaság, a bécsi vendégszereplésekor mintegy rohammal meghóditotta az osztrák főváros szinházértő közönségét és a szakavatott itéletükről hires külföldi kritikusok lelkesült elismerését. A budapesti népszinház, a mely a vig nemzeti zene és daljáték és drámai népköltészet terén nyujtott előadásaival szinte egyetlen a maga nemében, a művészetnek és felviditásnak annyi élvezetében részesit, hogy a külföldi szinigazgatók a népszinház, valamint a magyar opera által is ahoz a szokáshoz jutottak, — hogy primadonnáikat s más énekművészeiket és zenészeiket Magyarországból importálják. Kijelentjük azonban azt is, hogy ezek a fényes sikerek senkit sem jogositanak fel arra, hogy a multnak babérain elaludjék. Másrészt sajnálattal kell konstatálnunk azt a szomoru tünetet, hogy a magyar vidéki közönség, — melynek látogatására szintén utalva vannak a fővárosi szinházak, éppen a fővárosi magyar műintézetek látogatását hanyagolja el. Ennek a főoka azoknak a művészeti prostitució és magyarellenes hazátlan szinházi szélhámosság számos torzszülöttének a pestises elterjedésében van, a melyeknek udvariasságból vagy gondolatlustaságból Budapesten az »Orpheum« hazug elnevezést adják. Szinte megsértése az a művészet eszméjének és nevének, ha az unalmas bűn eme tenyésző helyeinek látogatására, melyekben a magyar művészetből egyáltalán mit sem lehet találni, állitólagos műélvezetről szóló tolakodó reklámmal akarják a fővárosi, de különösen a vidéki magyar közönséget csábitani

A szemtelen illetlenség és hazátlan, internácionális humbug eme tingli-tángli helyiségeiben a családi élet és a női becsület szentségéről megeresztett leghalgább gunyolódás, legostobább viccelődés által veszedelmes kárt okoznak — közvetlen is, közvetve is, — a tisztességes magyar érzésnek, a népkedély művészi eszményei ápolásának. Egyetlen kulturnemzetnek sem lehet tulajdonitani ezeknek a tingli-tángli méreglebujoknak a romlott jargonját. A legbutább és legszemtelenebb tréfák undok kozmás borával, a magyar és más kulturnyelvek szépségének kigunyolásával üznek otl csereberét, és egy erőszakkal elrontott diálektus rutt karrikaturáját tukmálják fel a magyar közönségre. Megsértése ez a hazafias, magyaros türelemnek, a mely a Szent István jogara alatt élő *összes nemzetiségeket* egy egységes, oszthatlan magyar honpolgársággá akarja egyesiteni. Angliában és Németországban már annyira haladt ezeknek az ugynevezett orfeumoknak a megismerése, melyek a valóságban a hazafiatlan, nemzetközi eunuchság szervezett szélhámosságát képviselik, hogy azokat a semmittevők, ostobák és sikkasztók törzshelyeinek nevezik. A közvélemény hatalmának kellene érvényesülni egy védelmi akció céljából a magyar műintézetek javára és a társadalmi erkölcsök és művészeti élet ezen üzletszerű meghamisitásának elháritása végett, nemcsak a fővárosban hanem a magyar v i d é k i városok ban is.

Akkor a fővárosi, és minden bizonnyal *a magyar hazafias kérdésekben hamisitatlan élénkséggel érző vidéki közönségnek is a jobb és értelmesebb elemei elvből való távolmaradásuk által rendszeresen boycottirozni fogják ezeket az ugynevezett „orfeum"-okat.*

(—) Koholt fuzió-hirek. *A szabadelvü pártnak egyik, kormánymüködése és tapasztalata alapján leginkább mértékadó vezető tagjának alább következő nyilatkozatai konstatálják a fuzióról terjesztett hirek teljes valótlanságát. E hirek oka egyszerüen abban van, hogy azon a részen, a mely az egyházpolitikai kérdésben egyenes ellenmondásba helyezkedett a nemzet reformbarát akaratával, most más nevet szeretnének adni a szabadelvü párt önálló növekedésének. Ezzel azonban mit sem változtatnak a tényen, hogy azoknak az ellenzéki képviselőknek a választói is, a kik a reformok ellen szavaztak, határozottan a reformok mellett nyilatkoznak, melyek legközelebb már szentesittetni is fognak; hogy továbbá ugyanezen ellenzéki választók a szabadelvü párt és e kérdésben vele egy véleményen levő ellenzéki elvtársak által sürgősen követelt közigazgatási reform szükséges volta mellett foglalnak állást. Tehát csak a következő, a további parlamenti működésre örvendetes tényeket lehet konstatálni. Választóik akaratának megfelelőleg a szabadelvü pártba visszatérnek az egyházpolitikai kérdés miatt ideiglenesen kilépett képviselők. Ezenkivül más, eddig párton kivüli, de szabadelvü érzelmü képviselők belépése is erősiteni fogja a szabadelvü pártot mindenesetre biztositott önálló függetlenségében. Egyes nemzeti párti képviselők mennyiben vesznek részt a maguk részéről a pártviszonyok elkerülhetlen, természetes megvál[illegible]ában: erre nézve a nemzeti pártból kilépett képviselők saját nyilatkozatai feleslegessé tesznek minden kommentárt.*

Magyarország emancipációja a bécsi pénzpiactól.

Magyarország állami pénzügyeinek egész Europa által elismert nagyszerű haladása és a nemzet gazdasági vagyonosságának gyarapodása Magyarország állami tekintélyére azt a fontos eredményt szülte, hogy a magyar pénzpiac teljesen függetlenitette magát bizonyos bank klikkek és osztrák pénzoligarchák drága gyámkodása alól, a kik régebben a pénzügyi rablógazdálkodás egy nemét üz-

---

Vörösmarty a Csajághy Laurához irott szép versében: „Ábrándozás az élet megrontója, mely kancsalul festett egekbe néz."

Igaz, nem sokat ér az ábrándozás, s csak az ábrándozó lélek van annyi és annyi keserű csalattatásnak kitéve, melyekről a száraz, mindig a valóságban forgó léleknek fogalma sincsen. Igaz, hogy a légvárak, melyeket az ábrándos lélek magának épit, s a melyekbe a való élet rút jelenségei elől menekül, mindig összeomlanak, s ez összeomlás az ábrándozó lélekre nézve mindig a kiábrándulás keserű érzelmével jár. De hány ember van, akinek az élet keserű valóságai, rut, visszataszitó jelensége közepette egyebe sem marad mint az ábránd, mely legalább pillanatokra aranyozza be kedélyét, foglalkoztatja képzeletét, s ha százszor kénytelen is csalatkozni, az ujabb és ujabb illuzio, melyre képzelete képes, ujra édes álomba ringatja lelkét s legalább némileg kárpótolja őt azért, a mit neki a való életben nélkülöznie kell, mert ebben néki csak bubánat, keserűség, kopár reménytelenség jutott.

Általában a fiatalság az ábrándok, az illuziók kora. A fiatal korban nyilatkozó életerő, sokkal szivósabb, mintsem hogy az életnek itt ott kellemetlenebb jelensége a fiatal ember lelkét hosszabb időre képes volna reményeitől megfosztani. A remény pedig az illuziók táplálója. S vajjon mi volna az emberi élet remény nélkül; mi volna ez élet az ő számtalan bajaival, nyomoruságaival, keserűségeivel, érthetetlen igazságtalanságaival az emberek legtöbbjeinek, hogyha szivét, lelkét nem táplálná a remény, hogy ez az állapot nem tartós, hogy a baj örömmé, a keserüség édességgé, az igazságtalanság igazsággá válhatik. S barminő tükörben mutassa be nekünk a realistikus és naturalistikus irodalom az emberi élet sötét oldalait piszokjával, gyalázatával kinövéseivel és botrányaival, a lélek mégis, és talán ennek következtében fog ábrándjaiba merülni, felépitvén magának azt a világot, melyet az életben ugyan fellalálni nem képes, de legalább időről-időre eltürhetővé, elviselhetővé teszi azt a nyomoruságot, melyet akárhová tekintsen, mindenütt lát. Az ábrándvilág sokszor valóságos menedéke a megzaklatott lélek, mikor ez az élet jelenségeinek zavaros áltapotában hiában néz egy nyugvó pont után, melyen megpihenhetne, s mely a boru helyettt derüt vonna arcára és szivét felviditaná.

A légvárépités bizony haszontalan foglalkozás, de mennyi keserű percen segit át bennünket, ha az élettapasztalatok durva kéreggel be nem vonták lelkünket, s szivünket, kedélyünket szárazzá nem tették. Persze, boldog emberek azok, a kik kevésbbé érző szivvel ellátva, s az anyagiaknak élve, az örömöket, melyeket az élet nyujt, élvezve, a bajtól oly hamar le nem sujtatva, megelégesznek, ha haláluk napján az mondják róluk: született, élt és meghalt. A közönséges embereken kivül még a gazdagok azok, a kik sok esetben szintén nagyon közönséges emberek, akik nem ringatják magukat illuziókban, s ha vannak is illuzióik, sokszor megvan tehetségük is, hogy illuzióikat megvalositsák. Az élet minden élvezetet nyujt nekik, a melyet csak nyujthat, s a mi százezrek vágyának, epedésének tárgyát képezi, annak elérhetése rájuk nézve nem lehetetlen s azért illuzióik gyakran tényleg megvalósulnak, s ha nem — akkor is könnyebben vigasztalódnak a megcsalatkozás után; nem fájhat nekik annyira, hisz kárpótolhatják magukat.

Az életben a természetben sok dolog van, a mi illuziót kelt. A művészet meg éppen erre van hivatva. Festészet és szinmüvészet a legnagyobb mértékben illuziót keltők; a valóság, a természethűség illuzióját akarjuk felkelteni, s mentül inkább képesek erre, annál nagyobb fokán állanak a művészetnek. Illuzió a realis élet is, a mint a költők müveiben jelenik meg, mig a naturalismus, mely a való életet a maga durva realitásában állitja elénk, inkább rontja az illuziót, mint a hogy minden szenny és piszok arra szolgál. A költeszetnek bizonyos varázssal kell elárasztani a való életet, hogy az ember ezt szépnek is találja. Börne mondja valahol, hogy igen szereti bámulni a szép természetet finom rézmetszetü képeken, el tudja képzelni róla egy-egy tájnak a szépségét, mert ezeken a sár is száraz. Igy mindig lesz különbség élet és művészet között. Emez sokszor felkeltheti az illusiót, amaz többnyire lerombolja. Nemcsak telve van a földi élet illuziókkal, talán maga is egy nagy illuzio; s talán sokan, kik jól rosszul végig futották ezt a földi pályát, annak legvégéhez érve, egy fájdalmas sohajtásban lehelik ki utolsó leheletüket, mely sohajtásban talán ott van e szó: illuzio. Sokakra nézve végtelenül elöszomoritó lehet ez, de kétségtelen, hogy nagyobb számmal vannak tán azok, kiknek e földi élet ezernyi tévedésein keresztül az egyetlen vigasztaló sugár ez a szó: illuzio.

H. M.

ték Magyarországot. Ez által Magyarországot hatalmasan szervezett bécsi tőkepénzes-klikkek gazdasági tekintetben is kiaknázták mint valami meghódított pénzügyi gyarmatot idegen koteriák hasznára és gyakran az ország nagy kárára. A gazdasági hűbériség e gonosz idői, hála Istennek, elmultak. De éppen azért van mindennek, a mi a magyar pénzpiac függetlenitéséhez hozzájárul, nagy politikai fontossága, a mire utalni kötelesség. Ez okból politikai tekintetben is fontos, hogy nagy hazai bankjaink, mint például a legrégibb magyar kereskedelmi bank, a pesti magyar kereskedelmi bank teszi, a legszolidabb és növekedő sikerek alapján a nagy európai bankok magas színvonalára emelik tőkeerejüket. — A magyar pénzpiac függetlenségére tehát politikai értéke is van annak, hogy a pesti magyar kereskedelmi bank jelenlegi részvénytőkéjének 2 és fél millió forinttal 12 és fél millió forintra való emelése által tőkeerejét a legszélesebb és legszolidabb alapon mintegy 20 millióra fokozza, minthogy a tartalékon mintegy 7 és fél millió forintra emelkednek. Ha tekintetbe vesszük, hogy ennek a legrégibb budapesti tisztán kereskedői pénzintézetnek a betéti állománya legalább 40 milliót tesz: ép oly hatalmas, mint örvendetes tény az, — hogy ez a nagy magyar bank legalább 60 millió likvid tőkét bocsát, folyton az egész ország hitelének rendelkezésére. Ehhez járul még mintegy 72 milliónyi záloglevélforgalom, a mely összeg csak az ezen bank által szerzett olcsó jelzáloghitelt képezi. E mellett a részvényesek nyereménye, a kik többnyire magyarok, a tőkeemelés mellett folyton nőtt és 60 forint osztalékig emelkedett. — Ebből a magyar közönségre igen fontos tanulságot lehet levezetni. A magyar közönség tőkéjével ne forduljon könnyelműen ismeretlen apró vállalatok felé, hanem konzervativ óvatossággal maradjon hű az oly kipróbált és skrupulózusan szolid tőkeelhelyezésekhez, — a milyet a pesti magyar kereskedelmi banknál találhat. Ez figyelmét a magyar részvényesek iránt azzal is bizonyítja, hogy négy régi részvény birtokosának egy ujat biztosít.

Kerülje különösen a magyar vidék azt a korábbi mulasztást, hogy az ily első rangu tőkeelhelyezésre csak akkor gondolnak, ha évekkel később sokkal drágábban kell a külföldtől visszavásárolni.

Női kaszinók.*)

Hódít az amerikai szellem.

Az amerikai nő sportot űz, szivaroz, bokszoz, párbajoz, társadalmi forradalmat indít, versenyez a férfival a testi erő kiképzésében; versenyez a tudományban; merész, vállalkozó; nem riad vissza az akadályoktól; politikai complottokba keveredik; nem segitő, hanem versenyző társa a férfiunak és igen sok esetben légyűzi azt. Minél kevesebb az ereje, annál nagyobb a fondorlata, amiben a nő különben is utolérhetetlen.

Az amerikai nők fölötte büszkék az ő haladottságukra. A férfiak mindenesetre kevésbbé, mert sok bajt okoz nekik az a nagy haladottság, az a végtelen szabad szellem, mely a nőiség fogalmával össze sem egyeztethető s különben is tengernyi pénzbe kerül.

Amerikában, a democratia termő földjén (hol azonban a pénzaristocratia sokkal óriásibb, mint nálunk), a pénznemberek és nejeik ugy szólván külön udvartartást vezetnek. A férfi elmegy üzni az ő sportjait, elmegy a nő is. Külön clubjok van a férfiaknak, külön a nőknek. Az örökös üzlet, a robanva élés és gazdagodás ama világrészében a gyöngéd családi köteléket, a csendes familiáris boldogság a ritkaságok közé tartoznak. A férj és feleség nem egymásnak élő s egymást nem nélkülözhető pár, hanem csak érdektársak, kiket nem valami benső magasztos érzelem, nem az egymást boldogitás gondolata és boldogithatás tudata kapcsol össze és tart együtt, hanem a természet önfentartási törvénye.

Ott külön világa van a férfinak, külön világa a nőnek.

Nálunk, a vén, de a mi felfogásunk és véralkatunk szempontjából mindenesetre boldogabb viszonyu Európában (hála a jó Istennek!) még ily mértékben nem hányjuk a haladás cigány kerekeit.

Nem átlithattunk ugyan kinai falat az amerikai szellemnek; mert már itt is van elégolyan intézmény, mely a nőt mintegy elszólította eredeti hivatásától; mert hogy a hivatalviselés — bárminő legyen is az, — bármennyire megegyezőnek lássék is a nő alkotásával, temperamentumával és tulajdonképeni hivatásával — a nőt eredeti rendeltetésétől vagy teljesen elütti, vagy hogy annak teljes betöltését lehetetlenné teszi: olyan tény, mit a társadalom legmodernebb felfogásu reformátora sem fog megtagadni.

Olyan családapától, kinek hivatalra képzett leányai vannak, hallottam erős véleményül hangoztatni, hogy a házasságkötések szempontjából határozottan káros dolog az, hogy a nőknek ut nyittatott egyes hivatalokra. Apai tapasztalatára hivatkoztatva állitotta, hogy az oly leány, ki önfentartási képességének tudatával van, a neki kinálkozó szerencsével szemben válogatós s legtöbbnyire amaz elv lebeg előtte, hogy „minek küsse le ő magát bármilyen férfiunak is, mikor önállóan, függetlenül is megélhet."

Hát hiszony szó ami szó: még ez a csekély mértékben beférkőzött amerikai szellem sem terem nálunk jó gyümölcsöket. Azzal az elenyészően csekély haszonnal szemben, hogy egy-két szegény leánynak, talán egy-egy özvegynőnek existentiát biztosit, arányitalanul nagy hátrányok, nemzeti (és mondjuk csak ki: culturalis) károk állanak. Na de ez már bevégzett tény s olyan társadalmi és culturális reform, mely az egyszerre való visszalépést lehetetlenné teszi. Ebbe most már bele kell nyugodniok azoknak is, kiknek elvi álláspontjával ellenkezik.

Ezzel szemben azonban minden uton, módon oda kell törekedni, hogy a családi, társadalmi és nemzeti érdekek szempontjából a családanyákul maradt nők oly nevelést kapjanak, hogy a családi lakot szentélylyé legyenek képesek varázsolni. Anyákká, mindenek fölött anyákká kell őket nevelni, kik anyai kötelességöket öntudatosan tudják betölteni. Ha ilyenné neveljük őket, ha meg tanitjuk őket a hajdankori római nők dicső erényeire, akkor mindenkor valódi bálványaivá lesznek a férfiunak és megteremtői a családi boldogságnak. Az igy nevelt nőnek mindene, egyetlen világa lesz a családi szentély, mely belölti szivét, lelkét, egész lényét s onnan nem kivánkozik ki soha; onnan nem fog kimenni szórakozást, élvezetet keresni a világ, a társadalom zajába.

És valóban ilyen családanyákra van szükségünk. Ilyenekké kellene képezni a nők azon részét, melynek anyai hivatása van.

Mit szójjunk most már a női müveltséget sürgetők ama hamis apostolaira, kik a női, az anyai hivatás betöltéséhez szükséges és megkivánt müveltséget nem ily irányban látják elértnek, hanem női olvasókörök létesitését sürgetik? Azt akarják, hogy a nők a férfiak boldogitására, bódúva tartására szükséges szellemi emelkedettséget a női kaszinókban nyerjék el.

Ennek az iránynak majdnem egy kis irodalma is támadt a felvidéki hirlapirodalomban s kétségtelenül hozzánk is elveti hullámgyüriit.

Ily mértékben hódít most már az amerikai szellem.

Még csak ez kellene!

Hisz ez egyenes kiragadása volna nőinknek a családi szentélyből, családok köréből, hová nagy és fontos kihatási munkakör, szent és magasztos kötelességek utalják.

Igazán megáll a józan embernek esze, hogy meddig hajtatnak a társadalmi absurdumok, — különösen a nővilággal szemben.

Következetes lépések a teljes amerikai szellem karjaiba.

Előbb hinatalviselő, tudós nők, majd női kaszinók; később verseny-lovaglások, verseny-vivások, párbajok; saját kebelükből országos képviselőt választó hölgyreformatorok; utoljára általános nőlázadás a férfi fensőbbsége ellen; határozott vereség . . . . és kezünkbe vehetjük a pázsikanalat és ringathatjuk a bölcsőt.

*) E cikket, mely visszaélésekre nagyon tálál, „Zalamegye" lapszerkesztőtől vettük át. Szerk.

HIREK.

— **Elmadományozás.** Ő felsége [illegible] Tretter Mihály 8. honvéd gyalog[illegible] beli századosnak, helybeli lakosnak, nyugalom[illegible] helyezése alkalmából a cimzetes őrnagyi rangot adományozta.

— **Kinevezés.** Bán Zsigmond aljegyző a nagykanizsai kir. törvényszéknél, a bonyhádi kir. járásbirósághoz nevezteteett ki albiróvá. A távozó albiró szerény fellépése és kedves modora folytán fiatalságunk egyik rokonszenves tagja volt, kinek távoztát körünkből őszintén sajnáljuk.

— **Gyászhir.** Balassa Benőt, a zalaegerszegi köz. keresk. iskola tanárát, lapunk kedves dolgozótársát sulyos csapás érte. Két szeretett leánya közül a 9 éves kis Ilonka nov. 6 án hosszu szenvedés után jobblétre szenderült. A t. dolgozótársunk veszteségét kisérő közrészvéthez mi is őszinte szivvel csatlakozunk.

— **Emléksor Jókaitól.** Wallerstein Margit a helybeli polgári iskola II-od osztályának növendéke egyik nagynénjétől egy emlékkönyvet kapott ajándékba, mely emlékkönyv elvándorolt a többi kedves rokonokhoz is, kik majdnem kizárólagosan német nyelven fejezték ki jó kivánataikat és tanácsaikat a leányka életutjára. Ez mind igen tetszett a leánykának, de mégis folyton azon töprenkedett, mivel lehetne az emlékkönyvet érdekesebbé, kevésbbé sablonszerüvé tenni. Végre gondolt egy nagyot. Ha Jókai az ő kedves irója, oly sokat ir az egész világnak, miért ne szentelne kizárólagosan neki egy két sort. Fogta tehát emlékkönyvét, s a nélkül, hogy erről valakinek szólt volna, levél kiséretében elküldte a magyar költők királyának, dr. Jókai Mórnak. A leányka várt, várt, de az emlékkönyv biz csak nem jött. A napokban végre bekopogtat a levelhordóhoz; egy csomagot, melynek feladója „dr. Jókai Mór." Az aranyos kedélyű, örök ifju költő nem tudta megtagadni a leányka kivánságát és valószinű azért, hogy az összhangzatot ne rontsa, német nyelven a következőket irta az emlékkönyvbe:

„*Die Jugend kehrt zurück, wenn man sie nicht verjagt*"

Budapest 1894 oktob. 29.

Dr. Jókai Mór.

Boldogabb teremtést, mint a kis Wallerstein Margitot, ez idő szerint N-kanizsán keresve sem találnánk.

— **Tanitók közgyülése.** A zalamegyei általános tanitótestület nagykanizsai járási köre nov. 8-án tartotta őszi rendes közgyülését Nagy-Kanizsán *Szalay Sándor* járási elnök elnöklete mellett. Az ülésen, mely 9 óra után kezdődött, körül-belül hatvan rendes tag, továbbá *Tuboly Viktor* ügyvéd, *Seregély Dezső* ref. lelkész, iskolaszéki tagok; *Barta Lajos* hitközségi titkár és *Somosi Vilmos* köz. keresk. iskolai tanár mint vendégek vettek részt. Mindjart az ülés elején mozgalmas képe volt az ülési teremnek. Az elnöki jelentést u. i. a közgyülés tudomásul vette, de a választmány javaslatai közül a pénztárosi állás betöltésére vonatkozót nem fogadta el. Erre elnök elrendelte a titkos szavazást és a szavazatszedő bizottságba tagokul felkérte *dr. Bartha Gyula, Altmann Mór* és *Fischer Jenő* járásköri rendes tagokat. Körül-belül negyedóráig erős korteskedéssel folyt a titkos szavazás. Nagy csendben hirdette ki dr. *Bartha Gyula* szavazatszedő bizottsági elnök az eredményt, mely szerint a beadott 48 szavazat közül 25 szavazatot kapott *Kaán Irma*, 23-at pedig *Farkas Vilma*. Igy két szavazattöbbséggel Kaán Irma lett a járási kör pénztárosa. — Ez után *Poredus Antal*, nagykanizsai r. tag egyórai gyakorlati előadását hallgatták meg. Birálókul az elnök *Kertészné, Boronkay Károly* és *Pesti Lajos* r. tagokat kérte fel. Előadás után zárt ülés következett. A biráló bizottság nevében Pesti Lajos megtevén az előterjesztést, élénk vita fejlődött ki, melyben *Altmann Mór, Hoffmann Mór, Kertész József* és az előadó vettek részt. Végül előadónak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. — A közgyülés legkimagaslóbb mozzanata volt *Darás Malvin* k. a. nagykanizsai rendes tag szabad előadása az akaratról. A nagy és gondos tanulmányról tanuskodó szabad előadás, tartalma tömörségével, magasan szárnyaló stilusával, megkapó lendületességével teljesen magával ragadta a hallgatóságot, mely zajos éljenekkel jutalmazta meg az

előadói. A valóban magas [illegible] előadásért jegyzőkönyvi köszönet[illegible]. Ez után még elnök bejelentette pártoló tagokul: *Poor János* k. r. tanárt és *Seregély D*, ev. ref. lelkészt; rendes tagokul pedig: Juck Etelkát, Szabó Istvánt, Hauko Henriket, Somosi Vilmost, Keller Józsefet, és Orbán Istvánt; a jövő (tavaszi) közgyülés helyeül Gelsét mondták ki s az ülést bezárták. Ülés után társasebéd volt a „Polgári Egylet" emeleti helyiségében, melyen a rendes tagokon kivül *Lengyel Lajos* városi főjegyző, *Juhász György*, városi főszámvevő, *Nith Norbert* administrator, *Matkovics Sándor* vár. tanácsos, *Nucsecz József*, iskolaszéki alelnök, *Lillik Gusztáv*, vár. könyvelő, *Bátorfi Lajos*, szer kesztő, *Seregély* Dezső, ref. lelkész; *dr. Fried* Ödön ügyvéd, Rosenfeld Lajos hirlapiró és *Farkas* Ferenc vár. alkapitány is résztvettek. Többen mondtak lelkes felköszöntőt és a társaság körülbelül délután 5 óráig volt együtt.

— **A mihaldi plébánia.** Ugy értesülünk, hogy a Papp János halálával megüresedett mihaldi plébániát a kegyur: Inkey László, Molnár János nagyrécsei lelkésznek adja. Ez azonban nem tetszik a mihaldiaknak. Már Inkey Lászlónál voltak is küldöttségi eg, de eredménytelenül, mert az kijelentette, hogy a plébániát már Molnár Jánosnak igérte. A mihaldiak akik minden áron fiatal papot óhajtanak, most el akarnak menni a püspök elé is és kijelentik, hogyha a kegyur akaratához ragaszkodik, a község lakói más vallásra térnek.

— **A csáktornyai Casinó köréből.** A csáktornyai kereskedelmi kaszinó nov. 3-án közgyülést tartott, melyen kimondották, hogy ujabb alakulásnak szükségét ezentul nem látják. A vagyon, melyet az alakulás alkalmával a tagok áldozatkészsége alapján, a nagyobb befizetések által szereztek, a kaszinó törzsvagyonát képezi. A tagok időre nem köteleztettek az egyet kebelében maradni, csak kilépéskor tartoznak mindenkor a közgyülést megelőzőleg az elnökségnek bejelenteni. Ha ezt tenni elmulasztják, a tagság kötelezettsége a jövő évig ismét fennáll. A kaszinó elnöke Hirschmann Leó.

— **Szinészet.** Szalkay szinigazgató Nyiregyháráról értesiti lapunkat, hogy december 1-én előadásait meg fogja kezdeni varosunkban.

— **Keresk. ifjak mulatsága Csáktornyán.** A csáktornyai keresk. ifjak önképzőköre alapszabályai szellemében igen sikerült téli mulatságot rendezett nov. 4-én saját helyiségében. A mulatság programmja énekből zongorajátékból, fölolvasásból és szavallatból állott. A legtöbb sikert aratta Herlinger Olga k. a. ki fiatal bájjal párosult müvészetével igen élvezetes estét szerzett a nagyszámu intelligens közönségnek. Előadta Mozart „Bölcső-dalát". Lerbach La Sonnambuláját és végül több népdalt is énekelt Palotassy 101-es gyüjteményéből. Kellemes üde hangját a iskolázott összes zongorajátékat sürü tapsokkal jutalmazta a hálás publikum. A fölolvasó Hirschmann Henrik a kör titkára volt, ki humoristikus fölolvasást tartott a magyar ker. ifjakról. Kopjár Sándor Petőfinek Ivásközben cimü bordalat szavalta el hatással; monolog is volt Gabányitól, „A Föld és népei kulturhistoriko — geografiko humoristikó" cim alatt, melyet jelmezben igen ügyesen Dorner József adott elő. A koncert után lakoma volt számos tósztal, végül Sárközy zenéje mellett tánc, mely hajnanalig tartott.

— **Torma.** Torma Tóni cigányprimásnak már régen nem volt inyére, hogy nem tud jó bandát összeállitani; de ami nem sikerült neki Zalában, sikerült neki Somogyban, honnét egy fél-tucat jó zenészt szerződtetett és igy megvolt az egész tucat. Csakhamar csatlakozott a tucathoz Sárközy — Horváth bandájából még két legény és most már igazán elmondhatjuk, hogy Torma bandája nemcsak erős hanem jó is — Ez azonban semmikép nem tetszik az első bandának és meg is kezdődött a versenygés. Szerdán éjjel a központi kávéházban egy vendég Sárközy előtt nagyon feldicsérte Torma bandáját mire Sárközy kijelentette, hogy az esetben, ha a vendég megváltja az engedélyt, ugy fog neki játszani, „mint akár az Isten maga" A vendég megtréfálni akarta Sárközyt, azt mondta neki, hogy neki csak a Torma kell. „Meghozom én a Tormát zsákban 5 forintért" replikázott az önérzetében mélyen sértett, kedélyes állapotban levő Sárközy és ezzel eltünt . . . . Egy fél óra multva visszatér a kávéházba, hátán egy nagy zsákot cipelve. „Meghoztam a Tormát" jelenti diadalittasan. „Hadd lássuk" — volt a vendégek válasza és Sárközy megfogta a zsák két alsó csucsát és kirázott ebből temérdek zöldséget, sárgarépát, petrezselymet, zellert és még sok egyebet, de t o r m a ez biz egyetlenegy szál sem volt az egész vegyülékben. Hiába nézett meg Sárközy minden egyes sargarépát kétszer, minden petrezselymet háromszor, ebből bizony nem lett torma, hanem lett ez egészből a vendégek táborában falat rengető hahota. A vendégek egyike t. i. ki felajánlotta zöldséges pincéjét Sárközynek, hogy meghozhassa a Tormát zsákban, de gondosan ügyelt arra, hogy torma valamikép ne kerüljön Sárközy kezébe, mert akkor beállt volna azon rendkivüli eset, hogy Sárközy nem Horváthtal, hanem Tormával keresett volna 5 forintot.

— **Felolvasás.** A nagykanizsai Kereskedő ifjak önképző egylete meghivása folytán H o c k János országgyülési képviselő, az ismert egyházi szónok f. évi december 1-én Nagy-Kanizsán felolvasást fog tartani.

— **Birtok eladás.** H ü b n e r János szombathelyi földbirtokos a 48-as párt elnöke p o r s z o m b a t i 700 boldas birtokát Österreicher 13. közvetitése által eladta Mohaupt Oszvald porosz-sziléziai birtokosnak.

— **A Polgári Egylet thea-estélyén,** mely folyó hó 15-én tartatik, mint utólag értesülünk, Poor János k. r. tanár is közreműködik amennyiben felolvasást fog tartani, mit a közönség bizonyára szivesen vesz tudomásul.

— **A gyufa.** Sok, nagyon sok szerencsétlenségnek lettek már okozói a magára hagyott gyermekek, kik leginkább az előkeritett gyufával akarnak maguknak mulatságot szerezni, de legtöbbnyire maguknak bajt, másoknak pedig temérdek kárt okoznak. Már az idén is több ily esetről számoltunk be, s most ismét egy kis leány gyermek iszonyu végzetéről kaptuk a következő tudósitást. Tomács községben az elmult hét egyik napjan — irja ottani levelezőnk — több apró gyermek egy gazda háza mögött titokban összejövén, az egyik társukat a nála lévő gyufa meggyujtására biztatták fel, mit az meg is tett, a minek következtében a körülöttük lévő szalma rövid idő alatt kigyuladt; a rajta ülő 6 éves kis Varga Anna ruhácskája tüzet fogott s az rögtön lobbot is vetett. Társai erre megrémülve elszaladtak, félelmükben elbujtak, a szerencsétlen kis leány teljesen magára hagyatva jajveszékelt. Mire a házbeliek észrevették, s a kis leány megmentésére siettek, addig az már rettentő égési sebeket szenvedett, ugyanyira, hogy rövid idő alatt óriási kinok közt kiadá ártatlan kis lelkét. Hónapról-hónapra, évről-évre történnek ily szerencsétlenségek s daczára ezen sok szomoru példának, népünk még sem okul, még sem tanulja meg, hogy a gyufának nem a gyermek kezében, hanem elzárt helyen a helye.

— **Hat csillagból van a gönczöl szekere.** Igy énekelte ezt — mint lapunkuak irják — Kis Mihály, és pedig azért, mert ő neki saját beismerése szerint sem több sem kevesebb szeretője nem volt — hatnál. Minthogy pedig a nótában a szeretők számának okvetlen egyezni kell a csillagok számával, nem maradhat más hátra, mint ezt az érzékeny nemzeti dalt módositani s akkép dalolni, hogy „Hat csillagból van a gönczöl szekere, hat szeretőm volt én nékem egyszerre." Virág György, ki Kis Mihálynak kocsis társa, nem bánta volna, ha collegája a gönczöl csillagainak számát mindjárt két tuczatra tette volna is, de azt már határozottan kétségbe vonta, hogy Kis Mihálynak — tekintve egyéniségét — nem hogy hat, hanem csak egyetlen egy szeretője volna. Kis Mihály parádés kocsis volt, tehát ebből kifolyólag is kötelességének tartotta, az állitásának kétségbe vonása ellen protestálni s mielött Virág Gyurkának fitymálva oda vetette, hogy „vagyok olyan legény mint te!" minden további eszmecsere nélkül hátba vágta a rendes körülmények között szeretve szeretett istálló társát, a minek következtében hatalmas verekedés fejlődött köztük, sulyos sértéseket szenvedtek, ugy, hogy most kénytelenek az ágyat őrizni, mely alkalommal elég idejük van azon elmélkedni, hogy minek is van gönczöl szekér a világon? Az összes vig és szomoru nóták énekléséből egy darabig azonban elment a kedvük, de azzal, mely igy kezdődik „jaj de fáj" mégis foglalkoznak; hanem ezt sem ugy éneklik, hanem ugy nyögik végig.

— **Hivatalos vizsgálat.** Svastits Benő, Zalavármegye főispánja a mult héten a z.-szt.-grófhi szolgabiróság ügykezelését behatóan megvizsgálván a tapasztaltak felett megelégedésének adott kifejezést.

— **Öngyilkosság.** Német Gyurka Z.-szt.-László község csordása f. hó 7-én reggel 6 órakor szerelmi bánatában agyonlőtte magát. Az öngyilkosságról következőket irja levelezőnk: Németh Gyurka pár évvel ezelőtt Döskén pásztorkodott, a hol a falubeli leánynyal benső viszonyt kötött. A viszony, mikor a községet ott hagyta folytatódott és Z.-Szt.-Lászlón már három izben mint jegyesek ki is lettek hirdetve. Mindezek daczára a szerelmes Gyurka mégis a községben lakó 14 éves Vilmára veté szemeit, és a kis leány hallgatott a szerelem vallomásaira és azon igéretére, hogy öt mielőbb oltárhoz vezeti. A leány anyjának sem volt eleinte kifogása a pár szerelmi enyelgése ellen, de később mégis mást gondolva, ellene volt az egybekelésnek, a miért aztán elég oka volt megizenni az anyának, hogy ne keseritse életét, és adja neki leányát feleségül, mert ellenkezése esetén önmagát és leányát is agyon lövi. Az anya félvén a fenyegetésektől, jóbarátaihoz küldte a leányt, hogy ott egy ideig elmélkedjék könnyelmüsége felett s ne találkozhassék Gyurkával. F. hó 7-én reggel az elkeseredett szeladon felkereste az anya lakását, a hol az ügyefogyott Naczát (az asszony hugát) találta honn. Ezt kizavarta ágyából, s a leányért küldötte, és midőn a leány nem akart engedelmeskedni, azzal fenyegetődzött, hogy ha haza nem hivja, felgyujtja a házat. A szomszédok és a biró is a lármára oda jöttek s Gyurkát gyalázták s beesukással fenyegették. Erre rögtön szajába fogta a gyilkos csövet és egy rántással elcsettenté a ravaszt, és egyetlen szó nélkül holtan terült le. Az öngyilkos katonaskodása idejében már megkisérlé az öngyilkosságot, amikor a nyakát vágta be jó mélyen borotvával, de csakhamar észrevették és kigyógyitották. Gyurka egyébként mint pásztor szelid és jó magaviseletü volt, csinosan öltözködött, rendesen ernyő alatt sétálgatva, vigan furulyázva lehetett öt a szt.-lászlói határban levő legelőn látni.

— **Keszthelyi Nimrodok Tapsonyban.** Az esztergomi káptalan tapsonyi birtokán Baudisch tisztartó a mult héten igen sikeres vadászatot rendezett, melyen — a mint lapunk egyik barátja jelenti — több keszthelyi vadász-matador, névszerint: Czakó Béla, dr. Lovassy Sándor, Csorba Gusztáv gazd. intézeti tanarok, Szántó László s. lelkész, Tantossy Sándor huszár-százados, és az ottani uradalmi tisztikar vett részt. Teritékre került 70 nyul, 6 öz, 22 fácán, 14 szalonka, 8 fogoly, 1 róka.

— **Megrendítő csapás** sujtotta Özv. dr. Singer Bernátné urnőt *Keszthelyen*, Elek l. o. gimnazista fia a takarékpénztári épület emeletéről lejövet csuszkálni próbalt, elvesztvén az egyensulyt — onnan a lépcsőház kövezetére leszuhant. A kis fiura eszméletlen állapotban csak jó későn akadtak és a fájdalomtól teljesen megtört édes anyja házába vitték. Hasztalan volt az anyai kebel dobogása, hasztalan a három orvos odaadó működése, f. h. 5-én a szép reményü fiu örök álomra hunyta le szemeit legmélyebb bánatára a szerető anyjának, testvéreinek és rokonainak.

— **Gummiarabikumos történet.** cz. alatt irják Csáktornyáról: Itt él-e sorok hőse közelünkben de hogy rá ne ismerjenek, neveszük Kordás Jánosnak. A derék férfi fülig szerelmes volt a főnökének egyébként enniva ló szép leányába. Bella kisasszony pedig, hogy prózai legyek: kutyába se vette ezt a szerelmi epekedést. De azért ha benézett a gyógytárba, mindig Kordás urtól kérte a glicerint: ilyenkor Kordás ur páthetikusan szavalta: — Tőlem kérte! Ah! Ez uj erőt ad. Bellát egyébként szintén titkos bú epesztette: a haja. Meg volt ugyanis szentül győződve, hogy ha — vörös haja nem lenne, érte epedne tiz faiu legénye. De hát itt volt Kordás. Hetekig kotyvasztott, desztillált, filtrált, kevert százféle szert, végre mint egykor Archimedes is bőszült ujjongással kiáltott föl. — Meg van, meg van! — Mi van meg? kérdék sorsostársai a patikában. — Hajfestőszer az ő számára, — suttogta mint Nubia párducza. Még az nap estén átadta a fehér port dulcsicájának, gondos utasitást adva, hogy az iskátulájában levő port vizbe kell áztatni, aztán mikor péppé oldódott, föl kell kenni a hajra, aztán hajra! csak meg kell nézni, milyen szép gesztenyebarna haj lesz belőle. Bella oly mosolylyal vette át az iskátulyát, hogy ettől el-

lehetett olvadni mindenkinek, nemcsak Kordásnak. Kordás kesztyüs kézzel szolgált aznap. Fölvirradt végre a diesó nap hajnala és a patikárus megidvezült állapotban várta, leste, mint ragyog rá a szép leány hálójának teljes csillagtengere. (Ezt a metafórát t. i. a szerelmes patikárus fundálta ki.) Egyszerre felrántották az ajtót. Bella volt. Oh az rettenetes volt! A hajam! a fejem! merénylő! vandal! elfogatom! Tönkretett! Örökre elcsufitott! Kordás ur a rémülettől megkövülten mered furiává változott szive bálványára. Csak a patikárus gyakornok mosolygott a bájusza alatt ravaszul. — Gummiarabikum volt abban a dobozban. Jó, finom gummiarabikum. Ő tette bele. A vörös, de bájos Belluska haja összeragadt.

— **Az elnöki Potyli** Ugy halljuk, hogy a zöldbe járó és sovárgó nagy-kanizsai közönségnek egyik kirandulási helye, a savó- és aludttejkurások kéznél levő Füredje: a Potyli-malom eladó. Valóban óhajtandó volna, hogy ez olyan élelmesebb ember kezébe kerülne, aki nemcsak a saját, hanem a közönség érdekeben is jól ki tudná aknázni azokat az előnyöket, miket ez a kies fekvésü (fürdő és kiránduló helynek egyaránt igen alkalmas) malom igér egy kis befektetésre kész vállalkozónak.

— **A „Mária Dorothea egyesület"** választmányi ülésére a következő meghivót bocsátották ki: A Mária Dorothea-egyesület ma, folyó hó 11-én, vasárnap d. e. 11 órakor az állami polgári iskolai tanitóképző intézet nagytermében [Andrássy-ut 65. sz. alatt] választmányi ülést tart. — Főbb tárgyak: 1. Titkári jelentés. 2. Pénztári jelentés. 3. Jelentés az Otthonban megüresedett alapitványi helyről. 4. Felalapitványos és egész fizető lakók felvétele az Otthonba. 5. Január óta befolyt alapitványok és adományok. — Szavazásra minden választmányi tag, valamint a vidéki körök megbizottjai is jogosultak. A tanácskozásban minden rendes tagrészt vehet. — Vendégeket szivesen látunk. Budapesten, 1894. november 3-án. Gróf Csáky Albinné elnök, Radnai Jenöné

— **„Öreg" laptársunk „botránya"** Tisztelt „öreg" laptársunk a „Zalai Közlöny" f. é. 46. számában, a f. é. október 31-én megtartott varosi közgyülésre vonatkozó, lapunk 88-ik számában megjelent közleményből hamarjában „botrányt" inscenirozva. Jó szerencse, hogy ez a rémes „botrány" a végén, egy már eltünt, s több jövöbeli „szánalmas mosoly"ra redukalódik, melyeknek koronkénti konstatalására tisztelt „öreg" laptársunk kötelességet vállal. Igazán elismerő köszönettel tartozunk tisztelt „öreg" laptársunknak ezen irányunkban tanusitott figyelmeért s vastag hálátlanság volna tőlünk, ha nem adnánk neki amárjában alkalmat *szánalmas mosolygásunk* ujabbi konstatálására. „Öreg" laptársunk ezen előzékenységére tehát kötelességszerüleg mosolygunk, — *szánalmasan mosolygunk.* Mosolygunk az ő „botránya" felett, s kacajra fokozott mosolygásunkból juttatunk annak is, aki ezuttal a „botrány" szerzésével a hivatalos és nem hivatott, de mindenesetre szerfölött nevetséges spadassin csorba páncélját öltötte magára. — Tisztelt „öreg" laptársunk éljen elvállalt nemes hivatásának s konstatálja a mi szánalmas és egyéb mosolyainkat akár időtlen időkig. —

— **A magyar gyáripar** ujabb nagy diadaláról igen örvendetes hirt kaptunk. A lembergi kiállitás egyik osztályában, a tüzi fecskendő osztályban megvertük valamennyi külföldi gyárat. A diadalt két törekvő iparvállalatunknak köszönhetjük. A tüzi fecskendő osztályban a legelső kitüntetést, a diszoklevelet a *Tarnoczy-gyár Budapesten kapta,* a második dijat, aranyérmet a Walser-gyár Budapesten, a harmadik dijat aranyérmet a Czermak R. gyára Tepliczen, a negyediket R. A. Smekal Szmichowban, az ötödi ket Liel J. G. Biberachban, a hatodikat, ezüstérmet E. C. Fiader Sorgenthalban, a hetediket, ezüstérmet Rözen Antal Krakóban, a nyolczadi dat, ezüstérmet Doute R. Fr. Bialán és a kilenczediket, bronzérmet a Geittner és Rausch fecskendőgyára Budapesten kapták.

Annál nagyobb örömmel konstatáljuk a Tarnóczy gyár e fényes sikerét, mivel ennek nagy jelentőséget azon körülmény kölcsönöz, miszerint az osztrák ipar e téren elsőrendü, régi jeles gépgyáraival szemben emelkedett elsőségre és azokat tulszárnyalta. A Tarnóczy-gyár legujabb, október 3-án Uj-Gradiskán a Horvát-Szlavon országos gazdasági kiállitáson is a legelső kitüntetést s diszoklevelet nyerte.

Levél a szerkesztőséghez.*)

Kedves Barátom!

Ismét csak hozzád fordulok, mint a közvélemény hivalott szócsövéhez, abban a reményben, hogy a helyi társadalom közéletében altalában nyilvánuló lethargia polyp karja nem tudja oly erősen lenyügözni a nagy közönség akaraterejét, hogy az előbb-utóbb a modern nagyhatalom, — a sajtó folytonosan ébresztgető szavára munkára ne keljen, s munkát ne követeljen azokon a positiókon is, miket eddig a sine cura palástja takart. Sok szégyenletes megnyilatkozást láttam városunkban a józan közigazgatás hiányának, de egyik sem hivja, ki annyira a jogosult kriticát, mint a mindennapi tapasztalat, — hogy a több mint 200 darabból álló marhacsorda reggel és estve az Iskola- és Zrinyi-utcakon tereltetik végig a legelőre, amely utcák köztudomásulag a legszükebbek, s a melyekben az összes belvárosi elemi iskolák, izraelita imaház és egy magán kórház állanak. A tülkölő csoport, melynek tömegében 4—5 bömbölő tenyészbika halad, teljes egészében elfoglalja az utcát, a napnak épen azon óráiban, mikor a gyermekek az iskolába, vagy onnan vissza tudniillik, különösen a téli időszakban reggel 7—8 óra között és délután 4—5 óra között — iparkodnak; a felnőtt ösztönszerüleg menekszik egy másik mellékutcába, a kis gyermek félénken huzza meg magát egyik-másik kapusarokban. — Valjon az esetben, ha egy alkalommal valamelyik védtelen gyermek egy a helyzetből minden pillanatban előáliható szerencsétlenség áldozata lesz, ki fogja megvigasztalni a ketségbeesett szülőt, aki egy minősithetlen hatósági rendelkezés következtében a legdrágább kincsétől lesz megfosztva, ki fogja kiengesztelni a felháborodott közvéleményt, — amely gondos figyelem mellett előreláthatott katasztrofának bünös előidézőjét kutatja?

Bizonyára Pilátusnak átkos szerepét öltik fel mindazok kiknek a kellő időbeni okszerü rendelkezés által módjukban lett volna a szerencsétlenséget megelőzni, s megérdemlik, hogy a felelősség azon mértékét viseljék, — melyet a büntető törvény rendelkezései a mások testi épségének gondatlanságból megsértése esetén előirnak. — Persze! Nem minden halandónak kedvez a szerencse, hogy a város legkiesebb pontján magának palotat építsen, a minoris gentium, örüljön, hogy él, és adót fizethet!

Difficile est satyram non scribere!

A főutcáról leterelik a marhacsordát oly mellékutcába, ahol megakadályozza a mindennapi közlekedést; csupán azért, hogy a főutca tisztántartása kisebb fáradsággal járjon; hasonló annak az eljárásához, aki ünnepnapon selyem felöltöt vet magára, s alatta a rongy alig akad meg nyakán! Ne csodálkozzál barátom, ha a felháborodás keményebb szavakat adott tollamra, de mentse ki ezt az a körülmény, — hogy családapa vagyok, aki a fentebb emlitett katasztrófának akármikor osztályosa lehet.

CACTUS.

*) *Ezt a levelet már egy izben félretettük, mivel értesülésünk szerint a benne sürgetett intézkedés megtörtént. Most a levél beküldője ujból sürgette közzétételét, mivel — amint irja — nov. 7-én személyesen győződött meg, hogy a városi csorda 8 és 8 fél óra között haladt végig az iskola-utcán.*

IRODALOM.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál: Fischel Fülöp könyvkereskedésében megrendelhetők:

— **A gyermek joga.** Ezt a cimet adta Ohnet György, a világhirü regényiró, legujabb kétkötetes regényének, — melynek sikerült, Tóth Béla jeles Tollából eredő fordiításával nyitja meg az Egyetemes Regénytár tizedik évfolyamát. Ohnet ugyszólván az Egyetemes Regénytár legkiválóbb fegyvertársa, amennyiben valamennyi műve itt jelent meg először magyar nyelven és legközelebb hozta azt a kiválóan elbeszélőt a magyar olvasó közönség szivéhez. Az Egyetemes Regénytár diszes piros vászonkötésű kötetenek ára csupán 50 kr. — és kapható ugy a kiadóknál, Singer és Wolfner cégnél (Budapest, Andrássy-ut 10. szám) mint az összes hazai könyvkereskedőknél.

— **Millenniumi Magyar Történet.** Az Athenaeum kiadásában megjelenő tiz kötetes nagy magyar történet „A Magyar Nemzet Története" cim alatt már a sajtó alá ment s az első füzetek a jövő hó elején szét fognak küldetni. A bevezetést a hercegprimás vállalta el s az egyes kötetekat, az egyes korszakok leghivatottabb történetiről: Fröhlich, Kumininsky, Marczali, Pór, Csobor, Fejérpataky, Schönherr, Franknói, Károlyi Árpád, Angyal Dávid, Thaly Kálmán, — Kálmán, Ballagi Géza irják. A műhöz Jókai Mór ir millenniumi epilogot és a szerkesztés Szilágyi Sándor szakavatott kezeire van bizva. Maga a szöveg egykorú képek facsimilevel gazdagon lesz illésztrálva: s a cél elérésére sok helyszini felvétel eszközöltetett, ezenkivül a hazai és külföldi könyv- és levéltárak, a nevezetesebb gyüjtemények sok becses anyagot szolgáltattak.

— **„Szilánkok"** czimü kötetet bocsájt ki Mangold Gusztáv Gáoor. A kötet a szerző a fővárosi napi és vidéki hetilapok tárczarovatában már megjelent dolgozatait fogja tartalmazni. Előfizetési ára 1 frt 20 kr. lesz, beleértve a postai bérmentett elküldést. A kötet botti ára 1 frt 50 kr. lesz. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **„A magyar nemzet története."** Magyarország fennállásának ezredéves ünnepéhez méltóan készül hozzájárulni a budapesti Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedő cég is, mely arra tökéltet el magát, hogy hazánk történetéről egy fényes diszmüvet bocsát közzé. Mindenki ismeri Szalay Józsefnek korán elhalt történetirónak négy kötetes „Magyar nemzet története", a magas tudományos szinvonalon álló remekművet, melynek előadása valóai mintája lehet a müvelt nagy közönség számára való irásmódnak. Szalay munkája melyet a tud. Akademia méltán koszorunzott meg a Szilágyi István-féle nagy dijjal, annak idején oly lelkes fogadtatásra talált, hogy pár év alatt az egész kiadás elfogyott. E könyvet uj, javitott és bővitett kiadásban megint hozzáférhetővé tenni a nagy közönségnek: ez az, a mibe a Wodianer-cég belefogott. A cég olcsó füzetekben bocsátja közre a munkát: egy egy füzet ára 30 kr. lesz; előfizetés utján bérmentes küldéssel: negyed évre (6 füzet) 1.80 kr., félévre (12 füzet) 3.60 kr. egész évre (24 füzet 7.20 kr., egy füzet ára 30 kr. A kiadóhivatal bárkinek, a ki egy levelezőlapon hozzája fordul, ingyen és bérmentve küldi meg a diszesen kiállitott és gazdagon illusztrált prospektust. Minden 2 előfizetőt vagy megrendelőt gyüjtőnek 1 tiszteletpéldánynyal szolgál a kiadóhivatal. A megrendelések igy czimezendők: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedése, Budapest Andrássy-ut. 21.

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban) méterenként 75 krtól 3 frt 65 krig — valamint **fekete, fehér s szines** selyemszövetek 45 krtól 11 frt 65 krig szállit — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit postabér- és vámmentesen a privátmegrendelők lakására **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben.** Minták póstafordulóval küldetnek. — Sváicba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (2)

HIRDETÉSEK.

„KARAVÁN"

legtelsőbb helyen engedélyezett

orosz tea-kiviteli társulat Moszkvában.

Magyarországi telepe:

BUDAPEST, Arany János-utcza 30.

Teank; mely budapesti telepünk rövid fennállása után, már oly közkedveltségnek és általános elterjedésnek örvend és mély a bécsi népünnepélyi kiállitáson a nagy aranyéremmel lett kitüntetve, *Budapesten* valamint *az egész országban* majdnem minden jobb füszer-, csemege- és teakereskedésben és droguistánál kapható.

Az orosz hivatalos vámszalagot és védjegyünket, melylyel eredeti csomagjaink és izléses piehdobozaink el vannak látva, *különös figyelembe ajánljuk.* Aug. 15. óta csak uj termésü teát hozunk forgalomba.

Kapható Nagy-Kanizsán. Arnuth Natán ifj. Fischer Ferencz, Fesselhoffer József, Neu és Klein, Rosenfeld Adolf és fia, ifj. Rosenberg Miksa és Strém és Klein füszer- és csemege kereskedőknél. — **Zala-Egerszegen!** Fangler Mihály, Gombás István, Gyarmati Vilmos, Hubinszky Adolf, Ján Ferencz, Rosenthal L. és Weiss Jónás unokacsecse füszer és csemege kereskedőknél. **Sümegen:** Reisinger M. és Bódis M. füszer és csemege kereskedőknél.

*) Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetések felvétetnek **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

1893—94-ki

termelési évad.

67642. Budapest vidéki
X. 1894. magy. kir. pénzügyigazgatóság.

Gróf Keglevich István utódai

budaoki cognac- és borszeszgyáros cégnek.

Kérelmére a budafoki cognacgyárban *az 1893—94.* termelési évadban *feldolgozott* bormennyiségről és fizetett szeszadóról szerkesztett kimutatás mellékelve kiadatik.

Budapest, 1894. augusztus 14.

Fináczy *m. p.*

Kimutatás.

A Budafokon levő *Gróf Keglevich István utódai* cognacgyára által az 1893—94. termelési évadban feldolgozott bormennyiség:

Összegezve? **1,195,780 liter.**

azután fizetett termelési adó **összegezve: 12555 frt 69 kr.** Budafokon. M. kir. pénzügyőri szakasz. 1894. aug. 9 én.

Gurszky Rezső *m. p. szemlész.*

Nyilvánosság elé **csakis mi** hozunk tevékenységünkről hivatalos adatokat, ezzel **ismételten** bizonyítékát akarjuk adni ama körülménynek, hogy cognacunk **megbizhatóság** tekintetében felülmul minden más gyártmányt.

Tekintetbe véve, hogy gyárunk **1882-ben** alapitatott és az

✱ és ✱✱ cognac **1885** és **1886**-ban
✱✱✱ „ **1888**-ban
✱✱✱✱ „ **1891**-ben

hozatott általunk forgalomba, méltányos ama bizalom, mely gyártmányunkban helyeztetik.

A fentiek által bizonyitékát adjuk mily **kiváló szoliditással** dolgozik gyárunk, és elvárjuk, hogy a fogyasztó közönség mely **megbizható és kiváló** jó cognacra sulyt fektet; a kizárólag diszoklevelekkel kitüntetett és mindenütt kapható

Gróf Kegelvich István cognac-ot

fogja vásárolni.

Gróf Keglevich István utódai
promontori cognac és borszeszgyár
igazgatósága.

Téglaégető-telepek,
agyagáruk,
és burkolat-kőgyárak,
cementégetők,
mészégetők,
teljes tervek, égető kemenczék mindennemü szerkezetben, **berendezések** és **gépezetek** minden a legujabb jónak bizonyult kivitelben.

Hotop Ernő,

221— **agyagiparmérnök.**

BUDAPEST, Külső váci-ut 70. | **BERLIN,** Kurfürstenstrasse 122.

BRÜNN, Olmützergasse 9-ik sz.

Prospectusok és felvilágositások ingyen és bérmentve.

Eisele József

RÉZ-, ÉRCZMŰ- ÉS GŐZKAZÁNGYÁR

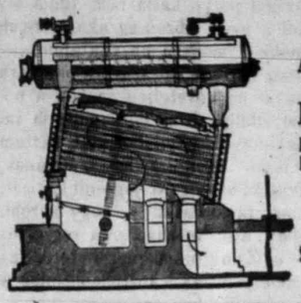

BUDAPEST, V., Külső váczi-út 138.

Ajánlja modern és a mai követelményeknek megfelelő szerszámok, készülékek, valamint

hydraulikus szögecseló gépekkel

kitűnően berendezett gyárát, bármely szerkezetü és nagyságú gőzkazánok szállitására, szintugy minden másnemü kazánkovács-munkák, mint tartályok, vasszerkezetek, kémények stb. készitésére.

Különlegességek:

Steinmüller-féle szab. vizcsöves gőzkazánok
20 légköri használati fesznyomásig.

FELSZERELÉSEK

gőzkazántelepek, gépek, gőz- és vizvezetékek számára pontosan készittetnek s azokból nagy raktár tartatik. Teljes szesz-, czukor- és vegyészeti gyárberendezések elvállaltatnak s legszakszerűbben készittetnek.

Sürgöny-czim: **Gottschlig Budapest.** **Telefon 57—86.**

Gottschlig Agoston

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő 229 10

BUDAPEST:

Központi iroda: IV. Váczi-utcza 4-dik szám alatt.

Raktárak:

IV. váczi-utca 6. sz. „A Mandarinho" a városház-tér mellett. | *VI. Andrássy ut 23. sz.* „Hong-Cong városához" a kir. opera átellenében.

Kiviteli pinczék: X. Kőbánya, füzér-utcza 9-ik szám alatt.

Kizárólagos bizományi-raktár:

NAGY-KANIZSA és környéke részére

PAUK JAKAB urnál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván teák, Jamaica, Braziliai- és Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb minőségekben, eredeti csomagok és palacokban, eredeti árak mellett.

— *Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.* —

Tőke nélkül

naponta pénzt szerezhetnek

bármily állásu egyének, kik mindennemü osztrák-magyar állami és magánsorsjegyek eladásával foglalkozni akarnak, havi részletfizetésre kedvező feltételek mellet, egy elismert budapesti solid intézet részére.

Ajánlatok „U. A." jelige alatt intézendők

ECKSTEIN BERNÁT

hirdetési irodájába

Fürdő-utcza 4. sz. a mikor prospektusok küldetnek. 253—3

!! URAKNAK !!

Gyengült férfierőnél kiváló szolgálatot tesz a cs. kir. szabadalmazott *„galvan-villam-készülék"* önhasználatra orvosok által egész Európában melegen ajánlva.

Volta tanár módszere.

Leirás boriték alatt 10 kr. levéljegy beküldése ellen. Kapható: **Augenfeld J.** elektrotechnikus és cs. kir. szab. tulajdonosánál

76 — **BÉCS, I.,**
Schuerstrasse 18. sz. a.

2 arany. 13 ezüst érem.

9 disz- és elismerő okmány

Kwizda-féle

Korneuburgi marha-táppor.

lovak, szarvasmarha és juhok számára.

Egész dobozzal 70 kr., — fél dobozzal 35 kr.

40 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tejavitása s a tejelőképesség fokozása czéljából.

Tessék a fönnebbi védjegyre figyelni s a vételnél határozottan kifejezni Kwizda-féle Korneuburgi marha-táppor.

Fő letét: Kwizda Ferencz János osztrák cs. és kir. és román kir. udvari szállitó kerületi gyógyszertárában Korneuburghban Bécs mellett.

Valódi minőségben gyógyszertárakban és drogistáknál kapható.

Saját készitményü „IDA"-szépitő

különlegességek.

Ida

szappan, legjobb bőr ápolási szer, májfoltok és szeplők ellen.

hintőpor, kitünő szer mindennemü kellemetlen izzadásoknál.

arcpor, (poudres) fehér, rózsa és créme szinekben.

arc és szépitő kenőcs.

fogpor,) melyek különös közszájvíz,) kedveltségnek örvendenek.

hajszesz, legjobb szer hajhullás ellen.

Kaphatók egyedül a készitőnél:

EHRLICH ARNOLD gyógyszerész

gyógyszertárában a „Megváltóhoz."

Nagy-Kanizsán.

A „Magyar Jelzálog-Hitelbank“ 3%-os nyeremény-kötvényei.

— PROSPECTUS. — Magyar Jelzálog-Hitelbank. —

Részvénytőke: o. é. **20,000,000.**— frt aranyban. — Befizetés: o. é. **10.300,000.**- frt aranyban.

Tartalékalapok: o. é. **2.471,609·08.**— frt.

Igazgatóság: *Széll* Kálmán elnök, *Beck* Nándor vezérigazgató, gróf *Dubsky* Adolf, *Hegedüs* Sándor, Dr. *Matuska* Péter, *Minkus* Jenő, — **Felügyelő bizottság**: *Schön* Vilmos elnök, *Hollán* Ernő, *Kubinyi* Árpád, *Ribáry* József.

A Magyar Jelzálog-Hitelbanknak Budapesten az 1889:évi IX. törvénycikk és a Nagyméltóságu magyar kir. pénzügyminiszteium 1890. május 18-án és 1894. október 18 án kelt rendeletei értelmében joga van a törvényhatóságok, városok, községek és más jogi személyek stb. részére folyósitott kölcsönök alapján *350,000 darab egyenként 100.— o. é frt = 200. —koronáról szóló, összesen o.é. 35 millió frt = 70 millió korona névértékü* **3%-os nyeremény-kötvényt** *kibocsátani*

Ezen nyeremény-kötvények 1894. november 1-től kezdve a névérték után évenkint 3%-ot kamatoznak és félévenkint vagyis május 1-én és november 1-én lejáró szelvényekkel vannak ellátva. A szelvények — **Magyarországon**: a Magyar Jelzálog-Hitelbank pénztáránál, továbbá a Magyar leszámitoló- és pénzváltóbanknál Budapesten. — **Hollandiában**: a Banque de Paris et des Pays- — Bas cimü intézetnél Amsterdamban, — **Schweizban**: a Baque de Paris et des Pays-Bas cimü intézetnél Genfben váltatnak be. — Ezen nyeremény-kötvények 65 év alatt sorsolás utján törlesztetnek. A sorsolások Budapesten a Magyar Jelzálog-Hitelbank helyiségeiben történnek. A sorsolások *törlesztési huzásból*, továbbá *10.— o. é. frt = 20.— koronás díjak huzásából és nyeremények huzásából állanak.*

Törlesztési huzások:

Törlesztési huzás a nyeremény-kötvényekre rányomatott terv szerint évente kettő van. Ezen huzások utján azon kötvények jelöltetnek ki, a melyek 100—100 darabonként, vagyis egy egész sorozatban a sorsolás napjától számitott három hónap mulva teljes névértéken fizettetnek vissza. Ugyanazon nap a kihuzott kötvények kamatozása is megszünik. *Az első törlesztési huzás 1895. április 25-én megy végbe.* — A Magyar Jelzálog-Hitelbank fentartja magának azon jogot, hogy a törlesztés alá kerülő kötvények összegét három havi előleges jelen és mellett bármikor felemelhesse. A törleszett nyeremény-kötvények ellenében a bemutatónak ugyanazon sorozatfal és számmal ellátott nyeremény-jegyek szolgáltatnak ki, a mely nyeremény-jegyek minden további nyeremény és díjhuzásban résztvesznek.

O. é. frt 10.— = 20.— koronás díjak huzása:

A kölcsön összes nyeremény kötvényei és nyeremény-jegyei az o. é. **10.**— frtos = **20.**— díjak huzásában a mellékelt terv szerint azon időpontig vesznek részt, a mely időpontban az emlitett díjjal kihuzattak. A díjak a huzás napjától számitott három hónap mulva fizettetnek ki. Az ezen díjjal kihuzott nyeremény-kötvényeken illetőleg nyeremény-jegyeken lebélyegzés által kitüntettetik, hogy az emlitett huzásokban többé részt nem vehetnek. *A fenti határozmányok értelmében minden egyes nyeremény-kötvénynek a nyeremény kölcsön 65 évi tartama alatt teljes névértékben és azonfelül 10%-os díjjal, összesen tehát o. é. 110 frt = 220 koronával leendő visszafizetése biztosittatik.*

Nyeremény huzások:

Az összes nyeremény-kötvények és nyeremény-jegyek és pedig ugy azok, amelyek az o. é. **10** forintos = **20** koronás díj kifizetése után lebélyegeztettek, valamint azok is, melyek még *lebélyegzés alá nem kerültek*, a mellékelt sorsolási terv értelmében a *2000,000* koronás, *100,000* koronás, *75,000* koronás, *50,000* koronás, *40,000* koronás stb. nyeremények minden egyes huzásban résztvesznek.

Ennélfogva oly nyeremény kötvény illetőleg nyeremény-jegy, amely már egyszer nyeremènnyel kihuzatott, minden további nyeremény-huzásban is részt vesz, ugy hogy arra még egy vagy több nyeremény is esheti. — *A nyeremények az illető sorsolások napjától számitott 3 hó mulva fizettetnek ki.* — *Az első nyeremény huzás 1895. január 25-én megy végbe.* — *A Magyar Jelzálog-Hitelbanknak nem áll jogában a nyeremény és díjhuzások tervét megváltoztatni, még akkor sem, ha törlesztési huzások alá jutó kötvények összegét felemelné.* — *A törlesztett kötvények beváltása, valamint a díjak kifizetése ugyanazon helyeken történik, mint a szelvényeké, ellenben a nyeremények kizárólag a Magyar Jelzálog-Hitelbank pénztáránál Budapesten fizetendők.* — *A Magyar Jelzálog-Hitelbank az o. é. 10 frtos = 20 koronás díjakra eső adókat magára vállalja, a nyeremények utáni adókat azonban a kötvény tulajdonosok tartoznak viselni. a törlesztési díj, vagy nyeremény huzásban kisorsolt kötvények számjegyzéke minden huzás után legalább egy budapesti, egy amsterdami és és egy genfi hirlapban fog közzététetni. Évente egyszer ezen sorsolási jegyzéken közöltetni fognak azon kötvények számai, a melyek az előző törlesztési díj vagy nyeremény huzások alkalmával kisorolttattak, de beváltásra bemutatva nem lettek.* — *A Magyar Jelzálog-Hitelbank a kellő lépéseket meg fogja tenni az iránt, hogy ezen 3 százalékos nyeremény-kötvények mindazon tőzsdei helyeken, a hol ezek nyilvános aláirásra bocsáttatnak, hivatalosan jegyeztessenek.* — *Ezen nyeremény-kötvények az e részbeni ministeri rendeletek értelmében az összes magy. kir. állampénztáraknál biztositékképpen fognak szolgálni.*

Aláirási felhivás.

Az 1889 éei IX. t. cikk alapján kibocsátandó, névértékben o. é. 35 millió forint 70 millió korona összegü

3%-os nyeremény-kötvényekből

100,000 drb. egyenkint névértékü o. é. 100 frtról= 200 koronáról, nyilvános aláirás alá bocsáttatik a következő

aláirási feltételek mellett:

I. Az aláirás 1894. nov. 15 én a rendes üzleti órákban történik és pedig

A Magyar Jelzálog-Hitelbanknál Budapesten, *V., Erzsébettér 9. sz és annak képviselőségénél Kolozsvárt.*

A magyar leszámitoló és pénzváltó banknál, Budapesten Dorottya-utca 6 szám, és

annak belvárosi fiókjánál Budapesten, Muzeum körut 1.

A Magyar leszámitoló és pénzváltó bank fiókjánál Pozsonyban.

A Magyar leszámitoló és pénzváltó bank váltóházánál Fiumében.

A Magyar leszámitoló és pénzváltó bank Erdélyrészi fiókszt. Kolozsvárt.

Amsterdámban: *a Banque de Paris et des Pays-Bas nál:*

Lippmann, Rosenthal & Cie uraknál; Wertheim & Gompertz uraknál és egyébb németalföldi helyeken.

Genfben: *a Banque de Paris et des Pays-Bas-nál;*

A. Chenevière & Cie uraknál; Darier & Cie uraknál; Lombard, Odier & Cie uraknál; Ern. Piktet & Cie uraknál is egyéb schweizi helyeken.

Továbbá a következő helyeken:

Arad: *Az aradi ipar- és népbanknál*; **Besztercebánya**: *a Besztercebányai hitelbank részvénytársaságnál*; **Brassó**: *Nussbächer és Beer uraknál*: **Debreczen**: *a Közgazdasági bank rérzvénytársaságnál*; **Eperjes**: *az eperjesi bankegyletnél*; **Székely**: *Sorger, Weiszmayer és Társa uraknál*; **Győr**: *a Győri első takarékpénztárnál*; **Kassa**: *a Kassai takarékpénztárnál*; **Miskolcz**: *a Miskolczi takarékpénztár váltóüzleténél*; **Nyitra**: *a Nyitra, kereskedelmi és hitelintézetnél*; **Nagy-Várad**: *a Biharmegyei kereskedelmi-ipar ét terményhitelbanknál*;

N.-Kanizsán: a Kereskedelmi- és iparbank részvénytársaságnál,

Nagy-Szeben: *a Nagyszebeni földhitelintézetnél*, **Pécs**: *Schapringer J. urnál és Ullmann M Károly urnál*, **Szeged**: *a Szegedi kereskedelmi- és iparbanknál és May R. Miksa urnál*, **Székesfehérvár**: *a Székesfehérvári keresk. banknál*, **Sopron**: *a Soprori építő- és földhitelbanknál* **Szombathely**: *Grünwald Testvérek uraknál*, **Temesvár**: *a Temesi takarékpénztárnál*, — **Zágráb**: *a Horvát-szlavon orsz. jelzálogbanknál és a Croatische Commerzial-Bank váltóüzleténél.* — *2. Az aláirási ár egy egy kötvény után* **o. é. 110 frt = 220 koronában és a** f. évi november 1-tól járó 3%-os szel. nyereménykamatokban, *illetőleg a külföldi aláirási helyekre nézve, ezen most kitett áraknak ottani értéke szerinti összegekben van meghatározva.*

3. Minden aláiró a jegyzett névértéknek 10 százalékát az aláirás alkalmával készpénzben, vagy az aláirás helyén forgalom tárgyát képező és napi árfolyam szerint számitandó biztos értékpapirokban letenni tartozik.

4. Tuljegyzés esetére a bejelentések leszállitása és az egyes bejelentésekre kiosztott darabszám megállapitása az illető aláirási helyeken tartatik fenn. Az eredményről az aláirók értesittetni fognak.

5. Az alaírásokra eső kötvények ugyanazon helyen, hol az aláirás történt egész vagy részösszegekben az aláirási ár, valamint az átvétel napjáig esedékes 3 százaléknyi szelvény-kamatok lefizetése ellenben legkésőbb 1895. január 10 ig az óvadék különbeni elvesztése mellett veendők át. — *6. Készpénz óvadék az aláirásra eső rész egysszerre való lefizetésekor azonnal. részbeni átvétel esetében pedig akkor tudatik be, ha az aláirót még megillető czimletek hátralékos mennyisége kerül kiszolgáltatásra. Addig is ezen ovadék 3 százalékkal kamatoztatnak. Értékpapirokból álló óvadék az összes cimletek átvétele. után adatik vissza.*

7. A nyeremény kötvények helyett a Magyar Jelzálóg hitelbank egyelőre utalványjegyeket (Scrips) ad ki, a melyek 1895 január 5-től kezdve végleges cimletekre fognak beváltatni.

Budapest, 1894. november hó 1 én.

Magyar Jelzáloghitelbank.
Magyar leszámitoló és pénzváltó bank.

WEISS JAKAB

BUTOR

GYÁRI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGY-KANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemü közönséget ezen raktáram megtekintésére meghivni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** – dúsan van felszerelve.

Bévásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi műasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmödernebb izlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron**, ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásárolhat.

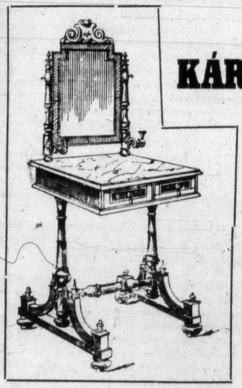

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

WEISS JAKAB.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

Legbiztosabb óvszer a kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségek ellen!!
Tökéletes fertőtlenités! Teljesen szagtalan!

Önműködő tőzegszóró-closettek.

Belföldi és külföldi szabadalmak
Szobai árnyékszékek mindenféle!
tetszetős alakban.
Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák stb. részére

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részvénytársaság
Igazgatóság: Budapest, IV., Városháztér 9. (Harisbazár.)

Fertőtlenitő és szagtalanitó tőzegpor! Tőzegalom! Mindennemű tőzeggyártmány nagy raktára.
Különlegesség: embori és városi hulladékok ipari- és gazdasági értékesítése.
Várostisztitási és elfuvarozási vállalatok szervezése.
Műtrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyitványokkal szivesen szolgál az igazgatóság.
Az orsz. közeg. tan. által többszörösen ajánlva.

A legfelsőbb helyen engedélyezett

„DUNA“ biztositó-társaság

összes biztositéki alap

több mint 11 millió frt.

Ezennel van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a „Duna“ biztositó-társaság, Nagy-Kanizsa és környékére nézve a főügynökséget reám ruházta.

A „Duna“ biztositó társaság biztositéki alapja tőkében és tartalékban 8,087.636 frtot és évi dijbevételekben 3,800.000 frtnál többet összes biztositéki alap tehát 11.000.000 frtnál többet tesz ki. A „Duna“ biztositásokat eszközöl szabott dijak mellett.

a) tűzkár ellen lak és gazdasági épületekre; és
b) jégkár ellen, mindennemű terményekre;
c) szállitási veszélyek ellen tengeren s vasuton és
d) az ember életére, tőkékre és járadékokra, minden kombináció szerint.

Miután még fölemlitem, hogy az előforduló károk a leglelkiismeretesebb módon megbecsülletnek és a társaság által a legpontosabban kifizettetnek, kérem becses ajánlatait s maradok kiváló tisztelettel

UNGER ULLMANN ELEK.

256.

OROSZ SZÉPÍTŐ KÜLÖNLEGESSÉGEK

G. RIES
Orosz császári udvari szállító
MOSZKVA

„Venus créme“ bőr-konzerváló szer. Kitünő, teljesen ártalmatlan cosmeticum, kiváltképen hasznos a bőr zsirfényé és érdessége ellen; a bőrt vakitó fehérré varázsolja, a ráncok és redők képződését megakadályozza és megóvja az arcszin fiatalos frisseségét. A „Venus créme“ nem tartalmaz semmi zsirnemü anyagot, azért soha nem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom nélkül alkalmazható. A t. közönséget saját érdekében kérjük, hogy az itt levő védjegyre szigoruan figyeljen. — Ára 2 forint.

„Eugenie“ folyópép mirtus-virágokból, az virágzó, üde arc-szin állandó megőrzésére. Ugy az arcnak és nyaknak, mint kéznek és karoknak gyönyörü lágyságot és márványszerü tisztaságot kölcsönöz; a bőr minden érdességét és foltosságát megszünteti. — Ára 2 forint.

„Eugenie“ vörös folyékony arckenőcs teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arcnak és füleknek szép természetes rózsaszint kölcsönöz: villamos fény mellett is természetes szinben tünik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön. — Ára 1 forint 50 krajcár.

„Eugenie hintőpor.“ fehér-, rózsaszin- és créme-szinben, tartósan és észrevétlenül tapad s a bőrnek természetes lágyságot kölcsönöz. — Ára 1 frt 20 kr. — Pamacscsal együtt 1 frt 50 kr.

„Trixogen“ kitünő hajnövesztő szer: erősiti a hajgyökereket s teljesen megakadályozza a korpaképződést Ára 1 forint 60 krajcár.

„Nirgitine végétale“ hajfestő, fekete és barna. A haj ezen szerrel festve, 6 hétig is megtartja a szinét és teljes lehetetlen a müleges festést a természetes szintől megkülönböztetni. — Ára 3 forint 50 kr.

„Folyékony kaukázusi bajuszpedrő a bajusz növesztésére és épen tartására. — A bajusz felsütés nem szükséges, a nélkül is minden bajusznak a kivánt forma adható. Ára 75 krajcár. 239—20

Egyedüli raktár NAGY-KANIZSÁN:
KREINER GYULA
(Főtér.) divatáru- és pipere üzlete. (Főtér.)

Megrendelhető

Fischel Fülöp

könyvkereskedésében

Nagy-Kanizsán,

a honnét vidékre bérmentesen küldetik meg.

Több mint 200 képpel. Minden füzet ára 30 kr.

Most indult meg!

az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvény-társulat kiadásában

A Millenniumi

MAGYAR NEMZETI TÖRTÉNET

Tiz kötetben.

Képes diszmű a művelt közönség számára.

Kétezernél több — részben szines — illusztrációval és külön képmelléklettel

A Millenniumi Történet lesz az ezredéves ünnepély legmaradandóbb emléke.

Tessék az első füzetből mutatványszámot kérni.

SZERKESZTI

Szilágyi Sándor.

Tessék az első füzetből mutatványszámot kérni.

A mű beosztása:

Bevezetés. Irja **Vaszary Kolos** bibornok-hercegprimás.

I. kötet: **Pannonia.** Irják *Fröchlich R., Kuzsinszky Bálint és Nagy Géza.*
Vezérek kora. Irja *Marczali Henrik.*

II. kötet: **Az Árpádok kora.** Irja *Marczali Henrik.*

III. kötet: **Az Anjouk kora.** Irja *Pór Antal*
A luxenburgi ház. Irják *Fejérpataky László és Schönherr Gyula.*
A III. kötethez az archaelogiai részt irja *Czobor Béla.*

IV. kötet: **Mátyás király. — A Jagellók kora.** Irja *Fraknói Vilmos.*

V. kötet: **A Separatio. Habsburgok és Báthoryak.** Bocskay. Irja *Károlyi Árpád.*

VI. kötet: **Küzdelem a nemzeti önállóságért** 1608—1690 Irja *Angyal Dávid.*

VII. kötet: **II. Rákóczy Ferenc kora.** Irja *Thaly Kálmán.*

VIII kötet: **A hanyatlás kora.** 1712—1815.

IX. kötet: **Az ujjáébredés kora.** 1815—1848. Irja *Ballagi Géza.*

X. kötet: **A Modern Magyarország.** 1848—1895. Irja *Marczali Henrik.*

Milleniumi Epilog. Irja **JÓKAI MÓR.**

A „Millenniumi Történet" a magyar történeti irodalom legfényesebb alkotása.

MINDEN KORSZAKOT A LEGJELESEBB ÉS LEGHIVATOTTABB SZAKEMBER IRJA.

Egy mű tiz kötetben teljes és kötetekben részletfiz is kapható **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében.

Betekintést egy 30 kros füzet, mely czélra Fischel Fülöp könyvkereskedése által bérmentve küldetik.

A képanyag magában foglal: arczképeket, történeti események szinhelyeit, régiségek, műemlékek, fegyverek, ruházatok hű képeit, pecsétek, pénzek, okmányok hasonmásait, térképeket és legjelesebb festőművészeink történeti képeinek fényes kivitelű reprodukcióit.

TIZ KÖTETBEN, VAGYIS 200 FÜZETBEN LESZ TELJES.

A „Millenniumi Történet" beszerzésével minden magyar ember saját tüzhelyén emelhet maradandó emléket nemzetünk dicső multjának.

91. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. november 15-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Politikai szemle.

(=) Mire e sorok napvilágot látnak, III. Sándor cár ismét visszaérkezett Pétervárra.

A holt császár diadalmenetben ér ismét rezidenciájába, de ő azt a kifejtett pompát, azt az igazi részvétet, de némely esetben talán csinált gyászt nem láthatja többé.

Eltemetik, elsiratják s hivatalosan egy évig tartó gyászt rendeltek, — a mi talán sok is, a mai kor gyors élete mellett.

Talán a büszkeség egy neme dagasztaná lelkét, hogy ha érezné az elhunyt cár, — hogy mily általános a részvét elhunyta fölött, s ez a mi földrészünk mennyire magasztalja egyetlen tulajdonáért, azért, — hogy békeszerető volt, s Euròpát ki nem tette egy ádáz, romboló háborunak; de mégis talán furcsának találná egy kissé azt a példátlan rokonszenvet, a melyet a franciák tanusitanak elhunyta fölött. Mily érdekes tanulmányra szolgáltatnak alkalmat ezek a franciák, — kik nem találnak elég magasztaló szót az elhunyt cár dicsőitésére, s nem elég eszközt, hogy fájdalmas érzelmeiknek kifejezést adjanak. Mennyire változhatnak egy nép érzelmei a körülmények behatása következtében. — De hát e nagy részvét, legyen az egészben is őszintén érzett, az elhunyt cárt nem fogja halottaiból feltámasztani. Eltemetik! De el is fogják felejteni; a politika az élővel foglalkozik, s azokat az esélyeket számitgatja, melyek Miklós cár uralkodásához fűződhetnek. A mit eddig a fiatal uralkodóról hallani lehetett, mind kevés arra, hogy képet lehessen formálni a leközelebbi idők politikai alakulására.

Az orosz birodalom külpolitikája aligha fog változást szenvedniaz uj uralkodó alatt, a béke fentartásának szükségét talán apjától vette át, s mivel az európai konstelláció nem változott, a béke további fentartását misem fogja talán akadályozni. Az uj uralkodó talán inkább szükségét fogja találni annak, hogy óriási birodalmának belügyeire forditsa figyelmét. Sok ott a rendezni, javitani való, — s maga az orosz lakosság némi reformok után sóvárog, — a miknek szükségét talán a muszka nép millióiból többen érzik, és kivánják, mint azt általában hiszik. Talán a nagy muszkabirodalom zsidó lakosaira is enyhébb sors vár, s ha csakugyan igaz az, hogy Hirsch báró feloszlatta azt a bizottságot, mely legközelebb ismét több ezer zsidócsaládot volt Argentiniába szállitandó, akkor talán e zaklatott emberekre is jobb sors vár a jövőben. A legközelebbi idők megfogják mutatni, mit lehet az uj cártól várni.

A kis Japán keze sulyosan nehezedett a nagy Khinára Ez az óriás kénytelen az északamerikai köztársaság és az európai nagyhatalmak interventiójához fordulni, hogy a háboru megszünjék s Khina kész jelentékeny hadi kárpótlást nyujtani Japánnak. A civilizáció óriási hatása egy nép erejének, élelmességének fejlődésére világosan kitünik Japánnak sikereinél Khina ellenében, mely megrögzött előitéleteivel és szokásaival e háboruban szánalmas képét nyujtotta a tehetetlenségnek, a kinos vergődésnek. Vereség vereséget követett, készületlenség, fejetlenség boszulta meg magát lépten nyomon, és a művelt világ tanuja volt egy háborunak, mely egész lefolyásában érdekesség tekintetében ritkitja párját. Az amerikai egyesült államok miniszertanácsa már behatóan tárgyalta ez ügyet, annál is inkább, — mert Khina nagy sulyt fektet arra, hogy az Egyesült Állam kormánya, még ha nem is hajlandó csatlakozni a hatalmak közös akciójához, részt vegyen azon az értekezleten, mely a Khina által Japánnak fizetendő kártéritést megállapitja. — Koreából még is azt sürgönyzik, hogy a japánok ellen igen ellenséges a hangulat: S Kirnhakut, a koreai államtanács elnökét, a kit a japán befolyás juttatott ez államba, október 30-ikán meggyilkolták. Egy másik távirat arról szól, hogy a japánok elvágták a Port-Arthurtól Kin-Chun-át Tien-Tsinig vezető távirdaösszeköttetést s Port-Arthurt majdnem minden ellentállás nélkül elfoglaltak. Midőn a a japánok — ugymond a távirat, az erőd követése után általános rohamot intéztek, a khinaiak lerakták a fegyvert és megadták magukat. Hir szerint a kinai tábornok törzskarával és a többi főbb tisztekke e hó 6-án éjjel elhagyta az erődöt s egy jelgőzösre menekült. Ez a khinai-japán ügy mindenesetre érdekes fejleményünek igérkezik.

A „ZALA" tárcája.

Fészek nélkül.

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

A bálterem szárnyas ajtait fölnyitották a szolgák.

A szomszédos termekbe kavarogva tolult ki onnan az a sajátságos nehéz legáramlat, melyben a forró, izzó emberi test meleg párája, a parfőmillat, a fenyüdekorácíok koporsó-szaga, a disznövények szénsava, a por-atomok miriárdjai verődnek egybe fojtogatni a tiszta, szabad levegőre szomjas emberi tüdőt.

Megálltam az ajtóban, bolondosan kábult, — izzó, lázas agygyal, még bolondosabban kábult szivvel.

Téged kerestelek . . . .

A zenekar valami szédületes gyorsaságu keringőt játszott.

A káprázatos fényárban láttam a lihegő párokat hullámzó kebellel, *kigyult arccal* tovasuhanni az egygyészakadni látszó, — örületesen forgó táncgyürüben.

Megtaláltalak téged is . . . .

Hogy lángolt a *te* arcod is; hogy lihegtél *te* is; hogy kacagtál *te* is azzal a konvenciós tömeggel! Hogyan tudtál *te* is hazudni akkor még! Nemcsak másnak, hanem *magadnak is*, szegény megszédült teremtés!

Hazugság volt ott minden, minden!

Elhitetted azzal a te kis lázasan verő, szeretetért epedő hiszékeny sziveddel, hogy megtaláltad az utat a boldogság felé: *az édes, meleg, csendes fészekhez.* Elhitetted magaddal, hogy arcodon a boldogság, a paradicsom reményének fénye ragyog; hogy megtaláltad lelked *légkörét*, melyben kibonthatja himporos szárnyait és repülhet az *álmadott* fészek felé.

Hogyan *szerettelek* és hogyan *sajnáltalak*! . . .

Akkor *hiába* közeledtem volna hozzád, *hiába* fogtam volna meg kis kezedet, *hiába* mondtam volna: »Megállj, ne menj tovább! Ez nem a te világod. Ebben a káprázatos, csillogó, kábulatba ejtő emberkavargásban vérre utazik mindenki. Itt meg fogják tépni a te szembe szivnyibb világba vágyó lelked himporos szárnyait. Ennél a csillogó nagy hazugságnál, amivel itt körülfognak, többet ér egy őszinte szivdobbanás."

Hiába kértelek volna, hogy jöjj velem: elvezetlek az én egyszerű, képmutatás nélküli világomba; nem jöttél volna, kikacagtál volna.

Végig kellett néznem: hogyan ragadnak tovább, tovább a hullámok; hogy törik meg, — hogy szaggatják le apránkint szived aranyos zománcát és várni, várni az én féltetten őrizett szeretetem csodás erejü lemondásával.

Milyen végzetesen nagy és kitéphetetlen, földöntuli szeretet kellett ehhöz a lemondáshoz.

Ott állottam rajtad csüngő tekintettel a kavargó emberáradatoa kivül, azzal a szent és tiszta elhatározással, hogy majd ha azok a zavaros hullámok megtörik lelkedet s mint hajótörött, — megtépetten, megkuszáltan, minden nélkül, sivár reménytelenséggel vetődöl partra: eléd állok és azt fogom monda ni: „Az én szivem egyszerü világának mindene, a tied. Abban a másik fényes, káprázatos hazug világban csalódtál, koldussá lettél. Ha kell neked ez az egyszerübb, csendesebb, de igazi kincseket rejtő világ, jer velem! itt királynö lehetsz." . . . .

Eljött a szünóra.

A táncosok elerjedt idegekkel, imbolygó léptekkel vonultak ki a melléktermekbe.

Ott haladtál el mellettem te is, valami üres, simaképü gavallér karján, aki ügyetlen, keresett elegánciával hajlongott melletted és suttogott hozzád bizonyára kolossalis hazugságokat és még kolossalisabb ostobaságokat. De neked akkor jó volt az is; hittél neki; édesen mosolyogtál.

Mikor közelembe értetek, üdvözöltelek.

Néma, hideg fejbólintással fogadtad.

Talán meg sem ismeriél. Vagy ha megismertél is, azt gondolhattad magadban: ez is egy csendes őrült, aki elzárkózik a föld édes örömeitől és a csillagok közt jár bolondos lelkével.

És igazad volt. Lényemnek az a része, mely tied volt, a melyről tudtam, hogy másé nem is lehet soha, az fönnjárt magasan, igen magasan, — a földi gondolatoktól, köznapi vágyaktól megtisztult lelkek ragyogó szférájában, abban a nagyon-nagyon népteleu, de üdvösséges csillagvilágban.

Ide akartam fölragodni lelkemmel a te lényednek is azt a részét, amely oda való volt, melyről édesen hittem, hogy másé nem lehet soha: a te legeszményibb világba való lelkedet.

Alakod elenyészett előttem és szellemem csak

(—) A Déli-Vasut államositása.

A Déli-Vasut államositása dolgában megindult tárgyalásokról a következőket jelentik Bécsből: Ma kezdődtek meg a magyar és az osztrák kormány meghatalmazottjainak tárgyalásai a Déli Vasut képviselőivel. Az alkudozásokat, amelyek előreláthatólag hosszabb ideig fognak tartani, a két állam azért kezdette meg már most, mert azokra az alig kikerülhető nehézségekre való tekintettel, a melyeket az olasz megváltási hányad és ennek a két állam javára történő elszámolása okozhat, az engedély-okmányban provideált megváltás, amely 1896. január 1-jén volna lehetséges, megvalósithatatlannak tünt ki. Igy a vasutnak állami üzembe való átvételére irányuló tárgyalásokra nézve mindegy volt, akár egy évvel előbb, akár később kezdik őket, mert hiszen az 1896 évben is ezen az alapon csak uj szabad megegyezés volna lehetséges. — Mindazonáltal nagy tévedés volna azt hinni, hogy a két kormány, különösen a pedig a magyar kormány, a megkezdett tárgyalásoknál a legtávolabbról is arra gondolhatna, hogy a Déli Vasut vonalainak átvételéért e vonalak értékével arányban egyáltalán nem álló árt fizessen. A kormánynk csakis a tényleges értéket tekintketik a viszontszolgáltatás alapjául. Ez a kereskedelmi érték azután teljesen és korlátlanul meg is fizetendő, mivel a Déli Vasut vonalainak ma oly hozadékuk van, amely a tényleges építési költség több mint 5·10 százalékának felel meg. Az engedélyokmányban kilátásba vett alap azonban elesettnek tekinthető, mivel a Déli Vasut igazgatósága arra bizonyára nem fog reá állni. E szerint csakis az a számitási alap jöhetne tekintetbe, mely a legutóbbi hét év átlagos bevételeit olyképp állapitja meg, hogy e hét év két legrosszabb évét számitáson kivül hagyják. — E tárgyalások alkalmával mindenesetre szemelőtt tartandó két nehézség: az egyik az ázsió kérdése, a másik az, hogy az az idő, amelyre az elsőbbségi kötvények törlesztése tervezve van, nem esik egybe az engedélyezés időtartamával. Az előbbi nehézséget talán ugy lehet kikerülni, hogy az az évi járadék, amely a két állam részéről fizetendő lesz, aranyban biztosittatnék; az utóbbi pedig akként, hogy az elsőbbségi kötvények törlesztési tervezetét olyképp módositanák, hogy — és ez természetesen csakis az elsőbbségi kötvények gondnokának hozzájárulásával történhetnék — további husz évre meghoszszabbitanák. A részvényesekre is nagy haszon hárulna; de különben is teljesen kizárnak tekinthető az, hogy a két állam a Déli Vasut részvényeseinek fix járadékot biztositson. A Budapesti Tudósító szerint csak is arról lehetne szó, hogy a két állam évente fix átalány összeget fizet, és a továbbra is fennálló Déli Vasut részvénytársaság ezen állami hozzájárulásokból és az olasz évi járadékokból fedezné az elsőbbségi kötvények szelvényeit, a fennmaradó összegeket pedig a részvényeseknek osztalékképpen adná ki. A két államnak ezek az évi hozzájárulásai természetesen csak oly keretben mozoghatnak, hogy az állami üzemre deficit ne háruljon belőlük.

A magyar biztositási jog reformja.

A Szilágyi Dezső igazságügyi miniszter által, a miniszterium illető szakerőinek közreműködése mellett, készitett törvényjavaslat, mely a magyar biztositási jog reformját célozza, legközelebb egy szaktanácskozás tárgyát fogja képezni, mint lapunknak jelentik. A magyar kormány aztán minél előbb napirendre tüzetni és siettetni szándékszik ennek a biztositási törvényjavaslatnak és a hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslatnak is a parlamentáris tárgyayalását. A Magyarországon működő szolid biztositótársaságokra nézve a biztositási jog reformja ép oly előnyös lesz, mint a magyar takarékos közönségre.

Az alaki jog reformja a biztositás terén azonban csak akkor ér el teljes sikert a biztositás előmozditásában, ha azok a társaságok, melyek más országokból erednek, Magyarországon teljesen önálló igazgatóságot és szervezést létesitenek, mint pl a monarchia egyik legrégibb és legszolidabb társasága, az Assicurázioni Generali tette legelőször, és tartósan biztositotta, a magyar állam területén egészen autonom üzletében. A társaság ez által magyar lett. Ezt a példát mindama társaságoknak követniök kellene, melyek a külföldről jöve, Magyarországon letelepedtek. Akkor aztán épp ugy, mint ennél a rég kipróbált biztositó-társaságnál és azoknál, melyek e minta szerint, megfelelve a magyar közvélemény kategorikus követelésének, járnak el, a magyar takarékos közönség napról napra inkább fordul a takarékossági rendszer felé az élet- és járadékbiztositás minden alakjában. Ez igen fontos politikai érdek is. Magyarország éppen a mostani gazdasági fellendülés e korszakában nem nélkülözi a financiális óvatosság elvét, a mely legzseniálisabban a biztositási jog reformja és a Magyarországon működő biztositó-társaságok prosperálása.

A reformnak pedig nemesak a törvény paragrafusaiban kell kifejezésre jutni, hanem abban is, hogy mint az idézett példánál, a vezetés egész Magyarországon elismert pénzügyi és biztositási szaktekintélyek kezeiben a közönség feltétlen bizalmát birja és megérdemelje. E példa követése szükséges kiegészitése a biztositási jog reformjának. Egyuttal hatalmas tényező ez a nélkülözhetetlen, de gyakran elhanyagolt propaganda részére a biztositás népszerüsitése javára.

Jókai Mór és Kossuth Ferenc levélváltása.

Jókai Mór a Nemzetben gyönyörü levelet intéz Kossuth Ferenchez. Eltekintve politikai vonatkozásaitól, e nyilt levél oly szép oly páratlanul meleg hangon szól Kossuth ragyogó nevének örököséhez, hogy mint Jókai egyik legkiválóbb irói alkotása is az egész ország legteljesebb figyelmére méltó.

Jókai levele egész terjedelmében a következőleg hangzik:

Kedves barátom!

A mindkettőnk által egyenlően szeretett haza, egyenlően féltett szabadság ügyében akarok hozzád szólni.

Az előttem mind mellékes és efemér kérdés, hogy van-e neked jogod körutat tenni Magyarországon s politikai kérdéseket nyilvánosan megvitatni; erre te magad már megfeleltél, amidőn a honosságért folyamodtál. En magának a dolognak az érdeméről akarok veled tisztába jönni.

Te még eddig semmit sem mondtál: mert az a nyilatkozat, hogy Magyarország függetlenségét csupán lojális eszközökkel, az uralkodói jogok érintése nélkül akarod kivivni, hasonló az ismeretes püspök vigasztalásához: ne féljetek szegények: majd ezután jobban lesztek — szegények.“

Abba a gondolatjelbe minden belefér.

---

megmenteni való megszédült lelkedet kisérte zakadatlanul, mindenütt azon az uttalan ösvényen, hova lényed másik fele: az élet szervelen bóbortjaitól ragadott anyag, vitte, hurcolta . . . .

Ott hagytam lényed földi részét a hullámzó tömegben, a fojtó légkörben, a zavarosan kavargó árban.

Essél kábulatba, álmodjál, rohanj, élj, — ébredj föl, csalódjál, légy teljesen koldussá ebben a lelkednek nem való világban! — Ne is végy észre, ne is ismerj meg engem ebben a salakos világban, ahol boldogitani nem tudnálak.

Es te átrohantál az élet, a rögökhöz kötözött fészekkeresés himporvesztő, zománc-elemésztő tüzein.

Sajnáltalak, meg is könyeztelek, — de biztam, hittem *a találkozásban.*

Csalódtál, koldussá leltél.

Lelkedet őrizö lelkem ekkor foglalkozott veled legtöbbet.

Sokszor, nagyon sokszor ölelkezett vonagló, megkinzott, reménytelen lelkeddel, mikor már láttad, hogy abban a világban, ahova *én*..... követni nem tudtalak: reményvesztő, csalódásra ébresztő hazugság volt minden, minden. Mikor beláttad, hogy ebben a csillogó ürességben nem találsz édes, melegitő fészekre a te szegény pihegő, kifáradt szived.

Akkor eléd álltam az én végtelenes nagy, kitéphetetlen tiszta szeretetemmel, hogy lelkem szárnyaira vegyem lelkedet és elvigyem a földi vágyaktól, gondolatoktól megtisztult szellemek napsugaras szférájába.

Az a hitem, hogy lelkedből ott hagytál mindent abban a salakos világban, ahova lényednek csak anyagrésze csatolt és most a megtisztult lélek eszményi ragaszkodásával simulsz lelkemhöz, hogy repülj, szállj velem abba a másik, rögtelen, ragyogó szép világba.

Az a hitem, hogy lemondtál a fészekről, mely rögökhöz köthetné lelkedet; az a hitem, hogy fészek nélkül fogsz majd velem élni a mi tiszta szép világunkban.

Mert mi fészket nem rakhatunk édesem, soha, soha! Ami életünk sugár-élet; lelkünk ölelkezése: sugár-ölelkezés; égi, isteni, tiszta, nyomtalan — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Hallod? A fényesen világitott parfüm-illatos bálteremben éppen nyitányt játszik a zenekar! A hideg őszi légen át ide ringanak a hullámzó élet mámorába hivó, csalogató, bűbájós akkordok.

Nem támadnak föl csalódott lelked halottjai? Nem kisértenek az elpusztult kincsek emlékei?

A játékos veszt és nyer; csak kitartás, pillanatra sem lohadó szenvedély kell a játékhoz. És van-é játékos, aki egy elvesztett világgal szemben is ne remélné, hogy uj világot fog fog nyerni egy szerencsésebb huzással?...

Hallod a zajt, a nyüzsgést, a mámoros emberhullámzást, a zene vértüzelő hangjait? Téged hivnak.

Talán most is jár-kél ott a lázasan tovairamló párok táncgyürüjében valaki, aki téged keres, mint ahogy egykor *én* kerestelek; *egy alak a multból*, aki vérednél szeretné felforralni a maga hülő vérét, mint ahogy az én lelkem kereste egykor lelked tiszta fényét, égbeemelő, üdvözitő meleg sugarát.

Nem mennél-é? Nem rebben-é meg lelkedben a csendes, melegitő fészek álma? . . . ,

En nem adhatok neked mást, csak egy nagynagy végtelenséget, egy vértelen, fészektelen világot. Nem fogsz-é majd fázni, dideregni ebben az uj, *szokatlan* világban, fészek nélkül, azzal a gondolattal, hogy a mi tiszta, nyomtalan sugár-ölelkezésünk a rögök közé le nem bocsátkozhatik soha, soha?! . . . . . .

Rám nézesz azokkal a mélységes réveteg szemekkel, mikből a megtisztulni vágyó lélek menynyei ihletése sugárzik felém . . . .

Tehát itt hagysz mindent, lemondasz mindenről? . . . . .

Jer hát, édes, abba az egyszerübb, csendesebb, igazi kincseket rejtő, de fészektelen, eszményi világba! Légy annak a királynője!.....

Csüggedten állasz. Homlokodra ereszkedik a kétség, a reménytelenség felhője.

Miért? Ne félj! Bizzál!

Abban a világban, a mi fészek nélküli tiszta regiónkban a *tied* leszek, egyedül csak a *tied*.

Édes, boldogitó, mennyei álmodás lesz a mi életünk.

Ebből a nyilatkozatból azt is sejthetjük, hogy te a monarkia dualisztikus formájának fentartása mellett, a 67-iki törvények alapján, praktikus módon, aktualis politika követésével akarod Magyarország hadügyét és pénzügyét (talán még a külügyét is) függetlenné tenni. De azt is lehet belőle kimagyarázni, hogy te Magyarországot territoriális egységében akarod különválasztani Ausztriától?

A legtöbben ezt az utóbbit hiszik.

Nem kérdezem tőled, hogy első sorban fog-e az tetszeni magának a magyar nemzetnek, hogy amig eddig egy hatalmas közös hadsereg védi országunkat; amig eddig egy erős lengyel sánc áll védelmünkre Galicia tartományában; amig most a hadsereg, e védő sánc fentartásának költségeihez Ausztria 70 százalékkal, Magyarország 30 százalékkal járul, territoriális különválásunk esetén, mi ennek az ellensége hullámoktól körülcsapkodott országunknak a megvédelmezésére a mostani közös hadsereggel egyenlő erejű armádiát tartsunk, pénzben és emberben a teljes 100 percent elvállalásával s a fortifikációkat elkezdjük a Kárpátoknál s honfitársaink szinétjavát a polgári életpályáktól negyválásra s a katonatiszti pálya betöltésére kényszeritsük. — Te ismerni fogod annak az országnak a bajait, amely kivivott egységének hadügyi követelményei miatt, financialis terheinek sulya alatt roskadoz. Nagyon kivánatosnak találod-e ugyanezt a helyzetet Magyarországgal is elvállattatni? Gazdasági termányeinknek most is nyomott az ára, az európai nagy államok védvámos politikája miatt: nagyon kivánatosnak találod-e, hogy a piac megszükitését még az osztrák örökös tartományok határán felállitandó vámsorompókkal is tökéletesitsük?

Bizol magadban, hogy ezekre a nagy áldozatokhoz fel tudod lelkesiteni a magyar nemzetet s annak a mostani — számitani tudó, reális irányu nemzedékét?

Hát a nem magyar ajku nemzetiségekkel mennyire vagy megegyezve?

Suffrage univerzellere akarod-e bocsátani Magyarország függetlenségét? Akkor Erdélyt egyszerre elvesztjük. Agyura nem akarod bizni a döntést; a szavazásnál pedig a rövidebbet huzzuk.

Hát Horvátországgal minő egyetértésre léptél? Nem gondolod-e, hogy a mint Magyarország elhatározza a különválást Ausztriától, Horvátország egyszerre végig önti tintával azt a bizonyos fehér lapot s azt mondja: „már most én is független állam vagyok.“ Mert a horvátok éppen ugy hiszik, hogy nálúk van a világ közepe, mint a magyarok.

Hát bánod is te, higyjék! En sem bánom. De ha Horvátország nem is lesz kiegészitő darabja a Szent István birodalmának, hogy jutunk akkor Fiuméhez? Nekünk pedig Fiumére több szükségünk van, mint a világ minden dicsőségére. Nem is gondolva arra, hogy a bennünket körülövező varázsgyürü ki lenne egészitve egy uj ellenséggel, a ki most megbizható frigyes társunk.

Most azután nézzünk át a Lajtán.

Osztrákoknak, lengyeleknek, cseheknek szintén beleszólásuk van abba a kérdésbe, hogy a monarkia más politikai alakulást vegyen-e fel vagy sem?

Ott is vannak politikai pártok, amelyek a dualizmust perhorreskálják. (Ifju csehek, antiszemiták.) Ezeknek a szövetségét kivánod-e megnyerni?

Es ha ez mind összeütne is, te, aki oly magas álláspontról tanultad megismerni a világot, mint Kossuth Lajos dolgozószobája, nem tudnád-e azt, hogy egy ilyen országalakitásba még másnak is van beleszólása az érdekelt feleken kivül!

Az osztrák magyar monarkiának jelen alakban fenállása európai kérdés.

Nem volna tudomásod arról, hogy 1848 ban a bécsi anyol nagykövet üzenetet küldött dicsőült atyádnak Pozsonyba, melyben felajánlotta az angol kormány közbenjárását annak a kieszközlésére, hogy Magyarország és Ausztria között az a viszony áll ittassék fel, ami van Norvégia és Svédország között: de többre ne törekedjünk; mert európai intervencio lesz a következése? Schwechat lett a válasz. Es azután arról, hogy 1849. áprilisban Szalay László megüzente Kossuthnak Palmerston véleményét (sajnos, hogy elkésett a követe), amelyben értesiti, hogy az orosz intervencio bizonyos esetben meg fog történni és Anglia nem fog ellene tiltakozni, s ha nem lesz elég az orosz hadsereg, a porosz is interveniálni fog: mert az Európa közepén fennálló monarkiát a nagy hatalmak szétbontani nem engedik.

Nekünk akkor egy nagy hadseregünk volt, a melynek zászlóit minden ponton diadal kisérte; belső ellenségeink békejobbot nyujtottak: Magyarország dicsősége, hatalma, szabadsága bevégzett tény volt; nem kellett egyéb, mint európai helyzetünket okosan megismernünk. Nem tettük. S arra minden dicsőségünk, diadalmunk, szabadságunk letöröltetett egy nedves szivacscsal a tábláról.

Most ujra egy nagy harcot vivtunk végig: megfeszitett észszel, kitartó munkával: szavatartó becsületességgel, nehéz áldozatokkal, negyedszázados harcot; de elértük, hogy a magyar ur a hazájában, akinek keresik a szövetségét, akit respektálnak az ellenségek s megbecsülnek a versenytársak. Es ez mind most letörültessék-e ismét a tábláról egy nedves szivacscsal? Es miért? akkor legalább tettük haragból: most tegyük játékból?

Szeretett barátom.

En kérve kérlek, egy igaz, jó hazafi szerető szivével, egy sokat tapasztalt hazafi komoly aggodalmával: örököld te Kossuth Lajos politikai erényeit; számosak azok és nagyok; — de ne örököld Kossuth Lajosnak egyetlen hibáját . . .

Az ég vezessen!

JÓKAI MÓR.

Jókai levelére Kossuth Ferenc, Szegedről keltezve a következő gyönyörü nyilt levélben válaszolt:

Kedves és tisztelt barátom! En a te nevedet gyermekkoromban tanultam meg tisztelni és azon gyászos napon, midőn atyám ravatala mellé álltál, megtanultam személyedet szeretni. Öröm és tanulság volna tehát rám nézve veled vitatkozni, de még is engedd meg, hogy ezen alkalommal ezt ne tegyem. Azon kérdést, melyet te felhoztál azon nyilt levélben, melylyel megtisztelteél: több mint két évtized óta vitatja az ország nak két nagy pártja. Dicsőült atyám is nyilvánitá véleményét e kérdésről. En atyám oldala mellett tanultam magyar maradni, magyar hazámat szeretni és tőle tanultam a magyar viszonyokat ismerni! Te, a ki a szív és ész embere vagy, természetesnek fogod találni, hogy ilyen mester tanait lelkemből nem lehet kiirtani senkinek.

Oly ember vagyok, ki komoly dolgokkal komolyan és higgadtan szoktam foglalkozni. — Megtanultam az élet azon iskolájában, hol polgárosult államok a mesterek.

Azt, hogy mit, mikor és hogy lehet tenni, tévedhetek, de szándékaim tiszták, és szivem nyilt, átlátszó, mint egész életem.

Nem járok pabérokat szedni. Sokszor köteles szerénységemet bántja a lelkes fogadtatás, de midőn rágondolok, hogy az éljenrivalgás azon nagy szellemnek van szánva, ki éltemet vezette, mig el nem költözött, feldobban szivem és látom hogy helyesen teszem, ha ismerkedni megyek a magyar néppel, mielőtt a polgári kötelességek teljesitése terére lépnék, én, ki 44 évig távol voltam hazámtól.

Szükséges, hogy megismerjem azon országot, melynek érdekeit védeni s előmozditani leszek én is hivatva, midőn visszanyerem polgári jogaimat és ha erre engem egy választókerület érdemesnek talál. Ez minden állampolgárnak joga, Kossuth fiának pedig kötelessége, nem törődve a félreértésekkel.

Ne vitatkozzunk tehát tisztelt és szeretett ősz barátom. Haladjunk lelkiismeretes meggyőződésünknek eltérő bár, de egyenes utjain és hidd meg, hogy mindig boldog leszek, midőn érdem teljes jobbodat megszoríthatom.

KOSSUTH FERENCZ.

Megtisztuló, jóságos szép lelked lesimul majd az én lelkem szárnyaira és megaranyozza álmait . . . .

Nem hiába keresett az én lelkem téged szakadatlanul; nem hiába maradt hazátlanul, tészek nélkül a te magasabb szárnyalásra vágyó lelked. Ez a két lélek csak együtt találhatja meg az üdvözülést. Csak egymáshoz simulva emelkedhetik az eszményiség felhőtelen, derűs egébe: örök ölelkezésre.

Idő, tér korlátai szétomolnak az egyszyészakadó lelkek csodaserejü ölelkezésében. Lehull az anyag; szétválnak a rögökhöz csatolt gyarlóság kötelékének szálai; az egy gondolatában Isten ihletése szól; a szív dobbanását égi makulátlanság szenteli meg.

Bizalommal jösz-e hát velem?

Nem várj tőlem gyarló emberi szavakat; amit érzek, olyan mint a napsugár: örök-forró, örök-tiszta, de örök-hangtalan is — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Ahogy kezembe tartom kezedet és lelked delejéből szivembe árad a megüdvözülés: valami égbeemelő gondolat rezditi meg agyam idegszálait . . . . . .

Hiszed é, hogy az egyészakadt lelkek ölelkezésének örök folytatása lesz ott tul is, az idő és tér végtelenségében: az örökkévalóságban?

En hiszem, buzgón hiszem!

—y.

Tollfuttában.

Bizony nem okos dolog halandó fejjel a csillagok közé keveredni. Különösen, mikor már csillagásznak nem elég bolond az ember.

Magam sem tudom: mi vitt engem arra, hogy multkor a nagykanizsai korzó csillagain akadt meg képzeletem és össze-visszafirkáltam sok sentimentalis bolondságot, amiből pedig már ugyan csak kinőhettem volna.

Talán nem is én irtam!

Valami apró ördög incselkedhetett a tollammal, hogy táplálékot adjon a regényéhes publikum fantaziájának.

Valami kihült csillagról szólt a mese. Egy kis hiszékeny bolygó csillagról, akivel játszottak a szeszélyesen ide-oda surranó meteorok, mint (beszéljünk értelmes prózában!) macskával az egerek.

És (ha jól emlékezem) abban a bolondosan cifra csillagmesében az történt, hogy a (normális szokástól eltérőleg) nem a macska ette meg az egereket, hanem az egerek tépték, szaggatták meg a macskát.

Persze: igy kellett volna akkor is beszélnem prózai nyiltsággal. Egy macska tragikuma fölött hamar napirendre térnek az emberek.

De már egy csillag, egy jobb hazát keresett csilag sorsa: egészen más dolog.

Ki volt az a csillag? — Hova tünt? — Mért hagyta itt bolygórendszerét?

Ezekkel a kérdésekkel ostromoltak meg gonoszan hamiskás mosolyok kiséretében előbb a jó barátaim; azután a nagytársadalomnak, a mindentudást vindikáló közvéleménynek drámabiráló bizottságából az erkölcsi rend őrei, háromkrajcáros anonym, lokalis epistolákban.

Éppen tizennégy névtelen levélben kértek bővebb felvilágositást hithetetlenül nagy diszkrécio igérete mellett azok a rettenetesen boldog „poste restante“-os kövirózsák, kis-kiváncsik, kék-szemek délcsillagok, ábrándos-barnák, mimosa-pudikák és hallgató-gerlék, akik már a gyakorlati élet óriás főzőkonyháján bizonyára bámulatos sokat megtanultak; többek között azt is, hogy a főzőkanál és sodrófa kitünő instrumentumok; gyönyörüen fel lehet azokra gombolyitani a mindennapi élet regényszálait.

Ez a tizennégy névtelen levél irgalmatlanul megfeküdte volna lelkiismeretemet, ha másfelül meg nem nyugtatott volna az a gondolat, hogy az államkincstár javára negyvenkét krajcár hasznot hajtottak.

Igen természetes, hogy én mind a tizennégy levélre hirlapiróri lovagiassággal hallgattam.

Hogy ki volt az a csillag? — nem mondhattam meg a csillag iránti diskrécióból.

Hogy mért hagyta oda bolygórendszerét? — valószinüleg maga az a hóbortos csillag sem tudja.

(—) A Déli-Vasut államositása. *A Déli-Vasut államositása dolgában megindult tárgyalásokról a következőket jelentik Bécsből: Ma kezdődtek meg a magyar és az osztrák kormány meghatalmazottjainak tárgyalásai a Déli Vasut képviselőivel. Az alkudozásokat, amelyek előreláthatólag hosszabb ideig fognak tartani, a két állam azért kezdette meg már most, mert azokra az alig kikerülhető nehézségekre való tekintettel, a melyeket az olasz megváltási hányad és ennek a két állam javára történő elszámolása okozhat, az engedély-okmányban provideált megváltás, amely 1896. január 1-jén volna lehetséges, megvalósithatatlannak tünt ki. Igy a vasutnak állami üzembe való átvételére irányuló tárgyalásokra nézve mindegy volt, akár egy évvel előbb, akár később kezdik őket, mert hiszen az 1896 évben is ezen az alapon csak uj szabad megegyezés volna lehetséges. — Mindazonáltal nagy tévedés volna azt hinni, hogy a két kormány, különösen a pedig a magyar kormány, a megkezdett tárgyalásoknál a legtávolabbról is arra gondolhatna, hogy a Déli Vasut vonalainak átvételéért e vonalak értékével arányban egyáltalán nem álló árt fizessen. A kormánynk csakis a tényleges értéket tekintketik a viszontszolgáltatás alapjául. Ez a kereskedelmi érték azután teljesen és korlátlanul meg is fizetendő, mivel a Déli Vasut vonalainak ma oly hozadékuk van, amely a tényleges építési költség több mint 5·10 százalékának felel meg. Az engedélyokmányban kilátásba vett alap azonban elesettnek tekinthető, mivel a Déli Vasut igazgatósága arra bizonyára nem fog reá állni. E szerint csakis az a számitási alap jöhetne tekintetbe, mely a legutóbbi hét év átlagos bevételeit olyképp állapitja meg, hogy e hét év két legrosszabb évét számitáson kivül hagyják. — E tárgyalások alkalmával mindenesetre szemelőtt tartandó két nehézség: az egyik az ázsió kérdése, a másik az, hogy az az idő, amelyre az elsőbbségi kötvények törlesztése tervezve van, nem esik egybe az engedélyezés időtartamával. Az előbbi nehézséget talán ugy lehet kikerülni, hogy az az évi járatlék, amely a két állam részéről fizetendő lesz, aranyban biztosittatnék; az utóbbi pedig akként, hogy az elsőbbségi kötvények törlesztési tervezetét olyképp módositanák, hogy — és ez természetesen csakis az elsőbbségi kötvények gondnokának hozzájárulásával történhetnék — további husz évre meghosszabbitanák. A részvényesekre is nagy haszon hárulna; de különben is teljesen kizárnak tekinthető az, hogy a két állam a Déli Vasut részvényeseinek fix járadékot biztositson. A Budapesti Tudósító szerint csak is arról lehetne szó, hogy a két állam évente fix átalány összeget fizet, és a továbbra is fennálló Déli Vasut részvénytársaság ezen állami hozzájárulásokból és az olasz évi járadékokból fedezné az elsőbbségi kötvények szelvényeit, a fennmaradó összegeket pedig a részvényeseknek osztalékképpen adná ki. A két államnak ezek az évi hozzájárulásai természetesen csak oly keretben mozoghatnak, hogy az állami üzemre deficit ne háruljon belőlük.*

A magyar biztositási jog reformja.

A Szilágyi Dezső igazságügyi miniszter által, a miniszterium illető szakerőinek közreműködése mellett, készitett törvényjavaslat, mely a magyar biztositási jog reformját célozza, legközelebb egy szaktanácskozás tárgyát fogja képezni, mint lapunknak jelentik. A magyar kormány aztán minél előbb napirendre tüzetni és siettetni szándékszik ennek a biztositási törvényjavaslatnak és a hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslatnak is a parlamentáris tárgyayalását. A Magyarországon működő szolid biztositótársaságokra nézve a biztositási jog reformja ép oly előnyös lesz, mint a magyar takarékos közönségre.

Az alaki jog reformja a biztositás terén azonban csak akkor ér el teljes sikert a biztositás előmozditásában, ha azok a társaságok, melyek más országokból erednek, Magyarországon teljesen önálló igazgatóságot és szervezést létesitenek, mint pl. a monarchia egyik legrégibb és legszolidabb társasága, az Assicurázioni Generali tette legelőször, és tartósan biztositotta, a magyar állam területén egészen autonom üzletében. A társaság ez által magyar lett. Ezt a példát mindama társaságoknak követniök kellene, melyek a külföldről jöve, Magyarországon letelepedtek. Akkor aztán épp ugy, mint ennél a rég kiprőbált biztositó-társaságnál és azoknál, melyek e minta szerint, megfelelve a magyar közvélemény kategorikus követelésének, járnak el, a magyar takarékos közönség napról napra inkább fordul a takarékossági rendszer felé az élet- és járadékbiztositás minden alakjában. Ez igen fontos politikai érdek is. Magyarország éppen a mostani gazdasági fellendülés e korszakában nem nélkülözi a financiális óvatosság elvét, a mely legzseniálisabban a biztositási jog reformja és a Magyarországon működő biztositó-társaságok prosperálása.

A reformnak pedig nemesak a törvény paragrafusaiban kell kifejezésre jutni, hanem abban is, hogy mint az idézett példánál, a vezetés egész Magyarországon elismert pénzügyi és biztositási szaktekintélyek kezében a közönség feltétlen bizalmát birja és megérdemelje. E példa követése szükséges kiegészitése a biztositási jog reformjának. Egyuttal hatalmas tényező ez a nélkülözhetetlen, de gyakran elhanyagolt propaganda részére a biztositás népszerüsitése javára.

Jókai Mór és Kossuth Ferenc levélváltása.

Jókai Mór a Nemzetben gyönyörü levelet intéz Kossuth Ferenchez. Eltekintve politikai vonatkozásaitól, e nyilt levél oly szép oly páratlanul meleg hangon szól Kossuth ragyogó nevének örököséhez, hogy mint Jókai egyik legkitünőbb irói alkotása is az egész ország legteljesebb figyelmére méltó.

Jókai levele egész terjedelmében a következőleg hangzik:

Kedves barátom!

A mindkettőnk által egyenlően szeretett haza, egyenlően féltett szabadság ügyében akarok hozzád szólni.

Az előttem mind mellékes és efemér kérdés, hogy van-e neked jogod körutat tenni Magyarországon s politikai kérdéseket nyilvánosan megvitatni; erre te magad már megfeleltél, amidőn a honosságért folyamodtál. En magának a dolognak az érdeméről akarok veled tisztába jönni.

Te még eddig semmit sem mondtál: mert az a nyilatkozat, hogy Magyarország függetlenségét csupán lojális eszközökkel, az uralkodói jogok érintése nélkül akarod kiviveni, hasonló az ismeretes püspök vigasztalásához: ne féljetek szegények: majd ezután jobban lesztek — szegények."

Abba a gondolatjelbe minden belefér.

---

megmenteni való megszédült lelkedet kisérte zakadatlanul, mindenütt azon az utalan ösvényen, hova lényed másik fele: az élet szervelen hóbortjaitól ragadott anyag, vitte, hurcolta . . . .

Ott hagytam lényed földi részét a hullámzó tömegben, a fojtó légkörben, a zavarosan kavargó árban.

Essél kábulatba, álmodjál, rohanj, élj, — ébredj föl, csalódjál, légy teljesen koldussá ebben a lelkednek nem való világban! — Ne is végy észre, ne is ismerj meg engem ebben a salakos világban, ahol boldogitani nem tudnálak.

Es te átrohantál az élet, a rögökhöz kötözött fészekkeresés himporvesztő, zománc-elemésztő tüzein.

Sajnáltalak, meg is könyeztelek, — de biztam, hittem *a találkozásban.*

Csalódtál, koldussá lettél.

Lelkedet őriző lelkem ekkor foglalkozott veled legtöbbet.

Sokszor, nagyon sokszor ölelkezett vonagló, megkinozott, reménytelen lelkeddel, mikor már láttad, hogy abban a világban, ahova *én*..... követni nem tudtalak: reményvesztő, csalódásra ébresztő hazugság volt minden, minden. Mikor beláttad, hogy ebben a csillogó ürességben nem találsz édes, melegitő fészekre a te szegény pihegő, kifáradt szived.

Akkor eléd állottam az én végtelenül nagy, kitéphetetlen tiszta szeretetemmel, hogy lelkem szárnyaira vegyem lelkedet és elvigyem a földi vágyaktól, gondolatoktól megtisztult szellemek napsugaras szférájába.

Az a hitem, hogy lelkedből ott hagytál mindent abban a salakos világban, ahova lényednek csak anyagrésze csatolt és most a megtisztult lélek eszményi ragaszkodásával simulsz lelkemhöz, hogy repülj, szállj velem abba a másik, rögtelen, ragyogó szép világba.

Az a hitem, hogy lemondtál a fészekről, mely rögökhöz köthetné lelkedet; az a hitem, hogy fészek nélkül fogsz majd velem élni a mi tiszta szép világunkban.

Mert mi fészket nem rakhatunk édesem, soha, soha! Ami életünk sugár-élet; lelkünk ölelkezése: sugár-ölelkezés; égi, isteni, tiszta, nyomtalan — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Hallod? A fényesen világitott parfüm-illatos bálteremben éppen nyitányt játszik a zenekar! A hideg őszi légen át ide ringanak a hullámzó élet mámorába hivó, csalogató, bűbájos akkordok.

Nem tátnadnak föl csalódott lelked halottjai? Nem kisértenek az elpusztult kincsek emlékei?

A játékos veszt és nyer; csak kitartás, pillanatra sem lohadó szenvedély kell a játékhoz. És van-é játékos, aki egy elvesztett világgal szemben is ne remélné, hogy uj világot fog fog nyerni egy szerencsésebb huzással?...

Hallod a zajt, a nyüzsgést, a mámoros emberhullámzást, a zene vértüzelő hangjait? Téged hivnak.

Talán most is jár-kél ott a lázasan tovairamló párok táncgyürüjében valaki, aki téged keres, mint ahogy egykor *én* kerestelek; *egy alak a multból*, aki vérednél szeretné felforralni a maga hülő vérét, mint ahogy az én lelkem kereste egykor lelked tiszta fényét, égbeemelő, üdvözitő meleg sugarát.

Nem mennél-é? Nem rebben-é meg lelkedben a csendes, melegitő fészek álma? . . . ,

En nem adhatok neked mást, csak egy nagy-nagy végtelenséget, egy vértelen, fészektelen világot. Nem fogsz-é majd fázni, dideregni ebben az uj, *szokatlan* világban, fészek nélkül, azzal a gondolattal, hogy a mi tiszta, nyomtalan sugár-ölelkezésünk a rögök közé le nem bocsátkozhatik soha, soha?! . . . . . .

Rám nézesz azokkal a mélységes réveteg szemekkel, mikből a megtisztulni vágyó lélek menynyei ihletése sugárzik felém . . . .

Tehát itt hagysz mindent, lemondasz mindenről? . . . . .

Jer hát, édes, abba az egyszerübb, csendesebb, igazi kincseket rejtő, de fészektelen, eszményi világba! Légy annak a királynője!.....

Csüggedten állasz. Homlokodra ereszkedik a kétség, a reménytelenség felhője.

Miért? Ne félj! Bizzál!

Abban a világban, a mi fészek nélküli tiszta regiónkban a *tied* leszek, egyedül csak a *tied*.

Édes, boldogitó, mennyei álmodás lesz a mi életünk.

Ebből a nyilatkozatból azt is sejthetjük, hogy te a monarkia dualisztikus formájának fentartása mellett, a 67-iki törvények alapján, praktikus módon, aktualis politika követésével akarod Magyarország hadügyét és pénzügyét (talán még a külügyét is) függetlenné tenni. De azt is lehet belőle kimagyarázni, hogy te Magyarországot territoriális egységében akarod különválasztani Ausztriától?

A legtöbben ezt az utóbbit hiszik.

Nem kérdezem tőled, hogy első sorban fog-e az tetszeni magának a magyar nemzetnek, hogy amig eddig egy hatalmas közös hadsereg védi országunkat; amig eddig egy erős lengyel sánc áll védelmünkre Galicia tartományában; amig most a hadsereg, e védő sánc fentartásának költségeihez Ausztria 70 százalékkal, Magyarország 30 százalékkal járul, territoriális különállásunk esetén, mi ennek az ellensége hullámoktól körülcsapkodott országunknak a megvédelmezésére a mostani közös hadsereggel egyenlő erejü armádiát tartsunk, pénzben és emberben a teljes 100 percent elvállalásával s a fortifikációkat elkezdjük a Kárpátoknál s honfitársaink szinét-javát a polgári életpályáktól megválásra s a katonatiszti pálya betöltésére kényszeritsük. — Te ismerni fogod annak az országnak a bajait, amely kivivott egységének hadügyi követelményei miatt, financialis terheinek sulya alatt roskadoz. Nagyon kivánatosnak találod-e ugyanezt a helyzetet Magyarországgal is elvállaltatni? Gazdasági terményeinknek most is nyomott az ára, az európai nagy államok védvámos politikája miatt: nagyon kivánatosnak találod-e, hogy a piac megszükitését még az osztrák örökös tartományok határán felállitandó vámsorompókkal is tökéletesitsük?

Bizol magadban, hogy ezekre a nagy áldozatokhoz fel tudod lelkesiteni a magyar nemzetet s annak a mostani — számitani tudó, reális irányu nemzedékét?

Hát a nem magyar ajku nemzetiségekkel mennyire vagy megegyezve?

Suffrage univerzellere akarod-e bocsátani Magyarország függetlenségét? Akkor Erdélyt egyszerre elvesztjük. Ágyura nem akarod bizni a döntést; a szavazásnál pedig a rövidebbet huzzuk.

Hát Horvátországgal minő egyetértésre léptél? Nem gondolod-e, hogy a mint Magyarország elhatározza a különválást Ausztriától, Horvátország egyszerre végig önti tintával azt a bizonyos fehér lapot s azt mondja: „már most én is független állam vagyok.“ Mert a horvátok éppen ugy hiszik, hogy náluk van a világ közepe, mint a magyarok.

Hát bánod is te, higyjék! En sem bánom. De ha Horvátország nem is lesz kiegészitő darabja a Szent István birodalmának, hogy jutunk akkor Fiuméhez? Nekünk pedig Fiuméra több szükségünk van, mint a világ minden dicsőségére. Nem is gondolva arra, hogy a bennünket körülvevő varázsgyürü ki lenne egészitve egy uj ellenséggel, a ki most megbizható frigyes társunk.

Most azután nézzünk át a Lajtán.

Osztrákoknak, lengyeleknek, cseheknek szintén beleszólásuk van abba a kérdésbe, hogy a monarkia más politikai alakulást vegyen-e fel vagy sem?

Ott is vannak politikai pártok, amelyek a dualizmust perhorreskálják. (Ifju csehek, antiszemiták.) Ezeknek a szövetségét kivánod-e megnyerni?

Es ha ez mind összeütne is, te, aki oly magas álláspontról tanultad megismerni a világot, mint Kossuth Lajos dolgozószobája, nem tudnád-e azt, hogy egy ilyen országalakitásba még másnak is van beleszólása az érdekelt feleken kivül!

Az osztrák magyar monarkiának jelen alakban fenállása európai kérdés.

Nem volna tudomásod arról, hogy 1848 ban a bécsi anyol nagykövet üzenetet küldött dicsőült atyádnak Pozsonyba, melyben felajánlotta az angol kormány közbenjárását annak a kieszközlésére, hogy Magyarország és Ausztria között az a viszony áll ittassék fel, ami van Norvégia és Svédország között: de többre ne törekedjünk; mert európai intervencio lesz a következése? Schwechat lett a válasz. Es azután arról, hogy 1849. áprilisban Szalay László megüzente Kossuthnak Palmerston véleményét (sajnos, hogy elkésett a követe), amelyben értesiti, hogy az orosz intervencio bizonyos esetben meg fog történni és Anglia nem fog ellene tiltakozni, s ha nem lesz elég az orosz hadsereg, a porosz is intervenálni fog: mert az Európa közepén fennálló monarkiát a nagy hatalmak szétbontani nem engedik.

Nekünk akkor egy nagy hadseregünk volt, a melynek zászlóit minden ponton diadal kisérte; belső ellenségeink békejobbot nyujtottak: Magyarország dicsősége, hatalma, szabadsága bevégzett tény volt; nem kellett egyéb, mint európai helyzetünket okosan megismernünk. Nem tettük. S arra minden dicsőségünk, diadalmunk, szabadságunk letöröltetett egy nedves szivacscsal a tábláról.

Most ujra egy nagy harcot vivtunk végig: megfeszitett észszel, kitartó munkával: szavatartó becsületességgel, nehéz áldozatokkal, negyedszázados harcot; de elértük, hogy a magyar ur a hazájában, akinek keresik a szövetségét, akit respektálnak az ellenségek s megbecsülnek a versenytársak. Es ez mind most letörültessék-e ismét a tábláról egy nedves szivacscsal? Es miért? akkor legalább tettük haragból: most tegyük játékból?

Szeretett barátom.

En kérve kérlek, egy igaz, jó hazafi szerető szivével, egy sokat tapasztalt hazafi komoly aggodalmával: örököld te Kossuth Lajos politikai erényeit; számosak azok és nagyok; — de ne örököld Kossuth Lajosnak egyetlen hibáját . . .

Az ég vezessen!

JÓKAI MÓR.

Jókai levelére Kossuth Ferenc, Szegedről keltezve a következő gyönyörü nyilt levélben válaszolt:

Kedves és tisztelt barátom! Én a te nevedet gyermekkoromban tanultam meg tisztelni és azon gyászos napon, midőn atyám ravatala mellé álltál, megtanultam személyedet szeretni. Öröm és tanulság volna tehát rám nézve veled vitatkozni, de még is engedd meg, hogy ezen alkalommal ezt ne tegyem. Azon kérdést, melyet te fel hoztál azon nyilt levélben, melylyel megtiszteltél; több mint két évtized óta vitatja az ország nak két nagy pártja. Dicsőült atyám is nyilvánitá véleményét e kérdésről. En atyám oldala mellett tanultam magyar maradni, magyar hazámat szeretni s tőle tanultam a magyar viszonyokat ismerni! Te, a ki a sziv és ész embere vagy, természetesnek fogod találni, hogy ilyen mester tanait lelkemből nem lehet kiirtani senkinek.

Oly ember vagyok, ki komoly dolgokkal komolyan és higgadtan szoktam foglalkozni. — Megtanultam az élet azon iskolájában, hol polgárosult államok a mesterek.

Azt, hogy mit, mikor és hogy lehet tenni, tévedhetek, de szándékaim tiszták, és szivem nyilt, átlátszó, mint egész életem.

Nem járok babérokat szedni. Sokszor kötelességemet szerénységemet bántja a lelkes fogadtatás, de midőn rágondolok, hogy az éljenrivalgás azon nagy szellemnek van szánva, ki éltemet vezette, mig el nem költözött, feldobban szivem és látom hogy helyesen teszem, ha ismerkedni megyek a magyar néppel, mielőtt a polgári kötelességek teljesitése terére lépnék, én, ki 44 évig távol voltam hazámtól.

Szükséges, hogy megismerjem azon országot, melynek érdekeit védeni s előmozditani leszek én is hivatva, midőn visszanyerem polgári jogaimat és ha erre engem egy választókerület érdemesnek talál. Ez minden állampolgárnak joga, Kossuth fiának pedig kötelessége, nem törődve a félreértésekkel.

Ne vitatkozzunk tehát tisztelt és szeretett ősz barátom. Haladjunk lelkiismeretes meggyőződésünknek eltérő bár, de egyenes utjain és hidd meg, hogy mindig boldog leszek, midőn érdem teljes jobbodat megszorithatom.

KOSSUTH FERENCZ.

Tollfuttában.

Bizony nem okos dolog halandó fejjel a csillagok közé keveredni. Különösen, mikor már csillagásznak nem elég bolond az ember.

Magam sem tudom: mi vitt engem arra, hogy mu tkor a nagykanizsai korzó csillagain akadt meg képzeletem és össze-vissza firkáltam sok sentimentalis bolondságot, amiből pedig már ugyan csak kinőhettem volna.

Talán nem is én irtam!

Valami apró ördög incselkedhetett a tollammal, hogy táplálékot adjon a regényéhes publikum fantaziájának.

Valami kihült csillagról szólt a mese. Egy kis hiszékeny bolygó csillagról, akivel játszottak a szeszélyesen ide-oda surranó meteorok, mint (beszéljünk értelmes prózában!) macskával az egerek.

És (ha jól emlékezem) abban a bolondosan cifra csillagmeséében az történt, hogy a (normálís szokástól eltérőleg) nem a macska ette meg az egereket, hanem az egerek tépték, szaggatták meg a macskát.

Persze: igy kellett volna akkor is beszélnem prózai nyiltsággal. Egy macska tragikuma fölött hamar napirendre térnek az emberek.

De már egy csillag, egy jobb hazát keresett csilag sorsa: egészen más dolog.

Ki volt az a csillag? — Hova tünt? — Mért hagyta itt bolygórendszerét?

Ezekkel a kérdésekkel ostromoltak meg gonoszan hamiskás mosolyok kiséretében elsőbb a jó barátaim; azután a nagytársadalomnak, a mindentudást vindikáló közvéleménynek drámabiráló bizottságából az erkölcsi rend őrei, háromkrajcáros anonym, lokalis epistolákban.

Éppen tizennégy névtelen levélben kértek bővebb felvilágositást hihetetlenül nagy diszkrécio igérete mellett azok a rettenetesen boldog „poste restante“-os kövirózsák, kis-kiváncsik, kék-szemek délcsillagok, ábrándos-barnák, mimosa-pudikák és hallgató-gerlék, akik már a gyakorlati élet óriás tőzökonyháján bizonyára bámulatos sokat megtanultak; többek között azt is, hogy a tőzőkanál és sodrófa kitünő instrumentumok; gyönyörüen fel lehet azokra gombolyitani a mindennapi élet regényszálait.

Ez a tizennégy névtelen levél irgalmatlanul megfeküdte volna lelkiismeretemet, ha másfelül meg nem nyugtatott volna az a gondolat, hogy az államkincstár javára negyvenkét krajcár hasznot hajtottak.

Igen természetes, hogy én mind a tizennégy levélre hirlapirói lovagiassággal hallgattam.

Hogy ki volt az a csillag? — nem mondhattam meg a csillag iránti diskrecióból.

Hogy mért hagyta oda bolygórendszerét? — valószinüleg maga az a hóbortos csillag sem tudja.

Megtisztuló, jóságos szép lelked lesimul majd az én lelkem szárnyaira és megaranyozza álmait . . . .

Nem hiába keresett az én lelkem téged szakadatlanul; nem hiába maradt hazátlanul, tészek nélkül a te magasabb szárnyalásra vágyó lelked. Ez a két lélek csak együtt találhatja meg az üdvözülést. Csak egymáshoz simulva emel kedhetik az eszményiség felhőtelen, derüs egébe: örök ölelkezésre.

Idő, tér korlátai szétomolnak az egygyészakadó lelkek csodáserejü ölelkezésében. Lehull az anyag; szétválnak a rögökhöz csatolt gyarlóság kötelékének szálai; az egy gondolatában Isten ihletése szól; a sziv dobbanását égi makulátlanság szenteli meg.

Bizalommal jösz-e hát velem?

Nem várj tőlem gyarló emberi szavakat; amit érzek, olyan mint a napsugár: örök-forró, öröktiszta, de örök-hangtalan is —

Ahogy kezembe tartom kezedet és lelked delejéből szivembe árad a megüdvözülés: valami égbeemelő gondolat rezditi meg agyam idegszálait . . . .

Hiszed é, hogy az egyészakadt lelkek ölelkezésének örök folytatása lesz ott tul is, az idő és tér végtelenségében: az örökkévalóságban?

En hiszem, buzgón hiszem!

—y.

Hogy hova tünt? azt meg én nem tudom. — Ugy emlékezem: erre nézve semmi bizonyosat sem mondtam a mesében.

Nos tehát kedves „poste restante"-os, diszkrét angyalaim és kiváncsi csillagász barátaim, leg legokosabb dolog lesz figyelő álláspontra helyezkedni.

Nem lehetetlen, hogy az a kis eltünt csillag azok közül a vándorló hulló-csillagok közül való, akik iránytalanul, rendszeres pálya nélkül ideoda száguldoznak az ég ivén, mig végre zaklatott, kalandos életpályájokat valahol csak bevégzik majd a nagy végtelenségben.

Mert hát a csillagok között is vannak afféle szerencsétlen peregrinusok, akik sohasem tudnak megállani, akiknek szánalmas fátumukban ott van az örök „tovább! tovább!" Egyik helyen zordon nekik a levegő: onnan fázva dideregve menekülnek; másik helyen lanyha, enyhe, szelid az éghajlat: elfutnak melegétől. Mindig, örökké, soha meg nem állva csak: „tovább! tovább!"

Ha a kiváncsian keresett korzói csillag is ilyen szerencsétlen, önmagától futó csillag, akkor igen valószinü, hogy még lesz szerencséjök hozzá a korzói Flammarionoknak legalább majd egy rövidke időre s akkor bizonyára maga fogja pompás, tarka, kacagtató mesében elmondani: mit látott, milyen sok örültséget, ott fönn, valahol magasan, az örök-napok házájában, ahová örök-szerelemmel tüződnek, de soha el nem juthatnak a rendszeresen bolygó csillagok.

Azok lesznek még csak a szertelenül mulattató csillagmesék!

Azért hát csak méltóztassanak türelemmel várakozni!

Lehet, sőt igen valószinü, hogy az eltünt szeszélyes csillag, visszatérvén utatlan pályájáról, maga fog megjelelni minden poste restante nélkül, egész nyiltan, kacagva az „örök-napok" házájának emlékein, — az önök kiváncsi kérdéseire.

Végre is még aligha jutott ki csillagnak az a mesés hallhatatlanság, hogy tüneményes módon elsurranhatott volna örökre a csillagászok szemei elől, valami beláthatlan fényes világba.

Legkevésbé juthat ki pedig annak, aki éppen a nagykanizsai korzóról surrant el.

HIREK.

— **Személyi hir.** *Pokorny* lovag vezérőrnagy, házi ezredünk uj dandárparancsnoka ma csütörtökön Nagy-Kanizsára érkezik, az itt állomásozó 4-ik zászlóalj felett szemlét tartani.

— **Esküvő.** Diszes esküvőnek volt szinhelye vasárnap d. e. a nagy-kanizsai izr. templom. *Zerner* Adolf bécsi nagykereskedő vezette oltárhoz *Kartschmaroff* tőkántor leányát Ida kisasszonyt. A fényesen világitott templom zsufolásig megtelt diszes közönséggel, mely nagy élvezettel hallgatta az örömapa gyönyörü énekét és áhitatal dr. *Neumann* Ede főrabbi magas szinvonalon álló, a fiatal párhoz intézett alkalmi beszédét. A koszorus leány *Tauber* Vilma kisasszony volt, vőfénye pedig *dr. Kartschmaroff* Sándor főorvos a menyasszony fivére. Utóbbi iránti collégialitásból a közös hadsereg és honvédség tisztikara is képviselve volt. A szép ünnepély magasztosságát nagyban emelte *Polják* Miksa kitünő orgonista játéka, ki a násznép bevonulásakor Lohengrin egy részletét, záradékul pedig Mendelssohn nászindulóját játszotta müvészi präcizitással. A rendet az izr. ifjuság szine-java tartotta fenn. A szükebb családi körben tartott ebéd után a fiatal pár nászutra kelt.

— **Eljegyzések.** *Hirschel* Ede kir. kereskedelmi tanácsos családja a közelmult napokban két szép családi ünnepélynek volt részese. Szombaton este özv. *Brückler* Ignácné, a tanácsos ur sógornőjének leánya: Ilona kisasszony váltott jegyet *Flesch* Armin a pécs—mohácsi vasut igazgatósági hivatalnokával Budapestről; vasárnap pedig testvérbátyjának *Hirschel* Ignácnak leányát: Roza kisasszonyt jegyezte el *Welisch* Izidor grácl kereskedő.

— **Színészet.** Szalkay Lajos szintársulata e hó 26-án Herceg Ferenc nagyhatásu vigjátékával „A három testőrrel" kezdi meg előadásait Nagy-Kanizsán. A társulat nőtagjai: Szalkayné— Kövessy Roza op. és népszinmü primadonna, Pourmann Henriett coloratur énekesnő, Dorsay Lia soubrett énekesnő, Markóvics Margit vigj. szende, Kápolnay Juliska hősnő, Keresztes Amália drámai anya, Bánfalvyné, operette és salon komika, továbbá 8 kardalos nő, és segédszinésznő. — Férfiak: Szalkay Lajos igazgató, operettbouffo, rendező; Bánfalvy Béla, kedélyes apa, jellemkomikus, Krémer Sándor hős szerelmes jellemszinész, Liptay Lajos komikus, Kovács Lajos hős, jellemszinész, Tímár Béla lyrai szerelmes, Koncz Imre operette tenor, bariton, továbbá 6 kardalos és segédszinész. A társulat saját zenekarral rendelkezik, melynek karnagya Fodor Bernáth. — Előleges bérlet hirdettetik 20 előadásra: támlászék 16 frt. — A bérlet eszközlésével Bánfalvy Béla társulati tag és szinházi titkár bizatott meg, ki e napokban Nagy-Kanizsán lesz. — A müsorban, mely igen változatosnak igérkezik, a szini irodalomnak több ujdonságát is látjuk felvéve. Az előlegés szinházi jelentésben Szalkay igazgató a következőket mondja: „A legnagyobb ambicióval szerveztem társulatomat, s mindent elkövettem, hogy Nagy-Kanizsa közönségének a kor igényének megfelelő társulatot mutassak be. Társulatom a vidéki szinészet legjobb erőiből van szervezve, s ez által oly helyzetben vagyok, hogy a legmagasabb igényeket is kielégithetem s. a. t." — A nyiregyházi sajtó tényleg igen elismerőleg nyilatkozik a társulatról.

— **Jótékonyság szolgálatában.** *Wéber* Izidor az „Arany szarvas" szálloda bérlője személyetével egyetemben a közönség részéről tanusitott meleg pártfogását elismerést érdemlő módon óhajtja viszonozni. Geldzähler a szálloda derék üzletvezetője — értesülésünk szerint — e napokban levelet adott át Bún Samu és Németh Ignácz iskola igazgatóknak, melyben utóbbiak megkéretnek 5—5 szegény iskolás gyermekek kijelölésére, kiket Wéber és személyzete egy ozsonával kapcsolatosan, uj téli ruhával fog megajándékozni. Ugy látszik, hogy az adott „trinkgeldek" jó helyre kerültek.

— **A letenyei járásbiró jubileuma.** A letenyei járásbiróságnál — mint levelezőnk irja — november 9-én ünnepet ültek: 25 éves fordulóját annak a napnak, a mikor Filipich János jbiró mint megyei esküdt megkezdette birói működését. Ez alkalomból tisztelgett nála a kir. járásbiróság személyzete élükön Nunkovics Sándor kir. aljbiróval, ki szép szavakkal melegen üdvözölte a jubilianst a maga, ugy a járásbiróság összes személyzete nevében, örömét fejezvén ki a felett, hogy az ünnepelt ezen elmult 25 évre igazságszeretetének, munkásságának és szorgalmának tudatában oly büszkén tekinthet vissza. Egyuttal kérte az egek urát hogy szeretett főnökünket ezután is áraszsza el áldásaival, tartsa meg őt soká, nagyon soká boldogság és megelégedettségben, hogy továbbra is részesülhessenek azon igazi atyai jóságában és szeretetében mint a milyenben őket eddig is részesiteni szives volt. — Az ünnepelt járásbiró az üdvözlést megható szavakban köszönte meg, különösen hangsulyozván, hogy feladatának hiven csak ugy felelhet meg, ha a szépért és jóért lelkesedni tudó buzgó tisztviselőkre támaszkodhatik, kik sulyos feladatának keresztülvitelénél nem kötelességből, hanem hivatásból működnek közre. Az ily értelemben való közremüködésért a melynek — mint mondá — mindannyian mindenkor részesei voltak, a legőszintébb és legmelegebb köszönetét nyilvánitotta, s miután mindenkivel barátságosan kezet szoritott s a tisztelgés véget ért. — Ezek után a szolgabirói hivatal az összes megyei tisztviselőkkel Thassy Lajos főszolgabiró vezetése mellett, a kir. adóhivatal, az ügyvédi kar, az iskolaszék, a clerus és a községi elöljáróság tisztelegtek. — Az ügyvédi kar bankett rendezésénel akarta megtisztelni az ünnepeltet, melynek megtartását, dacára a tett előkészületeknek általánosan ismert szerénysége nem engedte meg s igy nagy számu jó barátai és tisztelői őt hivatalában keresték fel s ott tolmácsolták szivük tiszta érzelmét.

— **Vivó tanfolyam.** *Peér* Mátyás nyugalmazott csendőrszázados, vivómester, ki mult évben is igen sikerült tanfolyamot rendezett városunkban a Torna Egylet meghivása folytán ismét eljött körünkbe, hogy a vivás mesterségében oktatást adjon. A tanfolyam a torna-egyleti tagok részére, ezek élénk részvéte mellett már kedden kezdetét vette. A vivási órák naponként esti 6 tól—8 óráig tartatnak. Értesülésünk szerint azonban, ha elegendő jelentkező lesz, kik csak 8 óra után üzhetnék ezen testedző és alkalomadtán igen hasznos sportot, ugy ezek részére külön tanfolyam fog létesittetni. Beiratkozásra naponként esti 6 és 8 óra közt jelentkezni lehet a Torna-egylet torna-termében. A feltételek oly kedvezőek, hogy mindenki könnyen megszerezheti magának ezen sport élvezetét.

— **Gyászhir.** Részvéttel vettük a hirt, hogy Tapolcának egyik derék, müveltlelkü, előkelő származásu matronája: özv. Horváth Józsefné, szül. *Kis-Szolchánkay Bargha Józsa* urnő meghalt, 75 éves korában. Az elhunytban *Farkas Vilma*, a nagykanizsai tanitótestület közszeretetben álló tagja, anyai nagyanyját gyászolja.

— **Huszezer magyarral kevesebb.** Ennyien vándoroltak ki az idén Magyarországból, nagyobbrészt a Felvidékről és a Dunántultulról Amerikába, mint azt New-Yorkból, hol az érkezőket nyilvántartják, jelentik. Ennyivel tehát megapadt az idén Magyarország népe. A kivándorlók e nagy számából itélve, az ember azt hiheté, hogy Amerikában minden magyart egy-egy aranybányával várnak; holott a valóságban ugy áll a dolog, hogy amerikai ravasz ügynökök egyszerüen baleknek néznek minden kivándorlót; rögtön a megérkezéskor lefülelik és ragaszkodnak hozzája, mig pénze tart. Ha aztán a kivándorló pénze elfogyott, a ragaszkodás is elfogy s a kivándorló végtelen nyomorba sülyed. Mesés jövedelmekről szó sincs, sőt munkát is néha nagyon nehezen kapnak a kivándorlók, mert megbizhatóságuk iránt kételkednek Amerikában.

— **A Muraközi Tiszti Önk.-Szövetkezet** a napokban igazgatósági gyülést tartott, melyen a II-ik ciklus fölosztalásával s a 3 iknak megalakitásával foglalkoztak. Határoztatott, hogy Csáktornyának és a Muraköznek tisztviselőit fölfogják hivni s ezért az egyes testületekhez s hivatalokhoz külön-külön s valamennyihez együttes felhivást fognak intézni, hogy az egyesületbe való belépésre őket sarkallják. A tagságra kötelező aláirás az elemi népiskolában teljesithető; a hol az erre vonatkozó nyilatkozat megtekinthető s aláirható. A leszámolás a jövő hóban lesz, a mikor a beszámoló közgyülést is megfogják tartani Az alakulás 50 hóra történik.

— **A földbirtokok értéke megyénkben** örvendetesen emelkedik. Igazolják ezt az ujabban eladott birtokokért fizetett összegek, melyek 20—30 százalékkal magasabbak azon vételáraknál, melyeket ugyanazon birtokokért rövid idővel ezelőtt fizettek a szóban levő birtokok előbbi tulajdonosai. És ez az arány annál érdekesebb és örvendetesebb, mert az eladott birtokok, amelyekről szólunk, megyénk eddig kevésbé cultivált vidékein feküszenek. Ilyen birtokok többek közt; a *kámahási* gazdaság, melyet herceg *Szulkovszky* Viktor vett meg Deutsch Józseftől; a *pórszombati Molnár-féle* birtok, melyet *Szabó* Dömevásárolt meg Kopp Henriktől; ugyancsak Pórszombaton Hübner-féle birtok, melyet *Mohaupt* O. vett meg és *Ságodon* az Augustin Agostféle gazdaság, mely *Matisz* Lajos nyug. tisztartó tulajdonába ment át a napokban. Az utóbb emlitett három birtok eladását *Österreicher* Bernát közvetitette, kinek *N.-Kanizsán* levő ügynöki irodája megbizhatósága és előzékenysége folytán fokozott mérvben megnyerte a birtokos és bérlőosztály bizalmát.

— **Uj electrotechnikai vállalat** létesül helyben. Salzer és Probstner bécsi cég Nagy-Kanizsán fiókot nyit, melynek vezetésével Ulrich mérnököt bizta meg, aki legközelebb berendezi irodáját. Elvállal megbizásokat tervek készitésére, villamos világitási berendezéseket és minden e szakba vágó munkálatokat. Dusan felszerelt raktárt tart villamos izzólámpákból. A cég Bécsben számos gyárban és palotában berendezte a villamos világitást és a mint hirlik, jutányosság szempontjából is teljesen versenyképes. A berendezéseket a Franz Lajos vállalkozó által előállitott csatolási rendszerhez alkalmazva.

— **Megszökött betörő.** Izsák Dezső régebben falusi segédjegyző volt, utóbb azonban megunta békés foglalkozását és felcsapott — be-

törőnek. Egyszer aztán elcsipték és 3 évre a a kaposvári fogházba internálták. A börtönben jó magaviseletet tanusitott s csak könnyebb munkák végzésére használták a műhelyben. Izsák november hó 3-án a műhelyben egy polgári ruhára talált, melyet kivonszolt egy félreeső helyre, ott felöltözött és elegáns szemüvegét orrára csiptetve, nyugodtan kisétalt a fogházból. Egyenesen a vasutállomásra ment és Dombovárra utazott. A fogházba észrevették szökését, s az összes börtönőröket mozgósitották. Két börtönőr Dombovárra is elutazott a legközelebbi gyorsvonattal. Izsák éppen az étteremben ebédelt, mikor őrei beléptek. Ellenállás nélkül hagyta magát megvasaltatni s visszakisérték Kaposvárra.

— **Kanász-párbaj.** A párbaj-mánia már nemcsak a felsőbb körökben dühöng. Eljutott a társadalom legalsó rétegébe is. Talán nem is baj. A párbaj-ellenes társadalmi tiltakozásnak nem volt haszna, azonban könnyen megtörténhetik, hogy maholnap mégis divatját mulja a duellum, ha a gentlemannok hirét veszik, hogy becsületbeli ügyüket nemcsak ők, hanem a kanászok is fegyverrel intézik el, derogálni fog nekik a közönséges módszer s valami más eszközökkel fogják a becsületükben ejtett folytonossági hiányt kireparálni. Gyékényes községben történt, hogy Nagy János és Katona Körtés Ferkó kanász kollegák valami apró marhasoron összekaptak, miből becsületkérdés lett. A 2 pásztor somogyi szokás szerint, baltával állt ki a sikra, hogy sorükat elintézzék. A párbaj, jóllehet segédek nélkül — egészen szabályosan folyt le s Nagy János sulyos megsebesülésével végződött. Miután párbajorvos nem volt jelen, Nagy János kénytelen volt az arcán ejtett baltavágások bevarratása céljából Csurgóra a körorvoshoz menni.

— **Végrehajtatlan határozat.** Ismert kézből vesszük a következő felszólalást: A n.-kanizsa-városi magistratus már féléwel ezelőtt tömérdek felszólalás után egy határozatot hozott, melynek értelmében a Demsar-árok-téri birtokosok a besüppedt árok megásatására lőnek kötelezve. Azóta az ügy teljesen megfeneklett. Pedig a városi tanács atyai jó indulata mellett nem valami épületes bizonyitékot szolgáltat e bántó negligentia, mennyiben a besüppedt árok vize lefolyni nem tudván, a megálló viz nemcsak egészségtelenné teszi az egész Magyar-utcát s gy közvetve az egész városban a levegőt, — de az által a körül fekvő löldek gazdasági értéke is nagy mértékben devalválódik. Már most csak arra vagyunk kiváncsiak, valjon a tanácsgyenge-é elhatározásának érvényesitésére vagy határozatát puszta időtöltésből hozta meg, avagy a mérnöki hivatalban a felsőbb rendeleteket per absolute semmibe sem veszik.

— **Széngáz mérgezés.** F. hó 6-án Fábián József, Bőjte József, Inhóf Pál, Szücs Lajos, Szalai István, Lompost János t.-dörögdi lakósok a bácsi szőlőhegyen forgattak. Mielőtt feküdni mentek, a szőlő bajlék szobájában szénnel tüzet raktak. Éjfél tájban Inhóf Pál, Szücs Lajos, Szalai István, Lompost János a széngáz kábitó hatását érezvén a szabadba mentek. Csak reggel jutott eszükbe, hogy társuk bent maradt. A szomszédok segitségével kivonszolták őket a szabadba, kik mindketten elvesztették eszméletüket. Bevitték őket Tapolcára, hol röglön orvosi kezelés alá vették a szerencsétleneket. Azonban dacára az orvosi segélynek, Fabián József 8-án meghalt, Bőjti József pedig orvosi gyógykezelés alatt betegen fekszik.

— **Látogató jegyek.** Igen csinos, egészen uj és tetszetős alaku névjegy- és levélpapirok érkeztek Fischel Fülöp könyv és papir kereskedésébe, — melyre fölhivjuk az érdeklődők szives figyelmét.

Szerkesztői üzenet.

Angelus. *Nagyon szép a romanticismus, de nem szabad tulhajtani; mert nagyon könnyen képtelenségekbe viszi az embert. Föltehetetlen, — hogy egy csonka vitéz, szülőföldje határába jutva, először is a temetőt keresse föl, azután — mivel egy siron kedvese nevét: a „Margit" nevét olvassa, egyszerre hátat forditson falujának és világgá menjen. Azután mivel lehetne megmagyarázni, hogy egy olyan származásu és intelligentiáju egyén, akinek a kedvese földesur neje lehet, hosszu vándorlás után (hátán egy keserves kintornával) találkozzék egyetlenével, — aki még akkor is őrzi — persze kedves férje beleegyezésével — az ő életnagyságu képmását, talán éppen a budoárja falán. — Több valószinüséggel, több realizmussal és közvetlenséggel kell megfesteni az életet! Igy méltóztassék a novellát átalakitani, vagy mást kérünk. Az érintett cikkelyt csak tessék beküldeni. Régi dalnak igérkezik ugyan, de olyannak, mely mindig uj marad.*

Letenye. *Már be volt tördelve a lap s ki voltak lőve a kolumnák is, mikor b. levelét vettük. Mai számunkban hozhattuk csak. Intézkedtünk, hogy nevezett laptársunk is megkapja.*

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR.*)

HEISLER BERTA
GINCZLI JENŐ
jegyesek.
NAGY-KANIZSA, 1894. november hó.

HIRDETÉSEK.

Hirdetések felvétetnek **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

Taussig Gottlieb
finom illatszer-szappan és illatszer-gyárak.
Főraktár: Bécs, I., Wollzeile 2.

KLYTHIA ZSIR HAJPOR
a bőr szépitésére és finomitására,
legelőkelőbb illatszert, bőr és testszagú hajpor,
— fehér, rózsaszin, és sárga —
— vegyileg analyzált és ajánlva Dr. Pohl J. J. cs. kir. tanár által Bécsben. —

325

Elismerő levelek következő urnőktől:
Wolter Sarolta, cs. kir. udv. szinésznő Bécs.
Beeth Lola, cs. kir. udv. opera énekesnő Bécs.
Schlager Antonia, cs. kir. opera énekesnő Bécs.
Pálmay Ilka, szinésznő a cs. kir. szab. szinháznál Bécsben.
Odilon Helena, szinésznő a német népszinháznál Bécsben.
van Dyck Erna cs. kir. udv. opera énekes Bécsben, stb.

Egy doboz ára 1 frt 20 kr.,
— Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik. —
Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.

Saját készitményű „IDA"-szépitő
különlegességek.

Ida

szappan, legjobb bőr ápolási szer, májfoltok és szeplők ellen.
hintőpor, kitünő szer mindennemű kellemetlen izzadásoknál.
arcpor, (poudres) fehér, rózsa és créme szinekben.
arc és szépitő kenőcs.
fogpor,) melyek különös közszájvíz,) kedveltségnek örvendenek.
hajszesz, legjobb szer hajhullás ellen.

Kaphatók egyedül a készitőnél:
EHRLICH ARNOLD gyógyszerész
gyógyszertárában a „Megváltóhoz."
Nagy-Kanizsán.

OROSZ SZÉPITŐ KÜLÖNLEGESSÉGEK

G. RIES
Orosz császári udvari szállitó
MOSZKVA

„Venus créme" bőr-konzerváló szer. Kitünő, teljesen ártalmatlan cosmeticum, kiváltképen hasznos a bőr szirfényre és érdessége ellen; a bőrt vakitó fehérré varázsolja, a ráncok és redők képződését megakadályozza és megóvja az arcszin fiatalos frisseségét. A „Venus créme" nem tartalmaz semmi szirnemü anyagot, azért soha nem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom nélkül alkalmazható. A t. közönséget saját dárekében kérjük, hogy az itt levő védjegyre szigoruan figyeljen. — Ára 2 forint.

„Eugenia" folyópép mirtus-virágokból, az virágzó, fiás arc-szin állandó megőrzésére. Ugy az arcnak és nyaknak, mint kéznek és karoknak gyönyörü lágyságot és márványszerü tisztaságot kölcsönöz; a bőr minden érdességét és foltosságát megszünteti. — Ára 2 forint.

„Eugenie" vörös folyékony arckenőcs teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arcnak és füleknek szép természetes rózsaszint kölcsönöz; villamos fény mellett is természetes szinben tünik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön. — Ára 1 forint 50 krajcár.

„Eugenie hintőpor." fehér-, rózsaszin- és créme-szinben, tartósan és észrevétlenül tapad s a bőrnek természetes lágyságot kölcsönöz. — Ára 1 frt 20 kr. — Pamacscsal együtt 1 frt 50 kr.

„Trixogen" kitünő hajnövesztő szer: erősiti a hajgyökereket s teljesen megakadályozza a korpaképződést. Ára 1 forint 60 krajcár.

„Nirgitine végétale" hajfestő, fekete és barna. A haj ezen szerrel festve, 6 hétig is megtartja a szinét és teljes lehetetlen a müleges festést a természetes szintől megkülönböztetni. — Ára 3 forint 50 kr.

„Folyékony kaukázusi bajuszpedrő a bajusz növesztésére és épen tartására. — A bajusz felsütés nem szükséges, a nélkül is minden bajusznak a kivánt forma adható. Ára 75 krajcár. 239—20

Egyedüli raktár NAGY-KANIZSÁN:
KREINER GYULA
(Főtér.) *divatáru- és pipere üzlete.* (Főtér.)

Egyedül valódi angol

csodabalzsam

THIERRY A. gyógyszerésztől

PREGRADÁ-ban.

A legrégibb, legjobbnak bizonyult és valódi, mindamellett a legelterjedtebb egyetemes, népszerű házi gyógyszer majdnem minden külső és belső betegség ellen.

Enyhíti a köhögést, gyógyítja melli- és tüdőbajt, minden külső és belső betegséget és csodaszerű gyógyhatással bir. Mint első segély használatára egyetlen egy családnál sem hiányozzon. Csak akkor valódi és hamisitatlan e balzsam, ha minden üveg egy ezüst kupakkal (Kapseli van lezárva, melyben czégem **„Thierry Adolf gyógyszertára az Orangyalhoz Pregradában“** belenyomva, s ha minden üvegen egy veres czimke, ehhez pedig egy használati utasítás is mellékelve van, mely ugyanezen védjegy és szöveggel, mint itt fenn látható, van ellátva. Minden más balzsamok, melyek nem az én kupakjaimmal vannak lezárva és másként vannak kiállítva, hamisítványok és utánzatok és tiltott, káros hatásu e durva anyagot mint **„Aloe“** és ehhez hasonlókat tartalmaznak. Minden ilynemű balzsam ne fogadtassék el. Balzsamom hamisitói és utánzói a védjegytörvény alapján törvényesen, szigoruan üldöztetnek, ugyszintén e hamisitványok ismételárusitói is. A magas kormány 5782. B. 6108. sz. a. kelt vegyészeti szakértői bizonyitvány alapján igazolva van, hogy készitményem semminemű tiltott vagy az egészségre káros hatásu anyagot nem tartalmaz. Oly helyről, hol balzsamomból raktár nincs, tessék megrendelést közvetlenül hozzám: **Thierry A. Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett** intézni. Austria-Magyarország bármely postaállomására bérmentve küldve 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona, 60 kis vagy 30 duplaüveg ára 12 korona 6 fillér. Bosziniába vagy Herczegovinába bérmentve: 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 5 korona, 60 kis vagy 30 duplaüveg 15 korona. Megrendelésel csak a pénz előleges beküldése, vagy utánvétellel eszközöltetnek. **Thierry Adolf gyógyszerész Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett.**

Thierry A. gyógyszertára az „Orangyal“-hoz Pregradban.

A valódi angol „csodakenőcs“

Hatóság. bejegyz. védjegy.

hatása és ereje.

Az angol csodakenőcs, mely a **legjobb eredménynyel használt szer** a szenvedő emberiségnél a legsulyosabb és idült bajokban. A sebek gyógyitása, ugyszintén a fájdalom enyhitésében felülmulhatlan főalkatrészét a piros rózsa **„rosa centifolia“**-ban létező **csodaszerű hatásu gyógyerejű anyamás kitűnően elismert gyógyanyagok összetételei képezik.**

Az angol csodakenőcs használható:

A gyermekágyasnő mellbajánál, tejgyülemlésénél, mellkeményedésnél, Orbáncz (Szt.-Antal tüze), mindennemű sérelmek, láb vagy csont sebesülések, sebek, genyedtség, dagadt lábak, sőt csontszu ellen; ütés-, szurás-, lö-, vágás- és zuzódási sebek ellen. Használható minden idegen részek, u. m.: üveg-, faszálka-, homok-, szilánk- és tüskék eltávolitására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, ujjképződés, sőt rákbetegség ellen; szemölcs, körömdaganat, hólyag és feldörzsölt lábak gyógyitására. **Mindennemű égési sebek**, fagyott testrészek, betegeknél hosszas fekvés által támadt sebek, nyakdaganat, vértorlódás, fülzugás és a gyermekeknél előforduló kisebedések ellen, stb. stb.

Az angol csodakenőcs minél régibb, annál kitünőbb hatásában.

Igen ajánlatos **ezen egyedül álló elővigyázati szerből** minden családnál készletben tartani.

Két doboznál kevesebb nem küldetik; a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése vagy pedig utánvétellel eszközöltetik. 2 tégely csomagolás, szállitólevél és bérmentes megküldéssel 3 korona 40 fillér.

Számos bizonyitványok rendelkezésre állnak.

Figyelmeztetek mindenkit hatástalan hamisitványok megvétele ellen, s kérem szigoruan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti **védjegy** és czégnek **„Thierry A. Orangyal gyógyszertára Pregradában** beleégetve kell lenni és minden tégelynek egy használati utasitásba ugyanolyan védjegygyel mint itt látható kell becsomagolva lenni.

Az egyedüli és valódi angol csodakenőcsöm hamisitói és utánzói a védjegytörvény alapján szigoruan üldöztetnek, ugyanugy e hamisitványok ismételárusitói.

Egyedüli közvetlen beszerzési forrás

THIERRY A. Orangyal gyógyszertára

Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett.

Egyedüli főraktár Budapest és környéke részére

TÖRÖK JÓSZEF-nél

Budapest, Király-utcza 12. szám

Oly helyről, hol raktár nincs, tessék a megrendelést közvetlenül **„Thierry Adolf Orangyal gyógyszertárához“** Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett czimezni.

Az Ausztria Magyarországi védjegy lajstom száma **4524.**

PSERHOFER J.-féle

gyógyszertár

BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. A.

12— **„zum goldenen Reichsapfel.“** 489

Vértisztitó labdacsok, ezelőtt **általános labdacsok** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatásukat eszközeresen be nem bizonyitották volna. Évtizedek óta ezen labdacsok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsok háziszerül ajánltatnak és ajánltattak minden oly bajoknál melyek a rosz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértolulások aranyér, béltétlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztitó tulajdonságunknál fogva ki ünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb Ezen vértisztitó labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák, s ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők

A számtalan hálairatból, melyet e labdacsok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 3-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen oly szives és küldjön nékem ismét 15 tekercset az ön fölülmulhatatlan vértisztitó labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacsai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel Pawlistik-Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes Ur!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megirom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is tökéletesen ki fognak gyógyitani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segitségül szolgáltak. Kniffcz Terés.

Bécs-Újhely, 1887. nov. 9-én.

Mélyen tisztelt Ur!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynénám nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlen egy dobozt kapott Ön kitünő vértisztitó labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzettel Josefa.

Eichengräberamt, Gföhl mellett, 18[illegible]. márcz. 27-én.

Tekintetes Ur!

Alulirott ismételten kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsok értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyilik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatom tetszésszerinti használására Önt ezennel felhatalmazom.

Tejes tisztelettel Hahn Ignácz.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Sailézia 18[illegible] okt. 8-án.

T. Ur!

Felkérem, miszerint az Ön vértisztitó labdacsaiból 1 csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsainak köszönhetem, hogy egy gyomorbajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsok nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztitó labdacsok csakis a **Pserhofer J.-féle, az „arany birodalmi almához“ czimzett gyógyszertárban, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a.** készittetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsot tartalmazó doboz ára 2[illegible] kr. egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 0.[illegible] krba kerül; bérmentetlen utánvétel küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt; 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr. 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik **csakis** Pserhofer J.-féle vértisztitó labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasitása a Pserhofer J. névaláirással feketeszinben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással vörös szinben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csúzos bajok, u. m: gerincz agy-bántalom, tagszaggatás ischias, migraine ideges fogfájás, főfájás, fülszaggatás stb. stb. ellen 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs **Pserhofer J.-től** Évek hosszu sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállitott nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz **Stendel tanártól** Ütés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, seb- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lőn kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam **Pserhofer J.-től.** Sok év óta a fagyos tagokra minden idült sebre, mint legfitosabb szer elismerve. Egy köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Útifűnedv, egy általánosan ismert kitünő házi szer hurut, rekedtség, gorcsos köhögés stb. ellen, 1 üvegecske ára 50 krajc. 2 üveg bérmentve 1 frt 50 krajczár.

Élet-esszenczia (prágai csöppek), megromlott gyomor, rosz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitünő háziszer, 1 üvegecske 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Általános tisztitó só **Bullrich A. W. 161.** Kitünő háziszer a rosz emésztés minden következményei, u. m. főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen, 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalzsam, Egy üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen Egy üveg 40 krajczár bérmentes küldéssel 65 kr.

Helsö vagy egészség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. Egy csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készitményeken kivül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszereztetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

„EPERJESI NÉPBANK KÁLYHAGYÁRA“

Van szerencsénk a t. cz. vállalkozók, épitészek valamint a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Bachrach Gyula** ur Nagy-Kanizsa és környékére gyártmányunk képviseletét átvéve, a nevezett urnál

cserépkályhák, takaréktűzhelyek és kandallókból

állandó nagy mintaraktárt és bizományi készletet tartunk. — Gyártmányaink ez iparágban első rangot foglalnak el és számos kitüntetésben részesültek. A felállitást saját szakavatott közegeink által végeztetjük. — Költségvetéssel, mintakönyvvel és árjegyzékkel szivesen szolgál bérmentve:

Bachrach Gyula, Nagy-Kanizsán.

(Városház-utcza, volt Unger-féle üzlet.)

Nyomatott Fischel Fülöp lapnyomdájában.

92. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. november 18-án. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utca Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőzöde r. t.“ *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Városi tisztviselőink nyugdijügye.

(—y.) Valamikor tudományosan képzett, művelt és minden tekintetben koruk szinvonalán álló egyének egy szertelenűl ördöngős boszorkány-mesterségbe: az alchimiába merültek. Aranyat akartak csinálni. Nem lett volna éppenséggel utolsó mesterség, ha elsült volna. De hát csütörtököt mondott. Hosszu ideig tartott a próbálgatás. Annyi haszna lett az emberiségre nézve is, hogy az alchimisták boszorkánykonyhájából nem egy chemiai találmány került ki abban az időben. Erősebb tragikummal nem járt, — csak néhány jobb sorsra érdemes elme a bolondok házába jutott.

Az alchimisták bámulatosan kitartó örültségével dolgoztak az emberi elmék annak idején a perpetuum mobile föltalálásán is. Ez a terv is csütörtököt mondott. Ez is nem egy elmét vitt el a teljes őrületig De azért a magában őrült cél elég okos találmánynyal gazdagitotta szintén az emberiséget.

E két dolog tölött azonban elég rövid idő alatt napirendre tértek az emberek De annál nagyobb erővel maradt felszinen a repülőgép gondolata. Ez megmaradt relikvia gyanánt a modern technikusoknak. Tehát még nem kell egészen lomondanunk a reményről, hogy valamikor repülni fogunk. — Mindezt csak azért bocsátottuk előre, hogy a kultur-históriának ezeket a mozzanatait ráilleszszük a mi városi hivatalnokaink életviszonyaira.

Miután tudniillik Nagy-Kanizsára is eljutott a hire annak, — hogy a puskaport föltalálták, az emberek elkezdtek itt is azon a közönséges dolgon gondolkozni, – hogy hogyan lehetne ügyes boszorkánysággal olcsó pénzért jó városi közigazgatást teremteni. Előszedték hát a különböző kéznél levő szerényigényű elemeket, (persze olcsó pénzért) s becipelték a közigazgatás vegykonyhájába. Arany lesz azokbol ~~okvetlenül~~, ha jól egybevegyülnek! Aztán szörnyű nagyot néztek, mikor az egygyéolvadt különböző elemekből nem lett bizony arany, ~~hanem~~ pakfong. Sokáig tartott ez a kisérletezés. Nem járt valami különös tragikummal, csak néhány érdemes atyánkfia siratta meg a hütlenül elhagyott tőkéjét.

Városi tisztviselőink életében ez volt az alchimia korszaka.

Ezután meg, mikor Nagy-Kanizsán is felfödözték azt a nagy életigazságot, hogy aki holta napjáig dolgozni tud, — az holta napjáig meg is élhet a maga emberiségéből: azon kezdték törni fejöket a város nagy pénzügyi kapacitásai és nemzetgazdászai, hogy hogyan lehetne valamiféle örök-mozgó szerkezet mintájára olyanformán rendezni be a városi közigazgatás tisztviselői karát, hogy az — (ha minden hat esztendőben szépen ujra föl-fölhozzák) becsületesen eljárjon, működjék az emberi kor legszélsőbb határáig. Kerestek, bevettek a közigazgatás gépezetébe arravaló elég erős kerekeket. Mehett! Ezek a kerekek holtig fognak szolgálni, dolgozni, működni szakadatlanul.

Még eddig ez sem járt valami erősebb rázkódással. A kerekek legtöbbje szépen ~~el is szolgált holtig~~. Csak egyetlen egy volt (ha jól tudjuk) még eddig, a mely működésképtelenné vált.

Ennek is, meg a holtiglan szolgáltak családjának is azután adott a város kegyelemkenyeret.

Ez a korszak, (mely még mindig tart) képezi a városi tisztviselőink életében a perpetuum mobile, az örök-mozgó korszakát.

Tényleg a mi városi tisztviselőink arra vannak utalva, hogy hacsak valami munkaképtelenné tevő bénaság nem sujtja őket (amikor esetleg kegyelemdijat szavaznak meg nekik) ott dőljenek ki, ott várják be utolsó életszikrájok kialvását a hivatalos

A „ZALA“ tárcája.

Visszapillantások Magyarország szellemi fejlődésére.*)

— A „ZALA“ eredeti tárcája. —

Irta: *Hoffmann Mór.*

I.

Minden állapotnak az állami és népéletben vagy ennek egyes ágaiban históriai alapja van, amelyből kinőtt; s a ki egy darab kortörténelmet ir, legyen ez annak csak egyik oldala, annak ezen az alapon kell azon lélektani források után kutatnia, amelyekről a később történtek folytak, amelyek a későbbi fejlődést érthetőbbé teszik.

Szükséges tehát, mielőtt tulajdonképeni feladatomhoz látok, nagy vonásokban lehetőleg hü vázlatot nyujtani a magyar kultura fejlődéséről a legrégibb időktől. A fejlődés későbbi pházisai, habár szüken határolt korszakoknak egyes fokozatai, valódi megvilágositásukat a korábbi törekvések tükrében nyerik, és ez által érthetőbbekké lesznek.

A kölcsönös, élenk forgalom dacára a külföld, de különösen Németország, igen rosszul van értesülve Magyarországról és népéről, politikai, társadalmi és szellemi törekvéseiről. Még mindig hamis felfogással találkozunk, ami által az az ujabb időben ismét előtérbe lépett nemzeti érzékenykedés igen gyakran kellemetlen controversiákra ad alkalmat. A kölcsönös becsülés őszintesége gyakran sokáig jóvá tudja tenni azt, amit makacs nemzetiségi chauvinismus elront, Az utóbbi megzavarja az itéletnek tárgyilagosságát, mert a szenvedélyes felhevülés pillanatában nem lehet megérteni egymást.

Minden nemzetnek megvan a maga sajátossága és ezt őrizze is meg. Ennek a sajátosságnak bélyegét nyomja fel intézményeire s tegyen bizonyságot életképességéről. De nem kevésbbé igaz, hogy az europai népcsalád minden nemzete müveltségének eredeti eszméit nagyobb, idegen, előrehaladottabb nemzetek müvelődési elemeivel termékenyitette meg s igy nyitott ösvényt a nemzeti müvelődésnek. Ugyanezt az analogiát látjuk az ókor népeinél is.

S igy nem lehet tagadni, hogy Magyarország is, részint földrajzi fekvésénél, részint pedig lakosainak soknyelvüségénél fogva — szent István öröksége — szellemi fejlődésének termékenyitő elemeit előrehaladottabb államoknak, közöltük Németországnak is köszönheti.

Ezt beismerni hazánk legnagyobb férfiai sem vonakodtak. Igy mondja Trefort miniszter 1873. febr. 24. tartott országgyülési beszédében: Oly tudományszakokra és tanszékekre, a melyekre kitűnő honi erőink nincsenek: a külföldről kell tanerőket hozni. Azt mondják, hogy ezen az uton az országot germanizálni fogjuk. Ez nagy tévedés, mert ép ezen az uton fogunk a germanizációnak ellenállhatni. A germanizációnak három nagy faktora van nálunk: a kultura elégtelensége, a tudomány hiánya, s a pénz és tőke hiánya. Minden intézmény, mely szellemi kulturánkat és anyagi jólétünket előmozditja, előmozditja egyszersmind a magyar elem jelentőségét és sulyát.“

II.

Magától ertetődik, hogy szigoruan meghatározott tanrendszerről a keresztény civilizátio első századaiban Magyarországon szó sem lehet. Ugy mint sok más államban is a középkoron keresztül Magyarországon is az egész müveltség a kolostorokból indult ki, s a mit a mi állami rendszerünk mellett e nép ebből nyert, az egyes egyedül ennek vallásos szükségleteire szoritkozott. A tanitás hosszu időn át kizárólag a papok kezében volt, kik a kereszténység lánglelkü magyar apostolától, szent Istvántól, nagy hatalommal ruháztattak fel. Püspökségek és kolostorok alapitása, melyek gazdag adományokban részesültek, voltak a tudomány első tenyésző helyei. Az Arpád fejedelmi házból származott királyok legfőbb gondja nagyon természetesen csak a keresztény vallásnak s evvel együtt a keresztény civilizátiónak elterjesztése és megszilárditása lehetett, a mivel mindannak elnyomása járt, a mi a régi pogányságra emlékeztetett. A mi irodalmi-történetiróink joggal feltételezik, hogy a pogány magyarság számos dallal és mondával birt, melyek alkalmasak volnának arra,

*) *Egy nagyobb munkának bevezető részéből Szerzőnek német eredetijéből forditva.*

büróban, de munkaképességgel; végelgyengülés, aggkór nélkül. Az aggkórral járó munkaképtelenség helyett válaszszák inkább a halált. Igy legalább családjoknak lesz valamelyes kilátása a kegyelemkenyérre.

Ez kérem (méltóztassanak belátni!) — olyan állapot, mely a humanusan gondolkozó embernek nem agyába, hanem szívébe kergeti a vért.

Az a szegény tisztviselő dolgozik, munkál a város közügyeinek érdekében; az itt szóba nem jöhet, hogy hogyan dolgozik; elég az, hogy sorsa oda kötözi teljesen a büróhoz. És ott kell felemésztenie munkaerejét, életének munkára alkalmas korát azzal a gondolattal, — hogy mikor már a munka terhe alatt aggkoránál fogva: roskadozni fog, nem mondhatja jogosan, hogy most már eleget dolgozott; pihenésre térhet; — megkivánhatja a kiérdemelt nyugdijat. Ellenkezőleg: e megnyugtató gondolat helyett ott lebeg a szomoru, leverő kilátás, hogy ha a be álló aggkór miatt munkaképtelenné válik, ugy kell majd kikoldulnia a kegyelemkenyeret és éppen ez a sors vár, ha szemeit behunyja, szegény itt maradt családjára is.

Ez a gondolat valóban nemcsak szivébe, de arcába is belekergetheti a vért.

No de ne essünk annyira kétségbe! Hátra van még a repülőgép korszaka!

Városi tisztviselőink sorsának technikusai már évek óta dolgoznak azon az ördöngős gépezeten (mely a mi tisztviselőink lelkének a remény szárnyait lesz hivatva megadni) a nyugdijügyön.

Az alchimia és az örök-mozgó csütörtököt mondtak, de a repülőgép okvetlenül el fog sülni. Tisztviselőinknek lehet reményük, hogy a rendszeresitett nyugdijügy biztos kilátásának szárnyain szállhatnak majd a még biztosabb erőhanyatlás és a sir felé.

Valami kivá'ó pénzügyi kapacitásokból álló bizottság dolgozik rajta nagy fejtörésel; kombinál, hatványoz, gyököt von; forgatja a logarithmus-táblázatot.

Okvetlenül meplesz a repülőgép!

Bizzatok édeseim! És higyjetek az egyedül üdvözitő jószándékban.

Addig is azonban, mig lelketekhöz illesztik a mindennapi reménytelen robotolás kinos helyzetéből fölemelő szárnyakat, — türelmes, odaadó kerekei legyetek annak a gépezetnek, melyet hat hat évenkint megmegujuló jóakattal huznak föl a ti jövőtök gondos órásai.

Meglesz a repülőgép édeseim! Meglesz

Lássátok: a puskapor ölőjószág: mégis föltalálták. Nem ugyan Nagy-Kanizsán; de az mellékes dolog

Addig csak biztassátok magatokat is családotokat is a kegyelemkenyérrel! Mert hát ez is kenyér, ha arcotokba kergeti is a vért.

Pénzügyi válság Szerbiában.

A legujabban egy párisi diplomaciai körökből eredő levél arról tudósit bennünket, hogy a törvénytelen beavatkozás által roszabbá lett politikai és állampénzügyi zavar Szerbiában most már elvezetett a további hitelnyujtás megtagadásához ama bankcsopart részéről, a mely Szerbia állami hitelezői érdekeinek megvédése végett a szerb államkölcsön szelvényszolgálata részére a különpénztár intézményét létesitette. A Szerbiával szemben nélkülözhetetlenné lett eme nemzetközi ellenőrző bizottságba kiküldött delegáltak utolsó jelentései és belgrádi diplomáciai képviseletektől beérkezett értesitések egybehangzóan kedvezőtlenek és Szerbia hitelezőire nyugtalanitók.

Ennek folytán a Banque Impériale Ottomane, melynek Belgrádban képviselője van, a bécsi osztr. Länderbank és a berlini Handelsgesellschaft elhatározta, hogy a szerb kormány további hitelkövetéleseit visszautasitják. A Szerbia állampénzügyi hitelére mértékadó nemzetközi francia — német — osztrák bankcsoportnak ez a határozata mindenek előtt abban jutott kifejezésre, hogy a csoport a 44 millió frankos szerb kölcsön második felének kibocsátását egy egész esztendővel, 1895. november 1-ig elhalasztotta, a mi a szerb pénzügyminisztérium hivatalos tudomásra lett hozva.

Minthogy összesen mintegy 70 millió frank értékü szerb államkötvényt nem lehetett a Szerbiában uralkodó politikai zavarok és állampénzügyi rendetlenség folytán a pénzpiacon elhelyezni, — attól tartanak, hogy a szerb kormány zavarai pénzügyi téren épp oly akut alakot találnak öltení, mint Görögországban, ha Szerbiának ujabb elővigyázati rendszabályok nélkül további hiteleket engedélyeznek.

Szerbia külföldi államhitelezői, a kik összesen mintegy 360 millió frankra rugó aránytalanul nagy összeggel vannak érdekelve a folytonos belső nyugtalanságok által gyengitett kis királyság fizetőképességében, veszélyeztetett követeléseikre nézve kielégitő és teljes biztosságot csak akkor kapnának, ha nemzetközi jog szerint is megtámadhatlan szerződéssel, a szerb állami hitelezők összességének képviseletére illetékes és erre meghatalmazással ellátandó francia német, osztrák és magyar bankokra ruháznák a szerb államvasutak birtokát, illetve kezelését mint a szerb állami monopoliumok kezelését és bevételeit is, végleges és formális engedményezés utján. Az engedmény időtartamát addig az évig lehetne megállapitani, a melyben Szerbia külföldi államadóssága — körülbelül 360 millió frank, — teljesen, vagy legalább legnagyobb részben törlesztve lesz. A francia haute finance Szerbiában érdekelt képviselői abban a nézetben vannak, hogy csak a jókor alkalmazott preventiv rendszabályok biztosithatják Szerbia hitelezőinek a szükséges óvatlmat. Az ebből eredő elutasithatlan kényszer egy okos és becsületes kormányzási rendre, közvetve is hasznos lenne a kis királyságnak, mert a mostani politikai bizonytalanság lehetetlen hogy tovább tarthasson, ha beállt a szükségesség, hogy a legfontosabb szerb állami bevételek részére minden kormánytól független nemzetközi kezelőség szerveztessék. Az ottomán bank igazgatói, a kiknek véleménye a szerb viszonyok megitélésében különös sulylyal bir, joggal hangsulyozzák, hogy pl. a szétszórt után csak külföldi szakférfiak által vezetett administration de la dette publique ottomane Törökország pénzügyi rendjének és jólétének a török kormány és az europai diplomácia által elismert becses szolgálatokat tett. A hirek egy értelmes kormányozás hiányáról Szerbiában a mely kormányzás csak a legnélkülözhetetlenebb óvatlmat nyujtja az állami bevételek elidegenitése ellen és biztositja az adók rendes kezelését, — oly nagy mértékben nyugtalanitók, hogy a veszélyeztetett államhitelezők jövője érdekében Szerbiában is számolni kell az államadósságoknak nemzetközi, vagyis a mindenkori szerb kormánytól független kezelőségének gyakorlatilag b e v á l t intézményével.

A francia és német haute banque ra nézve a szerb állami pénzügyek e kérdése aktualis érdekkel bir, mert jókor alkalmazott erélylyel még sokat jóvá lehetne tenni, mielőtt még rosszabb lesz a helyzet; mig a késés veszedelmes. A Görögországban és Portugáliában szerzett tapaszalatok bizonyitják, hogy az állampénzügyi válság teljes kitörése után

---

hogy a pogány Magyarország erkölcseire és szokásaira világot vessenek; de csak néhány csekély töredék maradt fenn, melyek idegen közvetités utján jutottak hozzánk, néhány mythologiai név; s az a készség, melylyel a magyar nép nagyobb része mindjárt kezdetben hajlandó volt a kereszténységet elfogadni, nagyon is érthetővé teszi, hogy viszonylag rövid idő alatt a pogány korszak minden nyoma elenyészett.

Az idegen papok, kiket István az országba hivott, nem sokáig voltak kénytelenek tolmácsokat használni, hogy a néppel a keresztény tant megismertessék. Nagy éleslátással ismerte fel István azokat a feltételeket, a melyekkel az országot a civilizáció ösvényére vezetheti, és igy már uralkodásának első éveiben találunk mindenütt a káptalanok, kolostorok és plébániák után nevezett iskolákat.

E korszak fénypontját kétségtelenül a veszprémi tanintézet képezi. *Dr. Abel Jenő* kitünő monografiájának kritikai összeállitása nyomán*) e tanintézetről a következőket emlitjük. A történetirók csalódnak, ha ezt a tanintézetet mint egyetemet állitják oda, mely Istvántól alapitatott. Sokkal valószinübb az, hogy ez az iskola a káptalani iskolából fejlődött és csak III. Béla által (1173—1196) emeltetett egyetemi rangra. „E királynak közvetlen elődei a premontreieket és cistercitákat hivták Magyarországba, mi által az ország szép számu fanitókat nyert" E főiskola belső szervezetére vonatkozólag kevés bizonyosat lehet még mondani; valószinü, hogy a párisi egyetem mintájára volt szervezve, s benne a jogi és theologiai szak tanittatott. E főiskola virágzási kora a 12. század második felére és a 13. századra esik. E század utolsó tizedében azonban oly kedvezőtlen viszonyok keletkeztek, hogy az egyetem létezni megszünt.

Az első szerzetes rend, melyet szt. István Magyarországba hivott, a bencések rendje volt; apátsága Pannonhalmán (Győr-szt. Márton) 1001-ben alapitatott. Ugynevezett fárai iskola bizonyára minden egyházközségben volt, s itt már valószinüleg az alsóbbrendü nép gyermekei is részesültek némi oktatásban: az imák olvasásában és az éneklésben.

Különös figyelmet forditott István a felsőbb iskolák oktatására, habár a gazdag itjak legtöbbjei az akkor hires párisi és bolognai főiskolákat látogatták. Nagy virágzásnak örvendtek a középiskolák (kolostoriskolák) melyek lényegesen az akkori idők nyugoteurópai iskolainak mintájára a triviumot és quadriviumot, vagy az ugynevezett 7 szabad müvészetet tanitották. A bencések rendje nagy érdemeket szerzett az iskolák körül. Általában már az Árpád házból szarmazott irályok alatt tapasztalhatjuk, hogy Magyarország, a kereszténység által a polgárosodás ösvényére vezetve, mindig élénk érzéket tanusitott a külföld mivelődési törekvései iránt. Ez mondható az iszonyatos külső és belső zavarok idejéről is, ugy hogy a magyar nép élénk mivelődési ösztönét minden korszakban észlelhetjük. Az alsóbb oktatás ez időszakban kizárólag a vallás szolgalatában állt és — mint már futólag emlitettük az imák olvasására s a szertartásokra szoritkozott.

A történelem megőrizte azon hagyományt, hogy a pannonhalmi apátságnak könyvtára volt, melyet azonban a pogánysag követői megsemmisitettek. Itt állitolag Cicerónak egy pár müve is megvolt, melyeket I. László király ajándékozott az apátságnak.

A müvelődés eszközei mindamellett, ugy mint m a j d n e m m i n d e n ü t t a középkorban; korlátoltak voltak. A t u d o m á n y o k, melyek tanittattak, a kor szellemének feleltek meg. A legjelesebb királyok egyike e korszakban *Kálmán* volt (1095—1114), előitélet nélküli, kedvelője a tudományoknak; ki korát, mely őt nem értette, megelőzte. — Hirnevét beszennyezte ugyan azzal, hogy öcscsét Almost s ennek Béla nevü fiát megvakittatta; de törvényei és rendeletei, különösen az akkor uralkodó istenitéletre vonatkozólag ritka humanus szellemről tesznek tanubizonyságot Tőle maradt az a mondás, hogy boszorkányokat megégetni nem szabad, mert ilyenek nincsenek. A papok nem nagy hajlammal voltak iránta, de uralkodása fényesen igazolta a belső ember értékét.

Építészet és festészet ez időszakban nagy ápolásra találtak. Az irodalom majdnem kizárólag egyházi dolgok körül forog.

Folytatása következik.

---

*) *Dr. Abel Jenő: Egyetemeink a középkorban. Budapest, 1881. 4. 5. old.*

a haute finance fáradozásai épp oly sikertelenek mint a diplomacia beavatkozása.

Ezért lenne egy „administration internationale de la dette publique serbe" felállításának eshetősége oly kérdés, melylyel az érdekelt bankcsoportnak épp ugy kell foglalkoznia, mint a szerb állam külföldi hitelezőinek.

Az agráriusok.

e— Igaz, hogy a buza ára nagyon lesülyedt s a mezei gazda terményei eladásánál nem találván meg számadását, egyre szorultabb helyzetbe kerül. Az is igaz, hogy ennél fogva számos kis és közép birtokos alól kiszalad a földje s uj emberek kerülnek a magyar föld urai közé. Az is igaz, hogy e miatt nyomott a hangulat s mindenfelül a kormánytól várják az orvosszert.

E hangulatot használják fel a szabadelvüség ellenségei, Zichy Nándorék, s mezőgazdasági jelszavakkal akarják becsempészni a nép közé reakciós politikájukat.

Szóba került ez már az országgyülésen, ahol Bujanovics Sándor nemzeti párti panaszkodott ezen vád miatt.

De megfelelt a gyanusitott ártatlanság e méltatlankodására egyik kormánypárti szónok a köcetkezőkben: „Az agrárius jelszavakat mi már hallottuk egyszer, talán nem is oly régen. Nem lehet tagadni, hogy a közönség bizonyos rokonszenvvel nézte azt a mozgalmat — s mit láttunk?

Azt hogy az antisemita és reakcionárius áramlatok e mozgalom uszályába belekapaszkodtak s a közönség rokonszenve e mozgalom iránt lassan megcsökkent.

Most már arra kell vigyázni, hogy ez ne ismétlődjék.

Tudom, hogy az agrár lobogó alatt sokan vannak, akiknek jóhiszeműségében sem én sem más kétkedni nem fog; de attól lehet tartani, hogy a lobogó alá olyanok is sorakoznak, akik saját lobogójuk alatt nem tudnak győzni, hogy ez uj lobogó fedezete alatt támadják meg most nem a kormányt, nem a szabadelvü pártot, de egyáltalán a szabadelvü irányt Magyarországon.

De hát igy van.

Nem tartjuk véletlenségnek, hogy a klerikális ellenzék s a nemzeti párt főemberei azonosak a főagráriusokkal, mert hisz ezek csak nem agrarizmusok miatt lettek ellenzékiek, hanem épen ellenzéki voltuk miatt lettek agriusokká.

Ezek az urak tehát a mezőgazdasági jelszavak alatt a szabadelvü rendszer és férfiai megbuktatására szeretnék megszerezni a mezőgazdák voksait, pártfogását.

Tán még a régi rendiséget is szeretnék visszahozni? A nép azonban ismeri az álorcásokat s nem kér boldogitásukból.

„A vármegye házából."

Zalavármegye közigazgatási bizottsága havi ülését Svastits Benő főispán elnöklete alatt f. hó 13-án tartotta.

Főispán üdvözölvén a megjelent bizottsági tagokat, az ülést megnyitotta.

Alispáni jelentés a közigazgatás állapotáról október hónapot illetőleg felolvastatván tudomásul vétetett.

Pénzügyi közigazgatás egyes ágazatainak állapotáról szóló 1894. évi szeptember és október havi jelentés következőkben terjesztetett elő:

Egyenes adók és ezek módjára behajtandó egyéb állami követelések fejében betolyt.

Folyó évi szeptember hóban	235.365 frt 35	kr.
„ „ október „	341.981 frt 19½	kr.
összesen	577.346 frt 70½	kr.

ellenben m. évi szept. hóban 260.663 frt 19 kr.
„ „ október „ 307.389 frt 23 kr.
összesen 568.052 frt 42½ kr.

e szerint emlitett 2 hónapban 9.294 frt 36 krral, folyó évben a befizetés kedvezőbb.

A f. évi január 1-től október végéig terjedő időszakban a befizetési eredmény tesz 2 057.198 frt 71½ kr.
ell nbeu a mult 1893. évi hasonidőszaki eredmény 1.965.750 frt 53½ kr.
e szerint a f. évi befizetés összesen 91.448 frt 18 krral kedvezőbb.

Kedvezőbb befizetési eredmény egyes adónemek szerint mutatkozik.

1. Egyenes adóban . . .	58.095 frt 79½	kr.
2. Hadmentességi dijban	2.743 frt 69½	kr.
3. Bélyeg és jogilleték .	40.993 frt 31	kr.
4. Italmérési illeték . .	15.696 frt 47	kr.
összesen	117.529 frt 09	kr.

Ellenben kedvezőtlenebb

1. Szőlődézsma váltság fejében	9.858 frt 17	kr.
2. Illeték egyenérték „	3.117 frt 15½	„
3. Fogyasztási italadók „	13.105 frt 76½	„
összesen	26081 frt 09	kr.

A hátralék tesz f. év október hó végével egyes adónemek szerint:

1. Egyenes adó fejében	1.567.845 frt 63½	kr.
2. Hadmentességi dij „ .	132.763 frt 51	kr.
3. Szőlődézsmaváltság .	2,029 495 frt 88	kr.
4. Bélyeg- és jogilleték	334.947 frt 09	kr.
5. Illeték egyenérték .	7.278 frt 31½	kr.
6. Fogyasz. és italadó .	79 551 frt 33	kr.
7. Italmérési illetékek	1.414 frt 25½	kr.
összesen	4,153.296 frt 01½	kr.

Leirásba hozatott szeptember és okt. hóban:

I. Egyenes adókból . .	71.129 frt 54	kr.
II. Hadmentességi dijakból	2.541 frt 30½	kr.

Ideiglenes adómentesség engedélyeztetett f. évi October hóban 19 esetben, fizetési halasztás 2 esetben 578 frt 55 krnyi illeték összegre.

HIREK.

— **Személyi hir.** Nagyenyedi *Rózsa* Bertalan vezérőrnagy, honvéd dandárparancsnok e hó 16-án és 17-én a Nagy Kanizsán állomásozó 20-ik honvéd gyalogezred felett szemlét tartott.

— **Wekerle és a bécsi sajtó.** Wekerle miniszterelnöknek az „Otthon" felavató ünnepélyén mondott magas szellemü beszéde a Lajthán uli hirlapiró körökben is rendkivül élénk visszhangot keltett. A bécsi sajtó már akkor a legnagyobb elismerésset irt e beszédről s most a magyar miniszterelnök iránt érzett tiszteletének és rokonszenvének nyilvánosan és testületileg is kifejezést adott, beiktatván őt tiszteletbeli tagjai sorába. Mint — Bécsből irják, — a hirlapirók és irók egyesülete, a „Concordia" a következő kommünikét adta ki:

„Hálás megbecsüléséképen a rendkivüli jóindulatnak, a melyet dr. Wekerle Sándor, magyar királyi miniszterelnök ur már több alkalommal és legutóbb is a budapesti irói és hirlapiró körben, az Otthon"-ban, november 12-én mondott beszédében nyilvánitott és hálás elismerésül a jelentőséges és államférfiui szavaknak, a melyeket a miniszterelnök ur e beszédében annak az állásnak és azoknak a feladatoknak szentelt, a melyek a sajtót a közéletben megilletik, a „Concordia" elnöksége és választmánya elhatározta, hogy dr. Wekerle Sándor, magyar királyi miniszterelnök ur ő nagyméltóságát a „Concordia" bécsi hirlapirói és irói egyesület tiszteletbeli tagjai közé iktatja."

— **Kitüntetett honvédtisztek.** Mint a hivatalos lap közli, a király II i ld Gyula altábornagynak, a kolozsvári VI. és Pókay János altábornagynak, a budapesti I. honvédkerület parancsnokának, a Lipótrend lovagkeresztjét, K á l m á n Frigyes ezredesnek, a pécsi 8. honvéd-huszárezred parancsnokának, szentbenedeki O r g o n á s Zsigmond ezredesnek, a honvédelmi minisztérium II. ügyosztálya vezetőjének, T ó t h József, ezredesnek, a pozsonyi 13. honvéd-gyalogezred parancsnokának, a III. osztályu vaskorona-rendet, dr. haraszti Bernolák József, I. osztályu honvéd főtörzsorvosnak, a kassai III. honvéd kerületi parancsnokság egészségügyi előadójának és dr. N a g y Albert II. osztályu honvéd főtörzsorvosnak, a budapesti I. honvéd kerületi parancsnokság egészségügyi előadójának, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Szinészet.** Lapunk megelőző számában jeleztük, hogy Szalkay jól szervezett társulatával e hó 26-án kezdi meg előadásait Nagy-Kanizsán, egyuttal közöltük a társulat tagjainak névsorát is. A közönség hiában kereste ebben egykori kedvencének *Berzsenyi* Margit szép tehetségü szendének nevét, kinek szerződtetését Szalkay igazgató megigérte. Szalkay be is váltotta igéretét és e kedves név csak véletlenségből maradt ki a közölt névsorból, mit ezennel helyreigazitunk.

— **A népkonyha köréből.** Ezen nemes ténykedési intézet holnap hétfőn nyittatik meg. Hatod-szor fognak megnyilni a népkonyha kapui hogy bevonulhassanak az éhező iskolás gyermekek és egyéb az ezen intézet által gyakorolt jótéteményére utalt, szegényeink. Az iskolás gyermekek összeirása még folyamathan van, tehát ezek rendszeres ellátása néhány nappal később kezdődik. A népkonyha elnöksége azon humanus intézkedést tette, hogy betegek, vagy oly aggok, kik személyesen nem mehetnek a népkonyhaba, elnöki igazolvány mellett az ételt haza is vitethetik. Mint már jeleztük a népkonyha a folyó évben először jó önkezelés alá és szivesen veszünk tudomást arról, hogy természetbeni adományok sürübben érkeznek be, mely elismerést érdemlő ténykedésével az adományokzók hathatósan mozditják elő a népkonyha pár, tolásra érdemes ügyét, mert ezen adományohiányaban a népkonyhának készpénzért kellene sok mindent ö-sze vásárolni és az ebbeli kiadások a jótetemény gyakorlását nem kis mérvben csökkentenék, tehat a ki teheti, jót tesz ha saját konyhájahól juttat valamit a Népkonyhának is.

— **Lelkes népfelkelők.** A kanizsai járásban tartozkodó katonailag kiképzett népfelkelők e napokban jelentkeztek az illetékes hatóság előtt. Kisebb nagyobb csoportban jöttek a világbéke eme támaszai és sokan közülök oly szomoruan hallgatak idestova, mintha a világbéke megbomlott volna. A lehangoltság már is általáno-sá kezdett válni, midőn megérkeznek a sormási eszteregnyei és rigyáci népfelkelők katonai rendben, Grünfeld József körjegyző vezetése alatt, kisérve a sormási tüzoltóság zenekara által. A hadfiak e ne mintaszerü és lelkes felvonulása, mely a népfelkelők e csoportját jellemzé, kitünő hatással volt az összes egybegyüt népfelkelőkre, kik végül már csak azon szomorkodtak, hogy nem vonulhatnak Grünfeld József katonailag kiképzett népfelkelő vezér vezénylete alatt egyenesen az ellenség elé. A lelkes és harcra kész népfelkelőket az összesereglett közönség rokonszenves ovációkban részesité.

— **A székesfehérvári kath. nagygyülés.** A székesfehérvári katholikus nagygyülés szónokai lesznek: gróf Zichy Nándor, gróf Esterházy Miklós Móric, ifj. gróf Zichy János, Kálmán Károly soskuti lelkész, Kalóchay Alán cisterczita tanár, Marsovszky Endre, dr. Major Ferenc Székesfehérvár főorvosa, Édes István rétpusztai kasznár.

— **Gőzhajózás a Balatonon.** Nemrég szünt meg a Rév:Fülöp és Boglár közötti hajóösszeköttetés a jövő tavaszig. Most már csak Siófok és Balatonfüred között jár a hajó rendesen. Kivételes hajójáratokat azonban lehet rendelni az igazgatóságnál Budapesten (Arany-János-u. 7.)

— **Az uj pénz.** A hivatalos lap közzé tette az állami számvevőszék a folyó 1894. év második negyede végéig vert, forgalomba hozott s készletben maradt ezüst egy koronások, valamint a koronaértékü nikel és bronz váltópénzek álladékáról szóló kimutatást. A kimutatás szerint egy koronásokban a folyó év első negyede végéig 29.337,378 korona a folyó év második negyedében 3,937,654 korona s igy a jelzett évnegyed végéig egészben 33,275,032 korona érték veretett. Ebből kiadatván 28.763,363 korona érték, a készlet a folyó év második negyede végén 4.510,669 koronát tett. Az ugyanez idő alatt vert 20 és 10 filléres nikel váltópénz értéke 12,442.568 korona 80 fillér volt, melyből 7.160,663 korona és 40 fillér a forgalomnak átadatván, készletül 5 31.905 korona és 40 fillér maradt. 2 és 1 filléres bronz-váltópénzben 908.014 korona 29 fillér érték veretett, forgalomba bocsájtatott pedig 439,752 korona 58 fillér s igy a készlet 808,261 korona 61 fillér volt.

büróban, de munkaképességgel; végelgyengülés, aggkór nélkül. Az aggkórral járó munkaképtelenség helyett válaszszák inkább a halált. Igy legalább családjoknak lesz valamelyes kilátása a kegyelemkenyérre.

Ez kérem (méltóztassanak belátni!) — olyan állapot, mely a humanusan gondolkozó embernek nem agyába, hanem szivébe kergeti a vért.

Az a szegény tisztviselő dolgozik, munkál a város közügyeinek érdekében; az itt szóba nem jöhet, hogy hogyan dolgozik; elég az, hogy sorsa oda kötözi teljesen a büróhoz. És ott kell felemésztenie munkaerejét, életének munkára alkalmas korát azzal a gondolattal, — hogy mikor már a munka terhe alatt aggkoránál fogva: roskadozni fog, nem mondhatja jogosan, hogy most már eleget dolgozott; pihenésre térhet; — megkivánhatja a kiérdemelt nyugdijat. Ellenkezőleg: e megnyugtató gondolat helyett ott lebeg a szemeiben, leverő kilátás, hogy ha a be álló aggkór miatt munkaképtelenné válik, ugy kell majd kikoldulnia a kegyelemkenyeret és éppen ez a sors vár, ha szemeit behunyja, szegény itt maradt családjára is.

Ez a gondolat valóban nemcsak szivébe, de arcába is belekergetheti a vért.

No de ne essünk annyira kétségbe! Hátra van még a repülőgép korszaka!

Városi tisztviselőink sorsának technikusai már évek óta dolgoznak azon az ördöngős gépezeten (mely a mi tisztviselőink lelkének a remény szárnyait lesz hivatva megadni) a nyugdijügyön.

Az alchimia és az örök-mozgó csütörtököt mondtak, de a repülőgép okvetlenül el fog sülni. Tisztviselőinknek lehet reményük, hogy a rendszeresitett nyugdijügy biztos kilátásának szárnyain szállhatnak majd a még biztosabb erőhanyatlás és a sir felé.

Valami kivá'ó pénzügyi kapacitásokból álló bizottsag dolgozik raj a nagy fejtörés sel; kombinál, hatványoz, gyököt von; forgatja a logarithmus-táblázatot.

Okvetlenül meplesz a repülőgép!

Bizzatok édeseim! És higyjetek az egyedül üdvözitő jószándékban.

Addig is azonban, mig lelketekhöz illesztik a mindennapi reménytelen robotolás kinos helyzetéből fölemelő szárnyakat, — türelmes, odaadó kerekei legyetek annak a gépezetnek, melyet hat hat évenkint megmegujuló jóakáttal huznak föl a ti jövőtök gondos órásai.

Meglesz a repülőgép édeseim! Meglesz. Lássátok: a puskapor ölőjószág: mégis föltalálták. Nem ugyan Nagy-Kanizsán; de az mellékes dolog.

Addig csak biztassátok magatokat is családotokat is a kegyelemkenyérrel! Mert hát ez is kenyér, ha arcotokba kergeti is a vért.

Pénzügyi válság Szerbiában.

A legujabban egy párisi diplomaciai körökből eredő levél arról tudósit bennünket, hogy a törvénytelen beavatkozás által roszabbá lett politikai és állampénzügyi zavar Szerbiában most már elvezetett a további hitelnyujtás megtagadásához ama bankcsoport részéről, a mely Szerbia állami hitelezői érdekeinek megvédése végett a szerb államkölcsön szelvényszolgálata részére a különpénztár intézményét létesitette. A Szerbiával szemben nélkülözhetetlenné lett eme nemzetközi ellenőrző bizottságba kiküldött delegáltak utolsó jelentései és belgrádi diplomáciai képviseletektől beérkezett értesitések egybehangzóan kedvezőtlenek és Szerbia hitelezőire nyugtalanitók.

Ennek folytán a Banque Impériale Ottomane, melynek Belgrádban képviselője van, a bécsi osztr. Länderbank és a berlini Handelsgesellschaft el határozta, hogy a szerb kormány további hitelkövetéleseit visszautasitják. A Szerbia állampénzügyi hitelére mértékadó nemzetközi francia — német — osztrák bankcsoportnak ez a határozata mindenek előtt abban jutott kifejezésre, hogy a csoport a 44 millió frankos szerb kölcsön második felének kibocsátását egy egész esztendővel, 1895. november 1-ig elhalasztotta, a mi a szerb pénzügyminisztérium hivatalos tudomására lett hozva.

Minthogy összesen mintegy 70 millió frank értékü szerb államkötvényt nem lehetett a Szerbiában uralkodó politikai zavarok és állampénzügyi rendetlenség folytán a pénzpiacon elhelyezni, — attól tartanak, hogy a szerb kormány zavarai pénzügyi téren épp oly akut alakot találnak ölteni, mint Görögországban, ha Szerbiának ujabb előrigyázati rendszabályok nélkül további hiteleket engedélyeznek.

Szerbia külföldi államhitelezői, a kik összesen mintegy 360 millió frankra rugó aránytalanul nagy összeggel vannak érdekelve a folytonos belső nyugtalanságok által gyengitett kis királyság fizetőképességében, veszélyeztetett követeléseikre nézve kielégitő és teljes biztosságot csak akkor kapnának, ha nemzetközi jog szerint is megtámadhatlan szerződéssel, a szerb állami hitelezők összeségének képviseletére illetékes és erre meghatalmazással ellátandó francia német, osztrák és magyar bankokra ruháznák a szerb államvasutak birtokát, illetve kezelését mint a szerb állami monopoliumok kezelését és bevételeit is, végleges és formális engedményezés utján. Az engedmény időtartamát addig az évig lehetne megállapitani, a melyben Szerbia külföldi államadóssága — körülbelül 360 millió frank, — teljesen, vagy legalább legnagyobb részben törlesztve lesz. A francia haute finance Szerbiában érdekelt képviselői abban a nézetben vannak, hogy csak a jókor alkalmazott preventiv rendszabályok biztosithatják Szerbia hitelezőinek a szükséges óvatlmat. Az ebből eredő elutasithatlan kényszer egy okos és becsületes kormányzási rendre, közvetve is hasznos lenne a kis királyságnak, mert a mostani politikai bizonytalanság lehetetlen hogy tovább tarthasson, ha beállt a szükségesség, hogy a legfontosabb szerb állami bevételek részére minden kormánytól független nemzetközi kezelőség szerveztessék. Az ottomán bank igazgatói, a kiknek véleménye a szerb viszonyok megitélésében különös sulylyal bir, joggal hangsulyozzák, hogy pl. a szerbiai csak külföldi szakférfiak által vezetett administration de la dette publique ottomane Törökország pénzügyi rendjének és jólétének a török kormány és az europai diplomácia által elismert becses szolgálatokat tett. A hirek egy értelmes kormányozás hiányáról Szerbiában a mely kormányzás csak a legnélkülözhetetlenebb óvatlmat nyujtja az állami bevételek elidegenitése ellen és biztositja az adók rendes kezelését, — oly nagy mértékben nyugtalanitók, hogy a veszélyeztetett államhitelezők jövője érdekében Szerbiában is számolni kell az államadósságoknak nemzetközi, vagyis a mindenkori szerb kormánytól független kezelőségének gyakorlatilag b e v á l t intézményével.

A francia és német haute banque ra nézve a szerb állami pénzügyek e kérdése aktualis érdekkel bir, mert jókor alkalmazott erélylyel még sokat jóvá lehetne tenni, mielőtt még rosszabb lesz a helyzet; mig a késés veszedelmes. A Görögországban és Portugáliában szerzett tapaszalatok bizonyitják, hogy az állampénzügyi válság teljes kitörése után

---

hogy a pogány Magyarország erkölcseire és szokásaira világot vessenek; de csak néhány csekély töredék maradt fenn, melyek idegen közvetités utján jutottak hozzánk, néhány mythologiai név; s az a készség, melylyel a magyar nép nagyobb része mindjárt kezdetben hajlandó volt a kereszténységet elfogadni, nagyon is érthetővé teszi, hogy viszonylag rövid idő alatt a pogány korszak minden nyoma elenyészett.

Az idegen papok, kiket István az országba hivott, nem sokáig voltak kénytelenek tolmácsokat használni, hogy a néppel a keresztény tant megismertessék. Nagy éleslátással ismerte fel István azokat a feltételeket, a melyekkel az országot a civilizáció ösvényére vezetheti, és igy már uralkodásának első éveiben találunk mindenütt a káptalanok, kolostorok és plébániák után nevezett iskolákat.

E korszak fénypontját kétségtelenül a veszprémi tanintézet képezi. *Dr. Abel Jenő* kitünő monografiájának kritikai összeállitása nyomán*) e tanintézetről a következőket emlitjük. A történetirók csalódnak, ha ezt a tanintézetet mint egyetemet állitják oda, mely Istvántól alapitatott. Sokkal valószinübb az, hogy ez az iskola a káptalani iskolából fejlődött és csak III. Béla által (1173—1196) emeltetett egyetemi rangra. „E királynak közvetlen elődei a premontreieket és cisterciitákat hivták Magyarországba, mi által az ország szép számu tanitókat nyert" E főiskola belső szervezetére vonatkozólag kevés bizonyosat lehet még mondani; valószinü, hogy a párisi egyetem mintájára volt szervezve, s benne a jogi és theologiai szak tanittatott. E főiskola virágzási kora a 12. század második felére és a 13. századra esik. E század utolsó tizedében azonban oly kedvezőtlen viszonyok keletkeztek, hogy az egyetem létezni megszünt.

Az első szerzetes rend, melyet szt. István Magyarországba hivott, a bencések rendje volt; apátsága Pannonhalmán (Győr-szt. Márton) 1001-ben alapitatott. Ugynevezett fárai iskola bizonyára minden egyházközségben volt, s itt már valószinüleg az alsóbbrendü nép gyermekei is részesültek némi oktatásban: az imák olvasásában és az éneklésben.

Különös figyelmet fordított István a felsőbb iskolák oktatására, habár a gazdag itjak legtöbbjei az akkor hires párisi és bolognai főiskolákat látogatták. Nagy virágzásnak örvendtek a középiskolák (kolostoriskolák), melyek lényegesen az akkori idők nyugoteurópai iskoláinak mintájára a triviumot és quadriviumot, vagy az ugynevezett 7 szabad müvészetet tanitották. A bencések rendje nagy érdemeket szerzett az iskolák körül. Általában már az Arpád házból szarmazott királyok alatt tapasztalhatjuk, hogy Magyarország, a kereszténység által a polgárosodás ösvényére vezetve, mindig élénk érzéket tanusitott a külföld mivelődési törekvései iránt. Ez mondható az iszonyatos külső és belső zavarok idejéről is, ugy hogy a magyar nép élénk mivelődési ösztönét minden korszakban észlelhetjük. Az alsóbb oktatás ez időszakban kizárólag a vallás szolgalatában állt és — mint már futólag emlitettük az imák olvasására s a szertartásokra szoritkozott.

A történelem megőrizte azon hagyományt, hogy a pannonhalmi apátságnak könyvtára volt, melyet azonban a pogánysag követői megsemmisitettek. Itt állitolag Cicerónak egy pár müve is megvolt, melyeket I. László király ajándékozott az apátságnak.

A müvelődés eszközei mindamellett, ugy mint m a j d n e m m i n d e n ü t t a középkorban; korlátoltak voltak. A t u d o m á n y o k, melyek tanittattak, a kor szellemének feeltek meg. A legjelesebb királyok egyike e korszakban *Kálmán* volt (1095—1114), előitélet nélküli, kedvelője a tudományoknak; ki korát, mely őt nem értette, megelőzte. — Hirnevét beszennyezte ugyan azzal, hogy öccsét Almost s ennek Béla nevü fiát megvakittatta; de törvényei és rendeletei, különösen az akkor uralkodó istenitéletre vonatkozólag ritka humanus szellemről tesznek tanubizonyságot. Tőle maradt az a mondás, hogy boszorkányokat megégetni nem szabad, mert ilyenek nincsenek. A papok nem nagy hajlammal voltak iránta, de uralkodása fényesen igazolta a belső ember értékét.

Építészet és festészet ez időszakban nagy ápolásra találtak. Az irodalom majdnem kizárólag egyházi dolgok körül forog.

Folytatása következik.

*) *Dr. Abel Jenő: Egyetemeink a középkorban. Budapest, 1881. 4. 5. old.*

a haute finance fáradozásai épp oly sikertelenek mint a diplomacia beavatkozása.

Ezért lenne egy „administration internationale de la dette publique serbe" felállításának eshetősége oly kérdés, melylyel az érdekelt bankcsoportnak épp ugy kell foglalkoznia, mint a szerb állam külföldi hitelezőinek.

Az agráriusok.

e— Igaz, hogy a buza ára nagyon lesülyedt s a mezei gazda terményei eladásánál nem találván meg számadását, egyre szorultabb helyzetbe kerül. Az is igaz, hogy ennél fogva számos kis és közép birtokos alól kiszalad a földje s uj emberek kerülnek a magyar föld urai közé. Az is igaz, hogy e miatt nyomott a hangulat s mindenfelül a kormánytól várják az orvosszert.

E hangulatot használják fel a szabadelvüség ellenségei, Zichy Nándorék, s mezőgazdasági jelszavakkal akarják becsempészni a nép közé reakciós politikájukat.

Szóba került ez már az országgyülésen, ahol Bujanovics Sándor nemzeti párti panaszkodott ezen cád miatt.

De megfelelt a gyanusitott ártatlanság e méltatlankodására egyik kormánypárti szónok a következőkben: „Az agrárius jelszavakat mi már hallottuk egyszer, talán nem is oly régen. Nem lehet tagadni, hogy a közönség bizonyos rokonszenvvel nézte azt a mozgalmat — s mit láttunk?

Azt hogy az antisemita és reakcionárius áramlatok e mozgalom uszályába belekapaszkodtak s a közönség rokonszenve e mozgalom iránt lassan megesökként.

Most már arra kell vigyázni, hogy ez ne ismétlődjék.

Tudom, hogy az agrár lobogó alatt sokan vannak, akiknek jóhiszemüségében sem én sem más kétkedni nem fog; de attól lehet tartani, hogy a lobogó alá olyanok is sorakoznak, akik saját lobogójuk alatt nem tudnak győzni, hogy ez uj lobogó fedezete alatt támadják meg most nem a kormányt, nem a szabadelvü pártot, de egyáltalán a szabadelvü irányt Magyarországon.

De hát igy van.

Nem tartjuk véletlenségnek, hogy a klerikális ellenzék s a nemzeti párt főemberei azonosak a főagráriusokkal, mert hisz ezek csak nem agrarizmusok miatt lettek ellenzékiek, hanem épen ellenzéki voltuk miatt lettek agriusokká.

Ezek az urak tehát a mezőgazdasági jelszavak alatt a szabadelvü rendszer és férfiai megbuktatására szeretnék megszerezni a mezőgazdák voksait, pártfogását.

Tán még a régi rendiséget is szeretnék visszahozni? A nép azonban ismeri az álorcásokat s nem kér boldogitásukból.

„A vármegye házából."

Zalavármegye közigazgatási bizottsága havi ülését Svastits Benő főispán elnöklete alatt f. hó 13-án tartotta.

Főispán üdvözölvén a megjelent bizottsági tagokat, az ülést megnyitotta.

Alispáni jelentés a közigazgatás állapotáról október hónapot illetőleg felolvastatván tudomásul vétetett.

Pénzügyi közigazgatás egyes ágazatainak állapotáról szóló 1894. évi szeptember és október havi jelentés következőkben terjesztetett elő:

Egyenes adók és ezek módjára behajtandó egyéb állami követelések fejében befolyt.

Folyó évi szeptember hóban 235.365 frt 35 kr.
„ „ október „ 341.981 frt 19½ kr.
összesen 577.346 frt 70½ kr.

ellenben m. évi szept. hóban 260.663 frt 19 kr.
„ „ október „ 307.389 frt 23 kr.
összesen 568.052 frt 42½ kr.

e szerint emlitett 2 hónapban 9.294 frt 36 krral, folyó évben a befizetés kedvezőbb.

A f. évi január 1-től október végéig terjedő időszakban a befizetési eredmény tesz 2 057.198 frt 71½ kr.
ell ubeu a mult 1893. évi hasonidőszaki eredmény 1.965.750 frt 53½ kr.

e szerint a f. évi befizetés összesen 91.448 frt 18 krral kedvezőbb.

Kedvezőbb befizetési eredmény egyes adónemek szerint mutatkozik.

1. Egyenes adóban . . .	58.095 frt 79½	kr.
2. Hadmentességi dijban	2.743 frt 69½	kr.
3. Bélyeg és jogilleték .	40.993 frt 31	kr.
4. Italmérési illeték . .	15.696 frt 47	kr.
összesen	117.529 frt 09	kr.

Ellenben kedvezőtlenebb

1. Szőlődézsma váltság fejében	9.858 frt 17	kr.
2. Illeték egyenérték „	3.117 frt 15½	„
3. Fogyasztási és italadók „	13.105 frt 76½	„
összesen	26081 frt 09	kr.

A hátralék tesz f. év október hó végével egyes adónemek szerint:

1. Egyenes adó fejében	1.567.845 frt 63½	kr.
2. Hadmentességi dij „	132.763 frt 51	kr.
3. Szőlődézsmaváltság .	2,029 495 frt 88	kr.
4. Bélyeg- és jogilleték	334.947 frt 09	kr.
5. Illeték egyenérték .	7.278 frt 31½	kr.
6. Fogyasz. és italadó .	79 551 frt 33	kr.
7. Italmérési illetékek	1.414 frt 25½	kr.
összesen	4,153.296 frt 01½	kr.

Leirásba hozatott szeptember és okt. hóban:
I. Egyenes adókból . . 71.129 frt 54 kr.
II. Hadmentességi dijakból 2.541 frt 30½ kr.
Ideiglenes adómentesség engedélyeztetett f. évi október hóban 19 esetben, fizetési halasztás 2 esetben 578 frt 55 krnyi illeték összegre.

HIREK.

— **Személyi hir.** Nagyenyedi *Rózsa* Bertalan vezérőrnagy, honvéd dandárparancsnok e hó 16-án és 17-én a Nagy Kanizsán állomásozó 20-ik honvéd gyalogezred felett szemlét tartott.

— **Wekerle és a bécsi sajtó** Wekerle miniszterelnöknek az „Otthon" felavató ünnepélyén mondott magas szellemü beszéde a Lajthán uli hirlapiró körökben is rendkivül élénk visszhangot keltett. A bécsi sajtó már akkor a legnagyobb elismerésset irt e beszédről s most a magyar miniszterelnök iránt érzett tiszteletének és rokonszenvének nyilvánosan és testületileg is kifejezést adott, beiktatván őt tiszteletbeli tagjai sorába. Mint — Bécsből irják, — a hirlapirók és irók egyesülete, a „Concordia" a következő kommünikét adta ki:

„Hálás megbecsüléseképen a rendkivüli jóindulatnak, a melyet dr. Wekerle Sándor, magyar királyi miniszterelnök ur már több alkalommal és legutóbb is a budapesti irói és hirlapiró körben, az Otthon"-ban, november 12-én mondott beszédében nyilvánitott és hálás elismeréseül a jelentőséges és államférfiui szavaknak, a melyeket a miniszterelnök ur e beszédében annak az állásnak és azoknak a feladatoknak szentelt, a melyek a sajtót a közéletben megilletik, a „Concordia" elnöksége és választmánya elhatározta, hogy dr. Wekerle Sándor, magyar királyi miniszterelnök ur ő nagyméltóságát a „Concordia" bécsi hirlapirói és irói egyesület tiszteletbeli tagjai közé iktatja."

— **Kitüntetett honvédtisztek.** Mint a hivatalos lap közli, a király II i l d Gyula altábornagynak, a kolozsvári VI. és Pókay János aliábornagynak, a budapesti I. honvédkerület parancsnokának, a Lipótrend lovagkeresztjét, K á l m á n Frigyes ezredesnek, a pécsi 8. honvéd-huszárezred parancsnokának, szentbenedeki O r g o n á s Zsigmond ezredesnek, a honvédelmi minisztérium II. ügyosztálya vezetőjének, T ó t h József, ezredesnek, a pozsonyi 13. honvéd-gyalogezred parancsnokának, a III. osztályu vaskorona-rendet, dr. haraszti Bernolák József, I. osztályu honvéd főtörzsorvosnak, a kassai III. honvéd kerületi parancsnokság egészségügyi előadójának és dr. N a g y Albert II. osztályu honvéd főtörzsorvosnak, a budapesti I. honvéd kerületi parancsnokság egészségügyi előadójának, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Szinészet.** Lapunk megelőző számában jeleztük, hogy Szalkay jól szervezett társulatával e hó 26-án kezdi meg előadásait Nagy-Kanizsán, egyuttal közöltük a társulat tagjainak névsorát is. A közönség hiában kereste ebben egykori kedvencének *Berzsenyi* Margit szép tehetségü szendének nevét, kinek szerződtetését Szalkay igazgató megigérte. Szalkay be is vállotta igéretét és e kedves név csak veletlenségből maradt ki a közölt névsorból, mit ezennel helyreigazitunk.

— **A népkonyha köréből.** Ezen nemes ténykedési intézet holnap hétfőn nyittatik meg. Hatod-zor fognak megnyilni a népkonyha kapui hogy bevonulhassanak az éhező iskolás gyermekek és egyéb az ezen intézet által gyakorolt jótéteményére utalt, szegényeink. Az iskolás gyermekek összeirása még folyamatban van, tehát ezek rendszeres ellátása néhány nappal később kezdődik. A népkonyha elnöksége azon humanus intézkedést tette, hogy betegek, vagy oly aggok, kik személyesen nem mehetnek a népkonyhába, elnöki igazolvány mellett az ételt haza is vitethetik. Mint már jeleztük a népkonyha a folyó évben először jó önkezelés alá és szivesen veszünk tudomást arról, hogy természetbeni adományok sürübben érkeznek be, mely elismerést érdemlő ténykedésével az adományok zók hathatósan mozditják elő a népkonyha pár, tolásra érdemes ügyét, mert ezen adományohiányában a népkonyhának készpénzért kellene sok mindent ö-sze vásárolni és az ebbeli kiadások a jótetemény gyakorlását nem kis mérvben csökkentenék, tehát a ki teheti, jót tesz ha saját konyhájáhól juttat valamit a Népkonyhának is.

— **Lelkes néptelkelők.** A kanizsai járásban tartozkodó katonailag kiképzett néptelkelők e napokban jelentkeztek az illetékes hatóság előtt. Kisebb nagyobb csoportban jöttek a világbéke eme támaszai és sokan közülök oly szomoruan hallgatak idestova, mintha a világbéke megbomlott volna. A lehangoltság már is általánossá kezdett válni, midőn megérkeznek a sormási eszteregnyei és rigyáci néptelkelők katonai rendben, Grünfeld József körjegyző vezetése alatt, kisérve a sormási tüzoltóság zenekara által. A hadfiak e ne mintaszerü és lelkes felvonulása, mely a néptelkelők e csoportját jellemzé, kiünő hatással volt az összes egybegyüjt néptelkelőkre, kik végül már csak azon szomorkodtak, hogy nem vonulhatnak Grünfeld József katonailag kiképzett néptelkelő vezér vezénylete alatt egyenesen az ellenség elé. A lelkes és harcra kész néptelkelőket az összeseréglett közönség rokonszenves ováciokban részesité.

— **A székesfehérvári kath. nagygyülés.** A székesfehérvári katholikus nagygyülés szónokai lesznek: gróf Zichy Nándor, gróf Esterházy Miklós Moric, ifj. gróf Zichy János, Kálmán Károly soskuti lelkész, Kalóchay Alán cisterczita tanár, Marsovszky Endre, dr. Major Ferenc Székesfehérvár főorvosa, Édes István rétpusztai kasznár.

— **Gőzhajózás a Balatonon.** Nemrég szünt meg a Rév-Fülöp és Boglár közötti hajóösszeköttetés a jövő tavaszig. Most már csak Siófok és Balatonfüred között jár a hajó rendesen. Kivételes hajójáratokat azonban lehet rendelni az igazgatóságnál Budapesten (Arany-János-u. 7.)

— **Az uj pénz.** A hivatalos lap közzé tette az állami számvevőszék a folyó 1894. év második negyede végéig vert, forgalomba hozott s készletben maradt ezüst egy koronások, valamint a koronaértékü nikel és bronz váltópénzek álladékáról szóló kimutatást. A kimutatás szerint egy koronásokban a folyó év első negyede végéig 29.337,378 korona a folyó év második negyedében 3,937,654 korona s igy a jelzett évnegyed végéig egészben 33,275,032 korona érték veretett. Ebből kiadatván 28.763,363 korona érték, a készlet a folyó év második negyede végén 4.510,669 koronát tett. Az ugyanez idő alatt vert 20 és 10 filléres nikel váltópénz értéke 12,442.568 korona 80 fillér volt, melyből 7.160, 663 korona és 40 fillér a forgalomnak átadatván, készletül 5 31.905 korona és 40 fillér maradt. 2 és 1 filléres bronz-váltópénzben 908.014 korona 29 fillér érték veretett, forgalomba bocsájtatott pedig 439,752 korona 58 fillér s igy a készlet 808,261 korona 61 fillér volt.

— **Festetics Tassilo** gróf úr ő méltóságát hétről-hétre magas vendégek látogatják. A mult héten a fényes grófi kastélyban Eszterházy herczeg, Pálffy herczeg nejével és Milbeck angol nagykövet voltak látogatóban. A magas vendégek nemcsak a grófi család vendégszeretete által voltak elragadtatva, hanem a kastély fényes berendezése és a Balaton-vidék pompás panorámája által is. A vendégek szórakozására összeállitott programmból a vadászat sem hiányzott, mely kedvelt sport, majd mindenkor fényes eredménynyel zárult.

— **A Menza Akadémika.** Huszezer forint gyült már össze a Menza Akadémika javára, — s igy a szép terv végre csakugyan megvalósitható lesz. Az egyetemi tanács legutóbbi ülésén foglalkozott az ügygyel a elintézésére dr. Schnierer Aladár prorektor elnökletе alatt bizottságot küldött ki. A bizottság, amelynek dékánok a tagjai, felhivja a mozgalom vezetőit az alapszabálytervezet elkészitésére s mihelyt az alapszabályokat egybeállilják, véglegesen szervezi a diákasztalt. A Menza Akadémika megnyitását a jövő iskolaév elejére tervezik.

— **Uj postai szállitó-levelek.** A kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy a postai közönséges és utánvételes szállitó levelekből a még meg levő készlet elfogytával, a mostaniakkal alakra nézve ugyan megegyező, de jobb minőségü és vastagabb papirosból készült uj szállitó-leveleket hoz forgalomba. Az uj szállitólevelek papirjának szine a közönségeseknél sárga, az utánvételeseknél pedig z ö l d lesz. Az ötkrajcáros bélyeg, valamint a szöveg, mind a kettőnél k é k szinü lesz. Az áruk, mint eddig, most is hat krajcár marad. A mostaniak a miniszter további intézkedéséig használhatók.

— **Uj balatoni gőzös.** Dr. Perger Ferenc, a Balatontavi-Gőzhajó-Társaság vezérigazgatója Siófokon és Füreden inspiciálta a balatoni gőzhajókat, mely alkalommal több előkelő személységgel a negyedik balatoni gőzös felépitése ügyében konferált, mi eredményre is vezetett — ési nemsokára negyedik gőzösünk is lesz a szép Balatonon.

— **A pécsi állandó szinház.** A pécsi uj szinházat, a mely háromszázezer forintjába került a városnak, a jövő októberben fogják megnyitni. Legutóbb Somogyi Károlyt, a szegedi társulat igazgatóját hivták Pécsre s vele kezdett tárgyalni a szinügyi bizottság. Az alkudozások előreláthatólag eredményre is vezetnek, és igy a Somogyi-társulat avatná fel a nagyszabásu szinházat.

— **Nagy robbanás Győrben.** Győr város közönségét egy nagy épületnek felrobbonása tartja izgalottságban.

Ez a szerencsétlenség nov 15. este kilenc órakor történt, mikor is egy messze elhallatszó, hatalmas detonáció rázta meg földrengésszerüleg a földet és a Bock-féle gőzmalom környékén levő házak ablakai megrepedtek, falai megrongáltak.

Az emberek rémülve futottak az utcára, mert mindenki azt hitte, hogy földrengés van, azonban csakhamar kitünt, hogy a nagy rázkódást az idézte elő, hogy a Back-féle gőzmalomnak 360 lóerejü gőzgépe felrobbant.

Mikor ezt megtudta a közönség, ezer és ezer számmal vonult a gőzmalomhoz, azonban a robbanás okáról senki sem tudott felvilágositást adni. Amit azonban a veszedelem szinhelyén láttak, az megdöbbentett mindenkit.

A gőzmalom épület hatalmas gépháza romokban hevert s a szerte repülő gerendák, kövek és téglák bezuzták a szomszédos házaknak nemcsak ablakait, hanem tetejét is. Az első pillanatban természetesen mindenki az emberáldozatokra gondolt s felhangzott a malom alkalmazottjai gyérmekeinek, feleségeinek segitség kiáltása:

— Mentsék meg az uramat!

— Édes apám! Hol az édes apám?

A malomi alkalmazottak legnagyobb része elfásultan hallgatta a segélykiáltásokat és nézte a romokat, mig végre megjelent Zechmeister polgármester, a kinek rendeletére hozzáfogtak a mentési munkálatokhoz.

Először Horváth Lajos fütő holttestét huzták ki a romok alól.

Hogy több áldozata van-e még a robbanásnak nem lehet tudni, mert a malommunkások közül még több hiányzik. A detonáció — melynek okát még különben nem lehetett megállapitani — oly nagy volt, hogy a négy kilométernyire e ő Győr-belváros házainak egyes ablakai is megrázódtak annak erejétől.

— **Thea-estély a „Polgári Egylet ben"** Csütörtökön tartotta a Polgári-Egylet első estélyét ez idényben, mely a müsort, valamint a látogatottságot illetőleg, egyaránt kitünő volt. Midőn a diszes közönség már megtöltötte az egyleti termet, a felolvasó-asztalhoz ült P o ó r János k. r. tanár, ki az „e v é s r ő l" tartott igen é l v e z e t e s és érdekfeszitő, a táplálkozást, étkezési modort, evőeszközöket s a t. felölelő felolvasást, melynek csattanos végét a rágalom szellemes aposztrofálása képezte. A felolvasó érdemleges kitüntető ovációkban részesült a szép munkáért és fáradságáért.

Ezek után tapsvihar által fogadva Huber Gyula és Molnár János léptek a zongorához; mindkettő méltóan felelt meg a hozzájok kötött várakozásoknak. — Nem tudjuk igazán kit dicsérjünk jobban, Huber Gyula a zseniális szerzőnek remek játékát avagy Molnár Jánost a kisérőt aki minden accordjával azt bizonyitja, hogy kitünő zenész s hogy legjobban is érti meg a szerző nemes gondolatait. — Huber Gyula játékát az eredetiség jellemzi legjobban; az ő müvészete abban áll, hogy az egyszerü, a legegyszerübb, a legközönségesebb melodiába müvészi tökélyt, darabjaiba játékával classicitást önt, gyönyörü gondolatainak minden árnyalatát kifejezésre juttatja vonójával, mintha regélne hegedüje, a képzelet legszebb nyelvével!

Molnár pedig az ő kisérője minden akkordjával mely a zenei precizitás legszigorubb szabályait is kiállja, mintha figyelemre intené a hallgatóságot, rámutatva a gondolat szépségeire, kiemelve annak zsenialitását. — Huber Gyulának igazán szerencséje ez a kisérője, mert müvészi játékát ez tökéletesiti eszméink teljes kifejezésre juttatása ezen kiséretnek is nagy érdeme. De a kinek szerencséje van, baromnagy a szerencséje. A repülő csárdásnál a hangok megtömörülnek s ime egyszerre csak azt látjuk, hogy Stocker Antal ur is a zongoránál ül. A hegedüt most már nemcsak a lágy accordok, hanem technikailag teljesen kiképzett prim is kiséri, terzetekben, quintekben, minden kigondolható szép formában s latatlanban is meg kellett volna ismerni Stocker ur kezét, az ő eredeti szép játékát. E három urnak nagy érdeme van; mert értik egymást a játékban ezt mond a három kitünő zenész s összejátékuk eredetiségével classicitást öntve a magyar zene legegyszerübb melodiájába is, hivatottak arra hogy a magyar zene szépségét m ü v é s z i t ö k é l y l y e l k i f e j e z é s r e juttassák. — Érdekes specialis részét képezte az estélynek Mihalecz István kiskanizsai polgár ének productiója, ki gyönyörü hangjával és érzetemleti énekével lelkes hangulatba hozta a közönséget, a hiba egészben csak annnyi volt, hogy Mihálecz jobban ért az énekhez — mint a zongorához, melyen Stocker kisérte a szép népdalokat.

Közvetlen a hangverseny után a fiatalság tánera perdült és folyt a mulatság vidám hangulatban reggelig. — Az e l s ő n é g y e s t mintegy 30 pár tánczolta és a következő hölgyek jelentek meg: Bogyay Ödönné, Belloni Lajosné, Brandlhoffer Józsefné, Dauscha Ottoné, Dezső Béláné, Fasciattiné, dr. Fülöp Kázmérné, Goldarbeiter Emilné, Györffy Jánosné, Erdőssy Bálintné, Hám Károlyné, dr. Hauser Jánosné, Kárpáti Manóné, Kovács Károlyné, Krompacher Ilona, Kohn Jenny (Székesfehérvár), Kalivoda Magda, Mantuano J.-né, Mantuano nővérek, Manhart Malvin, Nentvich Laura, özv. Nyulyné, Nyuly Gizella, Neu-iedler Etelka, Papp Miklósné, Pongrácz Adolfné, Pongrácz nővérek, Pilch Erzsike, Phoredus Antalné, Szalay nővérek, özv. Székely Lajosné, Svastics Károlyné, Svastics nővérek, dr. Schreyer Lajosné, Szommer Náthánné, Szőllősyné, Sebestény Lajosné, dr. Tuboly Gyuláné, Tass Gizella, Török Irma, Uher Ödönné, Wajdits Józsefné, Mattos Gizella, Wajdits nővérek stb.

— **Egy kedélyes állomás.** A magyar államvasutaknak egy uj állomása nyilt meg e hó 15-én a *fiumei—budapesti* vonalon, melynek célja, hogy a déli vasut zákányi állomása kiküttessék. Ezen állomás elég helytelenül Gyékényes elnevezést nyerte és a szomszéd állomás szintén Gyékényes, mi gyakran félreértésekre ád alkalmat. Ezen uj állomás 1 kilométer távolságban fekszik Zákánytól és noha még csak négy napja, hogy a forgalomnak átadatott, már is országos hirnévre tett szert és valószinü, hogy rövid idő multva egész Europában mint unikumot fogják emlegetni. A déli vasuttal kapcsolatos vonatoknak előbb Zákány volt állomása, hol az utazó közönség kényelmesen bevárhatta a csatlakozást, mert ezen állomásnak tágas várótermei és kitünő étterme van. Most mindez elhagyatva áll. Zákány szerepét átvette az uj Gyékényes, de nem vette át ennek előnyeit. Váróterme két szük szobácska, hol alig fér meg néhány ember, étterme meg általában nincs és az utasoknak ezen állomáson kell néhány órán át vesztegélni, éhesen, szomjasan, sőt gyakran még egy kis ülőhely sem kerül. Ezen állapot jelenleg a kedvező időjárás folytán még tűrhető, mert az utasok legtöbbje átgyalogol Zákányba és itt tölti a várakozási időt és viszont Zákányból gyalog megy át Gyékényesre Téli avagy rossz időben azonban ezen sétálás nem lehetséges és a közönség elhelyezéséről és ellátásáról az uj állomásban a legprimitivebb módon sincs gondoskodva. E mellett a Déli Vasut az 1 kilometernyi utért, mely előbb semmibe sem került most 30 krajcárt fizetett magának egy II-od oszt. és 20 krajcárt egy III. oszt. jegyért. Mint értesülünk ezen ügyben legközelebb interpellatio fog intéztetni a keresk. miniszterhez, mert ezen ázsiai állapoton okvetlen mielőbb segiteni kell.

— **Házasságrontó vasut.** Egy ur utazik egy ifju fátyolozott hölggyel, és erősen csapja a szelet ő nagyságának, ki kegyesen hallgatja a vigéc bókjait. Az ifju neki tüzesedik és szerelmet vall a hölgynek és ez alkalommal közelebb megy az ablakhoz, hol a hölgy ült. A vonat csigalassan megy, és igy több alkalma van az ifjü hölgyet vizsgálni. A szerelmi vallomásra és házassági igéretre a hölgy mosolyogva lebbenti fel fagyolát, de óh! szeplők sürüsége, nevetés közben látható két üres foghely pici szürke szemek teljesen fölébresztették Romeót ábrándjából, mire a vasut a legközelebbi városba beért a vigécz már csak jó éjt kivant, — másnap pedig egész buzgalommal kinálta „a világ legszebb szöveteit." Mint halljuk, a hölgy kártérítési keresetet indit a vállalat ellen az elveszett jó parthie miatt. Miért is megy a gőzös olyan lassan!

— **Fegyházra itélt tanitó.** Annak idején lapunkban is megirtuk, hogy K e l l e r Vince, pusztamagyarodi tanitót az iskolájába járó leánykákkal elkövetett legundokabb bűntette miatt elfogták. Mi már akkor kijelentettük, hogy ezt a szerencsétlen állatot, aki nagy mértékben iszákos is volt, egyenesen az örültek házába kellene szállitani. A biróságok azonban nem helyezkedtek erre az álláspontra, hanem fokozatosan nagyobb és nagyobb büntetést mérték erre a minden emberi lényegéből kiforgatott, megkuszált idegrendszerü, tébolyodott szerencsétlenre. Legutóbb a kir. Curia foglalkozott ügyével és *tizenegy évi fogházra* (s természetesen az ezzel járó hivatalvesztésre) itélte.

— **A balatonfüredi uj turistaház** a Kisfaludy- és Balaton-vendéglők között már nemsokára készen lesz. A kőmivesek már a második emeleten dolgeznak s itt 37 turista szoba lesz elhelyezve. Az ácsok már dolgoznak a tetőmunkán. A turista-ház jövő május elsején nyittatik meg.

— **Száz éves hajadon.** Egy városban most végzi a rendőrség a város szegényeinek összeirását. Egy érdekes összetöpörödött anyókára bukkantak. Ez az anyók be van jegyezve a vácosi szegények közé, a ki már régebben segélyezésre szorult. Mikor a rendőrség nyomorusagos lakában felkereste, ijedten berzenkedett a vén nő, hogy mit akarnak vele a törvény emberei. Arra a kérdésre, hogy mi a neve, reszkető hangon felelte:

— Szilágyi Julia.

— Hány éves?

— Elmultam *száz*!

— Özvegy?

— Dehogy — mondta tiltakozva — s felemelte ráncas kezét — hajadon, kérem, hajadon!

— **Egy politikai affaire utójátéka.** Szomoru és véres utójátéka játszódott le a mohácsi vásáron egy régi politikai affairenak. Ez előtt két évvel egy Mirkovics nevü gazdag földbirtokos politikai dolgokról való vitatkozása közben megsértette Pekics mohácsi földmüvest. A mohácsi vásáron a megsértett Pekics fia találkozott Mirkovicscsal. Pekics rátámadott az utcán Mirkovicsra. Nemcsak szóval támadt rá, hanem egyenesen egy késsel rontott Mirkovicsnak. Mire a tömeg összeszaladt, hogy a megtámadottat kiszabaditsa, már Mirkovics *tizennégy* késszurást kapott és vértől elhoritva, terült el a földön. Mikor a Mirkovics telesége közelébe ér-

kezett, már eszméletlen állapotban találta férjét. A közönséget az eset rendkívül felháborította s a nagy csődületben fenyegető hangok emelkedtek Pekics ellen. — Pekics veszedelemben is forgott volna, ha a csendőrök meg nem jelennek, — kik azután Pekicset elfogták.

— **A serum és a belügyminiszter.** Behring tanár korszakot alkotó gyógyszerével Székes Fehérvárott is kezelik a difteritiszt s a tapasztalatok azt mutatják, hogy nagy mértékben csökken a halálozás. A belügyminiszter leiratban arról értesitette Székes-Fehérvár közönségét, hogy a serum készitési módjának és alkalmazásának tanulmányozása végett szakértőket küldött ki Francia- és Németországba és hogy majd azok jelentéseinek beszerzése után a kivánatosaknak mutatkozó lépéseket megfogja tenni, hogy a hazai szükséglet arra az esetre, „ha a gyógyserumhoz kötött remények tényleg megvalzsulnának", mielőbb és pedig lehetőleg az országban való készités utján legyen fedezhető.

— **Uj szer a difteritisz ellen.** Mig az orvosi tudomány faktorai az egész kontinensen el vannak teve Behring serumtherapiájával, addig a greifswaldi Löffler dr. a diftéria bacillus felfedezője, egész cikksorozatot tesz közzé a roncsoló toroklobnak általa feltalált helyi kezelési módjáról. Ez a szer a következő összetétből áll: 60 rész alkohol, 36 rész tuloul s 4 rész fogékony vaschlorid. A fájdalmas gyógykezelésmódot, melyet e szer alkalmazása maga után von, csillapitani lehet M e n t h o l h o z z á a d á s á v a l. Kezdetben három-négy órai időközökben érintendők a szerrel beivódott vattacsomókkal a difteriás lepedékkel bevont, megbetegedett helyek. E szer a greisvaldi difteriszjárvány idejében, mely ez év kezdetén dühöngött ott, kiállotta a próbát. A halálozási százaléka e járványnak általában 18 százalékot tett ki, mig ezen szerrel gyógykezelt 71 beteg közül egy sem hal meg A klinikán 30 esetet kezelt dr. Löffler szerével, ezek közül 5 halt meg, a kik közül négynél a helyi kezelés ki volt zárva, mert már a felvétel alkalmával az orr és gége meg voltak támadva, az ötödiknél tüdőgyulladás is járult a halálhoz. Dr. Löffler szerét igen sulyosan megbetegedett 10 éves kis leányanál használta s az lüüszerü erélyes beavatkozásra a leánykája a difteritiszből rövidesen kigyógyult!

— **Hivatalos vizsgálat.** Svastits Benö Zalavármegye főispánja f. hó 10-én hivatalosan vizsgálta meg a keszthelyi szolgabirói hivatal ügykezelését. A főispán az ott tapasztalt rend és pontos ügykezelés felett megelégedésének adott kifejezést.

— **A keszthelyi felső leányiskola ügye.** Tudva van, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratában arról értesitette Keszthely város közönségét, hogy hajlandó a jelenleg fennálló kétosztályu felső leányiskola beszüntetése mellett négy oszt. polg. leányiskolát felállitani, ha a város közönsége kötelezi magát, hogy a polg. leányiskola czéljaira szükséges épületet legalább 13 év alatt önköltségén megépiti és addig is az iskola elhelyezéséről gondoskodik. A város képviselőtestülete május 19-én tartott ülésében a közoktatásügyi miniszter ajánlatát tárgyalván, elhatározta, hogy a felállitandó polg. leányiskola költségeire tizezer forintot ajánl meg, azonkivül az épület telkét önköltségén fogja megszerezni. A város elöljárósága a mult télen terjesztette fel a város közönségének a miniszterhez intézett kérvényét, melyben hangsulyozva van, hogy a város már is tul ment az áldozatkészség azon határon, melyet vagyoni helyzete eléje szab, tudatja továbbá, hogy a városnak jövedelmet hajtó vagyona nem lévén, kiadásait majdnem kizárólag a községi pótlékból fizeti és tekintve, hogy a város évi összes kiadásainak kétharmad részét eddig is tanügyi kiadások teszik, tekintve, hogy a város csak a közelmultban a keszthelyi főgymnásiumi épületet 80 ezer forint költséggel emeltette, tekintve végül, hogy a város összesen 12 osztálylyal biró községi elemi fiu- és leány- továbbá iparos és kereskedő iskolát tart fenn, joggal mondhatja, hogy a felállitandó polgári leányiskola épületének költségeire megszavazott hozzájárulás a város részéről nagyobb áldozat, mint a mennyit vagyoni helyzete megenged.

— **A zalavölgyi vasut érdekeltsége** a minap tartott gyülést, a melyen — mint lapunknak jelentik — Zalavármegye főispánja is jelen volt. A bizottság nagy örömmel vette tudomásul a főispán ama jelentését, hogy a vasutat a miniszter 140000 frttal támogatja azon hozzáadással, hogy a szükséges kauczió f. év végén le kell tenni. Csak az a baj, hogy a szükséges összeghez még 30000 frt hiányzik.

— **A legnagyobb korhely.** Egy vidéki orvosnál megjelent egy, a korhelységéről ismert vidéki legény s panaszkodott, hogy szemei nagyon megromlottak, ugy, hogy a tárgyaknak csak körvonalait látja. Az orvos figyelmeztette, hogy ne igyék annyit, mert teljesen megvakul. A pácziens erre azt válaszolta az orvosnak: »Tudja mit orvos ur? Látni már eleget láttam, de inni még keveset ittam! Tanácsával a legnagyobb sajnálatomra nem élhetek.« Ezután sarkon fordult s ott hagyta az orvost a faképnél.

— **A jóból is megárt a sok.** Bebizonyodott ez — irja levelezőnk — Z.-Szt.-Gróton egy lakodalom alkalmával, a hol muzsika szó mellett jó mélyen és nagyon gyakran tekintgettek a pohár fenekére, mert a nagy muri közben a fiatalság összeszólalkozott és mivel egyike sem tudta kinek van igaza, eszükbe jutott, hogy a ki erősebb lesz, azé lesz az igazság, azonban a nagy verekedés folytán a biróság lesz hivatva elmondani, kié az igazság?

— **A falu boszorkánya.** Különös feljelentéssel foglalkozott egy járásbiróság. A feljelentő, K ó n y a Miklós ácsmerser volt, aki egy csinos özvegyasszonyt, B e l i n s z k y Menyhértnét boszorkánykodással vádolt. Elmondotta, hogy az ősz elején egy éjszakán kereszteltelőröl jött haza, amikor az özvegyasszony istállójából jött ki, s amint megpillantotta, hirtelen fekete kutyává változott, csak a fekete selyemkendő maradt a fején. Másnap azután természetesen elpusztult a tehene. A biróság elutasitotta panaszáva'. K ó n y a azonban nem nyugodott meg az itéletben, hanem fellebbezett, s egy véleményen van vele a falu összes lakossága, amely a szép boszorkánynak a faluból való eltoloncoltatását sürgeti.

— **Mikor a puska gyujt.** Sok, nagyon sok baja van a mi népünknek. Jobbról is, balról is kárt szenved, a mit rendesen mások okoznak neki részint boszuból, részint vigyázatlanságból. De ezen felül éri a saját hibája folytán is kár, a min éppen oly keveset tanul, mint a más kárán. Hogy a nép között g o n d a t l a n s á g által még most is mennyi szerencsétlenség származik, azt eléggé illusztráljá a következő eset is: Ugyanis Szent-Margitán — mint ottani levelezőnk irja ... Horváth István jómódu gazda fia rókalesre akart menni, de minthogy fegyvere nem lévén, kölcsön kért ilyent. Hogy a fegyvert annak rendje és módja szerint oly helyen hozhassa rendbe, hol azt senki sem látja, bement atyja istállójába s ott a puskát gyutacscsal akarta ellátni, miközben az elsült s a csőben levő töltés az istállónak szalmával fedett tetejébe furódott. A legény ezt észrevette ugyan, de senkinek sem mert szólni, s csak akkor kiáltozott segitségért, midőn az istálló rövid idő alatt a lövés következtében kigyulladt, óriási veszedelemmel fenyegetvén a közel lévő épületeket. A gyorsan összesereglett népnek azonban sikerült a községi fecskendő segitségbe létele mellett a tüzet nagy erő megfeszitéssel avocizálni, mi ha nem történik meg egy vétkes gondatlanság áldozata lehetett volna a község legnagyobb része. Az elmondottakból tehát az a tanulság, hogynem csak gyermek, de sok legény ember kezébe nem való a fegyver!

— **Téli fürdés a Balatonban.** Igaz, hogy időjárásunk nem valami télies, de mégis nagyon melegvérü embernek kell lenni annak, ki november derekán hüsitő fürdőt vesz a Balaton vizében. Szabó Pál keszthelyi ügyvéd — mint veltünk közlik — e napokban azon meggyőződésből kiindulva, hogy „csak annak hideg a viz, aki fázik", alaposan megfürdött a Balaton vizében és ugy találta, hogy a viz elég kellemes, csak birja az ember ugy, mint ő.

— **Ritkaság számba** megy, hogy valakit 7 éves korában kereszteljenek meg. Ez pedig — mint egyik levelezőnk velünk tudatja — megtörtént. Ugyanis a letenyei járás egyik községében ezelőtt 7 évvel született egy kis leány-gyermek, kinek a községből 2 kereszt-atyja és egy kereszt-anyja került. Midőn a keresztelésre a legszélesebb előkészületek is megtörténtek, a három kereszt szülő és a kis keresztelendő elindultak — ha ugyan ez utóbbi ugy indult el — a közeli faluban levő plebániára. Arról azonban senki sem tehetett, hogy a keresztkomák nagyon szerették a jó fajta sziverősitőt; arról mégkevésbé lehetett tenni, hogy az utközben több csárda is volt és arról meg éppen nem, hogy abban az időben nagy tél volt s a hideg idő járásban az itóka mindhármójuknak jól esett. Addig mentek csárdáról-csárdára, mig egyszer csak a komák kénytelenek voltak beismerésben lenni azirántt, hogy »mégis mozog a föld« s gyengeségük teljes tudatában belátták azt is, hogy igy a templomba menni mégis több lenne a soknál; gondoltak egyet, s az egyik az egyik, a másik pedig a másik ajtón elszelelve ott hagyták az „addig iszom, mig a világ világ lesz" kezdetü s mindenesetre abtuális nótát éneklő komám asszonyt, ki nem törődve *semmi gonddal, semmi bával*, de még a komák által a falra akasztott óriási tarisznyában a keresztlányával sem, itta tovább fokozódó jó kedve közepette a kisebb és nagyobb üvegekben megrendelt bort és pálinkát. Mikor aztán már a pénze és hitele is elfogyott, leakasztotta a szegről az óbégató kis csecsemőt, kit csak akkor vett a karjára, midőn késő este közeledett a már-már kétségbe esett szülő hajlékához. Megérkeztekor kopogtatott s a kis gyermeket benyujtotta sebtiben a pitvarajtón s azon indoklással, hogy néki okvetlen haza kell sietni, a keresztelés mikénti megtörténte felöli minden további értesités adás nélkül, mint a ki dolgát jól végezte, haza támolgott a komámasszony. A komák, mindafféle tisztesség tudó polgár emberek, másnap elmentek a keresztmamához a tegnapi — de különben megindokolt — otthagyásáért bocsánatot kérni s mielőtt megkérték, hogy a családi örömben uszó háznál mindent rendben történtnek adjon elő, elindultak a keresztlányuk meglátogatására. Megjegyzendő, hogy a keresztpapák rá se mertek volna gondolni, hogy az asszony az ő elszökésük után nem keresztelte meg a gyermeket. Annál kevésbbé gondoltak ilyesmire a szülők. Az asszony pedig természetesen ezt nem merte bevallani s minthogy rövid idő alatt kivándorolt Amerikába, a keresztelés meg nem tartása még titok maradt egész a mult hétig, midőn a szülők felfedezték a titkot. (Levelezőnk ezen tudósitása alighanem megerősitésre szorul. Szerkesztő.)

— **Látogató jegyek.** Igen csinos, egészen uj és tetszetős alaku névjegy és levélpapirok érkeztek Fischel Fülöp könyv és papir kereskedésébe, — melyre felhivjuk az érdeklődők szives figyelmét.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Felsőbb biróságoktól leérkeztek.

Lopás büntette miatt vádolt Pál Juli, Kiss Gábor és Heli Borbála elleni bünügy a táblától helybenhagyó itélettel.

Erőszakos némi közösülés büntettének kisérletével vádolt Mód István, Révész József, Pető Károly és Horváth István elleni bünügy a táblától helybenhagyó itélettel.

Csalás büntette miatt panaszolt Engel Adolf elleni bünügy a táblától helybenhagyó végzéssel.

Szándékos emberöléssel és rablás büntettével terhelt Vajda Vendel, Pintér János, Sós Vendel Szalai Bódi és Sebők Löce Imre elleni bünügy a curiatól helybenhagyó itélettel.

Köbli Ferenc felperesnek — Molnár József s neje Fodor Ágnes alperesek elleni 1024 frt s. j. iránti pere a táblától helybenhagyó itélettel.

Robán József felperesnek — Robán Juli alperes elleni kielégitési végrehajtási ügye a táblától helybenhagyó végzéssel.

Fütő János st. felpereseknek — Fütő Gyula alperes elleni pere a táblától helybenhagyó itélettel.

Leszkovecz Florián felperesnek — Leskovecz Mária férj. Grabár Istvánné st. alperesek ellen örökség iránti pere a táblától helybenhagyó itélettel.

Szabol Rókus felperesnek — Szabol János st. alperesek elleni örökösödési pere a táblától részben megváltoztató itélettel.

Androsecz Dora férj. Kolarics Györgyné st. felpereseknek — Pleinik Márton alperes elleni zálogfog törlése iránti pere a táblától helybenhagyó itélettel.

Herczeg György felperesnek — Feigelhofer Julianna özv. Liszt Antalné elleni 6 30 s j. iránti pere a táblától részben megváltoztató itélettel.

IRODALOM.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál: Fischel Fülöp könyvkereskedésében megrendelhetők:

— **Az „Élet“** 5. száma rendkivül érdekes tartalommal jelent meg. Élén Zempléni Árpád ir meleghangu szózatot a magyar közönséghez, melyben Vajda Jánosnak, a legnagyobb élő költőnek félszázados irói működése alkalmából való ünneplésére hiv föl. Vajda János költeménye, mely utána következik, a leghathatósabb érv az ünneplés mellett. Mélységes szenvedélye és ereje e fiatalkori költeményben is már mutatkozik. Satur a jelenkori irók méltatásának kapcsán Bartók Lajosról, a legnépszerütlenebb magyar költőről ir hosszabb érdekes tanulmányt. A Szemle rovat aktualitásai közül a katolikus egyetemről, a magyar radikalizmusról, (Rutilustól), egy pápáról, a ki hamisan esküdött, s a Budapesten uralkodó ázsiai állapotokról szóló czikkeket emeljük ki. Csörgh Gyula „Felpénz“ czimen ir egy pompás humoru paraszt novellát. Szinházi és irodalmi rovat zárja be a közlemények gazdag sorozatát. Az „Élet“ hetenkint megjelen. Előfizetése egy évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Mozsár-utcza 8. szám, Budapesten.

— **Szalay József magyar története.** Már emlittetük, hogy a Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) könyvkiadó czég a millenium alkalmából uj kiadásban bocsátja közzé Szalay Józsefnek, a korán elhunyt kiváló történetiudósnak „A magyar nemzet története“ czimü munkáját, még pedig akképen, hogy annak hézagait Barótt Lajossal pótoltatja és azonfelül a szöveget több mint 600 müvészi kivitelü illusztráczióval látja el. Szalay munkáját nemcsak az akadémia részéről érte az a kitüntetést, hogy oda itélték neki a Szilágyi-féle 1200 frtos jutalomdijat, hanem a közönség is oly lelkesen fogadja, hogy rövid pár év alatt az egész első kiadás elfogyott. Valóban szükség volt tehát e második kiadásra, és a kiadó czég bölcsen viselkedett, midőn azt valóságos diszmünek tervezte, hogy méltó ékessége legyen mi den magyar ember könyvespolczának. Alig jelent meg a munka prospectusa már előttünk van az első füzet is, mely négy ivnyi szöveget és több mint 50 kisebb-nagyobb illusztrácziót tartalmaz. Az első fejezet a magyarok beköltözési előtti Magyarországot ismerteti, előbb a kőkort bemutatva számos Magyarországon talált kőkori tárgyal aztán a bronzkori, szintén bronszkori leletek rajzaival. Erre Magyarország legrégibb ismert lakosait ismerteti a szerző néhány érdekes aravisak régiséget reprodukálva Pannonia és Dácziának a rómaiaktól való meghóditását szintén számos kép illusztrálja: a Traján oszlopa néhány dombomüvü képének másolata, a Traján-híd maradványa, a római Traján-fórum a hires Traján-tábla stb. „A római közigazgatás és müveltség Pannoniában és Dácziában“ czimü fejezetben dús-an ki vannak aknázva az ó-budai ásatások; ott találjuk az apuincumi amfiteátrum képét, az ottani leletek közül az ismert oltárkövet, a mozaikot, a bélyeges táblákat az agyagedénytöredékeket stb. Nagyon sikerültek a Pannonia sorsára befolyással volt római császárok arczképei is: Augusztus császáré és Tiberiusé, valamint Decebal dák király egy szobrának másolta. A szöveg sehol sincs tudákos magyarázatokkal megrakva; az előadás népies, végig egyszerü világos folyékony, elyan, a minőnek lennie kell egy a nagy közönség számára szánt munkában. Az első füzet átolvasása után tehát csak melegben ajánljuk a munka megszerzését mindenkinek, a kit hazája története érdekel. Egy-egy füzet ára 30 kr., a ki előfizet (6 füzetre 1 frt 80 kr.-ral 12 füzetre 3 frt 60 kr.-ral) a füzeteket bérmentve kapja. A teljes mü mintegy 65 füzetre fog terjedni. Gyüjtőknek minden 7 pél. után egy tizespéldánynyal szolgál a kiadóhivatal. A megrendelések a kiadóczéghez intézendők: Lampel Robert (Wodianer F. és Fiai). Budadesten Andrási út 21.

— **Petőfi követjelöltsége.** Az 1848—49 iki események nagyszorgalmu kutatója és történetirója: Hentaller Lajos orsz. képviselő ebből a korszakból ismét egy igen érdekes epizódról irt. Ennek az Atheneum r. társaság kiadásában megjelenő dolgozatnak czime „Petőfi mint követjelölt. Epizód a költő életéből.“ A nagy költőnek ezt az érdekes életepizódját mondja el Hentaller Lajos érdeskes, tárczairói stilusban, Egyszersmind bemutatja egy törvénytelen, erőszakos választásnak lefolyását, mely mint alkotmánytörténeti adat is, igen becses. De ez a csinos kiállitásban, finom papiroson és tiszta szép nyomásban az Athenaeumnél kiadott füzet, mint igen érdekes adalék Petőfinek még mindig tökéletlen életrajzához, szintén számot tesz. A füzet ára csak 50 krajczár.

— **A Pallas Nagy Lexikonának** füzetes kiadásából megjelent a 85—88. füzet, füzetenként 5 külön mümelléklettel, melyek névszerint a következők: Magyar csúcsíves emlékek III. lap. Mohamedán építészet I—III. lap Renaissance I—III. lap, Magyarországi renaissance I. lap, Magyar érmek a Habsburgházi királyok és erdélyi fejedelmek korából, Európa térképe Árpád halálakor (dr. Márki Sándortól), Európai népviseletek II. lap. A foszlatott faanyaggyártás gépei, Európa térképe Mátyás király halála évében (Dr. Márki Sándortól), Európa térképe a passzarovici béke után (Dr. Brózik Károlytól). Fa-fedélszerkezetek, Európa térképei a vesztfáliai békekötés után és a hitujitás korában. Fahidak. A derzsi unit. Templom falfestményeinek Szt.-László legendája (Huszka Józseftől A mellékletek legkiválóbbika az európai népviseletek szinnyomatu lapja, melyet Mützel hirneves berlini müvész kevéssel halála előtt külön a Lexikon számára festett és Posner müintézete kitünően reprodukált. A szövegben is nagyszámu ábra van melyek főleg a természettudományi és technikai czikkeket világositják meg. — A pallas Nagy Lexikona minden könyvkereskedésben kapható, még pedig füzetenkint 30 krjával, vagy kötenként kötve 9 frtjával.

— **A hipnozis** ma már nemcsak a tudományos világot érdekli, hanem minden téren hódit és már a szépirodalmi is érdekesen aknázza ki csodáit. Igen érdekes novellát olvasunk a „Külföld“ czimü érdekfeszitő hetilapban „Modern“ czimmel. melyben le van irva, hogy egy dusgazdag milliomos lány, mint végez a hipnotismus segitségével az őt megrohanó tolvajjal. A lap e novellán kivül érdekesebbnél érdekesebb dolgokat közöl; A Külföld egy negyedévre csak 2 frt 60 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal Nádor-u. 15.

— **A „Magyar nemzet története.“** Szalay József kiváló munkájából ma jelent meg a második füzet, melynek ugy szövegéről, mint képeiről elismeréssel kell nyilatkoznunk. — A szerző előbb a rómaiak harczait a germánokkal tárgyalja, azután áttér a hunok betörésére és Attila történetére, a hunok elüzetése után uralkodtak — A szöveget ugyanaz az élénk világos előadás jellemzi, a melyet már volt alkalmunk kiemeini és a források felhasználása tekintetében is a legnagyobb lelkiismeretességet kell konstatálnunk. A képek egytől egyig rendkivül érdekesek és van köztük sok olyan is a mely nálunk Magyarországon még sohasem volt reprodukálva, — Csak még arra figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy e munka nem tudósok, hanem a müvelt nagy közönség számára készült. Nem is egy évtized hanem alig két esztendő fog kelleni befejezéséhez, ugy hogy az egész mü 1896. elején kapható lesz. Ez is nagy előnye a könyvnek, melyet ismételve melegen ajánlunk. Egy füzet ára 30 kr. Előfizetési ára negyed évre (6 füzet) 1 frt 80 kr. fél évre (12 füzet) 2 frt 40 kr Egész évre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetési összeg legczélszerőbben Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadóhivatalának Andrássy-ut 21. sz.-a küldendő be. A füzetek bérmentve küldetnek.

— **Verne összegyüjtött munkáiból**, melyek Eisler G. kiadásában, páratlanul csinos kiállitásban és hallatlanul olcsó áron (egy kötet sak 80 kr.) jelennek meg — kissé hosszabb szünetelés után mosé a 18-ik kötetet kaptuk meg mely a lángeszü irónak egyik legkedvesebb alkotása az „**Egy uszó város**“ czimü regéjét és „**A zártkörök**“ czimü magyar nyelven még sehol meg nem jelent elbeszélését tartalmazza. Nem igen van ember, akár kicsi, akár nagy, akár fiatal kkár vén a kit a tenger szépségei nem gyönyörködtetnének, és a kit akaratlanul is magával nem ragadna a képzelet, a mikor e világrészeket elválasztó. A mégis összekötő oczeánok titkaiba merülhet el. Verne munkáit a legmelegebben ajánljuk mindenkinek már csak azért is mert az ujabb kötetek forditás t is (Zempléni P. Gyula) végzi. A rendelések n kiadóhoz (Eisler G. Budapest Andrássy-ut 31. szám) intézendők, bár a könyvek minden hazai könyvkereskedésben is kaphatók.

— **Az Athenaeum Képes irodalomtörténetéből** megjelent a 26-ik füzet. Két rendkivül érdekes mümelléklet van hozzá csatolva: Kisfaludy Károly vihart ábrázoló festményének (eredetije a Kisfaludy-társaság birtokában) igen sikerült szines hasonmása s Koldustársaság czimü rajza. Mindakettő kitünő bizonyitéka annak, a mit a költő életrajzaiban eddig csak olvastunk, de nem láthattunk sehol, hogy Kisfaludy nemcsak ügyes festő, hanem kitünő rajzoló volt. A vállalat, mely befejezéséhez közeleg, kétheti füzetekben jelenik meg, füzetenkint 40 krért kapható.

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR.*)

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban) méterenként 75 krtól 3 frt 65 krig — valamint **fekete, fehér s szines** selyemszövetek 45 krtól 11 frt 65 krig szállit — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit postabér- és vámmentesen a privátmegrendelők lakására **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben.** Minták póstafordulóval küldetnek. — Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (2)

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

2 arany, 13 ezüstérem. 9 disz- és elismerő okmány.

Kwizda Ferzenc János

Kwizda-féle

Védjegy. Védjegy.

RESTITUTIONSFLUID

cs. és k. kiv. szab. mosóviz lovaknak.

Egy palaczkkal frt **1.40** *o. é.*

30 év óta udv. istállókban valamint katonai és polgári nagyobb istállókban is, használatban nagyobb erőfeszitések előtt és után erősitésül; továbbá ficzamodások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesiti a lovat kiváló teljesitményekre idomitásnál.

Osztrák-magyar cs. és k. udvari szállitó.

Román kir. udv. szállitó.

Tessék a fönnebbi védjegyre figyelni s a vételnél határozottan kitejezni: *Kwizda-féle* Restitutionsfluid

(64) **Fő letét:** ker. gyógyszertár Korneuburgban.

Kapható a gyógyszertárakban. és drogistáknál

Hirdetések felvétetnek Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

„Karaván“

legfelsőbb helyen engedélyezett

orosz tea-kiviteli társulat Moszkvában.

Magyarországi telepe:

BUDAPEST, Arany János-utcza 30.

Teank; mely budapesti telepünk rövid fennállása után, már oly közkedveltségnek és általános elterjedésnek örvend és mély a bécsi néptáplálási kiállitason a nagy aranyéremmel lett kitüntetve, *Budapesten* valamint *az egész országban* majdnem minden jobb fűszer-, csemege- és teakereskedésben és droguistánál kapható.

Az orosz hivatalos vámszalagot és védjegyünket, melylyel eredeti csomagjaink és izléses plehdobozaink el vannak látva, *különös figyelembe ajánljuk.* Aug. 15. óta csak uj termésü teát hozunk forgalomba.

Kapható Nagy-Kanizsán. Armuth Natán, ifj. Fischer Ferencz, Fesselhoffer József, Neu és Klein, Rosenfeld Adolf és fia, ifj. Rosenberg Miksa és Strém és Klein fűszer- és csemege kereskedőknél. — **Zala-Egerszegen:** Fangler Mihály, Gombás István, Gyarmati Vilmos, Hubinszky Adolf, Ján Ferencz, Rosenthal L. és Weiss Jónás unokaöcscse fűszer és csemege kereskedőknél. **Sümegen:** Reisinger M. és Bódis M. fűszer és csemege kereskedőknél.

Sürgöny-czim: **Gottschlig Budapest.** **Telefon 57—86.**

Gottschlig Agoston

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő 229 10

BUDAPEST:

Központi iroda: IV. Váczi-utcza 4-dik szám alatt.

Raktárak:

IV. váczi-utca 6. sz. „A Mandarinhoz“ a városház-tér mellett. | *VI. Andrássy-ut 23. sz.* „Hong-Cong városához“ a kir. opera átellenében.

Kiviteli pinczék: X. Kőbánya, fűzér-utcza 9-ik szám alatt.

Kizárólagos bizományi-raktár:

NAGY-KANIZSA és környéke részére

PAUK JAKAB urnál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván teák, Jamaica, Braziliai- és Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb minőségekben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett.

— *Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.* —

OROSZ SZÉPÍTŐ KÜLÖNLEGESSÉGEK

G. RIES
Orosz császári udvari szállító
MOSZKVA

„Venus créme" bőr-konzerváló szer. Kitünő, teljesen ártalmatlan cosmeticum, kiváltképen hasznos a bőr zsirfénye és érdessége ellen; a bőrt vakitó fehérré varázsolja, a ráncok és redők képződését megakadályozza és megóvja az arcszin fiatalos frissségét. A „Venus créme" nem tartalmaz semmi zsirnemü anyagot, azért soha nem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom nélkül alkalmazható. A t. közönsége saját érdekében kérjük, hogy az itt levő védjegyre szigorúan figyeljen. — Ára 2 forint.

„Eugenia" folyópép mirtus-virágokból, az virágzó, üde arc-szin állandó megőrzésére. Ugy az arcnak és nyaknak, mint kéznek és karoknak gyönyörü lágyságot és márványszerü tisztaságot kölcsönöz; a bőr minden érdességét és foltosságát megszünteti. — Ára 2 forint.

„Eugenie" vörös folyékony arckenőcs teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arcnak és füleknek szép természetes rózsaszint kölcsönöz: villamos fény mellett is természetes szinben tünik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön. — Ára 1 forint 50 krajcár.

„Eugenie hintőpor." fehér-, rózsaszin- és créme-szinben, tartósan és észrevétlenül tapad s a bőrnek természetes lágyságot kölcsönöz. — Ára 1 frt 20 kr. — Pamacscsal együtt 1 frt 50 kr.

„Trixogen" kitünő hajnövesztő szer: erősíti a hajgyökereket s teljesen megakadályozza a korpaképződést Ára 1 forint 60 krajcár.

„Nirgitine végétale" hajfestő. fekete és barna. A haj ezen szerrel festve, 6 hétig is megtartja a szinét és teljes lehetetlen a müleges festést a természetes szintől megkülönböztetni. — Ára 3 forint 50 kr.

Folyékony kaukázusi bajuszpedrő a bajusz növesztésére és épen tartására. — A bajusz felsütés nem szükséges, a nélkül is minden bajusznak a kivánt forma adható. Ára 75 krajcár. 239—20

Egyedüli raktár NAGY-KANIZSÁN:
KREINER GYULA
(*Főtér.*) *divatáru- és pipere üzlete.* (*Főtér.*)

Legbiztosabb óvszer a kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségek ellen!!
Tökéletes fertőtlenités! Teljesen szagtalan!
Önműködő tőzegszóró-closettek.
Belföldi és külföldi szabadalmak
Szobai árnyékszékek mindenféle tetszetős alakban.
Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák stb. részére
Fertőtlenitő és szagtalanitó tőzegpor! Tőzegalom! Mindennemü tőzeggyártmány nagy raktára.
Különlegesség: emberi és városi hulladékok ipari- és gazdasági értékesitése. Városfisztitási és elfuvarozási vállatok szervezése.
Mütrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyitványokkal szivesen szolgál az igazgatóság
Az orsz. közg. tan. által többszörösen ajánlva.
Magyar tőzeg- és mütrágya-ipar részvénytársaság
Igazgatóság: Budapest, IV. Városházatér 9. (Harisbazár.)

Évek óta kipróbált, fájdalmcsillapitó háziszer
Kwizda-féle köszvényfolyadék.
köszvény, csúz és idegbajok ellen
Kwizda-féle köszvényfolyadék.
1/1 palaczk 1 frt o. é. — 1/2 palaczk 60 kr.
Kwizda-féle köszvényfolyadék.
Kapható minden gyógyszertárban.
Kwizda-féle köszvényfolyadék,
G. Főlelet: kerül. gyógyszertár Korneuburgban.

!! URAKNAK !!

Gyengült férfierőnél kiváló szolgálatot tesz a cs. kir. szabadalmazott *„galeanrillam-készülék"* önhasználatra orvosok által egész Európában melegen ajánlva.
Volta tanár módszere.
Leirás boriték alatt 10 kr. levéljegy beküldése ellen. Kapható: **Augenfeld J.** elektrotechnikus és cs. kir. szab. tulajdonosánál
76 — **BÉCS, I.**
Schuerstrasse 18 sz. a.

Fontos minden háziasszony és anya részére!

Elismert legjobb VEGYITÉK BABKÁVÉHOZ!

KATHREINER Kneipp-malátakávéja az egyedüli, a mely a valódi kávéhab ízével és aromájával bir. Ez utóbbihoz kezdetben egy harmad később a fele keverendő.

KATHREINER **Kneipp-maláta-kávéja** használatban a legolcsóbb vegyület a babkávéhoz, melynek az egészségre káros ható alkatrészeit egyszersmind elenyészti.

KATHREINER **Kneipp-maláta-kávéja** jelenleg oly kitünően készittetik, hogy a babaávéval egyszerre őrölhető és minden szokott módon elkészithető.

Kathreiner *Kneipp maláta kávéja* orvosi kitünőségek által nyomatékosan ajánltatik *„mert olyan tulajdonságokkal bir, melyeket az eddigelé használt pótkávék soha el nem érhetik."*

KATHREINER *Kneipp-malátakávéja* tisztán élvezve, különösen nőknél, gyermekeknél vérszegényeknél, gyomor- és idegbetegeknél bir kitünő hatással.

KATHREINER Kneipp-maláta-kávéja mint hazai gyártmány kitünő családi és egészséges kávé, — mely mindenütt kapható. — 1/2 kiló **25** kr.

KATHREINER Kneipp-maláta-kávéja közkedveltsége miatt sokszorosan utánoztatik. Nyitva kiméri áru vagy csalárdságra számitott csomagokban levő határozottan visszautasitandó.

Csak az eredeti, fehér csomagok kérendők, melyeken világosan kivehető e név: KATREINER!

Figyelmeztetés.

A téli idény alkalmával van szerencsém, ***külföldi belföldi finom kelmékkel dúsan felszerelt raktáramat*** *a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani. — Bátorkodom megjegyezni, — hogy nagy sulyt fektetek előirás szerint készitendő papi- és katona-, egyáltalán minden egyenruha készitésére*

Becses megrendelését kérve, ***pontos és jutányos*** *kiszolgálásról a n. é. közönséget biztositva, — maradtam*

263—3 *teljes tisztelettel*

KAUFMANN MÓR,
férfiszabó.
Nagy-Kanizsán.

WEISS JAKAB

BUTOR

GYÁRI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGY-KANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház

helyiségében

BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemü közönséget ezen raktáram megtekintésére meghivni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** – dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi műasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmodernebb izlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron**, ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásárolhat.

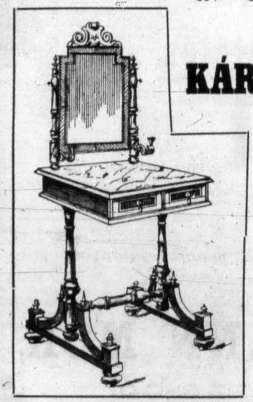

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

WEISS JAKAB.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

93. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. november 22-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: **10** *krajcár.*

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Orosz kilátások.

(=) A lapokban egy hir jelent meg a minap. Ebben el van mondva, hogy Deljanow orosz közoktatásügyi miniszter is üdvözölte II. Miklós cárt, s azt a reményt fejezte ki, hogy az uj cár, elődjének példájához hiven, az orosz közoktatásügyet ugyanazon rendszer szerint fogja tovább vezettetni, mint eddig.

Ez a hir sokkal fontosabb, — mintsem, hogy gondolkodásra ne ösztönözne a fölött, hogy mit értett voltaképen Deljanow az ő üdvözlete alatt.

A ki csak némiképen az elmult évek viszonyait ismeri, s az orosz kormányzást figyelemmel kisérte, tudni fogja, hogy II. Sándor cár alatt uj és uj békók rakattak az orosz közoktatásügyre, hogy az előtt is szigoru és igazságtalan rendeletek alatt sinylett, s hogy év év után ujabb megszoritó rendszabályokat hozott, melyek nemcsak a tanárokra és tanitókra nehezedtek, hanem nagy mértékben megszoritották a deákokat is; megnehezitették a tanulmányokat, és sok esetben lehetetlenné tették a tanulmányok rendes folytatását és befejezését, maguknak az orosz hitü tanulóknak is, — eltekintve attól, hogy a máshitüeknek ez az orosz tanrendszer egyáltalán végtelenül megnehezitette a tanulást, illuzóriussá tette a felsőbb tanulmányok folytán elért eredményt, azon purifikáló rendszer folytán, — mely különösen II. Sándor cár uralkodása alatt az idegen elemeket minden néven nevezendő állami hivatalból kiszoritotta. Az elhunyt cár a szent zsinat elnökére, Podebonoszeffre hallgatott, ennek pedig hűséges eszköze volt Deljanow, a közigazgatásügyi miniszter, kinek rendeleteiben az előbbinek szelleme látszik meg, — mely elölni igyekszik minden szabadabb mozgást, mely a tudomány terjedésével jár.

Sajátságos, hogyan érintkeznek az ellentétek Oroszországban. Ez az óriási birodalom jelentékeny szépirodalommal rendelkezik, melynek kiváló termékei az egész művelt világon ismeretesek; van jelentékeny tudományos irodalma is, mely a tudomány minden ágára kiterjed, vannak nevezetes folyóiratai, könyvtárai, tudományos gyüjteményei; felsőbb tanintézetei is vannak, sőt a nők tudományos képzése terén Európa többi államainál előbbre van, az orvostudományt sok nő hallgatja, Zürichben az egyetemi nőhallgatók nagyobb része orosz származásu. De ugy látszik, hogy ott a tudományokat is felsőbb rendszabályok szerint tanitják, habár a tudomány felszabaditó hatását nem képesek minden esetben ellensulyozni, a mint azt a nihilismus jelenségei az orosz deákság körében mutatják. De a népnevelés nem oly fokon állónak látszik még, mely a nép művelődését nagyobb arányokban biztositaná.

A közoktatásügy egészen más gondolkozást igényelné a szent Oroszországban, — mint a minőben az eddigelé részesült; és mivel ugy látszik, abból a szempontból indulnak ki, hogy a nép intenzivebb tanitása meglazitaná a hűség kötelékeit az orosz népben, a mely nagyobb műveltséggel esetleg oly vágyakat táplálhatna, mely nem fér össze egy absolut állam egyeduradalmával, nem is kivánják kiemelni az orosz népet állapotából, pedig azt mondják, hogy tanulékony.

S ez lesz oka annak, — hogy az orosz közoktatásügyi miniszter oly tartalmu iratban üdvözölte az uj cárt, a melyben az eddigi renszer fenntartását ajánlja neki, — hogy a nép a régi alattvalói hűségben és odaadó engedelmességben megtartassék.

III. Sándor cár részéről érthető volt, hogy mint tanuja apja borzasztó halálának — azokra a tanácsadókra hallgatott, kik elhitették vele, hogy az orosz nép fölött uralkodni csak a legnagyobb szigorral és vaskényszerrel lehet.

De II. Miklós cár más nézeteknek hó-

A „ZALA" tárcája.

Visszapillantások Magyarország szellemi fejlődésére.*)

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Irta: *Hoffmann Mór.*

III.

Szellemi és anyagi téren jelentékenyebb lendületet vett Magyarország a 14. század óta az Anjou-k uralkodása alatt. Ez uralkodóházból különösen két király az, kik fényes emléket hagytak hátra Magyarország történelmében, s a kiknek Magyarország valóban sokat köszönhet.

A 11. 12. és 13. század bizonyos tekintetben csak lassan fejlődnek, s egy népjellem teljes átalakulása nem oly gyorsan megy végbe; az első időszakban termé-zetszerüen csak komoly törekvéseket jegyezhetünk fel, tartós eredmények nélkül. Magyarországnak nem egy belső küzdelmekellett még végig vivnia, s némely magyar király érdekpolitikája nem ritkan veszélyeztette e korszak jobb fejedelmeinek nagy belátásról tanuskodó intézkedéseit. Magyarországnak a külföldöt és való közlekedése is csak szórványos volt előbb.

Tulajdonképeni középosztály csak az Anjouk uralkodása alatt kezdett képződni; minek következtében városok alakultak s bizonyos iparrendszer fejlődött. A kereskedelmi és iparszellem, mely uj összeköttetések következtében — különösen az akkor hatalmas kereskedelmi várossal — Velencével fejlődött, bizonyos általános műveltséget is szükségessé tett. E királyok művészet- és pompaszeretete; az a támogatás, melyben a tudomanyokat részesitették, jótékony hatással voltak, s kisebb- és nagyobb iskolák felállitását mozditották elő; az általanos műveltség szükségessége a kolostori iskolákat is arra ösztönözte, hogy az előbbi tantárgyak mellett másokat is tanitsanak.

Fényes épületek emeltettek; a templomokat kiékesitették s a királyi család példája nagy befolyással volt a fényüzés elterjedésére. Ez magyarázza meg a műiparnak nagy virágzását — Robert Károly alatt (1300–1342); különösen pedig I. Lajos alatt. [1342–1382.] — Arany és ezüstművesek magas fokra fejlesztették művészetüket. Ez az izles irányának tartós alapot adott és fokozta a müveltseg és tudomány iránti ösztönt.

A tudomány áthatni kezdi az életet, habár a latin volt a tudósok nyelve. De Róbert s különösen Lajos jó tejedelmi tulajdonságaihoz tartozott, hogy a nemzeti nyelvnek jogát tiszteletben tartották és annak a közigazgatásban, a törvénykezésben, sőt meg a királyi udvarban is korlátlan használatát biztositották.

Az első teljes egyetemet (a theologiai fakultás kivételével) I. Lajos alapitotta *Pécsett.* Miután V. Orbán pápa ez egyetem felállitásához megadta az engedelyt, 1367-ben megnyittatott, s *Hamar* püspök által gazdag támogatasban részesült. Lajos is bőkezüen dotálta az intézetet s jogokkal és privilegiumokkal látta el. Történetiróink feljegyzései szerint ez egyetemet gyakran 4000, de sohasem kevesebb mint 2000 tanuló látogatta.

A török járom, — mely a szerencsétlen mohácsi vésznap óta (1526. aug. 29.) másfél századon át oly sulyosan nehezedett az országra, a tudománynak e csarnokát is romba döntötte. Hogy mely évben szüntette be ez egyetem tevékenységét, nem lehet bizonyossággal meghatározni. Némely irók szerint 1547-ben, — mások szerint 1593-ban.

A magyar ifjak ismét buzgóbban látogatták a külföldi egyetemeket, köztük a bécsi is, minthogy a Zsigmond király által 1410–1411-ben XXIII. János engedélye mellett felállitott budai főiskola hamar megszűnt.

A benczések, pemontreiek és ciszterczitákon kivül, kik többnyire az oktatásnak szentelték magukat, s kiknek kolostorai az egész országon elterjedve voltak, most már a templariusokat és pálosokat is találjuk. Ez utóbbi magyar szerzetnek keletkezése homályban vesz el. Első tagjai Magyarországon remeték voltak, kik jámbor, szemlélődő életnek engedték át magukat, s a lakosságnak vallásos vigaszt nyujtottak. Valószinüleg ugyanabban a korban keletkezett, mikor Assisi Ferenc és Dominik III. Imre pápánál az általuk alapitott szerzetek megerősitését kérel-

*) *Egy nagyobb munkának bevezető részéből. Szerzőnek német eredetijéből forditva.*

dol, s ha külpolitikája tekintetében is fogja követni, nincs kizárva, hogy belpolitikája kedvező nem lesz. S akkor Podebonoszeff és Deljanow-ot oly emberek fogják felváltani, kik Oroszországra is elérkezettnek látják az időt, hogy a legmerevebb absolutismusról lemondjon s a belső reformok terére lépve, jó népiskolák által a népet éretté tegyék a reformok keresztülvitelére.

(—) A vármegye házából. *A megyei közigazgatási bizottság november havi ülését Scastits Benő főispán elnöklete alatt f. hó 13 án tartotta. Ennek pénzügyi részéről az ez előtt megjelent 92. számban már megemlékeztünk. Többi mozzanatát pedig a következőkben adjuk:*

Az alispáni havi jelentés a közigatás egyes ágaiban a vármegye területén október hóban előfordult eseményekről felolvastatván, helyeslőleg tudomásul vétetett.

Az alispáni jelentéssel kapcsolatban felolvastatott a főorvosi jelentés is a közegészségügy terén október hóban a vármegye területén előfordult eseményekről.

A közigazgatási bizottság elismeréssel vette tudomásul a vármegye főorvosának odaadó buzgóságát és élénk érdeklődését, amelylyel a dyphteritisz gyógyitását célzó „szerum" ügyét kiséri és elhatározta hogy a főorvosi jelentésnek a „szerum"-ra vonatkozó részét a főszolgabirák utján a járási és körorvosoknak azzal küldi meeg, hogy szintén tüzetes tanulmányuk tárgyává tegyék ezen ügyet s törekedjenek iránta a közönség érdeklődését felkelteni s a vagyonosabb osztályt adakozásra birni, hogy a befolyandó adományokon a szegényebb osztály — gyógykezelését célzó „szerum" szereztessék be; továbbá a közigazgatási bizottság megkeresi a vármegye törvényhatóságát az iránt, hogy a belügy minisztert feliratilag kérje fel a szükséges „szerum nak" országos költségén való beszerzésére, addig pedig a vármegye alispánja hatalmaztassék fel bizonyos összeg erejéig „szerum" beszerzésére a szegényebb osztály gyógyithatása céljából.

Koller István bizottsági tag ismertette a nagykanizsai közkórháznál levő, — mielőbbi orvoslást igénylő hiányokat.

A közigazgatási bizottság a vármegye alispánját és a t. b. főorvost küldte ki a vizsgálat megejtésére s jelentésük alapján fog intézkedni. Egyuttal elrendelte, hogy a jövőben a vármegye főorvosa — a közigazgatási bizottság kiküldöttének közbenjöttével — féléevenként mind a nagy kanizsai, mind a zala egerszegi közkórházat megvizsgálja s a vizsgálat eredményéről a közigazgatási bizottsághoz jelentést tegyen. A közigazgatási bizottság részéről e vizsgálatra Háczky Kálmán és Skublics István a zala-egerszegi, Eperjessy Sándor és Koller István a nagy-kanizsai közkórházakhoz beválasztattak.

A közigazgatási bizottság táviratilag megkeresi a belügyminisztert Zala-Egerszegen csendőr szárnyparancsnokságának szervezése, Zala-Csányon egy öt tagból álló uj csendőr őrsállomás felállitása tárgyában; mig a kerületi csendőr szárnyparancsnokságot megkeresi, hogy a nagykapornaki csendőrőrsállomásnál levő őrsvezető állást, — melyet ez idő szerint a szent-gróthi őrsvezető helyettesit, — mielőbb töltse be.

Zalavármegye ipartanácsába az 1895 ik évre a közigazgatási bizottság Derrarics Lajos és Ján Ferenc kereskedőket rendes — Klosovszky Ernő és „Nagy Károly iparosokat póttagoknak bevá lasztotta.

A minisztevium a nagy-kanizsai közkórhaz bizottságának azon előterjesztését, a melylyel a gondnok számára 200 frt lakpénzt, a mosónénának pedig 96 frt fizetést hoz jazaslatba, véleményezés végett a közigazgatási bizottságnak megküldte. A közigazgatási bizottság ez ügyet előzetes véleményadás céljából kiadja a vármegye alispánjának.

Zala-Egerszeg város kérelmét, melyben a zala egerszegi közkórház segélyezésére felajánlott évi 284 frt 20 kr. segélyadás alól való felmentését, tekintettel szorult pénzviszonyaira, kérelmezi, a a miniszter véleményezés végett a közigazgatási bizottságnak megküldvén, ezt a kérvényt pártolólag terjeszti fel a miniszterhez.

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a dunántuli h. é. vasut részvénytársaság értesitését, melyben tudatja, hogy a közigazgatási bizottság azon kérelme, miszerint Zala-Egerszegről d. u. 2 órakor Csáktornya felé menő tehervonathoz egy személyszállitó kocsi akasztassék, forgalmi okok miatt nem teljesithető.

Zala-Egerszeg város polgármesterének kérvénye egy, Zala-Egerszegen felállitandó forgalmi főnökség létesitése iránt a kereskedelemügyi miniszterhez pártolólag terjesztetik fel.

Lenti község elöljáróságának kérvénye a Csáktornya ukki h. é. vasutak mentén a lentii berekerdőben egy áteresz létesitése és a vizfolyási viszonyok kedvezőbbé tétele iránt — véleményes jelentéstétel céljából a járási főszolgabirónak kiadatik.

Olvastatott a pécsi posta- és távirda igazgatóság átirata a Zánkán felállitani kért postahivatal elejtése tárgyában. A közigazgatási bizottság a posta elejtését javasolja, mivel annak felállitását a közérdek nem kiránja.

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a pécsi posta- és távirda igazgatóság átiratát, melyben tudatja, hogy a badacsonyi távirda hivatal által a badacsonyi hegyben lakó nyaralóktól táviratok kézbesitéséért dij nem szedhető; mert ezen dij a kincstár által fizetendő meg. A község az igazgatóság ezen átiratáról a járási főszolgabiróság utján értesittetik.

Tekintve, hogy a megyei állampitészeti hivatal létszáma jelenleg 2 taggal kevesebb: a közigazgatási bizottság az államépitészeti-hivatal főnökének előterjesztésére megkeresi a kereskedelemügyi minisztert a hiányzó két állásnak mielőbbi betöltése tárgyában.

Háczky Kálmán bizottsági tag inditványára megkeresi a közigazgatási bizottság a kereskedelemügyi minisztert az iránt, hogy Zala Egerszegen a táviratok este 10 óráig feladhatók legyenek s az esetleg addig érkezettek kiadassanak, mivel más Zala-Egerszegnél csekélyebb számu lakósságú és csekélyebb forgalmu városok is részesültek legujabban ily kedvezményben.

Kir. tanfelügyelő havi jelentésében előadja, hogy javaslatokat tett a hodosáni és gánicsai állam állandó gyermek menedékházak vezetőinek kinevezetése ügyében. Ugyancsak ezen időszakban hagyattak jóvá a hodosáni menedékház helyiségére vonatkozó bérszerződések. — Személyesen tárgyalt a nagykanizsai iskolaszékkel az ottani tultömött községi elemi osztályok s a polgári leányiskola uj helyisége ügyében — Meglátogatta a baki és tárnoki községi iskolát. — Továbban személyesen tárgyalt kerületi esperessel a járásában levő iskolák állapotáról illetve államsegély jogosultságáról. — Meglátogatta a novai és mikefai r. k. iskolát — Bollahidán a hitközség elöljáróságával uj iskolaház és tanitó lakás épitésének a tavaszszal kiritelét megállapitotta. — Intézkedéseket tett egy hat havi állandó gyermekmenedékházakat vezetni alkalmas egyének kiképzését célzó tanfolyamnak Csáktornyán f. hó 17-én megnyitása ügyében. — Ugyanezen időszakban fejeztettek be az 1893/4. tanéri tanügyi állapotot felölelő statisztikai munkálatok. — Keszthely város képviselőtestülete egy ottan felállitandó polgári leányiskolához megfelelő telket és 10.000 frt épitési költséget ajánlott fel. — Végül jelenté, hogy ezen időszakban a tankerület több fontos ügye érdekében Budapesten volt

Kir. tanfelügyelő jelentése a zánkai k. iskolai tanitói állásnak a sikertelen pályázat folytán ideiglenes ellátása tárgyában, továbbá a petrikereszturi iskolai és tanitói lak ujból épitése ügyében felvett jegyzőkönyv tudomásul vétetett.

Olvastatott Hirschler Henrik alsó domborui lakós nagykereskedőnek a kir. tanfelügyelőhöz intézett levele, melyben azon ajánlatot teszi, hogg a menynyiben a közoktatásügyi kormány a község kérelmére hajlandó lesz Alsó Domborun a fiuk részére állami iskolát állitani, a közoktatásügyi kormány áldozatkészségéhez képest kész az a.-domborui leányok hazafias és valláserkölcsös nevelését akkép előmozditani, miszerint a leányok oktatásához megkivánandó, magyar oklevéllel biró szerzetesnők,

---

mezték. A pálosoknak egy kolostorba való egyesitését Bertalan pécsi püspök eszközölte ki.*)

Azon körülménynél fogva, hogy a 13. században Magyarországon ezer kolostor volt, könnyen mérhető nagy azon jelentékeny befolyás, melyet az egyház államra és társadalomra ez időben gyakorolt.

A tudományosság Zsigmond alatt sem csökkent mert ez a fejedelem, habár kevésbbé nagy és szerencsés, mint I. Lajos, maga is nagy müveltséggel birt; több nyelven beszélt; s szivesen támogatta a tudományos törekvést.

Az ország főnemessége is nagy előszeretettel és buzgalommal foglalkozott a tudományos tanulmányokkal, habár az erre szolgáló eszközök még mindig elégtelenek voltak s könyvek a ritkább fényüzési cikkek közé tartoztak.

A továbbfejlődés alapjai tehát adva voltak, s s Hunyadi Mátyás alatti lendület egy nagy és dicső jövő csiráit rejtette magában, melyek azonban e nagy fejedelem halála után az országra zuduló viharok folytán elcsenevésztek és virágzásra nem jutottak.

IV.

Ha az idevágó irodalmat lapozgatjuk, — mely bennünket Hunyady Mátyás koráról felvilágosit, csak mély szomoruság foghat el bennünket, — hogy isszonyatos viharok Magyarország erejét a teljes kimerülésig igénybe vették, s a szellemi élet nem az előbbi lendületnek megfelelően fejlődhetett tovább.

A félhold nyomasztó hatalmával nehezedett a nyugatra, és Magyarország volt az a szikla, — mely két századon keresztül az iszonyatos népáradat hullámainak ki volt téve. Valóban, az a szolgálat, melyet Magyarország Európának tett, nem csekély volt, midőn erejét a török hatalom elleni folytonos eltentállásban elpazarolta. Elég drágán vásárolta meg Magyarország az európai nyugot szellemi továbbfejlődését saját fejlődésének megakasztásával.

Nagy fokot ért el a tudományos müveltség Mátyás alatt. Az irodalom és müvészet, az iskola és a tudomány, (habár nem nemzeti értelemben) buzgó ápolásra találtak; és Mátyás maga is, személyes szükségleteiben egyszerü és igénytelen, az ő fényes és külföldi iróktól lennen magasztalt udvarában mindent összepontositott, aminek neve volt a müvészet és tudomány terén. A tudósok, kik az udvarban éltek, egyesületeket alkottak; az egyoldalu egyházi felfogás lassankint eltünt; a tudományok elmélyittettek; a szabad kutatás jogát kezdi gyakorolni, s szabadelvü eszmék alkalmas talajra lelnek Magyarországon. Mindezeket a törekvéseket nagyszerü módon mozditotta elő a könyvnyomtatás feltalása, miáltal a müveltség terjesztésére a legalkalmasabb eszköz adatott.

A tudós *Bonfini Antal*: A magyarok történetét irta meg Uászlóig, amelyből 1545—1670-ig négy német kiadás jelent meg Bázelben és Frankfurtban. Nagyérdekűek az ő feljegyzései az udvar belső életéről.

Persze, hogy a tudomány e korszakban is, mint Europa legtöbb államában, latin volt, de a nép sem maradt üresen; mert iskolák, ugy telebbek, mint alsók, mindenütt allittattak, s a kolostori iskolák most még nagyobb virágzásnak örvendettek. Gazdag maecenások támogatása folytán a külföldi iskolák látogatása is emelkedett.

Többféle bizonyitékot lehetne hozni arra nézve, hogy a magyar nép Mátyás idejében az értelmiség nem csekély fokán állott. A kép, melyet éppen kulturális tekintetben egybe lehetne allitani, még nem teljes, de a poros akták homályából már nem egy érdekes adat került napfényre.

Egy érdemes magyar tudós, *Szilády Aron* Temesváry Pelbárt, ferencrendü szerzetes életrajzát irta meg,[1]) — kinek szónoklatai (Stellárium 1483) bepillantást engednek az akkori gondolkodásmódba. Kétségtelen, hogy ezek az őszinte meggyőződés és erős önerzettől áthatott predikációk eredetileg magyar nyelven tartattak és latinul irattak le.

Dr. Heinrich Gusztáv, e müvet ismertetve, a a ferencrendi szerzetes szónoklatainak tartalmából joggal következtet a nép fejlett intelligentiájára, mint annak bizonyitékára, hogy Magyarország népe körülbelül azon a fokon állt, mint bármely más keresztény népsbban az időben.[2])

---

*) *Dr. Kürz Antal. A magyar pálos-szerzet története. A szerzetkeletkezése, a budapesti kath. főgymn. értesitője. 1881—82.*

[1]) *Temesváry Pelbárt élete és müvei. Szilládi Aron től. Kiadta a magy. tud. akadémia irodalomtörténeti bizottsága Budapest, 1886.*

[2]) *A tisztelt olvasó figyelmét éppen e helyen tartom szükségesnek figyelmeztetni, hogy a munka német közönség számára iratik. Ez a körülmény befolyással van az előadás módjára.*

(Vége következik.)

nem különben az iskola által igénybe veendő lakást, tantermet és egyéb helyiségeket sajátjából adományozza s még ezenkivül a zárdai iskola fenntartásához évenként 360 forinttal is járul. A közigazgatási bizottság meleg elismeréssel üdvözli a hazafias áldozatkész ajánlatot; Hirschler Henrich alsó-domborui lakósnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz s ezt neki kiadatni határozza, a közoktatásügyi miniszterkez pedig a továbbiak érdemében jelentést tesz.

Kir. tanfelügyelő jelentést tesz a fityeházi községi iskolánál lemondás folytán megüresedett tanitói állás betöltéséről. Ezzel kapcsolatban bemutatja Sövegjártó Móric szepetneki r. kath plebános felfolyamodását a fityeházi községi iskolaszék megválasztása, valamint az iskolaszék által megejtett lanitóválasztás ellen. Miután az iskolaszék elnökségének ellátása a fityeházi helyi viszonyoknál fogva sok nehézségbe ütközik, de különben is Szemző Gyula, mint Fityeháza község jegyzője, az iskolaszékbe a képviselőtestület által beválasztható volt, a felfolyamodásnak az iskolaszék megválasztásának megsemmisitését célzó indokai figyelembe vehetők nem voltak. Az illető lelkésznek a tanitóválasztáshoz meg nem hivatása mindenesetre az 1876. évi 28. t. c. 9. §-ának rendelkezésébe ütköző szabálytalanságot képezvén, felhivatik az iskolaszék, hogy az első választáshoz jelentkezett pályázók figyelenmbe vételével a választást mielőbb ujból megtartsa.

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a kir. tanfelügyelőnek jelentését a rédicsi r. k. iskolánál egy második tanteremnek tavaszszal leendő felállitásáról és ennek kapcsán Dedes és a két Sárd iskolázásának rendezéséről.

Előterjesztetett Hidasy Kornél szombathelyi megyés püspöknek a közigazgatási bizottság és a k. tanfelügyelő megkeresésére érkezett értesitése az összes esperességeket felölelő intézkedéseiről az igazolatlan iskolamulasztások szigoru megtorlása, a tultömöttség megszüntetése, az ismétlő iskolázás szervezése és a magyarnyelv sikeres oktatása érdekében. A közigazgatási bizottság a tanusitott buzgóságért elismerő köszönetét fejezi ki az egyházmegyei főhatóságnak.

Kir. tanfelügyelő jelentést tett az 1893. évi 26. t. c. alapján segélyezendő iskolák államsegélyéről. Külön-külön csoportban tüntette fel a törvényes minimummal nem biró tanitói állásokat, a jelzett törvény alapján 2 ik illetve 3 ik tanitói állások szervezésére vonatkozó kérvényeket, nem különben a nevezett törvénycikk alapján szervezendő uj iskolákat. A közigazgatási bizottság az illető kérvényéket tárgyalván, az egész vármegye ide vágó tanügyi szükségleteit felölelő jelentését a miniszterhez megteszi.

A közoktatásügyi miniszternek rendelete a föld mivelésügyi miniszternek az 1894. évi 12. t. c. 45 §-a értelmében kiadott, a községi faiskola kezelők illetve a tanköteles gyermekeknek a fatenyésztésben való gyakorlati oktatásra szolgáló tantervet tartalmazó „Utasitás" ügyében tudomásul vétetett s a szóbantorgó utasitás az egyházi főhatóságoknak az áll. és népoktatási tanintézetek gondnokságainak és iskolaszékeinek, valamint a főszolgabiróknak azzal adatik ki, hogy az egyházi főhatóságok alatti összes iskolaszékeket és tanitókat, a gondnokságok és községi iskolaszékek ugyancsak a tanitókat és tantestületeket, a főszolgabirók pedig összes elöljáróságaikat az „Utasitás" ban foglaltakról tüzetesen értesitsék, felvilágositsák s betartására felelősség terhe mellett utasitsák.

Tollfuttában.

Két csendes kis falu van itt nem messze Nagy-Kanizsától, gondosan eldugva a jó Isten háta mögé: *Kerecseny és Orosztony.*

Csendes, jámbor két kis falucska, ahova a gondolat is legfölebb meghalni jár.

A sanyaru csapások közül sem látogatta meg őket eddig más, csak a kolera meg a hegyvámváltság.

Az egyik erősen megnépteleniteue mindeniket, a másik pedig meglehetősen benépesitette végrehajtókkal.

Ha a jó Isten is olyan jól ismeri szegényeket, mint ami kédves *Barts Gyuri* bátyánk, akkor nem sok küzdeni valójok lesz a mennyei üdvösségért.

Mikor jóravaló csendes lakóit a kolera pusztitotta, megtanultak nagyon jól imádkozni. Mióta a hegyvámváltság fölszaporodott hátraléka rángatja szegények alól a gyékényt, azóta megtanultak káronkodni.

Hogy melyik foganatosabb, azt csak ők maguk tudnák megmondani.

Mikor még nagyon jámboran, szeliden tudtak imádkozni, akkor plébánosuk: a boldogult *Gerócs* János (mivel a szentháromságnapi bucsura nem hozatták el a predikáló papot) ugy vette föl a szent igéket rögtönzött predikációja számára, hogy „Szentháromság titka, parasztember álnoksága kimagyarázhatatlan" és végül ugy áldotta meg őket, hogy „gazt vettek, gazt arattok, g a z e m b e r e k maradtok most és mindörökké, Amen!"

Es mintha ez az az átok kisértene azóta ebben a két szegény községben, csak egy pillanatra sem nyjlnak meg lakói számára a földi boldogság kapui . . .

Hiába könyörgött és könyörög értök a mostani plébánosuk: *Zbinyovszky* Jenő. Akik kiállották a kolerát, most roskadoznak végvonaglanak a hegyvámváltság áldásai alatt.

Mire a hegyvámváltság hátralékának kegyetlen hullámai összecsaptak fejük fölött, a teljes szentháromság elpártolt tőlük s csak egyetlen pátronusuk maradt: *Remete* Géza, országgyülési képviselő, akihez a két testvérfalu közöl Kerecsenynek van az elsőbbségi jussa, mivelhogy ott nevelkedett.

Ő nyujtotta felejük egyedül segitő kezét, hogy kihuzza őket a h e g y v á m v á l t s á g hátralékának hullámai közül. (Talán nótáriusuk is segitett a dologban, mivel véletlenül éppen Halász.) Ha jól tudom: nyertek is időt a vég kimulásra.

De hát e fölött a szegény két község felett még mindig ott lebeg — ugy látszik — a fátum fekete réme. Még ki sem mulhatnak sujtott lakói szépen, csendesen.

Ugy hallom: most egyszerre látogatták meg őket a himlő, a difteritisz, meg a jezsuiták.

A himlő ellen van patronus. Jenner.

A difteritisz ellen is. Behring.

A jezsuiták ellen is van ollószer, de azt a jó kerecsenyiek és orosztonyiak aligha ismerik, mert különben a polgári-házasságban utazó missionáriusok nem rázhatták volna meg Török-csapás és Pogányvár bercelnek levegőjét ama bizonyos, mindeneket átölelő testvéri szeretetnek igéivel.....

Mindez talán szépen meg is maradt volna csendes titokban a bercektől zárt két falu határa között, ha azok a csodákat hirdető missionáriusok (a magasabb immunitás bebizonyitása okáért) éppen olyan házba nem szálltak meg, honnan himlőben elpusztult embert temettek.

Erről az után táviratilag értesitettek az alispánt s ugy halljuk: a megyei közigazgatási bizottság már intézkedett is, hogy a missionáriusok be ne bizonyithassák azt a nagyon közönséges és ismert dolgot, hogyan lehet a jámbor hivők között terjeszteni az epidemiát.

Mert hát az epidemia terjed magától is, különösen a szegény, sok tekintetben korlátolt nép között. Ahhoz nem kellenek missionáriusok.

HIREK.

— **Királynénk névnapja.** Mint minden évben, ugy az idén is hivatalos istenitisztelet volt királynénk nevenapján, nov. 19-én, a nagykanizsai szentferenciek templomában, melyen a polgári hatóságok és a katonai tisztikaron kivül a tanuló ifjuság is jelenvolt, a tantestületek vezetése mellett. *Nith* Norbert, administrator pontifikált, *Horváth* Honor és *Mincsek* Antal szentferencrendi áldozópapok pedig segédkeztek. Mise alatt a polgári-fiuiskola énekkara énekelt. Sauermann Mihály tanár vezetése mellett, elég szép präcizitassal. Mise végével nem éppen kellemes feltünést keltett, hogy az orgonán az osztrák Királyhymnuszt játszották, holott ez alkalomkor annak előrántását absolute semmi sem okolta meg, mert a királynéért mondott miseken himnuszt játszani általában nem szokás. — Mivel azonban az orgonajátékot ének nem kisérte, ugy lehetett azt tekinteni, mint az ájtatosságot berekesztő postludiumot. Valószinüleg nem is akart más lenni.

— **A „Nagykanizsai Korcsolyázó Egylet"** folyó évi december hó 2-án délután 3 orakor a „Polgári-Egylet" épületében (földszint) tartja évi rendes közgyülését, a következő *tárgysorozattal*:

1.] Tisztikar, választmány és számvizsgáló bizottság választása.
2.] Költségvetés megállapitása.
3.] Számvizsgáló bizottság jelentése.
4.] Netáni inditványok.

— **A „Nagykanizsai Társas-kör."** f. hó 26-án saját kibövitett helyiségeiben *„Katalintáncestélyt"* rendez. Ez estélyre külön meghivók nem küldetnek szét és a vigalomrendező bizottság ezen az uton hivja meg arra a „Kör" tagjait azon megjegyzéssel, hogy a tagok által hivott vendégek szivesen láttatnak. Kezdete 9 órakor.

— **Jótékonycélu estély.** A nagykanizsai Kereskedő-Ifjak Önképző Egylete saját segélyalapja javára 1894. december hó 1-én, szombaton, a „Casinó" disztermében Hock János országgyülési képviselő, valamint Wallenstein Malvin urhölgy, Dr. Fried Ödön dr. Stocker Antal közreműködésével jótékonycélu estélyt rendez a következő műsorral: 1. „Hypnotizmus" párjelenet Gabányi Arpadtól. E ő adjak: Wallenstein Malvin urhölgy és dr. Fried Ödön ur. 2. Felolvasás, Hock János országgyülési képviselő ur által. 3. Zongorajáték, Dr. Stocker Antal ur által. Kezdete pontban 9 órakor. — Az e ő adást tánc követi. Belépti dijak: ülőhely 1. és 2. sor 1 frt 50 kr., 3. sor 1 frt 20 kr., a többi sorok 80 kr. Karzati ülőhely 1 frt. Allohely 60 kr. Jegyek előre válthatók Belus Lajos ur gyógyszertárában és este a pénztárnál.

— **Szinészet.** Bántalvi, a Szalkay-féle szinitársulat ügyvezetője, e napokban városunkban járt, hogy a társulat idejövetelére a szükséges intezkedeseket megtegye. Mivel azonban itten illetékes helyen tudomására adatott, hogy a társulat januar első napjain tul — tekintettel az ekkor kezdődő különféle vigalmakra — előadásokat nem tarthatna, továbba hogy Somogyi elsőrendü tarsulata husvét után körünkbe jö, Bantalvi igen! kozázottnak találta, hogy a tarsulat nehany heti szereplés vegett oly nagy és költséges utat tegyen meg: az ügyvezető oda kivánt hatni, hogy az akadályok elharitassanak olykep, hogy az engedely f e b r u a r r a prolongáltassek, mely időben a mulatságok mar lezajlottak és S o m o g y i valoszinüleg szintén elállana idejöveteli tervetől, közvetlen egy másik tarsulat után, mely már az egész repertoirt lejátszotta. Minthogy azonban Bantalvi laradozási sikerre nem vezetnek, igen kétséges, vajjon berukkol e Szalkay tarsulata Nagy-Kanizsára, avagy nem tartja-e jobbnak a jelenlegi allomásáról a közeli Hatasra menni, hol tart karoskal és 800 forint biztositott berlettel várják, mely utóbbira fálunk nagyon keves a kilátás.

— **A honvédtisztek leanyai.** A honvedtisztek leanyai sorsának megkonnyebbitésére az országgyules elhatározta, hogy az egyes iskolákban ingyenes helyeket kell szervezni számukra. E hatarozat alapján a vallas- és közoktatasügyi miniszter rendeletet bocsatott ki, a melyben meghagyja a tanfelügyeloségnek, hogy az elemi-, polgári-, tanitokepzö-, valamint a kisdedovónőképző intézetekben, ugyszinten a magasabb iskolakban az 1895/96 tanev eljetől kezdve ingyenes, vagy legalabb félingyenes helyeket szervezzenek és e helyekre folyamodas esetere, honvédtisztek árva, illetőleg félárva leanyait vegyek fel.

— **Missionáriusok Orosztonyban.** A Gelsetől nem messze fekvő Orosztony és Kerecseny községekbe nemrég missionáriusok (állitólag jezsuiták) érkeztek, hogy a római kath. hiveknek hirdessék a szent iget. A nevezett két községben a himlő- és difteritisz erősen grasszálnak. A missionáriusok, — amint értesülünk — olyan házba szálltak, a hol himlőbeteg feküdt és halt meg. Erről a körülményről értesitették

az alispánt s egyuttal figyelmessé tették arra, — hogy a missionariusok, — onnan távozva — tovább hurcolhatják a ragályt. Az intézkedésről határozott tudomásunk nincs, de — ha a dolog csakugyan megtörtént — nem lehet eléggé elitélni a községi elöljáróság passiv magatartását, hogy ilyen kritikus körülmények között a missionariusok eljárását jó eleve meg nem gátolta.

— **A korcsolyázó-egylet** e hó 18-án d. u. választmányi ülést tartott, mely iránt a választmányi tagok élénk érdeklődést tanusitottak. A napirenden levő tárgy különben elég fontos volt; arról volt ugyanis szó, hová öntsék a vizet, mely Isten kegyelméből jéggé fagyasztva, a korcsolyazók parkettját fogja képezni; más szóval a választmányt azon kérdés foglalkoztatta, hol legyen a jégpálya. Három hely van ezen célra kiszemelve és pedig a Zerkovitz-féle telek egy része, mely a Szemere-utcával határos, a Király-utca végén levő lapályos hely és az ennek átellenében levő Bárány-korcsma jégpályája. A terep-tanulmányozásra és a legalkalmasabbnak mutatkozó terület kibérlésére egy négy tagu bizottságot küldött ki a választmány.

— **Kinevezés.** A m. k. igazságügyminiszter dr. Kiss Samuel budapesti gyakorló ügyvédet a z.-egerszegi kir. örvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

— **Thea-estély.** A nagykanizsai Casinó első társasestélye — mint már jeleztük — e hó 24-én szombaton tartatik.

— **A „Népkonyha"** uj helyisége a »Zöldfa-kert«-ben e hó 19-én minden ünnepélyesség nélkül megnyittatott. Az uj helyiség, mely 1 nagy terem, két szoba és konyhából áll, igen jó benyomást tesz a belépőre. Az ételek — mint halljuk — kitünőek, mi leginkább annak tudható be, hogy a népkonyha most saját konyhát vezetés az ügybuzgó elnök, a választmány egyéb tagjaival minden lehetőt elkövetnek, hogy tápláló jó ételelt kapjanak a népkonyhában étkezők, melynek zöme az iskolás gyermekek köréből kerül ki, kiket a népkonyha ingyenesen lát el ebéddel, mely igazán elismerést érdemlő ténykedés.

— **Városi közgyülés Z.-Egerszegen.** Nov. 12-én és folytatólag 13-án városi közgyülés volt Z.-Egerszegen, melyen több fontos ügyben hozott határozatot a képviselőtestület. Többek között Szigethy Antal városi képviselő inditványára utasitotta és meghatalmazta a polgármestert, hogy a létesitendő állami fögymnasium épületéhez szükségelt s a miniszterium kiküldöttje által kijelelt területnek szükség esetében kisajátitási eljárás utján megszerzése végett szükséges intézkedéseket tegye meg s az eljárást ez ügyben azonnal inditsa meg. Továbbá elfogadta Szigethy Antal városi képviselőnek részletesen indokolt abbeli inditványát, hogy a város közönsége kérvényileg keresse meg a vallás és közoktatásügyi miniszteriumot az iránt, hogy a létesitendő állami fögymnasiumnak az 1895/6-ik tanévben ne az I. és II., hanem az I. és V., az 1896/7. tanévben a II. és VI., a következő tanévben a III és VII., azután pedig a IV. és VIII. osztálya nyittassék meg s a város ezen kérvénye pártoló felterjesztés céljából küldessék meg Zalavármegye törvényhatóságának is.

— **Ruha-kiosztás.** Az „Arany-Szarvas" szálloda személyzete a mult vasárnapon osztotta ki szon téli ruhákat, melyet saját körében eszközölt gyüjtés eredményéből vásárolt. Felruháztatott a városi- és az izr. elemi iskola öt-öt növendéke. A ruha átadást egy kis ózsona előzte meg, melyet a fiucskák ép oly örömmel fogadtak, mint a jó meleg ruhát. Geldzähler, a szálloda üzletvezetője, rövid beszédet intézett a gyermekekhez, szorgalomra és jó magaviseletre intve őket. — Az illető iskolák igazgatói szóban és irásban fejezték ki Wéber szállodásnak és szemelyzetének a gyakorolt jótéleményért köszönetüket.

= **Tüz.** Nov. 18 án délután 4 óra tájban Bagola községben tüz ütött ki, mely egy pajtát és nehány kisebb mellék-épületet hamvasztott el.

— **Zugolódó tanitók.** A tanitók országos bizottságához mindantalan érkeznek panaszok, hogy a fizetések ujabb összeirásánál az eljáró közegek roppant nagy visszaélést követnek el. A tanitók főleg azt találják sérelmesnek, hogy földiilletményeik értékét a katasztreri becslés szerint vették fel, nem pedig a tiz évi átlagos jövödelem vagy a kialkudott haszonbér alapján. Ennek az lett a következménye, hogy több helyen az iskolafentartók elvették a tanitóktól a földeket s a katasztreri becslés szerint adtak nekik fizetést. Azt is fájlalják, hogy a kántori jövedelmet sem számitják be a nyugdijba. Megrövidités látnak abban is, hogy egy összegben kijáró fizetéseikből 25 százalékot nyugdiju tudnak be s igy a nyugigényük jóval csekélyebbre redukálódik. Az országos bizottság most állitja össze a sérelmeket s a munkálatokat megküldi a közoktatási miniszter elnöklete alatt összeülő ankét tagjainak.

— **Megszökött ügynök.** Rothmüller Károly nagykanizsai ceg jelenlest tett a rendőrségnél, hogy házaló ügynöke Feiglstock Ignác több vég vásznat és egyéb elárusitandó holmit magával vitt és minthogy már több nap óta nem mutatkozik a lakásán sem található, azon gyanu terheli, hogy a reá bizott árukat eladta és a pénzt elsikkasztotta. E feljelentés alapján a rendőrség a szükséges hivatalos intézkedéseket megtette.

— **A vérsavó.** Szombathelyen, a vasmegyei árvaház egyik növendékét gyógyitotta meg a minap Alexy kórházi orvos a vérsavóval. A beteg erős difteritiszben feküdt s a baj nap-nap után sulyosabb lett. Az orvos Budapestre és Bécsbe táviratozott vérsavóért, de onnan azt a választ kapta, hogy az orvosság elfogyott. Végre Berlinből küldöttek két üveg vérsavót, amelyből aztán nyomban befecskendezték a beteg gyermeket. A jó hatás már másnap mutatkozott, s a beteg most már teljesen meggyógyult. Beke Antal vasmegyei közigazgatási tisztviselő meg Bécsbe vitte hat esztendős fiacskáját, aki szintén difteritiszben betegedett meg, s noha a baj már nagyon aggasztó volt, a vérsavóval annyira enyhitették, hogy egyheti ápolás után gyógyulófélben vihették haza a kis fiut.

— **Garázda cigányok.** Veszprémmegyében nagyon elszaporodtak a kóbor cigányok. A megye egyes községeinek határaiban majd minden nap tanyát ver egy-egy csapat, ugy, hogy a csendőrség alig győzi eltolonczolni őket. Kéttornyu-Lak határában két zsandár kisért egy egész csapat cigányt Pápa felé. Mikor a karaván Pápa közelébe ert, az ott tanyázó nagyszámu cigányes pat megtámadta a csendőröket, hogy társaikat kiszabaditsák. A csendőrök nem birtak a cigányokkal s mielőtt védhettek volna magukat, az arokba hurcolták őket, s ott mindakettőt félholtra verték. Az egyik csendőr koponyáját, akinek életben maradásához alig van remény, végig hasitották, karjait több helyen eltörték. A vérengzés hire csakhamar eljutott Pápára és a csendőrség nem sokára kezrekeritette a garázda cigányokat, akik ellen a biróság már megindította a vizsgálatot.

— **A biráskodó főhadnagy.** Kiváncsian vár egy hadbirósági itéletet a kaposvári közönség, amennyiben az ügyben a vádló is, a vádlott is kaposvári ember. Az előbbi Fekete Ernő főhadnagy, az utóbbi Móritz Sándor tartalékos őrmester. Az ügy még az őszi hadgyakorlatok idején keletkezett. Akkor történt, hogy amig a 44-ik gyalogezred Nógrád-Verőcen pihent, az őrmester betért a Schlesinger-féle korcsmába, egy liter bort rendelt, amelyert forintossal fizetett. Mikor később a visszajáró pénzt kerte, a korcsmáros tagadta, hogy több pénzt kapott volna, mint amennyi az italért jart s ezt az állitását leánya is megerősitette. Az őrmester erre erélyesen felszólalt, amiből nagy lárma keletkezett. Közbelépett Fekete Ernő főhadnagy is, aki inkább hitt a csinos fiatal leány szavának, mint az őrmesterének. — Durván mellbe lökte a pénzét kereső embert és kiutasitotta a korcsmából. Móritz felszólalt:

— Nem érdemeltem meg ezt a durvaságot!

A főhadnagy e szavakra haragra lobbant, kétszer arcul ütötte az őrmestert, két közlegényelvétette oldalfegyverét és szuronyok között kisértette a vasutra. A porul járt ember azóta a hadbiróság börtönében ül. Két hét multa hirdetik ki ügyeben a hadbirósági itéletet.

— **„Baromnagy" sajtóhiba.** A „Polgári Egylet" hangverseny-estélyéről hozott referadankba *egy iromba* n a g y sajtóhiba csuszott. E helyett ugyanis, hogy: „*nagyon nagy*", a zsurnaliszlikai szótárba meg eddig be nem vett: „*baromnagy*" kifejezés került a közleményébe. A dolog ugy történt, hogy a referada *zenekritikai részének* megirására egyik külmunkatársunkat kértük meg, aki még mindig szereti az *irásbeliséggel* járó h a l a s z t á s o k a t s addig h a l a s z t o t t a a r e f e r á d á t is — hogy csak az utolsó pillanatokban, laptördelőink és szedőink nagy buzgóságával lehetett már beszoritani. — Gondos korrekturáról pedig *akkor már* szó sem lehetett. Igy maradt azután a sorok között az a „b a r o m n a g y" sajtóhiba, mely nekünk nagyon nagy boszuságot okozott; de bizonyára szakreferensüknek is nagyonnagy t a n u l s á g u l szolgált.

— **Látogató jegyek.** Igen csinos, egészen uj és tetszetős alaku névjegy- és levélpapirok érkeztek Fischel Fülöp könyv és papir kereskedésébe, — melyre fölhivjuk az érdeklődők szives figyelmét.

A közönség köréből.

Erzsébet királyné ő felsége névnapját a helybeli városi templomban is ünnepélyes isteni tiszteletel szentelték meg, amelyen megjelent a helyben állomásozó közös hadsereg és honvédparancsnokság tisztikara, — a kir. törvszék és városi hatóság, Mikos kir. táblai biró és a városi polgármester vezetése alatt testületileg felvonulva. Az ünnepélyes áhitatot nagyban emelte az énekben alkalmazott gyermeknégyes kar, melynek gyakorlottságra való előadása dicséretére válik annak, aki őket az ünnepély alkalomra betanitotta; de annál inkább megrovást érdemel ugy a kántor mint a plébánia hivatal vezetője, azért hogy az ünnepség végeztével a khórusban a „Gott erhalte" dallamát intonálták. Mert méltán megvárható ma már az intézőktől, hogy tudomást szerezzenek arról, hogy van Magyarországban igen elterjedt, s katholicus vallás irányu királyhymnusz, melyet Magyarország minden nagyobb templomában e hazafias irányu isteni tiszteletek alkalmával énekelnek. Hogy Erzsébet magyar királyné ő felsége nevenapján egy pár excellence magyar városban mint Nagy-Kanizsa a királyné tiszteletére „Gott erhaltet" intonáljanak, ezt a hiper-lojalitás oly nevetséges megnyilatkozásának fogja mindenki tekinteni, amely inkább szánalomra mint követésre méltó!

* * *

A beküldött felszólalást közzé tesszük azzal a megjegyzéssel, hogy tudtunkkal még hivatalosan elfogadott magyar „Királyhimnusz"-unk nincs. Kétségtelenül nagyon kivánatos volna, hogy az eddigi sok meddő pályázat és gyönge kisérletezés után végre valahára olyan müvészi alkotással állhatnánk elő, mely ugy zenei, mint szövegezési szempontból versenyképes magyar pendantja lehetne Haydn osztrák alkotásának. Mindaddig azonban a magyar közérzületnek megfelelőbb volna az itt-ott felkapott, ugynevezett Királyhimnuszok valamelyikét használatba venni.

A királyné legutóbbi névnapján játszott Gott erhalteban a plébánia- hivatal bizony teljesen, a kántorhelyettes pedig meglehetősen ártatlan.

A plébánia-hivatal vezetője bizonyára megbizott a kántorhelyettes jártasságában, hogy ez a *királynéért* mondott hivatalos misén nem fog semmiféle *királyhimnuszt* játszani vagy énekelni, mert ez eddig sem volt szokásban, A kántorhelyettes meg valószinüleg ugy gondolkozott, hogy — mivel az októberben tartott királymise alkalmával semmiféle királyhimnusz sem volt játszva vagy énekelve [a jobb későn mint soha elvénél fogva] mésiél hónap mulva, a királyné nevenapjánadja meg a királynak azt a tiszteséget, amit akkor megadni elmulasztott.

Igy lerülhetett királynénk nevenapján, nem hiperlojalitásból, hanem bizonyára nagyon ártatlan naivságból, a Gott erhalte a szentterenciek templomának orgonájaba.

Hisszük azonban, hogy a felszólaló cikkelyének annyi hatása lesz, hogy máskor ebben a már több alkalommal szönyegre hozott dologban az arra kötelezettek nagyobb körültekintéssel fognak eljárni. Ami csakugyan óhajtandó volna.

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

HIRDETÉSEK.

„Venus créme" bőr-konzerváló szer. Kitünő, teljesen ártalmatlan cosmeticum, kiváltképen hasznos a bőr zsirfénye és érdessége ellen; a bőrt vakitó fehérré varázsolja, a ráncok és redők képződését megakadályozza és megóvja az arcszin fiatalos frissességét. A „Venus créme" nem tartalmaz semmi zsirnemü anyagot, azért soha nem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom nélküli alkalmazható. A t. közönséget saját derekében kérjük, hogy az itt levő védjegyre szigorúan figyeljen. — Ára 2 forint.

„Eugenia" folyópép mirtus-virágokból, az virágzó, üde arc-szin állandó megőrzésére. Ugy az arcnak és nyaknak, mint kéznek és karoknak gyönyörü lágyságot és márványszerü tisztaságot kölcsönöz; a bőr minden érdességét és foltosságát megszünteti. — Ára 2 forint.

„Eugenie" vörös folyékony arckenőcs teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arcnak és füleknek szép természetes rózsaszint kölcsönöz; villamos fény mellett is természetes szinben tünik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön. — Ára 1 forint 50 krajcár.

„Eugenie hintőpor." fehér-, rózsaszín- és créme-szinben, tartósan és észrevétlenül tapad, s a bőrnek természetes lágyságot kölcsönöz. — Ára 1 frt 20 kr. — Pamacscsal együtt 1 frt 50 kr.

„Trixogen" kitünő hajnövesztő szer: erősiti a hajgyökeket s teljesen megakadályozza a korpaképződést. Ára 1 forint 60 krajcár.

„Nirgitine végétale" hajfestő, fekete és barna. A haj ezen szerrel festve, 6 hétig is megtartja a szinét és teljes lehetetlen a müleges festést a természetes szintől megkülönböztetni. — Ára 3 forint 50 kr.

„Folyékony kaukázusi bajuszpedrő a bajusz növesztésére és épen tartására. — A bajusz felsütés nem szükséges, a nélkül is minden bajusznak a kivánt forma adható. Ára 75 krajcár. 239—20

Egyedüli raktár NAGY-KANIZSÁN:

KREINER GYULA

(Főtér.) divatáru- és pipere üzlete. (Főtér.)

PSERHOFER J.-féle
gyógyszertár
BÉCSBEN, I. KER, SINGERSTRASSE 15. SZ. A.
12— „zum goldenen Reichsapfel." 489

Vértisztitó labdacsok, ezelőtt **általános labdacsok** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csaknugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. Évtizedek óta ezen labdacsok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsok háziszerül ajánltatnak és ajánltattak minden oly bajoknál melyek a rosz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértólulások aranyér, béltétlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztitó tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: igy sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztitó labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák, s ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálairatból, melyet e labdacsok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat emlitünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen oly szives és küldjön nékem ismét 15 tekercset az ön fölülmulhatatlan vértisztitó labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacsai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes Úr!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megirom: Én gyermekágyban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is tökéletesen ki fognak gyógyitani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segitségül szolgáltak. Knificz Teréz.

Bécs-Újhely, 1887. nov. 9-én.

Mélyen tisztelt Úr!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynénémnek nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlen egy dobozt kapott Ön kitünő vértisztitó labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 18[illegible]. márcz. 27-én.

Tekintetes Ur!

Alulirott ismételten kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsok értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyilik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatom tetszészerinti használására Önt ezennel felhatalmazom.

Tejes tisztelettel Hahn Ignácz.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 18[illegible] okt. 8-án

T. Ur!

Felkérem, miszerint az Ön vértisztitó labdacsaiból 1 csomagot 6 dobozzal küldeni szíveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsainak köszönhetem, hogy egy gyomor, bajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsok nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztitó labdacsok csakis a **Pserhofer J.-féle,** az **„arany birodalmi almához" czimzett gyógyszertárban, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a.** készittettnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsot tartalmazó dobozára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentetlen utánvétel küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt; 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr. 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik **csakis** Pserhofer J.-féle vértisztitó labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használata; utasitása a Pserhofer J. névaláirásával fekete szinben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással vörös szinben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csúzos bajok, u. m. gerincz agy-hántalom, tagszaggatás ischias, migraine ideges fogfájás, főfájás, fülszaggatás stb. stb. ellen 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs **Pserhofer J.-tól** Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállitott nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz **Stendel tanártól** Ütés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, seb- vagy gyuladt-mell vagy máj ily bajoknál mint kitünő szer lőn kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam **Pserhofer J.-tól.** Sok év óta a fagyos tagokrag minden idült sebre, mint legjutosabb szer elismerve. Egy köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Útifűnedv, egy általánosan ismert kitünő háziszer hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen, 1 üvegecske ára 50 krajc. 2 üveg bérmentve 1 frt 50 krajczár.

Élet-esszenczia (prágai csöppök), megrontott gyomor, rosz emésztés és mindennemü altesti bajok ellen kitünő háziszer. 1 üvegecske 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Altalános tisztitó só **Hullrich A. W. tól.** Kitünő háziszer a rosz emésztés minden következményei, u. m. főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen, 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalzsam, Egy üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen Egy üveg 40 krajczár bérmentes küldéssel 65 kr.

Helsó vagy egészség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. Egy csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készitményeken kivül az osztrák lapokban Kirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerezetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

„EPERJESI NÉPBANK KÁLYHAGYÁRA"

Van szerencsénk a t. cz. vállalkozók, épitészek valamint a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Bachrach Gyula** ur Nagy-Kanizsa és környékére gyártmányunk képviseletét átvéve, a nevezett urnál

cserépkályhák, takaréktűzhelyek és kandallókból

állandó nagy mintaraktárt és bizományi készletet tartunk. — Gyártmányaink ez iparágban első rangot foglalnak el és számos kitüntetésben részesültek. A felállitást saját szakavatott közegeink által végeztetjük. — Költségvetéssel, mintakönyvvel és árjegyzékkel szivesen szolgál bérmentve:

Bachrach Gyula, Nagy-Kanizsán.

(Városház-utcza, volt Unger-féle üzlet.)

Megrendelhető

Fischel Fülöp

könyvkereskedésében

Nagy-Kanizsán,

a honnét vidékre bérmentesen küldetik meg.

Több mint 200 képpel. Minden füzet ára 30 kr.

A Millenniumi Történet lesz az ezredéves ünnepély legmaradandóbb emléke.

Most indult meg!

az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvény-társulat kiadásában

A Millenniumi

MAGYAR NEMZETI TÖRTÉNET

Tiz kötetben.

Képes diszmű a művelt közönség számára.

Kétezernél több — részben szines — illusztrációval és külön képmelléklettel.

Tessék az első füzetből mutatványszámot kérni.

SZERKESZTI

Szilágyi Sándor.

Tessék az első füzetből mutatványszámot kérni.

A mű beosztása:

Bevezetés. Irja **Vaszary Kolos** bibornok-hercegprimás.

I. kötet: **Pannonia.** Irják *Fröchlich R., Kuzsinszky Bálint és Nagy Géza*
Vezérek kora. Irja *Marczali Henrik.*

II. kötet: **Az Árpádok kora.** Irja *Marczali Henrik.*

III. kötet: **Az Anjouk kora.** Irja *Poór Antal.*
A luxenburgi ház. Irják *Fejérpataky László és Schönherr Gyula.*
A III. kötethez az **archaelogiai részt** irja *Czobor Béla.*

IV. kötet: **Mátyás király.** — **A Jagellók kora.** Irja *Fraknói Vilmos.*

V. kötet: **A Separatio. Habsburgok és Báthoryak.** Bocskay. Irja *Károlyi Árpád.*

VI. kötet: **Küzdelem a nemzeti önállóságért** 1608—1690. Irja *Angyal Dávid.*

VII. kötet: **II. Rákóczy Ferenc kora.** Irja *Thaly Kálmán.*

VIII kötet: **A hanyatlás kora.** 1712—1815.

IX. kötet: **Az ujjáébredés kora.** 1815—1848. Irja *Ballagi Géza.*

X. kötet: **A Modern Magyarország.** 1848—1895. Irja *Marczali Henrik.*

Milleniumi Epilog. Irja JÓKAI MÓR.

A „Millenniumi Történet" a magyar történeti irodalom legfényesebb alkotása.

MINDEN KORSZAKOT A LEGJELESEBB ÉS LEGHIVATOTTABB SZAKEMBER IRJA.

E mű tiz kötetben teljes és kötetekben részletfiz is kapható **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében.

Betekint egy 30 kros füzet, mely vidékre Fischel Fülöp könyvkereskedése által bérmentve küldetik.

A képanyag magában foglal: arczképeket, történeti események szinhelyeit, régiségek, műemlékek, fegyverek, ruházatok hű képeit, pecsétek, pénzek, okmányok hasonmásait, térképeket és legjelesebb festőművészeink történeti képeinek fényes kivitelü reprodukcióit.

TIZ KÖTETBEN, VAGYIS 200 FÜZETBEN LESZ TELJES.

A „Millenniumi Történet" beszerzésével minden magyar ember sajátt tüzhelyén emelhet maradandó emléket nemzetünk dicső multjának.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

94. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. november 25-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség:
Fő-utcza Ollop-féle ház.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t." *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Ágyukkal: madárra.

Csodálatos dolog az, mikor az emberek meglátnak a levegőben egy madarat szállni s egyszerre valami rettenetes lidércet vélnek benne és elkezdenek rá lődözni uchatiusokkal. Mikor még azt sem tudják róla, hogy — ha teljesen kibontakozik a látóhatáron, — sas lesz-e belőle vagy csak ártatlan éneklőmadár?

Ezt a csodálatos ágyuzást lehet tapasztalni a sajtóban most, Kossuth Ferenc szereplésével szemben. Sőt nem elégedtek meg az emberek a sajtó ágyuzásával, még a képviselőházban is eldördült már az első ágyuszó.

Kossuth Ferenc, a halhatatlanság nimbuszával övezett Kossuth-név egyik örököse, Magyarországba jő azzal a szándékkal, hogy a politikában is szerepelni fog.

És mivel hosszu-hosszu távollét után egész közvetlenséggel meg akar ismerkedni a magyar nép mostani politikai felfogásával és érzelmeivel, elhatározza, hogy egy kis körutat tesz hazájában, melynek immár mint érett férfiu, ujra polgárává és pedig politikailag is szereplő polgárává óhajt lenni.

Ezzel a nagyon ártatlan bejövetellel és szándékkal szemben azután a sajtó, mint a közvéleménynek kifejezője, nagyon visszás helyzetbe jut.

A hazaérkező Kossuth-fiut örömrivalgással, hazafias üdvözléssel fogadja; elkiséri Olaszországtól Budapestig; hasábokat szentel azoknak a magukban véve nagyon csendes óvációnak, mikkel a nagy-halott fiát a magyar embernek a családtagokra is kiterjedő pietása fogadja. Tekintélyes ciceróbetük örökitik meg azokat az elröppenő igéknek szánt beszédeket, mik egyik-egyik pályaház perronján Kossuth Ferenc ajkairól elhangzanak. Vezércikkek beszélnek a hazatérésről. Még azt is átadja a bőségesen termő, olcsó nyomdafösték a halhatatlanságnak, hogy hol zavarták ki álmából? hogy lépett ki? minő bizalmas természetű megjegyzést tett itt-amott? Budapest nyilvános intézeteiben tett látogatásáról és a kisérettel folytatott beszélgetéséről éppen olyan, minden apróságra kiterjeszkedő részletességgel számol be, — mintha egy olyan bevégzett szereplő egyénről volna szó, — aki mögött már nagy és egész Európa sorsára kiterjedett mult áll.

Nos hát valljuk csak be őszintén, hogy a magyar napisajtó tekintélyes organumai e tekintetben majdnem kivétel nélkül tulőttek a célon.

Kossuth Ferenc egész eddigi szereplését tulajdonképpen maga a sajtó fujta fel olyan lidérccé, ami esetleg elhomályosithatná, a politikai helyzet egét. Azok az ovációk, mikben az alföldi városok polgárai a nagy szabadsághős fiát a magyar ember természetében fekvő pietásból részesitették: nagyon kishatásu tüntetéssé zsugorodnak össze azokkal a hasábos közleményekkel szemben, — miket a sajtó Kossuth Ferenc bejövetele és utazgatása minden mozzanatának szentelt.

Hisz ez az egész dolog — egészen más szinben tünt volna föl az ország közvéleménye előtt, ha a napisajtó azt a tapintatosságot, és politikai okosságot, amit most Kossuth Ferenc szereplésében nem talál meg, a saját közleményeinek megirásában és mértékében alkalmazta volna.

Mire való volt azokat a mozzanatokat per longum et latum tárgyalni, amik — egy olyan egyénnel szemben, kinek a magyar nemzet politikai közéletében még multja nincs s legfölebb csak jövője lehet, — valami országra szóló vagy államreformáló jelentőségre nem tarthattak igényt?!

Nem lett volna-é sokkal okosabb dolog azokat egyszerűen regisztrálni azzal a rövidséggel és tárgyilagossággal, amit az esemény hordereje, fontossága és természete a körülményekhöz képest megkiván?

Mert igaz, hogy a sajtó a halhatatlan Kossuth-név viselőjének, — aki saját kijelentése szerint lelkében apja örökségével lépett sokáig nélkülözött édes hazájának szent rögeire, — előlegezhetett valamelyest abból a méltatásból, aminek teljes mértékét csak bevégzett tényekkel szemben alkalmazhatja; de azért kissé ovatosabb lehetett volna, nagyobb mértéktartást tanusithatott volna ebben az előlegezésben is.

Minden higgadt, józan gondolkozásu magyar embernek az a nézete, hogy amily fölösleges a napisajtónak mindama hasábos közleménye, amiket Kossuth Ferenc eddigi szerepléséről világgá bocsátott, éppen olyan tulhajtottak azok a dörgedelmes vezércik-

A „ZALA" tárcája.

Visszapillantások Magyarország szellemi fejlődésére.*)

— A „ZALA" eredeti tárcája. —

Irta: *Hoffmann Mór.*

IV.

(Folytatás.)

Mátyás is foglalkozott azon tervvel, hogy a tudománynak nagyszerü csarnokot épit. Az általa alapitott pozsonyi Academia Istrapolitanán (1467) kivül, a mely azonban a királynak és az előbb kegyelt Vitéz János érsekkel való meghasonlása folytán 1472-ben megszünt, mert a király elvonta dotatióját, Budán országos intézetet tervezett 40000 tanitványra. Az épitése meg is kezdetett, kiváló külföldi tanerőket nyert meg az intézet részére, de a nagyszabásu intézetet fel nem állithatta; a király halála; az utána következő királyok tehetetlensége, különösen pedig az iszonyu zavarok, melyek nem sokára keletkeztek, egy nagy szellem e szép emlékét nem engedék létrejönni.

Mátyás törekvéseit az a nagyszerü könyvtár is jellemzi, mely a Corvinák neve alatt ismeretes s melyet a király nagy költséggel létesitett. Folytonosan számos leirót foglalkoztatott, hogy e könyvtár kincseit gyarapitsa; az egyes kötetek fényesen beköttettek. De mindjárt a király halála után ezen az akkori korban a maga nemében ritka könyvtárnak kötetei széthordattak, a maradéka pedig a török uralom alatt a világ minden részébe kerültek.

Magánkönyvtárak is voltak ez időben. Kiváló történetirónk dr. *Fraknói* Vilmos Vitéz érsek Livius codexét irja le, melyek most a müncheni kir. könyvtárban vannak.*)

A király halála után intézményei is csakhamar megszüntek. A már emlitett okok nem igen kedvezhettek azon intézményeknek, melyeket Mátyás életbe hivott, s melyekbe szellemének bélyegét nyomta; de azért a szellemi élénkségnek nagyobb fogyatkozása nem igen észlelhető a két viharos században sem, a 16. és 17-ben.

Nagy mozgalom ragadta meg a szellemeket, s küzdelemre szólitott minden erőt: a reformatio.

V.

Valamint Németországban a 30 éves háboru minden társadalmi köteléket széttépett, elannyira, hogy az erkölcsök elvadultak, a közbiztonságot, a nép életét és tulajdonát veszélyeztette, és minden bünt felszabaditott: ugy történt Magyarországon is a szerencsétlen mohácsi csata után, a mikor a nemzet virága a törökök tulnyomó erejétől eltiportatott.

A 15. század utolsó és a 16. század első tizede komor képét nyujtják egy tehetetlen királyok és uralomra vágyó főnemesség által a tönk szélére juttatott országnak.

S igy feltartóztathatlanul jött az a szerencsétlen nap, mely legnagyobb részt az engedetlen nemesség visszavonásának és pártoskodásának köszönhető. Már következményei miatt is a nemzeti szerencsétlenség gyászos emléknapja marad az 1526 év augusztus 29-ike. Innen-tul Magyarország két évszázadon keresztül folytonos belső zavarok szinhelye volt. S mégsem volt szegény szellemi törekvésekben a mohácsi vészt követő század.

A reformátió Magyarországban is megtalálálta buzgó követőit és vértanuit s nagyszámu főnemesség (eleinte különösen Erdélyben) az uj tan felé fordult, mely csakhamar a népben is széleskörü elterjedést nyert.

Természetes tehát, hogy a szellemek a vallási vitatkozások terén alkalmas talajra leltek erőik kifejtésére. A régi s ujonnan keletkező egyház követői között való versenygés éles és heves volt, s a kedélyeket a szenvedélyességig izgatták. Keletkezésétől teljes elismertetésig nagy bajokat, sok üldöztetést és szenvedéseket kellett eltürnie a reformált egyháznak.

Az iszonyu belső zavarok folytán, melyeknek azonban nyelv és irodalom hatalmas lendületet köszönhet, nem egy tanintézet szüntette be működését, igy — mint már emlitve volt — a pécsi egyetem 180 évi fennállása után; igy a fehérvári, az esztergomi tanintézetek is; ma

*) *Egy nagyobb munkának bevezető részéből. Szerzőnek német eredetijéből fordítva.*

*) *Magyar könyvszemle. 1881. I. füzet. 9. lap.*

kelyek is, melyekkel most szereplésében, utazgatásában megállítani akarnák.

Végre is az nagyon magántermészetü dolog, ha valaki felteszi magában, hogy körutat tesz Magyarországon s egy pár barátját kalauzul véve, elmegy a nép közé, végig hallgat és elmond egy csomó beszédet. Nagyon magántermészetü dolog ez, – sőt ártatlan is. A mai consolidált politikai viszonyok között még akkor is ártatlan, ha ez a körutazó politikus véletlenül éppen halhatatlan szabadsághősünknek: Kossuth Lajosnak a fia.

Ne méltóztassanak megijedni: ettől nem fog kiesni a közjogi állapotok világának feneke!

Kossuth Ferenc, mint magánember utazik s ha itt-ott elhangzó beszédei tele vannak is politikai vonatkozásokkal, az ő szereplését még most nagyon fölösleges és tulhajlott dolog a közérdekek magasabb szinvonalának mértékével mérni.

Mire való hát reá máris dörgedelmes ágyulövéseket intézni, mikor még csak azt tudjuk felőle, hogy egy nagyobb politikai párt zászlója mellett szándékozik állást foglalni; de hogy e zászló mellett miként s a politikai készültségnek milyen mértékével fog küzdeni, az teljesen ismeretlen.

Szóval: mire való benne már is, a jogos politikai küzdtér látóhatárán kivül lidércet látni s reá ágyuval lődözni; mikor majd csak az aktiv politikai szereplés látóhatárán fognak tisztában kibontakozni tulajdonképeni nagyságának körvonalai; s ott fog kitünni, hogy sas-é vagy éneklőmadár?

Most hadd gyönyörködjék mint magánember, honfitársai lelkesedésében, (mely apja nagy emlékének szól) hadd ismerje meg a magyar nemzetnek azt a határtalan kegyeletét, melynek tiszta sugarai még az örökösök homlokát is beragyogja!

Minek azt birálgatni, hogy időszerü é tapintatos, okos dolog-é az ő eljárása?

A közjog kereteiben mozgó magánjogot tisztelni kell, mert annak érvényesitése kinek-kinek csak magánéletére, saját sorsára hat ki s ezzel mindenki szabadon rendelkezik.

Az a vendégszeretet se bántson senkit, amivel a magyar nép Kossuth Lajosnak fiát fogadja! Ezzel a magyar nép csak önmagát tiszteli meg

Abba se ütközzék meg senki, ha Kossuth Ferencet, a hazájában körutazó magánembert, még az ő eddig bevallott politikai elvével egyet nem értő hazafiak is szivesen fogadják! Ez a hagyományos magyar vendégszeretetnek olyan elemi meg nyilatkozása, melyet a magyar nemzet a materializmus legerősebb nyomása alatt is tisztán megőrzött.

Mindez nagyon ártatlan dolog, különösen a politikai közérdekek szempontjából.

Hogy a napilapok még is olyan erősen ágyuznak, az csak arra a, különben örvendetes körülményre vall, hogy bőségben van a puskaporuk. Ámbár akkor is inkább az igazi rémekre lődöznének.

(–) Szabadság Magyarországon.

Bécsből és Berlinből érkezett távirati jelentések szerint Wekerle miniszterelnök nyilatkozata, a melylyel állásfoglalását az ujabban tartott népgyüléseken kifejtett veszélyes természetü propagandával szemben körülírta, — a szabadelvüség külföldi képviselőinél — kitünő benyomást keltett. Ujabb bizonytékát látják benne annak, hogy a magyar nemzet az önkormányzatra való képességen kivül az alkotmányos szabadsáy tiszteletének históriai szokását és az államférfiui mérsékletet a heves pártküzdelmek közepett is megőrizte. Fontos kezességet látnak benne arra nézve is, hogy a magyar kormány, minden parlamenti párt támogatásával, mindig rendelkezni fog a szükséges és kellő időben alkalmazandó energiával, hogy fellépjen a szabadsággal üzött államveszélyes visszaélések ellen, bármely oldalról eredjenek is azok. Ez értelemben van Wekerle miniszterelnök nyilatkozatainak maradandó és programmszerü fontosságuk. Miként fogja fel Wekerle a magyar liberálizmust, a mely a történelmi királyhűség és az állameszme követelményeivel mindenkor megegyez, – azt a következő szavakban határozta meg . . . . „De vannak egy alkotmányos országban közkincsek, melyeket mindenek előtt meg kell óvni még akkor is, ha e közkincsekkel egyesek talán veszélyes tendenciákat követnek és ha azok ellenünk is irányulnak. E közkincsek egyik legnagyobbika a véleményszabadság, a szólásszabadság“ . . . . „Ha azt tapasztalnók, hogy a véleményszabadsággal visszaélnek és törvénytelenségek terére lépnek: akkor feladatunk és kötelességünk azok megfelelő megtorlása iránt azonnal intézkedni.“

(–) A leendő orosz kancellár.

— A londoni diplomáciai körökből eredő tudósitás megerősiti P. C. nak azt a korábbi jelentését, hogy Lobanow Rostowsky herceg bécsi orosz nagykövet kinevezése orosz birodalmi kancellárrá alkalmasint nem sokára megtörténik. Az angol külügyi hivatalban Lobanow herceget a pánszláv terjeszkedő politika határozott nyilt ellenzőjének tartják. A már elhalt Sir Morier pétervári naykövet régebb jelentései szerint Ignatiev tábornok is a „fanatique de la paix“ cimmel tüntette ki őt.

Sir Morier jelentései szerint valamennyi orosz államférfi közül Lobanow hercegnek volt az orosztörök háboru nehéz idején legnagyobb érdeme abban, hogy Gorcsakoff herceg és Andrássy Gyula gróf közt akkor megegyezést lehetett létrehozni és a háboru kitörése előtt előzetes megállapodás történt, a melynek alapján az európai nagyhatalmak korlátlátlan mandátumot adtak az osztrák-magyar monárchiának Bosznia és Hercegovina megszállására. Lobanow herceg kinevezésének egy akadálya lehet: az a kivánsága, hogy megmaradhasson a mostani helyén, a hol az udvarnál valókedveltsége és a korábbi nagykövetekhez: Stolberg-Wernigerode herceghez és Ruess herceghez való különösen barátságos viszonya által az orosz külpolitika egész irányára mindig a békés irányzatoknak kedvező, sikeres befolyást gyakorolt. Magától értendő, hogy Miklós cár határozott kivánatával szemben a saját személyes kivánatáról Lobanow hercegnek le kellene mondania.

(–) XIII. Leó pápa és a keleti egyházak.

A „Pester Correspondez“-nek egy vatikáni levele szerint XIII. Leó pápa ő szentsége arra fekteti a fősulyt, hogy a keleti egyházak uniójának kérdésében Keleten számos iskola felállitásának — a congregátio de fovenda unione és a congregatió de propaganda fide közremüködése mellett — lassan, de annál biztosabban jótékony és en-

---

sok azonban a sokuemü akadályok dacára folytatták tevékenységüket.

A reformacció ezalatt annál akadálytalanabbul fejlődhetett, mert az alsó klerus nem állott hivatása magaslatán. S valószinüleg a hitujitási törekvések ellensulyozására hivta be Oláh Miklós érsek a jezsuita rendet Magyarországba s állitott neki collégiumot Nagyszombatban. Sok ideig tartott, mig ez a szerzet akadálytalanul fejthette ki működését; sőt az 1608. országgyülés kiüzetését határozta el, de lassanként mégis és különösen a felsőbb iskolák oktatását hatalmába keritette, s a 17. század végén szilárdul állt.

Már futólag emlitettem, hogy a reformáció gyors elterjedése különösen az alsó klerus akkori állapotának tudható be. — „A katholikusoknál — mondja dr. Fraknói Vilmos — az iskolák állapota belső connexusban áll a papság müveltségi fokával. Ez pedig a 16. század elején a süllyedés szomoru jeleit mutatja.*)

Nem volt hiány az oly egyházi fejedelmekben, kik a kor magaslatán állottak, s teljes mértékben birtokában voltak a humanistikus müveltségnek. Ilyenek voltak *Bakacs* Tamás és *Szalkay* László primások; Hyppolyt Este bibornok, *Perényi* nagyváradi, *Báthory*, váci és *Brodarics* szirmiai püspökök; kiknek nevei a külföld tudományos köreiben is ünnepeltek voltak. De az alsó klerus nagy tömege culturális tekintetben teljesen el volt hanyagolva. Ezt az a körülmény is bizonyitja, hogy az egyházi pálya candidatusai iránt támasztott követelmények a legszerényebb mértékre szoritkoztak. Az esztergomi nyitrai és veszprémi zsinati határozmányokban (1493, 1494. 1515) ez áll: „Azok, kik a papi pályára akarnak lépni . . . . . megvizsgáltatnak s csak azután szentelteinek föl, ha az alkalmas kort elérték, jó erkölcsökkel birnak, törvényes házasságból származnak, jól olvasni és énekelni tudnak s az elemi ismeretekben némi képességgel birnak. (V. ö. Fraknói, az i. h.) „A demoralizatio és a politikai zavarok a 16. század első évtizedeiben nem lehettek alkalmasak az egyházi élet és az oktatásügy emelésére.“

Oláh Miklós érsek és primás szigora, melylyel a klerus legyelmezésére vonatkozó rendeleteinek érvényt akar szerezni, hogy a romlást megakadályozza, csak részben ért el eredményt. Jobban virágoztak az olygarchák iskolái, kik ez időben dicséretreméltó buzgalmat fejtettek ki.

Az emlitetteken kivül nem kevés férfiu volt, kik a népmiveltség fenyegető romlását mélyen sajnálták. A 1560 ki nagyszombati zsinat behatóan foglalkozott a köznép szellemi érdekeivel; de szigoru rendeletek is csak keveset használtak, mikor a több részre tépett országnak nem volt ideje, hogy magához térjen.

Feltétele volt a protestantismusnak, hogy figyelmét a nép oktatására irányitsa. A reformatio müve még nem merevült meg külső dogmatismussá s a szabad kutatás legszebb virágait hajtotta. Ellenállhatatlan hatalmat gyakorolt az uj tan a szivre és kedélyre s mindig több és több lelkesült követőre talált. Ez a Magyarországtól most elvált és önálló Erdélyben gyorsabban történt, mint magában Magyarországban. A katholikus egyház akkor Magyarországon állami egyház volt s az országgyülések folytonos gondja 1557-ől és később, mely a kath. iskolák emelésére célzott, az állam és egyház közötti viszonynak eredménye.

A reformegyháznak más feltételeket kellett keresnie fennállhatása érdekében, s igy már kezdetben is itt az iskola és oktatás önnálló fejlődését észleljük. Mentül hevesebb volt a küzdelem a katholicismus és lutheranismus között, annál féltékenyebben őrködött a lassan erősbülő uj egyház, az ifjuság nevelése és oktatása fölött, s az általa igényelt azon jog fölött, hogy iskolaügyét maga gondozhassa.

Különösen Erdélyről, a hitujitó törekvések e klasszikus földjéről áll ez, a reform. fejedelmek a leghathatósabb védelmet nyujtották egyházuknak, ahol az uj egyház egynek érezte magát a nemzeti, idegen hatalmaskodás ellen magát folyton védő törekvésekkel. Gazdag pártfogók támogatásával sok magyar ifju látogatta a vittenbergi egyetemet, hogy az uj tant forrásánál tanulmányozzák; s gazdag tudományos ismeretek mellett bátorságot és lelkesedést meritettek azon kiváló férfiak előadásaiból, a kik ott tanitottak s hazatérve, mint lelkészek és tanitók értékesitették azon gazdag kincseket, melyeket külön gyüjtöttek az uj tan dicsőitésére s a nép képzésére és nemesitésére.

Trotzendorffal és Sturmmal, kiknek fáradozásai a tanitás ügyének kedvezőbb fordulatot adtak, az iskola némiképen a nevelési mozzanatot is figyelembe veszi, a mely különben már a jezsuita collegiumokban is, de csak egyoldalulag tekintetbe vétetett. Az oktatásügyet még ez időben sem lehet tagolni, a fokozatok mindig ugyanazok maradnak, s a népiskola, gymnasium, akadémia és főiskola féle elnevezés önkényes marad, mert hiszen nem általános érvényü terv állapitotta meg e fokozatok határait.

(V é g e következik.)

---

*) *Dr. Fraknói (Trankl) Vilmos: Hazai és külföldi iskolázás a 16. században. Budapest, 1873 3. 4. lap.*

gesztelő befolyása lesz. A főpontok, a melyekre nézve az utolsó értekezletek után a szent szék és az öt keleti pátriarka közt teljes megegyezés jött létre, a következők: 1.) A keleti vallási missziók és apostoli delegácíók részére az illető személyeket állandóan a Keleten lakó katholikusok közül fogják választani. Ezzel a Keletnek egyátalán nem szándékolt latinizálásától való alaptalan félelmet akarják elháritani. 2.) A vonatkozások megkönnyitése a római kúria és az öt keleti pátriárka közt. Ez az öt pátriárka, kiknek eddig joguk volt Rómában egy prokurátort tartani, ezután fel lesz hatalmazva, hogy egy püspököt is delegálhasson, a ki tagja lesz annak a külön testületnek, a mely a keleti ritusok részére adatik a congregatio de propaganda fide mellé. 3.) A nevelő intézetek és iskolák szaporitása minden keleti katolikus pátriárkátusban. Ez iskolákban a vallást az illető nemzetiségek ritusa és hagyományos nyelvi szabadalmai szerint kell tanitani. Ez iskolák felállitásának költségeire Leó pápa egy külön nagyobb alapot fog meghatározni.

A magyar folyam- es tengerhajózási társaság és a mezőgazdaság.

Mihelyt elfogadta a magyar parlament, — a mi pedig már a legközelebbi napokban meglesz — a magyar folyam- és tengerhajózási társaság, ról szóló törvényjavaslatot, késedelem nélkül megalakul a társaság. A magyar állam gazdasági függetlenségére *nélkülözhetlen* volt ez az intézkedés, melyet minden párt helyesel. Magyarország függetlenitését jelenti ez oly idegen pénzügyi befolyástól, a melyet a *magyar mezőgazdaság* nagy kárára gyakran érvényesitett egy külföldi érdekeltekből álló kotéria.

A magyar nemzeti folyam- és tengerhajózás és a nagy áldozatok, melyeket érte hoz a magyar állam, első sorban arra vannak rendeltetve, hogy a *hazai mezőgazdaságnak* és a mezőgazdasági iparnak használjanak.

Ama pénzügyi és gazdasági tekintélyek nevei, a kik a magyar társaság élére lépnek, valamint az állami ingerencia és ellenőrzés kezeskednek érte, hogy ez a nemzeti magyar vállalat a mezőgazdaságon kivül az *ettől el nem választható* iparnak is a legbecsesebb szolgálatokat fogja tenni és nagy előnyére lesz a magyar kereskedelemnek is.

Mindig hangoztattuk, különösen az agrárkérdés felmerülte óta, hogy a gazdasági függetlenség ez ügyeinek semmi közük sincs a pártok viszálykodásaihoz.

Ebben ne legyen s nem is lesz Magyarországon *pártkülönbség*. Épp igy mindenki, — a ki a gazdasági élet viszonyait és gyakorlati követelményeit ismeri, meg nem engedhetőnek fogja tartani, hogy mesterséges ellentéteket teremtsenek a *mezőgazdaság, az ipar és kereskedelem érdekei közt.*

A valóságban ily ellentétek nem léteznek, hanem igenis létezik *a kényszeritő szükségesség, — hogy a minden állam gazdasági függetlenségének ez a három főtényezője közösen, egymást kölcsönösen támogatva és kiegészítve működjék.* A magyar gőzhajótársaság lehetővé fogja tenni a gyorsabb akciót az állam részéről a hajózási csatornák és folyamszabályozás javára. Ez akció eredménye szintén első sorban a mezőgazdaságra nézve tartós előny.

Az olcsó vizi-szállitás lehetővé teszi a magyar mezőgazdaságnak a gabonaárak és az összes *mezőgazdasági ipari termékek* árainak emelkedését.

Az a két nagy magyar bank, a magyar általános hitelbank és a magyar leszámitoló és pénzbank, — melyek a társaság felállitására és szervezésére vállalkoztak, — a vonatkozó törvényjavaslat elintézése után csakhamar a finánszirozáshoz, illetve a részvények kibocsátásához fog. Itt az állam és a magyar közönség érdekében igen kivánatos, hogy a magyar tőkepénzesek, a fővárosban és a vidéken, az egyedüli praktikus eszközzel, saját részvétűkkel medakadályozzák ennek az állam által szubvencionált értékpapirosnak Bécsbe, vagy egyáltalán a külföldre vándorlását: minthogy az állam szubvenciot ad, magyar birtokosok javára szolgáljon ez a szubvenció; az állami garancia által feltétlen biztosságuvá lett értékpapiros maradjon Magyarországban. — Ezzel a magyar közönség a nagy spékuláció veszélyeitől független, kitünő tőkeelhelyezést biztosit magának és a saját zsebe kétségtelen hasznán kivül hozzájárul Magyarország további felszabaditásához az idegen pénzügyi kotériák befolyása alól.

HIREK.

— **Hivatal-vizsgálat.** *Svastics* Benó Zalavármegye főispánja e hó 22-én délután tüzetes évi vizsgálatot tartott a kanizsai szolgabiróságnál. A vizsgálat, mely késő estig tartott, kiterjedt a legapróbb részletekre is, és ő méltósága minden irányban a legnagyobb rend és pontosságról szerzett magának alapos meggyőződést, melynek kifolyásképen a legnagyobb elismeréssel adózott az ügybuzgó főszolgabirónak és derék hivatalnoki karnak.

— **Nagy idők tanuja.** Balatonfüredi Varga Imre nyugalmazott m. kir. honvédezredes, az 1848—49-iki szabadságharc alatt volt honvéd őrnagy e hó 16-án életének 69-ik évében elhunyt Balaton-füreden. A boldogult sok éven át köztiszteletben álló polgára volt városunknak és hosszu időn át elnöke a Hadastyán-Egyletnek, melynek alapitásán tevékenyen közreműködött. Barátságos modorával és szerény fellépésével sok jó barátot szerzett magának, hazafias tevékenységével pedig kiérdemelte a közszeretetet, mely folyó hó 18-án Balatonfüreden végbe ment temetése alkalmával impozánsan nyilvánult.

— **A városi közkórház** ügyében e hó 22-én Csertán Károly alispán és Mangin Károly kir. tanácsos megyei tiszti főorvos Nagy-Kanizsán időztek és több rendbeli intézkedés azonnali megtételére utasitották a városi hatóságot

— **Halálozás.** Hirschel Ede kir. tanácsosi, és nagytiszletü családját váratlanul mély gyász érte. Aldott lelkü jó neje, pénteken este néhány órai rosszullét után, agyszélhüdés következtében hirtelen elhunyt. A boldogult a családi körben kereste és találta az élet örömeit, ott árasztá szét szive melegét, és mint hitves és anya egyaránt boldognak tudta magát. Őszinte részvéttel közöljük a család által kiadott következő gyászjelentést: Hirschel Ede mint férj saját valamint gyermekei Harkányi József és Samu, ugy anyja Bichler Laura és az összes rokonság nevében fájdalomtört szivvel tudatja a legjobb hitves és anya Hirschel Edéné szül. Bichler Szidónia urnő 1894. november 23-án este 10 órakor rövid szenvedés után, élete 43 ik és boldog házassága 26-ik évében történt gyászos elhunyát. A drága halott földi maradványai f. hó 25-én vasárnap délután 3 órakor helyeztetnek a helybeli izr. sirkertben örök nyugalomra. Nagy-Kanizsa, 1894. november 24 én. Áldás és béke hamvaira!

— **Tüzek a vidéken.** Rigyácz község határában lekvő bodi hegyen e hó 21-én tüz ütött ki, mely egy préséházat a benlévőségekkel együtt hamvasztott el. Nagy-Récsén e hó 22-én volt tüz, mely alkalommal egy lakház égett el.

— **Estély.** A kereskedő ifjak egyletének december 1-én tartandó estélyén — mint értesültünk Wallenstein Malvin urhölgy és dr. Fried Odön ur fellépése közbejött akadály miatt, elmarad s igy a műsor Hock János orsz. képviselő ur és dr. Stocker A. kir. ügyész ur zongorajátékából fog állani. Az igy megkurtitott programm is elég élvezetet igér.

— **Az első hó.** Elmultak a verőfényes szép őszi napok és beállt a tél egész komolyságával. Tegnap szombaton egész napon át havazott, de a szép fehér hó leesés után csakhamar eltünt és lett belőle csunya sár, melynek következtében az utak teljésen megromlottak, az utcák pedig fénysárban usznak.

— **Tisza Kálmán, mint indus vezető.** A napokban egy előkelő budapesti társaság járt a bécsi Belvedereben, amelynek első emeletén van kiállitva a Ferenc Ferdinánd főherceg világkörüli utjának muzeuma. A társaság szemlélődés közben egy fotografiát pillantott meg a jobb sarokszoba második ablaka mellett. A kép egy tigrisvadászatot ábrázol, s az előtéren Ferenc Ferdinánd főherceg áll három elejtett királytigris között. Mellette majdnem teljesen Adámkosztümben, három indusvezető csoportosul. Mikor a magyar vendégek a kissé fogyatékos toiletteben álldogáló indusokat megpillantották, egyszerre bámulva kiáltottak föl. Az egyik indus ugyanis szakasztottan a Tisza Kálmán arcával tekint a világba, még az elmaradhatatlan szemüveg sem hiányzik az orráról. Óriás derültség közt nézték a volt miniszterelnököt az exotikus viseletében, s a jókedv olyan fokra lépett, hogy a gyüjtemény egyik őre is odajött a társasághoz. Mikor megmagyarázták neki, miért nevetnek, az őr igy szólott az ő hamisitatlan bécsi dialektusával:

— Ja, ich hab' schon gehört, dass die Herren ámál in Ungarn Minister waren.. (Igen, én is hallottam már, hogy ezek az urak valaha miniszterek voltak Magyarországon.)

A magyarázatnak nagy hatása volt, s a Bécsbe rándulo magyaroknak most melegen ajánlhatjuk, nézzék meg Tisza Kálmánt ebben az érdekes kosztümben.

— **Alsó-Lendva lakóságának** — irja levelezőnk — csendes egyhangusságát f. hó 18-án d. u. fél 5 órakor a harangok zugása zavarta meg. Ugyanis Vlaj Mátyás háza kigyuladt. A szerencsétlenséget valószinüleg gyermekek okozták, kik gyufával játszottak. Hogy több épület nem lett a lángok martaléka, az önkéntes tüzoltóság gyors és sikeres működésének köszönhető. Méltó elismerés illeti az alsó-lendvai hölgyek egy részét, mely a legnagyobb önfeláldozással működött közre a pusztitó elem elnyomásában.

— **A megyei bizottságban** Alsó-Lendva részéről megüresedett egy hely, mely titkos szavazat utján f. hó 20-án töltetett be. Megválasztatott dr. Hajós Kálmán ügyvéd.

— **Gyászhir.** Mint csáktornyai levelezőnk irja a tanügynek Csáktornyán halottja van. Szinkovics Ferencz, közs. elemi iskolai tanitó s polgári segédtanár hunyt el ott f. hó 17-én esti 7 órakor életének 52. esztendejében hosszas szenvedés után. A boldogult 29 évig működött a tanügy terén s ebből 27 évet töltött a csáktornyai elemi iskolánál s 3-at a polgári iskolánál. — Szinkovics derék harczósa volt a magyarositás ügyének s mint ilyen nem csekély érdemeket szerzett ott. Ahogy osztatlan tisztelet környékezte életében, ugy őszinte részvét kisérte az örök nyugalom helyére is. 19-én temették el óriási közönség jelenlétében s az összes iskolák tanuló ifjusága kiséretében, a mikor kartársai nevében Mencsey Károly elemi iskolai tanitó intézett a távozóhoz szivből fakadt s általános meghatottságot keltett bucsuzó szavakat.

— **Érdekes ügy** foglalkoztatta e napokban városunk rendőrségét. Egy férj feljelentést tett a rendőrségnél apósa ellen, hogy ez saját leányát illetve a feljelentő feleségét, eladni akarta 300 forintért egy bosnyák lelekvásárlónak, ki el is jött az áruért Nagy-Kanizsára, de egy álrendőr közbe lépése folytán nem vehette át az asszonykát, hanem jónak látta a nélkül kereket oldani. A jóravaló apát átadták a törvényszéknek, mely azonban csak csalási kisérletet látván fenn forogni, szabadon bocsátá a derék firmát.

— **Gőzmalom.** Városunk egy hatalmas iparvállalata adatott át e napokban a forgalomnak. A Franz-féle gőzmalom teljesen elkészülvén megkezdte működését, miről a lapunkban közzétett hirdetmény és óriási falragaszok értesitik a nagyközönséget.

— **Dajka-tanfolyam Csáktornyán.** A tanfelügyelő fölhivására — irja levelezőnk — a csáktornyai kisdedóvó-egyesület által fentartott óvodával kapcsolatosan szervezett állandó menedékházak számára képesitő hat havi dajka-tanfolyamot f. hó 18-án nyitották meg a szabályrendeletileg körülirt felvételi vizsgálat alapján. Jelentkezett összesen 6 pályázó, és pedig Stifter Mariska, Erdőss Kornélia, Martincsevics Julia, Kovácsics Juliska, Tkalics Etelka s Pankovics Irma. A tanfolyam kérvényei rendben találtatván, valamennyien a tanfolyamra fölvétetettek. A tanfolyam vezetője Dekkert Józsefné óvónő, ki mellett Schwarz Albert dr. egyesületi orvos fog időközönkint a gyermekek járványos betegségeiről s az azok körül követendő eljárásról előadásokat tartani.

— **Kitüntetett őrmester.** O felsége a király Morocza János őrmesternek háziezredünkben, sok évi kitünő szolgálatiért legutóbb a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

kelyek is, melyekkel most szereplésében, utazgatásában megállitani akarnák.

Végre is az nagyon magántermészetü dolog, ha valaki felteszi magában, hogy körutat tesz Magyarországon s egy pár barátját kalauzul véve, elmegy a nép közé, végig hallgat és elmond egy csomó beszédet. Nagyon magántermészetü dolog ez, – sőt ártatlan is. A mai consolidált politikai viszonyok között még akkor is ártatlan, ha ez a körutazó politikus véletlenül éppen halhatatlan szabadsághősünknek: Kossuth Lajosnak a fia.

Ne méltóztassanak megijedni: ettől nem fog kiesni a közjogi állapotok világának feneke!

Kossuth Ferenc, mint magánember utazik s ha itt-ott elhangzó beszédei tele vannak is politikai vonatkozásokkal, az ő szereplését még most nagyon fölösleges és tulhajlott dolog a közérdekek magasabb szinvonalának mértékével mérni.

Mire való hát reá máris dörgedelmes ágyulövéseket intézni, mikor még csak azt tudjuk felőle, hogy egy nagyobb politikai párt zászlója mellett szándékozik állást foglalni; de hogy e zászló mellett miként s a politikai készültségnek milyen mértékével fog küzdeni, az teljesen ismeretlen.

Szóval: mire való benne már is, a jogos politikai küzdtér látóhatárán kivül lidércet látni s reá ágyuval lődözni; mikor majd csak az aktiv politikai szereplés látóhatárán fognak tisztábban kibontakozni tulajdonképeni nagyságának körvonalai; s ott fog kitünni, hogy sas-é vagy éneklőmadár?

Most hadd gyönyörködjék mint magánember, honfitársai lelkesedésében, (mely apja nagy emlékének szól) hadd ismerje meg a magyar nemzetnek azt a határtalan kegyeletét, melynek tiszta sugarai még az örökösök homlokát is beragyogja!

Minek azt birálgatni, hogy időszerü é tapintatos, okos dolog-é az ő eljárása?

A közjog kereteiben mozgó magánjogot tisztelni kell, mert annak érvényesitése kinek-kinek csak magánéletére, saját sorsára hat ki s ezzel mindenki szabadon rendelkezik.

Az a vendégszeretet se bántson senkit, amivel a magyar nép Kossuth Lajosnak fiát fogadja! Ezzel a magyar nép csak önmagát tiszteli meg

Abba se ütközzék meg senki, ha Kossuth Ferencet, a hazájában körutazó magánembert, még az ő eddig bevallott politikai elvével egyet nem értő hazafiak is szivesen fogadják! Ez a hagyományos magyar vendégszeretetnek olyan elemi meg nyilatkozása, melyet a magyar nemzet a materializmus legerősebb nyomása alatt is tisztán megőrzött.

Mindez nagyon ártatlan dolog, különösen a politikai közérdekek szempontjából.

Hogy a napilapok még is olyan erősen ágyuznak, az csak arra a, különben örvendetes körülményre vall, hogy bőségben van a puskaporuk. Ámbár akkor is inkább az igazi rémekre lődöznének.

(–) Szabadság Magyarországon. *Bécsből és Berlinből érkezett távirati jelentések szerint Wekerle miniszterelnök nyilatkozata, a melylyel állásfoglalását az ujabban tartott népgyüléseken kifejtett veszélyes természetü propagandával szemben körülírta, — a szabadelvüség külföldi képviselőinél — kitünő benyomást keltett. Ujabb bizonyitékát látják benne annak, hogy a magyar nemzet az önkormányzatra való képességen kivül az alkotmányos szabadsáy tiszteletének históriai szokását és az államférfiui mérsékletet a heves pártküzdelmek közepett is megőrizte. Fontos kezességet látnak benne arra nézve is, hogy a magyar kormány, minden parlamenti párt támogatásával, mindig rendelkezni fog a szükséges és kellő időben alkalmazandó energiával, hogy fellépjen a szabadsággal üzött államveszélyes visszaélések ellen, bármely oldalról eredjenek is azok. Ez értelemben van Wekerle miniszterelnök nyilatkozatainak maradandó és programmszerü fontosságuk. Miként fogja fel Wekerle a magyar liberálizmust, a mely a történelmi királyhűség és az állameszme követelményeivel mindenkor megegyez, – azt a következő szavakban határozta meg . . . . „De vannak egy alkotmányos országban közkincsek, melyeket mindenek előtt meg kell őrni még akkor is, ha e közkincsekkel egyesek talán veszélyes tendenciákat követnek és ha azok ellenünk is irányulnak. E közkincsek egyik legnagyobbika a véleményszabadság, a szólásszabadság“ . . . . „Ha azt tapasztalnók, hogy a véleményszabadsággal visszaélnek és törvénytelenségek terére lépnek: akkor feladatunk és kötelességünk azok megfelelő megtorlása iránt azonnal intézkedni.“*

(–) A leendő orosz kancellár. *— A londoni diplomáciai körökből eredő tudósitás megerősiti P. C. nak azt a korábbi jelentését, hogy Lobanow Rostowsky herceg bécsi orosz nagykövet kinevezése orosz birodalmi kancellárrá alkalmasint nem sokára megtörténik. Az angol külügyi hivatalban Lobanow herceget a pánszláv terjeszkedő politika határozott nyilt ellenzőjének tartják. A már elhalt Sir Morier pétervári nagykövet régebb jelentései szerint Ignatiev tábornok is a „fanatique de la paix“ cimmel tüntette ki őt.*

Sir Morier jelentései szerint valamennyi orosz államférfi közül Lobanow hercegnek volt az oroszt-török háboru nehéz idején legnagyobb érdeme abban, hogy Gorcsakoff herceg és Andrássy Gyula gróf közt akkor megegyezést lehetett létrehozni és a háboru kitörése előtt előzetes megállapodás történt, a melynek alapján az európai nagyhatalmak korlátlátlan mandátumot adtak az osztrák-magyar monárchiának Bosznia és Hercegovina megszállására. Lobanow herceg kinevezésének egy akadálya lehet: az a kivánsága, hogy megmaradhasson a mostani helyén, a hol az udvarnál valókedveltsége és a korábbi nagykövetekhez: Stolberg-Wernigerode herceghez és Ruess herceghez való különösen barátságos viszonya által az orosz külpolitika egész irányára mindig a békés irányzatoknak kedvező, sikeres befolyást gyakorolt. Magától értendő, hogy Miklós cár határozott kivánatával szemben a saját személyes kivánatáról Lobanow hercegnek le kellene mondania.

(–) XIII. Leó pápa és a keleti egyházak. *A „Pester Correspondez“-nek egy vatikáni levele szerint XIII. Leó pápa ő szentsége arra fekteti a fősulyt, hogy a keleti egyházak uniójának kérdésében Keleten számos iskola felállitásának — a congregátio de fovenda anione és a congregatio de propaganda fide közreműködése mellett — lassan, de annál biztosabban jótékony és en-*

---

sok azonban a sokemű akadályok dacára folytatták tevékenységüket.

A reformació ezalatt annál akadálytalanabbul fejlődhetett, mert az alsó klerus nem állott hivatása magaslatán. S valószinüleg a hitujitási törekvések ellensulyozására hivta be Oláh Miklós érsek a jezsuita rendet Magyarországba s állitott neki collégiumot Nagyszombatban. Sok ideig tartott, mig ez a szerzet akadálytalanul fejthette ki működését; sőt az 1608. országgyülés kiüzetését határozta el, de lassanként mégis és különösen a felsőbb iskolák oktatását hatalmába keritette, s a 17. század végén szilárdul állt.

Már futólag emlitettem, hogy a reformació gyors elterjedése különösen az alsó klerus akkori állapotának tudható be. — „A katholikusoknál — mondja dr. Fraknói Vilmos — az iskolák álla pota belső connexusban áll a papság müveltségi fokával. Ez pedig a 16. század elején a sülyedés szomoru jeleit mutatja.*)

Nem volt hiány az oly egyházi fejedelmekben, kik a kor magaslatán állottak, s teljes mértékben birtokában voltak a humanistikus müveltségnek. Ilyenek voltak *Bakacs* Tamás és *Szalkay* László primások; Hyppolyt Este bibornok, *Perényi* nagyváradi, *Báthory*, váci és *Brodarics* szirmiai püspökök; kiknek nevei a külföld tudományos köreiben is ünnepeltek voltak. De az alsó klerus nagy tömege culturális tekintetben teljesen el volt hanyagolva. Ezt az a körülmény is bizonyitja, hogy az egyházi pálya candidatusai iránt támasztott követelmények a legszerényebb mértékre szoritkoztak. Az esztergomi nyitrai és veszprémi zsinati határozmányokban (1493, 1494. 1515) ez áll: „Azok, kik a papi pályára akarnak lépni . . . . . megvizsgáltatnak s csak azután szentelteinek föl, ha az alkalmas kort elérték, jó erkölcsökkel birnak, törvényes házasságból származnak, jól olvasni és énekelni tudnak s az elemi ismeretekben némi képességgel birnak. (V. ö. Fraknói, az i. h.) „A demoralizatio és a politikai zavarok a 16. század első évtizedeiben nem lehettek alkalmasak az egyházi élet és az oktatásügy emelésére.“

Oláh Miklós érsek és primás szigora, melylyel a klerus legyelmezéséré vonatkozó rendeleteinek érvényt akar szerezni, hogy a romlást megakadályozza, csak részben ért el eredményt. Jobban virágzottak az olygarchák iskolái, kik ez időben dicséretreméltó buzgalmat fejtettek ki.

Az emlitetteken kivül nem kevés férfiu volt, kik a népmiveltség fénygető romlását mélyen sajnálták. A 1560 ki nagyszombati zsinat behatóan foglalkozott a köznép szellemi érdekeivel; de szigoru rendeletek is csak keveset használtak, mikor a több részre tépett országnak nem volt ideje, hogy magához térjen.

Feltétele volt a protestantismusnak, hogy figyelmét a nép oktatására irányitsa. A reformatio müve még nem merevült meg külső dogmatismussá s a szabad kutatás legszebb virágait hajtotta. Elenállhatatlan hatalmat gyakorolt az uj tan a szivre és kedélyre s mindig több és több lelkesült követőre talált. Ez a Magyarországtól most elvált és önálló Erdélyben gyorsabban történt, mint magában Magyarországban. A katholikus egyház akkor Magyarországon állami egyház volt s az országgyülések folytonos gondja 1557-től és később, mely a kath. iskolák emelésére célzott, az állam és egyház közötti viszonynak eredménye.

A reformegyháznak más feltételeket kellett keresnie fennállhatása érdekében, s igy már kezdetben is itt az iskola és oktatás önnálló fejlődését észlelhetjük. Mentül hevesebb volt a küzdelem a katholicismus és lutheranismus között, annál féltékenyebben őrködött a lassan erősbülő uj egyház, az ifjuság nevelése és oktatása fölött, s az általa igényelt azon jog fölött, hogy iskolaügyét maga gondozhassa.

Különösen Erdélyről, a hitujitó törekvések e klasszikus földjéről áll ez, a reform. fejedelmek a leghatósabb védelmet nyujtották egyházuknak, ahol az uj egyház egynek érezte magát a nemzeti, idegen hatalmaskodás ellen magát folyton védő törekvésekkel. Gazdag pártfogók támogatásával sok magyar ifju látogatta a vittenbergi egyetemet, hogy az uj tant forrásánál tanulmányozzák; s gazdag tudományos ismeretek mellett bátorságot és lelkesedést meritettek azon kiváló férfiak előadásaiból, a kik ott tanitottak s hazatérve, mint leikészek és tanitók értékesitették azon gazdag kincseket, melyeket külön gyüjtöttek az uj tan dicsőitésére s a nép képzésére és nemesitésére.

Trotzendorfal és Sturmmal, kiknek fáradozásai a tanitás ügyének kedvezőbb fordulatot adtak, az iskola némiképen a nevelési mozzanatot is figyelembe veszi, a mely különben már a jezsuita collegiumokban is, de csak egyoldalulag tekintetbe vétetett. Az oktatásügyet még ez időben sem lehet tagolni, a fokozatok mindig ugyanazok maradnak, s a népiskola, gymnasium, akadémia és főiskola féle elnevezés önkényes marad, mert hiszen nem általános érvényü terv állapitotta meg e fokozatok határait.

(Vége következik.)

*) *Dr. Fraknói (Trankl) Vilmos: Hazai és külföldi iskolázás a 16. században. Budapest, 1873 3. 4. lap.*

gesztelő befolyása lesz. A főpontok, a melyekre nézve az utolsó értekezletek után a szent szék és az öt keleti pátriarka közt teljes megegyezés jött létre, a következők: 1.) A keleti vallási misszíók és apostoli delegácíók részére az illető személyeket állandóan a Keleten lakó katholikusok közül fogják választani. Ezzel a Keletnek egyátalán nem szándékolt latinizálásától való alaptalan félelmet akarják elháritani. 2.) A vonatkozások megkönnyitése a római kúria és az öt keleti pátriárka közt. Ez az öt pátriárka, kiknek eddig joguk volt Rómában egy prokurátort tartani, ezután fel lesz hatalmazva, hogy egy püspököt is delegálhasson, a ki tagja lesz annak a külön testületnek, a mely a keleti ritusok részére adatik a congregatio de propaganda fide mellé. 3.) A nevelő intézetek és iskolák szaporitása minden keleti katolikus pátriárkátusban. Ez iskolákban a vallást az illető nemzetiségek ritusa és hagyományos nyelvi szabadalmai szerint kell tanitani. Ez iskolák felállitásának költségeire Leó pápa egy külön nagyobb alapot fog meghatározni.

A magyar folyam- es tengerhajózási társaság és a mezőgazdaság.

Mihelyt elfogadta a magyar parlament, — a mi pedig már a legközelebbi napokban meglesz — a magyar folyam- és tengerhajózási társaság, ról szóló törvényjavaslatot, késedelem nélkül megalakul a társaság. A magyar állam gazdasági függetlenségére *nélkülözhetlen* volt ez az intézkedés, melyet minden párt helyesel. Magyarország függetlenitését jelenti ez oly idegen pénzügyi befolyástól, a melyet a *magyar mezőgazdaság* nagy kárára gyakran érvényesitett egy külföldi érdekeltekből álló kotéria.

A magyar nemzeti folyam- és tengerhajózás és a nagy áldozatok, melyeket érte hoz a magyar állam, első sorban arra vannak rendeltetve, hogy a *hazai mezőgazdaságnak* és a mezőgazdasági iparnak használjanak.

Ama pénzügyi és gazdasági tekintélyek nevei, a kik a magyar társaság élére lépnek, valamint az állami ingerencia és ellenőrzés kezeskednek érte, hogy ez a nemzeti magyar vállalat a mezőgazdaságon kivül az *ettől el nem választható* iparnak is a legbecsesebb szolgálatokat fogja tenni és nagy előnyére lesz a magyar kereskedelemnek is.

Mindig hangoztattuk, különösen az agrárkérdés felmerülte óta, hogy a gazdasági függetlenség ez ügyeinek semmi közük sincs a pártok viszálykodásaihoz.

Ebben ne legyen s nem is lesz Magyarországon *pártkülönbség*. Épp igy mindenki, — a ki a gazdasági élet viszonyait és gyakorlati követelményeit ismeri, meg nem engedhetőnek fogja tartani, hogy mesterséges ellentéteket teremtsenek a *mezőgazdaság, az ipar és kereskedelem érdekei közt.*

A valóságban ily ellentétek nem léteznek, hanem igenis létezik *a kényszerítő szükségesség, — hogy a minden állam gazdasági függetlenségének ez a három főtényezője közösen, egymást kölcsönösen támogatva és kiegészitve működjék.* A magyar gőzhajótársaság lehetővé fogja tenni a gyorsabb akciót az állam részéről a hajózási csatornák és folyamszabályozás javára. Ez akció eredménye szintén első sorban a mezőgazdaságra nézve tartós előny.

Az olcsó vizi-szállitás lehetővé teszi a magyar mezőgazdaságnak a gabonárak és az összes *mezőgazdasági ipari termékek* árainak emelkedését.

Az a két nagy magyar bank, a magyar általános hitelbank és a magyar leszámitoló és pénzbank, — melyek a társaság felállitására és szervezésére vállalkoztak, — a vonatkozó törvényjavaslat elintézése után csakhamar a finánszirozásához, illetve a részvények kibocsátásához fog. Itt az állam és a magyar közönség érdekében igen kivánatos, hogy a magyar tőkepénzesek, a fővárosban és a vidéken, az egyedüli praktikus eszközzel, saját részvétűkkel medakadályozzák ennek az állam által szubvencionált értékpapirosnak Bécsbe, vagy egyáltalán a külföldre vándorlását: minthogy az állam szubvenciot ad, magyar birtokosok javára szolgáljon ez a szubvenció; az állami garancia által feltétlen biztosságuvá lett értékpapiros maradjon Magyarországban. — Ezzel a magyar közönség a nagy spékuláció veszélyeitől független, kitünő tőkeelhelyezést biztosit magának és a saját zsebe kétségtelen hasznán kivül hozzájárul Magyarország további felszabaditásához az idegen pénzügyi kotériák befolyása alól.

HIREK.

— **Hivatal-vizsgálat.** *Svastics* Benó Zalavármegye főispánja e hó 22-én délután tüzetes évi vizsgálatot tartott a kanizsai szolgabiróságnál. A vizsgálat, mely késő estig tartott, kiterjedt a legapróbb részletekre is, és ő méltósága minden irányban a legnagyobb rend és pontosságról szerzett magának alapos meggyőződést, melynek kifolyásaképen a legnagyobb elismeréssel adózott az ügybuzgó főszolgabirónak és derék hivatalnoki karnak.

— **Nagy idők tanuja.** Balatonfüredi Varga Imre nyugalmazott m. kir. honvédezredes, az 1848—49-iki szabadságharc alatt volt honvéd őrnagy e hó 16-án életének 69-ik évében elhunyt Balaton-füreden. A boldogult sok éven át köztiszteletben álló polgára volt városunknak és hosszu időn át elnöke a Hadastyán-Egyletnek, melynek alapitásán tevékenyen közreműködött. Barátságos modorával és szerény fellépésével sok jó barátot szerzett magának, hazafias tevékenységével pedig kiérdemelte a közszeretetet, mely folyó hó 18-án Balatonfüreden végbe ment temetése alkalmával impozánsan nyilvánult.

— **A városi közkórház** ügyében e hó 22-én Csertán Károly alispán és Mangin Károly kir. tanácsos megyei tiszti főorvos Nagy-Kanizsán időztek és több rendbeli intézkedés azonnali megtételére utasitották a városi hatóságot

— **Halálozás.** Hirschel Ede kir. tanácsosi, és nagytiszletü családját váratlanul mély gyász érte. Aldott lelkü jó neje, pénteken este néhány órai rosszullét után, agyszélhüdés következtében hirtelen elhunyt. A boldogult a családi körben kereste és találta az élet örömeit, ott árasztá szét szive melegét, és mint hitves és anya egyaránt boldognak tudta magát. Őszinte részvéttel közöljük a család által kiadott következő gyászjelentést: Hirschel Ede mint férj saját valamint gyermekei Harkányi József és Samu, ugy anyja Bichler Laura és az összes rokonság nevében fájdalomtört szivvel tudatja a legjobb hitves és anya Hirschel Edénné szül. Bichler Szidónia urnő 1894. november 23-án este 10 órakor rövid szenvedés után, élete 43-ik és boldog házassága 26-ik évében történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai f. hó 25-én vasárnap délután 3 órakor helyeztetnek a helybeli izr. sirkertben örök nyugalomra. Nagy-Kanizsa, 1894. november 24 én. Áldás és béke hamvaira!

— **Tüzek a vidéken.** Rigyácz község határában lekvő bodi hegyen e hó 21-én tüz ütött ki, mely egy préshází a benlévőségekkel együtt hamvasztott el. Nagy-Récsén e hó 22-én volt tüz, mely alkalommal egy lakház égett el.

— **Estély.** A kereskedő ifjak egyletének december 1-én tartandó estélyén — mint értesültünk Wallenstein Malvin urhölgy és dr. Fried Odön ur fellépése közbejött akadály miatt, elmarad s igy a műsor Hock János orsz. képviselő ur és dr. Stocker A. kir. ügyész ur zongorajátékából fog állani. Az igy megkurtitott programm is elég élvezetet igér.

— **Az első hó.** Elmultak a verőfényes szép őszi napok és beállt a tél egész komolyságával. Tegnap szombaton egész napon át havazott, de a szép fehér hó leesés után csakhamar eltünt és lett belőle csunya sár, melynek következtében az utak teljesen megromlottak, az utcák pedig fénysárban usznak.

— **Tisza Kálmán, mint indus vezető.** A napokban egy előkelő budapesti társaság járt a bécsi Belvedereben, amelynek első emeletén van kiállitva a Ferenc Ferdinánd főherceg világkörüli utjának muzeuma. A társaság szemlélődés közben egy fotografiát pillantott meg a jobb sarokszoba második ablaka mellett. A kép egy tigrisvadászatot ábrázol, s az előtéren Ferenc Ferdinánd főherceg áll három elejtett királytigris között. Mellette majdnem teljesen Adámkosztümben, három indusvezető csoportosul. Mikor a magyar vendégek a kissé fogyatékos toiletteben álidogáló indusokat megpillantották, egyszerre bámulva kiáltottak föl. Az egyik indus ugyanis szakasztottan a Tisza Kálmán arcával tekint a világba, még az elmaradhatatlan szemüveg sem hiányzik az orráról. Óriás derültség közt nézték a volt miniszterelnököt az exotikus viseletében, s a jókedv olyan fokra lépett, hogy a gyüjtemény egyik őre is odajött a társasághoz. Mikor megmagyarázták neki, miért nevetnek, az ő igy szólott az ő hamisitatlan bécsi dialektusával:

— Ja, ich hab' schon gehört, dass die Herrenámál in Ungarn Minister waren. (Igen, én is hallottam már, hogy ezek az urak valaha miniszterek voltak Magyarországon.)

A magyarázatnak nagy hatása volt, s a Bécsbe ránduló magyaroknak most melegen ajánlhatjuk, nézzék meg Tisza Kálmánt ebben az érdekes kosztümben.

— **Alsó-Lendva lakóságának** — irja levelezőnk — csendes egyhangusságát f. hó 18-án d. u. fél 5 órakor a harangok zugása zavarta meg. Ugyanis Vlaj Mátyás háza kigyuladt. A szerencsétlenséget valószinüleg gyermekek okozták, kik gyufával játszottak. Hogy több épület nem lett a lángok martaléka, az önkéntes tüzoltóság gyors és sikeres működésének köszönhető. Méltó elismerés illeti az alsó-lendvai hölgyek egy részét, mely a legnagyobb önfeláldozással működött közre a pusztitó elem elnyomásában.

— **A megyei bizottságban** Alsó-Lendva részéről megüresedett egy hely, mely titkos szavazat utján f. hó 20-án töltetett be. Megválasztatott dr. Hajós Kálmán ügyvéd.

— **Gyászhir.** Mint csáktornyai levelezőnk irja a tanügynek Csáktornyán halottja van. Szinkovics Ferencz, közs. elemi iskolai tanitó s polgári segédtanár hunyt el ott f. hó 17-én esti 7 órakor életének 52. esztendejében hosszas szenvedés után. A boldogult 29 évig működött a tanügy terén s ebből 27 évet töltött a csáktornyai elemi iskolánál s 3-at a polgári iskolánál. — Szinkovics derék harczósa volt a magyarositás ügyének s mint ilyen nem csekély érdemeket szerzett ott. Ahogy osztatlan tisztelet környékezte életében, ugy őszinte részvét kisérte az örök nyugalom helyére is. 19-én temették el óriási közönség jelenlétében s az összes iskolák tanuló ifjusága kiséretében, a mikor kartársai nevében Mencsey Károly elemi iskolai tanitó intézett a távozóhoz szivből fakadt s általános meghatottságot keltett bucsuzó szavakat.

— **Érdekes ügy** foglalkoztatta e napokban városunk rendőrségét. Egy férj feljelentést tett a rendőrségnél apósa ellen, hogy ez saját leányát illetve a feljelentő feleségét, eladai akarta 300 forintért egy bosnyák lélekvásárlónak, ki el is jött az áruért Nagy-Kanizsára, de egy álrendőr közbe lépése folytán nem vehette át az asszonykát, hanem jónak látta e nélkül kereket oldani. A jóravaló apát átadták a törvényszéknek, mely azonban csak csalási kisérletet látván fenn forogni, szabadon bocsátá a derék firmát.

— **Hó-gőzmalom.** Városunk egy hatalmas iparvállalata adatott át e napokban a forgalomnak. A Franz-féle gőzmalom teljesen elkészülvén megkezdte működését, miről a lapunkban közzétett hirdetmény és óriási falragaszok értesitik a nagyközönséget.

— **Dajka-tanfolyam Csáktornyán.** A tanfelügyelő fölhivására — irja levelezőnk — a csáktornyai kisdedóvó-egyesület által fentartott óvodával kapcsolatosan szervezett állandó menedékházak számára képesitő hat havi dajka-tanfolyamot f. hó 18-án nyitották meg a szabályrendeletileg körülirt felvételi vizsgálat alapján. Jelentkezett összesen 6 pályázó, és pedig Stifter Mariska, Erdőss Kornélia, Martincsevics Julia, Kovácsics Juliska, Tkalics Etélka s Pankovics Irma. A tanfolyam kérvényei rendben találtatván, valamennyien a tanfolyamra fölvétetettek. A tanfolyam vezetője Dekkert Józsefné óvónő, ki mellett Schwarz Albert dr. egyesületi orvos fog időközönkint a gyermekek járványos betegségeiről s az azok körül követendő eljárásról előadásokat tartani.

— **Kitüntetett őrmester.** O felsége a király Morocza János őrmesternek háziezredünkben, sok évi kitünő szolgálatiért legutóbb a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Ismét a gyufa.** Nemrég hoztunk tudósitást arról, hogy egy gyermek a szerteszét fekvő gyufák közül egyet elvett s azzal tüzet csinált, minek következtében tetemes károkat okozott. Hasonló esetről tudósitanak ismét bennünket, ami népünk bünös hanyagságáról tesz tanuságot. Ugyanis Csehiben (letenyei járás) — mint ottani levelezőnk irja — özv. Rohonczi Ferenczné, mialatt konyhájában főzött, 5 éves unokája a hideg szobában az ablak párkányán egy tasak gyufát fedezett fel s abból azon szándékkal, hogy valahol tüzet éleszt s a mellett melegedni fog, az ablak előtti lóczára állva, levett nehány szálat s azokat zsebébe rejtve, titkon kiosont a ház végébe, hol száraz kukoriczaszárból költött kévék voltak felhalmozva. Itt a kis gyermek meggyujtotta a gyufával a kukoriczaszárt, mitől a lakóház fedele gyuladt meg, tetemes kárt okozván tulajdonosának, kinek több rendbeli ingósága is benn égett. Szerencse, hogy — az a ház egészen egyedül áll, igy legalább több ártatlan ember vagyona nem esett áldozatul egy meggondolatlan gyermek tettének, illetve egy, előre látni nem tudó szülő hanyagságának.

— **Egy vadász** igazán mulatságos cselekedetéről értesit bennünket z.-egerszegi levelezőnk. Egy ottani uri embernek minden vállalata sikerült, csupán a vadászás sportja körül volt neki teméntelen „pech"-je. Sokan csudálkoztak e felett mert azelőtt mindenki olyan lövőnek ismerte, ki harminczlépés távolságból keresztül lő egy karikagyűrün s röptében lelövi a galambot. Vadászunk a napokban megpróbált minden lehetőt. Lesett éjjel-nappal, egyszer az egyik, másszor a másik vadásztérületen hajtókat rendelt ki, de mindez nem használt semmit, nem jött a vad soha még a szeme elé sem. Inczselkedő vadásztársai előtt már maga is kezdte a dolgot restelleni, gondolkozásba esett s azon meggyőződésre jutott, hogy a nemes vad az ő csillogó-villogó fegyver csővére már jó messziről figyelmes lesz s ezért aztán elkerüli. Nem lett volna vadász, ha ily felfedezés után nem akart volna a vadak eszén tul járni, fogta magát tehát s hogy fegyvere ne csillogjon, ne villogjon, — az élelmes vad a puskája csövét — besuvixolta. Hogy használt-e ezen legujabb, s a maga nemében még eddig egyedül álló vadász-fogás az emlitett Nimródnak, arról a legnagyobb sajnálatunkra, nem értesit bennünket levelezőnk.

— **Egy intelligens** és egy nem intelligens kocsis. A bánok-szent-györgyi vendéglőben — mint levelezőnk irja — mulatott két kocsis, kik a dolog természetéből kifolyólag kocsis-bort ittak s kocsis nótát énekeltek. Midőn már az utóbbiból kifogytak — miért, miért nem — az egyik azt állitotta, hogy ő »intelligens«, a másik nem tudta ugyan, hogy az intelligens fehér-e, vagy fekete, de azért már csak szokásból is kétségbe vonta mulatótársának ezen meg nem indokolt állitását. Ő hallomásból ugyan ismerte a többször emlitett szót, de mégis bántotta, hogy pajtása mint öregebb legény állitásának ellent mer mondani. Tekintve ezt, de tekintve különösen, hogy kiváló kedve volt már egyszer amugy isten igazában mulatni, a kezében levő literes üveggel fejbe, később öklével mellbe, utóbb pedig hátba vágta ifjabb társát, ki ezen felebaráti szeretetnek éppen nem nyilvánitható ténykedés komoly odalait felfogván, a legnagyobb praeczizitással viszonozta a vágásokat. Midőn már egyiknek nem volt a rovásán semmi, helyet foglaltak s több rendbeli közös és egyenlő arányban megrendelés után egyparszor elénekelték az »eb fél, kutya fél« kezdetű dalt, mialatt látható megelégedettséggel szemlélték az egymásra ejtett sulyos és könnyü testi sértések nyomait. Azon ismeretes elvből kifolyólag, hogy mindennek van vége, elfogyott az ő pénzük és minek következtében hazamentek s az elébük jövő jegyzőt megkérdezték, hogy az az intelligens mi is tulajdonképen. Midőn azután ennek értelmét megtudták, akkor kezdték csak sajnálni, hogy ilyen haszontalanságért csaptak ily mulatságot.

— **A balatoni fürdők épitkezése** A Balatonpart déli vidékein, mint somogyi levelezőnk irja, valóságos verseny lesz a tavaszszal az épitkezés, faültetés és parkirozás munkájában. Balaton-Füreden vendéglő turista-ház s több palota és villa épül. Siófokon a parkot rendezik s ugy a községben, mint az uj telepen nagy épitkezésekbe fogtak. Fonyódon a gróf Széchenyiek is hozzáfognak a fürdőtelep rendezéséhez. Egész villasor fog itt épülni egyszerre, amelyeknek nagyrésze már látható is lesz 1895-ben. Balaton-Berényben is szaporodnak a villák. A partmenti birtokosok fákat ültetnek, szőlőtelepeket rendeznek be, hogy árnyékos és zöld legyen az egész partvidék, nem pedig, mint eddig, homoksivatag. Igy azután, ha mindenfelé szőlőlugasok futják be és fák árnyékolják a partvidéket, eljő az idő nemsokára, hogy lesz a villáknak becse és kelendősége mindenütt a szép tó partjain.

— **Rablóbanda.** Folyó hó 15-én este 7—8 óra közt Zala-Szt. Mihályon Tolnay Károly házát 8 fegyveres ember vette körül, kik Tolnaytól 500 frtot, és azonkivül 25 frt, vacsora-pénzt követeltek. Az 500 frtot minden hiány nélkül, vacsora-pénz fejében pedig (miután több apró pénze Tolnaynak nem volt) 21 frtot magukhoz véve, szépen tovább állottak.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelmi miniszter dr. Matkovics Tivadar országos képviselőnek és dr. Kövcs Jenőnek Veszprémtől Tót-Vázsony, Nagy-Vázsony, Leányfalu, Petend, Kapolcs, Monostor-Apáti és Diszel irányában Tapolcáig vezetendő gőzmozdonyu helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **Nevezetes találmány.** Az utazó közönség biztosságának fokozása és vasuti balesetek elhárithatása dolgában nevezetes találmányt mutatott be egy Willig Ferenc nevü müvezető a Niederwaldbahnnak. Egy zseniálisan kigondolt, igen egyszerü készülék segelyével ellensulyozza a tengely- vagy rugótörések veszélyes következményeit s azonkivül lehetővé teszi, hogy a törést magát a készülék hallhatólag jelezze. — A készülék, amelynek az a célja, hogy a kocsi kisikamlását és eldőlését, illetve a kocsinak a tengelyéről való lecsuszását megakadályozza, négy kis, de erős kerékből áll. A kerekek egymással összeköttetésben vannak és a vasuti kocsihoz a kocsikerekek felső része felett oly módon vannak szimetrikuson megerősitve, hogy a kocsikerék rendes körülmények között a koszoru alatt minden surlódás nélkül foroghat. — Ha már most a tengelytörés beáll, a kocsi afelé az oldala felé sülyed, amelyen a törés támadt. Mikor ez megtörtént, a négy kis kerék röglön megfogja a törött tengelyen levő kerék koszoruját. Ennek folyán a kerék sem jobbra, sem balra el nem dőlhet, mert a kocsikerekeket alul a sin, felül pedig a fentemlitett négy kis kerékből álló koszoru fogja, illetve vezeti. A beállott tengelytörést pedig egy gyutacsnak gyujtó készülék által előidézett eldurranása jelzi. E készülék alkalmazása esetében arról is történt gondoskodás, hogy a tengely letörött részei bajt ne okozzanak, mert az elvált részek egy tartályba esnek. — Ha azonban a tengely a közepén törik el, az ezekre a részekre erősitett kerekek által tartatnak eredeti helyzetükben. A kocsin megerősitett négy kis koszoru ugyanis röglön megfogja a kerékkoszorukat és fixirozza őket, de a tengelyrészeket is megtartja vizszintes helyzetükben. Az uj készülékkel nemrég próbamenetet tartottak a vasuton. A kisérleti vonathoz, amely Limburg állomásról indult ki, egy ilyen készülékkel ellátott kocsit állitottak. A kocsinak az egyik tengelyét pedig majdnem teljesen átfürészelték. Rövid menet után beállott a tengelytörés és ezzel együtt megtörtént a jelzés, működésbe lépett a készülék is és pedig a vári eredményével, elannyira, hogy e vonat a törött kocsitengelylyel még néhány száz méteren át teljesen nyugodt járással folytatta körutját és igy a kisérlet sikerültnek volt tekinthető, — További kisérleteket a porosz királyi államvasutak rendeltek el és remélhető, hogy e biztossági készüléket — ha a további kisérletek is kedvező eredménnyel fognak — végződni, — a vasuti forgalom biztosságának fokozása céljából általánosan fogják használni.

— **Hullámzó Balaton nyugalma.** A gyönyörü Balaton saisonjának vége. Nagy tükröe fölött már nem uszik a gőzös, se vitorlát nem hajt fodros vizén a szél. Részvét nélkül jelenti egy könyomatos, hogy „a Balaton már téli nyugalmát élvezi és hogy a balatoni gőzhajók e hónap közepén már Siófok és Balaton-Füred között is megszüntek közlekedni s pihennek távaszig."

— **Kisiklott vasuti kocsik.** A balaton-szentgyörgy-szobbi helyiérdekü vasut marcalii állomásán, — mint levelezőnk irja, — a napokban tolatás közben három teherkocsi kisiklott, s az egyik közülök oly erővel furódott a földbe, hogy a következő személyvonatnak a nyilt pályán kellett megállani. E vonattal érkezett meg nászutjáról gróf Széchenyi Andor Pál, marcalii nagybirtokos is fiatal feleségével, akiknek szintén gyalog kellett az állomásra bemenni. Emberben a kisiklás nem okozott kárt.

— **Érdekes lakodalom.** Ritka lakodalom lesz a napokban a fővárosban. Nem mintha egy előkelő ifju pár kelne egybe. Hiszen ez nem ritkaság Budapesten. Sőt ellenkezőleg egy egyszerü szakácsnőt vezet oltárhoz a völegénye. S ez az esküvő mégis ritkaság számba megy. Mórocz Julia veszprémmegyei születésü szakácsnő tizenegy évig állott szolgálatban dr. Schnirer Aladár volt egyetemi tanárnál és volt rektornál. Most, hogy a szakácsnő férjhez megy, a kitünő jogtudós eredeti módon lepi meg a hü leányt, hosszu szolgálata jutalmául. A lakodalomra ugyanis dr. Schnierer a szakácsnő vendégein kivül a maga vendégeit is meghivja, akik annyiszor élvezték a volt egyetemi rektor asztalánál Mórocz Julia szakácsnő kitünő főztjét. E meghivás azt bizonyitja, hogy dr. Schnierer azon kivül, hogy nagy tudós, még aranyos kedélyü ember is. Megjegyezzük még, hogy Mórocz Juliát maga dr. Schnierer házasitja ki.

— **Az imani csodakut.** Az imani határban néhány hónap előtt egy béres a szüz Mária képét látta meg egy pocsolyában. Azóta szent hely lett az imani pocsolya, betegek és egészségesek, bünösök és ártatlanok ezerszámra zarándokoltak oda, ugy hogy a szolgahirói hivatal szükségesnek tartotta a pocsolyát betömetni és zsandárokkal őriztetni. Mihelyt azonban a zsandárok ott hagyták a szent helyet, a nép megint fölásta és uj pocsolyát alkotott a régi helyen. A szüz Mária képét azonban sem most, sem azelőtt nem látta senki a béresen kivül. Ezt a csudát ugy magyarázza a nép, hogy a boldogságos szent szüz csak a bünösök előtt jelenik meg, aki nem tárja, az büntelen és tiszta. Azóta még többen járnak a bucsujáró helyre, mert ennél könnyebben nem szerezhetnek bizonyságot büntelenségök és tisztaságuk mellett. Tőlünk is sokan elmehetnének az imani csodakuthoz, hogy a középkori tüz- és vizpróba helyett a modern pocsolyapróbát megtartsák.

— **Mezőgazdaság.** Köztudomásu, miszerint háziállataink szervezetére a tavaszi változó időjárás, az átmenet a téli istállózásból a zöldtakarmányozásba, nem marad minden befolyás nélkül; s a miatt az aprómarhák, disznók, juhok és baromfiak között igen járványos betegségek lépnek föl. Ez okból tehát igen ajánlatos idejekorán megfelelő óvószerek beszerzéséről gondoskodni; a »Kwizda-féle korneuburgi marhatappor, Kwizda-féle Restitutionsfluid, Kvizda-féle sertéspor, Kwizda-féle vérhaselleni szere juhok számára. Kwizda baromfipora tyukok, kacsák, ludak stb számára« évek hosszu sora óta a legjobb óvszerekül vannak elismerve s mint ilyenek, a legmelegebben ajánlhatók.

PÉNZÜGY.

Óvás a hazárdjátéktól és a bécsi börze-irodáktól.

(—) Hónapok óta óvjuk a tapasztalatlan közönséget az elburjánzó tőzsdei szédelgésben való részvételtől; ismételten figyelmeztettük, hogy a finánciális üzleteit és tőkéit csak a legelső, kipróbált, hosszu és becsületes üzleti hagyományaik és nagy tartalékaik által feltétlenül megbizható magyar bankokra és takarékpénztárakra bizák. Az utólsó napok eseményei igazolták a „Pester Correspondenz," hosszu idő óta közölt intéseit és *óvásait nem-szolid bécsi és más hazárdjátékra buzdit börzeirodák ellen.* — Ma ismételjük ezt az óvást, mert a pénzpiac pillanatnyi okossági rohama és a szélhámos kurzuskergetés nagyzoló szokásában beállt ideiglenes szünet mellett reméljük, hogy korábbi intelmünknek ma talán nagyobb hatása lesz. — Hogy mennyire szüséges a magyar közönséget a nem-szolid bécsi börzeirodákkal való bármely összeköttetéstől óvni, a mely irodák a hazárdjáték szervezésével foglalkoznak, kitünik abból a tényből, hogy *éppen egy bécsi üzérkedő kotéria* a legbrutálisabb eszközök és fondoriatok

segélyével egyes értékpapirosok árát felváltva *mesterségesen felhajtja*, hogy aztán, mint most történik, egy külön *rágalmazó hadjáratot* inditson Magyarország ellen.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Felsőbb biróságoktól leérkeztek.

Özv. Rosenberger Sándorné st. felpereseknek — Dobrin Benő alperes elleni 2400 frt s jár. iránti pere a táblától részben helybenhagyó itélettel.

Lopás büntette miatt vádolt Vella István, elleni bünügy a táblától helybenhagyó itélettel.

Kovács István felperesnek — Molnár István st. elleni birtokpere a táblától helybenhagyó itélettel.

Tuboly Gyula és neje Péntek Zsófi felpereseknek — Péntek Elek alperes elleni ingatlan tulajdonjoga s jár. iránti pere a táblától helybenhagyó itélettel.

Lopás büntette miatt vádolt Novák István elleni bünügy — a kir. táblától helybenhagyó itélettel.

Vanek Jánosné született Veissmüller Lujza felperesnek — Androsek József elleni kuthasználat abbanhagyása iránti pere a táblától helybenhagyó itélettel.

Csmrecsnyák Iván s neje felpereseknek — Holub Ferenc alperes ellen ingatlan birtoka s jár iránti pere a táblától részben megváltoztató itélettel.

Rumes Anna Hagyek Ivánné st. felpereseknek Androcsecz Mátyas st. alperesek elleni örökösödési pere a curiától részben megváltoztató itélettel.

Molnár Lajos elleni csődügy a kir. táblától megváltoztató végzéssel.

Lopás büntette miatt vádolt Kugulbauer István és Németh Mária elleni bünügy a curiától helybenhagyó itélettel.

Beke Jánosná Molnár Anna felperesnek Molnár János st. alperesek elleni rendes pere a curiától helybenhagyó itélettel.

Knortzer Károly, Bogenrieder József, Tóth József és Horváth József felpereseknek — Nagy-Kanizsa város alperes elleni 1762 frt 24 kr. s. jár. iránti pere a curiától részben helybenhagyó itélettel.

Löwi Mór és Löwi Ernőnek Breuer testvérek cég elleni szerződés érvénytelenitése s. jár. iránti pere a curiától megváltoztató itélettel.

Gerencsér István és neje felpereseknek — Özv. Balassa Andorné st. alperesek elleni pere a curiától helybenhagyó itélettel.

Magánokirat hamisitás büntettével vádolt König Vince Kanizsai Remus (st. elleni bünügy a táblától helybenhagyó itélettel.

Lopás büntette miatt vádolt Harai Ferenc és orgazdaság büntette miatt vádolt Böte Vince és Draskovits Sándor elleni bünügy a táblától helybenhagyó itélettel.

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

NYILTTÉR.*)

Selyem hamisitvány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisitás rögtön kiderül Mert mig a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisitott selyem (mely sziros szinü-szalonás-lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszállai a festanyagtól telitetten tovább izzadnak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben,** házhoz szállitva, postabér és vámmentesen szivesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyökre való egész végekben levő valódi selyem szöveteiből. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (5)

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

PSERHOFER J.-féle
gyógyszertár
BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. A.
12— „zum goldenen Reichsapfel." 489

Vértisztitó labdacsok, ezelőtt **általános labdacsok** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. Évtizedek óta ezen labdacsok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsok háziszerül ajánltatnak és ajánltattak minden oly bajoknál melyek a rosz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértolulások aranyér, béltétlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztitó tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztitó labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák, s ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálairatból, melyet a labdacsok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 3-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen oly szives és küldjön nékem ismét 15 tekercset az Ön fölülmulhatatlan vértisztitó labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacsai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes Úr!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megirom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is tökéletesen ki fognak gyógyitani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segitségül szolgáltak. Kniffcz Teréz.

Bécs-Újhely, 1887. nov. 9-én.

Mélyen tisztelt Úr!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynénám nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és viskózságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlen egy dobozt kapott Ön kitünő vértisztitó labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Göhl mellett, 1886. márcz. 27-én.

Tekintetes Úr!

Alulirott ismételten kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsok értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyilik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatom tetszészerinti használására Önt ezennel felhatalmazom.

Tejes tisztelettel Hahn Ignácz.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 1886. okt. 8-án.

T. Úr!

Felkérem, miszerint az Ön vértisztitó labdacsaiból 1 csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsainak köszönhetem, hogy egy gyomorbajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsok nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel Zwickl Anna.

Ezen vértisztitó labdacsok csakis a **Pserhofer J.-féle, az „arany birodalmi almához" czimzett gyógyszertárban, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a.** készittetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsot tartalmazó dobox ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 00 krba kerül; bérmentetlen utánvétel küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt; 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr. 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kérettik egyszer Pserhofer J.-féle vértisztitó labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használat.; utasitása a Pserhofer J. névaláirásával fekete szinben és minden egyes dobox fedele ugyanazon aláirással vörös szinben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csúzos bajok, u. m. gerincz agy-bántalom, tagszaggatás ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülszaggatás stb. stb. ellen 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs **Pserhofer J.-tól.** Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállitott nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz **Steudel tanártól.** Ütés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, seb- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lőn kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam **Pserhofer J.-tól.** Sok év óta a fagyos tagokra minden idült sebre, mint legjobb szer elismerve. Egy köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Útifűnedv, egy általánosan ismert kitünő házi szer hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen, 1 üvegecske ára 50 krajc. 2 üveg bérmentve 1 frt 50 krajczár.

Élet-esszenczia (prágai csöppek), megrontott gyomor, rosz emésztés és mindennemü altesti bajok ellen kitünő háziszer. 1 üvegecske 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Általános tisztitó só **Rullrich A. W. tól.** Kitünő háziszer a rosz emésztés minden következményei, u. m. főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorbév, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalzsam, Egy üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen Egy üveg 40 krajczár bérmentes küldéssel 65 kr.

Helsó vagy egés ség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. Egy csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készitményeken kívül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszereztetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

3764.—1894. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött kir. végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy Háberfeld Fülöp javára 158 frt. tőke s jár, Fortunató Romani Cavisi czég javára 120 frt tőke s jár Singer testvérek cég javára 24 frt 66 kr tőke s jár, Bing Ede aradi cég javára 71 frt 58 kr. tőke s jár, Hirschfeld S. pécsi cég javára 27 frt 49 kr. tőke s jár., Schwarz Salamon eszéki cég javára 50 frt tőke s jár., Ign. Nováckhs Erben javára 13 frt tőke s jár, Stern Milán zágrábi lakós javára 37 frt 50 kr. tőke s jár., Gold Mór villányi cég javára 47

frt 60 kr. tőke s jár Singer testvérek budapesti cég javára 38 forint 30 kr. tőke s jár. Kaufmann S. D. bpesti cég javára 16 frt 60 kr. tőke s jár. Finger Henrik és Adolf javára 28 frt 34 kr. tőke s jár., végre Sznopek József mint Légrád város birája javára 386 frt tőke s járulékai erejéig Weisz Simon légrádi lakós ellen elrendelt végrehajtások foganatosítása alkalmával birójilag le illetve felülfoglalt s 390 forintra becsült butorok, borok, és egyébtárgyak 1894. évi november hó 30-ik napjának délelőtt 8 órája alperes lakásán nyilvános árverés utján eladatnak.

Ezen árveréshez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg hogy az elárverezendő ingók készpénz fizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Nagy-Kanizsán, 1894. évi november hó 6 ik napján.

BARTS GYÖRGY,
265) kir. birósági végrehajtó.

Eisele József

RÉZ-, ÉRCZMŰ- ÉS GŐZKAZÁNGYÁR

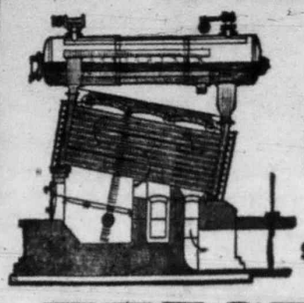

BUDAPEST, V., Külső váczi-út 138.

Ajánlja modern és a mai követelményeknek megfelelő szerszámok, készülékek, valamint

hydraulikus szögecselő gépekkel

kitűnően berendezett gyárát, bármely szerkezetű és nagyságú gőzkazánok szállitására, sziutugy minden másnemű kazánkovács-munkák, mint tartályok, vasszerkezetek, kémények stb. készitésére.

Különlegességek:

Steinmüller-féle szab. vizcsöves gőzkazánok
20 légköri használati fesznyomásig.

FELSZERELÉSEK

gőzkazántelepek, gépek, gőz- és vizvezetékek számára pontosan készittetnek s azokból nagy raktár tartatik. Teljes szesz-, czukor- és vegyészeti gyárberendezések elvállaltatnak s legszakszerűbben készittetnek.

Hirdetések felvétetnek **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

OROSZ SZÉPÍTŐ KÜLÖNLEGESSÉGEK

G. RIES
Orosz császári udvari szállító
MOSZKVA

„Venus crême" bőr-konzerváló szer. Kitűnő, teljesen ártalmatlan cosmeticum, kiváltképen hasznos a bőr szirfénye és érdessége ellen; a bőrt vakitó fehérré varázsolja, a ráncok és redők képződését megakadályozza és megóvja az arczszin fiatalos frisseségét. A „Venus crême" nem tartalmaz semmi szirnemű anyagot, azért soba nem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom nélkül alkalmazható. A t. közönséget saját érdekében kérjük, hogy az itt levő védjegyre szigoruan figyeljen. — Ára 2 forint.

„Eugenia" folyópép mirtus-virágokból, az virágzó, tüde arczszin állandó megőrzésére. Ugy az arczuak és nyaknak, mint kéznek és karoknak gyönyörü lágyságot és márványszerű tisztaságot kölcsönöz; a bőr minden érdességét és foltosságát megszünteti. — Ára 2 forint.

„Eugenie" vörös folyékony arczkenőcs teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arczuak és füleknek szép természetes rózsaszint kölcsönöz: villamos fény mellett is természetes szinben tünik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön. — Ára 1 forint 50 krajczár.

„Eugenie hintőpor." fehér-, rózsaszin- és crême-szinben, tartósan és észrevétlenül tapad, s a bőrnek természetes lágyságot kölcsönöz. — Ára 1 frt 20 kr. — Pamacscsal együtt 1 frt 50 kr.

„Trixogen" kitünő hajnövesztő szer: erősiti a hajgyökfeket s teljesen megakadályozza a korpaképződést. Ára 1 forint 60 krajczár.

„Nirgitine végétale" hajfestő, fekete és barna. A haj ezen szerrel festve, 6 hétig is megtartja a szinét és teljes lehetetlen a müleges festést a természetes szintől megkülönböztetni. — Ára 3 forint 50 kr.

„Folyékony kaukázusi bajuszpedrő a bajusz növesztésére és épen tartására. — A bajusz felsütés nem szükséges, a nélkül is minden bajusznak a kivánt forma adható. Ára 75 krajczár. 239—20

Egyedüli raktár NAGY-KANIZSÁN:

KREINER GYULA

(Főtér.) divatáru- és pipere üzlete. (Főtér.)

Figyelmeztetés.

A téli idény alkalmával van szerencsém, ***külföldi belföldi finom kelmékkel dúsan felszerelt raktáramat*** *a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani. — Bátorkodom megjegyezni, — hogy nagy sulyt fektetek előirás szerint készitendő papi- és katona-, egyáltalán minden egyenruha készitésére.*

Becses megrendelését kérve, ***pontos*** *és* ***jutányos*** *kiszolgálásról a n. é. közönséget biztositva, — maradtam*

263—3 teljes tisztelettel

KAUFMANN MÓR,

férfiszabó.

Nagy-Kanizsán.

Sürgöny-czim: **Gottschlig Budapest.** **Telefon 57—86.**

Gottschlig Agoston

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő 229 10

BUDAPEST:

Központi iroda: IV. Váczi-utcza 4-dik szám alatt.

Raktárak:

IV. váczi-utca 6. sz. „A Mandarinhoz" a városház-tér mellett.	*VI. Andrássy-ut 23. sz.* „Hong-Cong városához" a kir. opera átellenében.

Kiviteli pincék: X. Kőbánya, fűzér-utcza 9-ik szám alatt.

Kizárólagos bizományi-raktár:

NAGY-KANIZSA és környéke részére

PAUK JAKAB urnál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván teák, Jamaica, Brazíliai- és Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb minőségekben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett.

— *Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.* —

6697 tkv. 894.

Árverési hirdetmény.

A nagykanizsai kir. törvényszék tkvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy özv. Schwarz Zsigmondné orosztonyi lakós végrehajtatónak Tóber Ferencné végrehajtást szenvedő kerecsenyi lakós elleni 58 frt 21 kr. tőke, ennek 1891. évi november hó 11. napjától járó 6% kam., 14 frt, 25 kr. per, 7 frt 10 kr. végrehajtás kérelmi hirdetési dij nélkül, 7 frt 35 kr. jelenlegi ugy itj. Fischer F. n.-kanizsai lakós csatlakozott végrehajtatónak ugyanazon végrehajtást szenvedő elleni 12 frt 50 kr. tőke, ennek 1892. augusztus 1-től járó 6 százalék kamatai, 4 frt 15 kr. perbeli, 2 frt 60 kr. végrehajtás kérelmi. 8 frt 10 kr. toganatositasi, 13 frt 55 kr. árverés megkisérlési 3 frt 40 ingatlan végrehajtás kérelmi s a még felmerülendő költségek erejéig a fent nevezett kir. törvényszékhez tartozó a kerecsenyi 14 sz. tkvben l. 74. hrsz. alatt Tóber Ferencz és Tóber Anna tulajdonámi felvett s 160 frtra becsült ház az 1881. évi 60 tc. 156. § d) pontja alapján egészen, — ugy az ugyanazon tkvben + 705 hrsz. alatt foglalt török csapási szőlőnek Tóber Ferenc végrehajtást szenvedettel illető s 754 frtra becsült fele része

1894. évi december hó 12-ik napján d. e. 10 órakor

Kerecseny község házánál Dr. Schwarz Adolf és Dr. Kreisler József felperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog;

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10 százalékát készpénzben vagy óvádékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt N.-Kanizsán a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságnál 1894. szeptember hó 12-én.

GÓZONY,
kir. tvszéki albiró.

Legbiztosabb óvszer a kolera, h. ymás és egyéb fertőző betegségek ellen!!
Tökéletes fertőtlenités! Teljesen szagtalan!
Önműködő tőzegszóró-closettek.
Belföldi és külföldi szabadalmak
Szobai árnyékszékek mindenféle tetszetős alakban.
Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák stb. részére
Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részvénytársaság
Igazgatóság: Budapest, IV., Városházutca 9. (Harisbeszár.)
Fertőtlenitő és szagtalanitó tőzegpor! Tőzegalom! Mindennemű tőzeggyártmány nagy raktára.
Különlegesség: emberi és városi halladékok ipari- és gazdasági értékesitése. Városfisztitási és elfuvarozási vállalatok szervezése.
Műtrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyitványokkal szivesen szolgál az igazgatóság.
Az orsz. közeg. tan. által többszörösen ajánlva.

2 arany. 13 ezüst érem.
9 disz- és elismerő okmány

Kwizda-féle

Korneuburgi marha-táppor.
lovak, szarvasmarha és juhok számára.
Egész dobozzal 70 kr., — fél dobozzal 35 kr.

40 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tejavitása s a tejelőképesség fokozása céljából.
Fő letét:
Kwizda Ferencz János osztrák cs. és kir. és román kir. udvari szállitó kerületi gyógyszertárában Korneuburgban Bécs mellett.
Tessék a fönnebbi védjegyre ügyelni s a vételnél határozottan kifejezni Kwizda-féleKorneiburgi marha-táppor.
Valódi minőségben gyógyszertárakban és drogistáknál kapható.

Téglaégető-telepek,
agyagáruk, Chamott- és Keramitgyárak
cementégetők,
mészégetők
teljes tervek, égető kemenczék mindennemű szerkezetben, berendezések és gépezetek minden a legujabb jónak bizonyult kivitelben.
Hotop Ernő,
221— agyagiparmérnök.
BUDAPEST, Külső váci-ut 70. | BERLIN, Kurfürstenstrasse 122.
BRÜNN, Olmützergasse 9-ik sz.
Prospectusok és felvilágositások ingyen és bérmentve.

!! URAKNAK !!
Gyengült férfierőnél kiváló szolgálatot tesz a cs. kir. szabadalmazott „galeanvillam-készülék" önhasználatra orvosok által egész Európában melegen ajánlva.
Volta tanár módszere.
Leirás boriték alatt 10 kr. levéljegy beküldése ellen. Kapható: Augenfeld J. elektrotechnikus és cs. kir. szab. tulajdonosánál
76 — BÉCS, I., Schuerstrasse 18. sz. a.

Hirdelmény!

Van szerencsém ezennel a vidék és város tisztelt közönségének tudomására hozni, hogy Nagy-Kanizsán, a villamos üzem berendezésével kapcsolatosan felépitett műmalmomban mindennemü gabonát az ezen vidéken divó vámtételek mellett őrlés végett elfogadok és felkérem a tiszelt közönséget, hogy gabonáit őrlés végett malmomba hozni sziveskedjék.

Az emlitett malmom a legkiválóbb és legczélszerübb szerkezetü gépekkel van felszerelve és ugy a kisebb, — mint a nagyobb mennyiségü gabonákat mérsékelt dijakért vagy részért mindennemü őrlés czéljára a mai naptól fogva elfogadok és malmom terjedelménél fogva azon helyzetben is vagyok, hogy az igényeknek bármely időben gyorsan megfelelhetek és az őrlés végett átvett gabonából a legkiválóbb mennyiségü lisztet szolgáltathatom.

Nagy-Kanizsán, 1894. november hó 23-án.

Nagy-Kanizsai Gőzmalom- és Villamossági Üzem:

FRANZ LAJOS.

WEISS JAKAB

BUTOR

GYÁRI RAKTÁRA.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGY-KANIZSÁN

Blau Pál-féle ház, előbb „Hein"-féle kávéház helyiségében

BUTOR ÜZLETET

nyitottam,

és bátorkodom a nagyérdemü közönséget ezen raktáram megtekintésére meghivni, a mely alkalommal meggyőződhetik arról, hogy raktáram **minden faju és minőségü butorral, a legfinomabb berendezéstől kezdve egyszerü árukig** – dúsan van felszerelve.

Bevásárlásaimat közvetlen a legkiválóbb bécsi műasztalosoknál eszközlöm és ennek következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a legmodernebb izlést kielégithetem, hanem egyuttal **kiváló jót is nyujthatok a legolcsóbb áron**, ugy, hogy nálam bárki is a legmegfelelőbben vásárolhat.

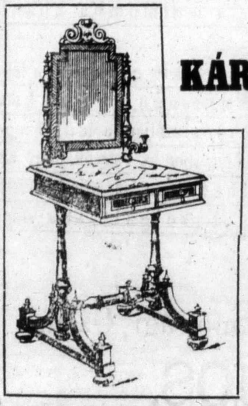

Ezenkivül berendeztem egy műhelyt

KÁRPITOS és DISZITŐ-MUNKÁKRA

és ezen irányban is képes vagyok a legmesszebb menő igényeknek megfelelni.

Mély tisztelettel

WEISS JAKAB.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.

95. szám. Nagy-Kanizsa, 1894. november 29-én. XXIII. évfolyam.

Szerkesztőség: Fő-utca Ollop-féle ház.

Ide intésendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára: 10 krajcár.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár, a „nagy-kanizsai malátagyár és serfőződe r. t.“ *hivatalos közlönye.*

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Kiadóhivatal: Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.)
Félévre 6 korona (3 frt — kr.)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.)

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyiltér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

A magyar közigazgatási reform és a belügyminisztérium.

A belügyi tárca költségelőirányzatának részletes tárgyalásánál hiába ujitották meg a kisérletet, hogy a vita mesterséges elnyujtása által a magyar parlament komoly reformmunkáját zavarják. A kisérlet meg hiusult és jövőre is meg fog hiusulni. Még Apponyi gróf szónoki művészete, melyet utolsó beszédében teljes mértékben ragyogtatott sem volt képes elvitatni a tényleges sikereket, melyeket Hieronymi belügyminiszter a beligazgatás, és különösen a közegészségügy terén, minisztersége óta elért.

A mit a közigazgatáson, annak reformálása előtt egyálalán javitani lehetett, azt megtette a mostani belügyminiszter is. A közigazgatási reformról szóló törvényjavaslat szükséges voltát pedig még Apponyi gróf ellenvetései is bizonyitják. Apponyi gróf hibája és az akkori ellenzéki obstrukciós taktika büne, hogy Szapáry Gyula alatt nem lehetett megválósitani a reformot.

Tökéletes igaza volt tehát a belügyminiszternek, midőn a legélesebb hangnemben tartott ellenzéki koncerttel szemben tántorithatlan nyugalmával és udvariasságával csakis az ellene felhozott érvek tárgyilagos, higgadt cáfolatára szoritkozott Az inszinuációt, mintha a közigazgatási reformmal összefüggő törvényjavaslatok sorrendjét be nem tartotta volna, szintén győztesen megcáfolta Hieronymi belügyminiszter. A sorrend, melyet Wekerle miniszterelnök a mostani minisztérium hivatalba lépésekor igért, pontosan és lelkiismeretesen betartatott. Hieronymi már teljesitette igéretét és beterjesztette a közigazgatási bizottságról szóló törvényjavaslatot és a községekről szóló javaslat most van soron. Apponyi gróf fáradsága kárba vész, midőn alaptalan állitások folytonos ismétlése által mesterséges konfuziót akar előidézni a közvéleményben, állitólag be nem tartott kormányigéretekről. — Ezek az alaptalan állitások már nem találnak hitelre, mert a tények ékesszólása és a kormány munkasikerei cáfolják meg őket. Hieronymi miniszter, igéretéhez képest, a már kész fegyelmi törvényjavaslatot is a parlament elé terjeszti; ép igy a betegápolásról szóló javaslatot is. Ez utóbbi elválaszthatlan a községekről szóló törvényjavaslattól, mert a betegápolási költségek bizonyos fokig községi terhet képeznek. A közvélemény felvilágositására igen hasznos, hogy Hieronymi ismét konstatálta, miszerint a kormány soha sem igérte azt, hogy a választási törvényjavaslatot a közigazgatási reform tárgyalása előtt beterjeszti. Hieronymi miniszter éppen beszédének józan tárgyilagossága és matematikai szabatossága által megakadályozta azt már előre is, hogy Apponyi gróf, mint minden korábbi reformjavaslatnál, a junktim-követelések végtelen lánca által ismét — szerencsére már hatástalanná lett — obstrukciót akaszszon a képviselőház nyakába. Alaposan megcáfolta Hieronymi Apponyinak azt az állitását is, mintha a választási törvényre nézve elvi eltérések léteznének a szabadelvü pártban. A többi miniszteriumban és pártjában a nézetek teljes szolidáritása létezik ugy ebben, mint minden más elvi kérdésben. A többi miniszterek és a szabadelvü párt vezető tagjainak összes korábbi kijelentései megerősitik az egyetértést Hieronymi alábbi nyilatkozatával, melylyel minden párt egyetérthet s egyet is ért.

Ez a nyilatkozat, a mely egy egész programm, azt mondja, hogy a kormánynak első kötelessége, kérlelhetlen szigorral megfenyiteni az állam integritása, alkotmánya és törvényei ellen intézett minden törekvést. A nemzetiségeknek részehajlatlan igazságszolgáltatást kell nyujtani, az állampolgárokat a nemzetiségre való tekintet nélkül jó közigazgatással kell támogatni. De a társadalomnak is teljesitenie kell a

A „ZALA“ tárcája.

Visszapillantások Magyarország szellemi fejlődésére.*)

— A „ZALA“ eredeti tárcája. —

Irta: *Hoffmann Mór.*

VI.

—(VÉGE.)—

A 16. század megforditott képét mutatja 17-ik. Pázmán Péter (1570—1637) rendkivüli tevékenysége, ki 16. életévében protest. hitét a kath.-sal cserélte fel és jezsuita lett, nagy bőkezüsége a felsőbb iskolák felállitásában, miután a papi méltóság legmagasabb fokait érte el — igy a bécsi Pazmaneum (1623), a nagyszombati egyetem (1635); a katholikus egyház iránti nagy buzgalma, melyet irataiban és szónoklataiban a a leglelkesebben védett; fényes szónoki tehetsége, melylyel nagyszámu fourat sikerült neki ismét visszatériteni a kath. egyházhoz: mindez a politikai felforgatás mellett, mely most létesül, a dolgok nagy változását okozza. A vallásos viszálykodások oly polemikus irodalmat teremtenek, mely párját ritkitja.

Mindkét részen a belső meggyőződés erejével küzdenek; okok és ellenokok keményen és nyersen, gyakran szenvedélyes türelmetlenséggel vitetnek a harcba; s habár reform. részről a vitázó iratokban nincs hiánya á szellemnek: Pázmánt e tekintetben el nem érik, ki nagy szellemmel kezeli a magyar prózát, és fényes dialektikával birt, úgy, hogy méltán benne tiszteljük a magyar próza alapitóját.

Az a mély hatás, melyet Pázmán iratai még sokáig hatása után is gyakoroltak, akkor mérhető meg, mikor ezeket az iratokat ma olvassuk s a nyelv meggyőző erejét, — mely kimerithetetlen a népies fordulatokban, csodáljuk.

Igy nincs mit csodálkozni azon, ha a katholicizmus ujra összeszedi magát. Pázmán fellépése és példája nagy hatással volt a kortársakra, uj erőket támasztott, s habár a protestánsok sem voltak tétlenek, az államhatalom üldözései ellen keveset tehettek. Számos iskolájukat bezárják, mások megszünnek, lelkészeiket és tanitóikat üldözik, egyszóval mindent megtesznek, hogy az állam nézete szerint eretnek-egyháznak elterjedését meggátolják, amely azonban már ez időben parancsoló tényező volt, a melylyel számolni kellett.

Erdélyben, ahol a protestantizmus akadálytalanul terjedhetett s elegendő védelmet talált az önálló fejedelmeknél, ennek az egyháznak más szektákkal volt dolga; igy a presbyterianusokkal, az unitáriusokkal és a szombatosokkal, mely utóbbi erős védelmet talált Pécsi Simon erdélyi cancellárnál, a ki azonban sem magát, sem párthivejt nem tudta sok kellemetlenségtől és üldöztetésektől megvédeni.

A török hatalom megtöresére irányuló szakadatlan törekvések végre a kivánt eredményre vezettek. A mint Magyarország a török járom alól felszabadult, s a katholicizmus erősebbnek érezte magát az osztrák kormány védelme alatt, máris kétszeres erővel kezdi meg a reactio tevékenységét. —

Ez időben nagy erőt fejtenek ki a kath. tanintézetek, melyek majdnem kizárólag a jezsuiták kezeiben voltak. A nagyszombati egyetem, mely később Budára tétik át, virágzásnak indul. A kassai (1637) budai (1687) kolozsvári (1698) és nagyváradi (1660) akadémiák élénk tevékenységet fejtenek ki.

Alkalmas tanintézetek hiányában sok protestans ifju is a jezsuiták iskoláit látogatja; kik legalább egy előirt terv szerint oktattak s különben is alkalmas, habár nem mindig helyeselhető eszközökkel: mint szinművek, fényes vizsgákkal a nyilvánosság érdeklődését ébren tartani iparkodtak.

Nehezebb volt a prot. iskolák helyzete.

Amint már emlitettük, a kormány s a kath. papság akadályozta a prot. iskolák felállitását; sőt 1681. évi 26 tc. csak bizonyos helyeken engedte meg az iskolák felállitását. Az akkor fennálló reform. tanintézetek egyik legkiválóbbika volt a még ma is áldásosan működő sárospataki ref. collégium, a mely fennállása idejében sok viszontagságon ment keresztül. Ezt a collégiumot *Perényi* Péter koronaőr alapitotta 1531-ben.

Az iskola, amelyből később a collégium magas

*) *Egy nagyobb munkának bevezető részéből Szerzőnek német eredetijéből fordítva.*

rá háramló feladatokat. Hieronymi e világos és hazafias állásfoglalása a nemzetiségi kérdésben, megfelel a történelmi hagyományoknak és összhangban van az egységes magyar állam mindennapi életének gyakorlati követelményeivel. Annak fundamentumai maradnak mindenkoron: hű ragaszkodás Szent István tiszteletreméltó, ezer éves koronájához és őszintén vallásos szentnek tartása az alkotmánynak, a mely daczára annak hogy történelmi és konzervatív alapon épült fel, mégis a legliberálisabb az európai kontinensen.

Hivatalos rendszabályok a bécsi börzeirodák ellen.

Az intelem, melyet illetékes oldalról nyert értesülések alapján a sajtó a bécsi börzeirodák hazárdjátékai ellen már régóta ismételten közzétett, most nagyobb mértékben fog hatást gyakorolni, minthogy ugy Bécsben, mint más helyeken hivatalos rendszabályokat fognak életbe léptetni, hogy lehető leg megakadályozzák a közönségnek veszélyes tőzsdei játékműveletekre való üzletszerű, ámitáson alapuló csábitását.

Miután a hatósági tekintélylyel felruházott bécsi tőzsdekamara a kormánybiztos részvétele mellett e tárgyban értekezett, ott a tőzsdei szédelgés kicsapongásai ellen első rendszabályképen oly intézkedést léptetnek életbe, amelyet a budapesti tőzsdetanácsnak is tudomásul kell vennie, nehogy a magyar törvények szabadságával ennek az óvrendszabálynak a megkerülésével éljenek vissza. Annál szükségesebb ez, minthogy nem szolid bécsi börzeirodák minden képzelhető erőfeszitést elkövetnek, hogy a jómódu magyar vidéki közönséget a különbözeti üzletekben és merész tőzsdejátékban való veszedelmes részvételre csábitsák.

Ez az első rendszabály abban állt, hogy a bécsi tőzsdekamara az ugynevezett börzeirodák, tulajdonképen azonban hazárdjátékirodák tulajdonosainak, a kik csalásra számitott, kajdászó reclámok és utazó ügynökök által a tapasztalatlan közönséget tőzsdejátékra csábitják, nem ad tőzsdetagsági és belépő jegyet, illetve megvonja azt tőlük.

Bécsben a legparaszabb módon szervezett hazárdjáték annyira elharapódzott e börzeirodák révén, hogy ezek már Magyarország ellen inditanak, sajnálatra méltó sikerrel berohanó hadjáratot, hogy a tapasztalatlan vidéki magyar közönséget a tőzsdejátékra való biztatás által eltéritsék a magyar tőkepénzesek által eddig tántorilhatatlanul követett jó szokástól; a financiális óvatosság és conservativ takarékosságtól.

Magyarországon eddig meghiusultak a különösen bizonyos bécsi börzeirodák által üzletszerűen tenyésztett játékepidémia behozatalára forditott kisérletek az értelmes magyar közönség egészséges érzékén, minthogy szerencsére legjobban szereti pénzét a takarékpérztárakban és kétségtelenül szolid belföldi értékpapirosokban elhelyezni.

A bécsi börzeirodák által a közérdekre nörekvő veszedelemmel gyakorolt helytelenség most azonban rendkivüli méreteket öltött magára és az osztrák határokon tul más országokba lendülettel üzött becsempészésig nagyobbodott. Az intelem tehát a financiális óvatosságra és takarékosságra, melyet magas hivatalos helyről intéztek ismételten a közönséghez, szükség esetén még élesebb és energikusabb kifejezésre is jut. A mily kevéssé lehet e téren bonyolódott törvényhozási kisérletektől rövid idő alatt gyakorlati eredményeket várni, annyira nem szabad másrészt a passzivitásra szoritkozni az iparszerű börzejátéknak a közvélemény által is elitélt oktalan kicsapongásaival szemben.

Első sorban szükséges lesz, hogy az értékpapirkereskedés jogos érdekeinek védelme végett is a hivatalos tekintélylyel és önkormányzati hatáskörünkben elegendő fegyelmi hatalommal felruházott tőzsdekamarák kellő időben alkalmazott erélylyel és a rendelkezésükre álló szakismeret minden eszközével állást foglaljanak a tőzsdejáték veszedelmes kinövéseivel szemben és gyakorlatilag hathatós rendszabályokat létesitsenek. Bizonyos, hogy mindama törekvések, melyek oda irányulnak, hogy a financiális előrelátás és takarékosságnak a közjólétre nélkülözhetetlen elvei fentartassanak és csalárd megkárositások ellen megvédessenek, a kormány részéről mindig jóváhagyással és a fennálló törvényeken belül erélyes támogatással fognak találkozni.

Tökéletes sikert azonban kormánykörökben is csak akkor várnak, ha — mint eddig történt és még imtensivebb módon történhetik, — a fővárosi és az ebben szintén fontos vidéki sajtó tekintélyes és a közönség bizalma folytán, befolyásos közegei szakszerű felvilágositások és óvatosságra és takarékosságra való fáradhatlan intés és figyelmeztetés által a nagyközönséget a tulhajtott spekuláció és a demoralizáló tőzsdejáték fenyegető káraitól óvják.

A sajtónak ez az intő és ellenőrző működése éppen most, a közgazdasági tekintetben oly rendkivül kedvező korszakban és az ezzel elválaszthatatlanul összekötött hajlandósággal szemben, a tulzó spekulációra, felette, sőt nélkülözhetetlenül szükséges. Ha a sajtó teljesiti ezt az intő és ellenőrző feladatát, akkor áldásos működésének hatása olyan lesz, a milyet Európa valamennyi államában gyüjtött tapasztalatok szerint a legnagyobb számban gyártott uj törvények és pénügyőri gyámkodás terméketlen elmélete soha el nem érték és elérni soha képesek nem lesznek.

Tollfuttában.

A modern börtönrendszer humanistái — ha már megfordultak a mi városi rendőrkapitányságunk, helyiségében — bizonyára megdöbbenéssel kérdezhették, hogy hova dutyizza a mi rendőrségünk az arra érdemes delinkvenseket, mikor tulajdonképen maga a kapitányság is dutyiban van!.....

Valóban rendkivüli leleményesség kellett ahhoz: a városház impozáns palotájában megtalálni azt a katakombákra emlékeztető helyet, ahova a városi autonomia mostoha gyermekei: a rendőrséget zárták!

Tenyleg: két szük szobában van elhelyezve városi rendőrségünk. A harmadik helyiség, hol Bay alkapitány fogadja audientián a kezdő, teljesen kiképzett és kiérdemült betörőket, — még néhány éve valóban dutyi volt.

Ebbe a mód nélkül szük helyiségbe zsufolódik azután össze az a becsületes emberekből és akasztófa-virágokból összeverődött publikum, melynek egyrészét a kénytelenség, más részét a brachium vezeti oda. Ebbe a gyakran kiállhatatlanná vált levegőben kell aztán lebegnie kinos vonaglással a rend szellemének.

Vécsey főkapitány illatos cigaretlákkal ügyekezik fertőtleniteni a levegőt.

Farkas alkapitány huszáros elszántsággal szellőzteti és kétségbeesetten kiabál levegő után.

Raffay rendőrbiztos epésen villogó szemekkel fujja el a bajusza alá torlódó fojtó levegőt és csinos makrajával ijesztegeti el a teléje szállongó bacillusokat.

Bay alkapitány az ő külön zárkájában desperatus szemekkel szomjazza a világosságot, és kinos resignacióval dudolgatja magában a »De profundis« bánatos zsolozsmáját.

Ha egyik-egyik ajtó feltárul, csakugy tódul ki az a rettenetes tüdőfojtogató levegő, mely — ahogy dr. Gerő és dr. Rátz városi orvos urak már hivatalosan is constatálták — legtávolabbi rokonságban sem áll az ylang-ylang illattal.

Belátjuk, hogy a purgatoriumi állapotra kárhoztatott rendőrségi tisztviselőknek — különösen borongós téli ködös napokon — határozott joguk volna abban a lelket fojtogató helyiségben öngyilkosságra gondolni, de a remény őket is — mint általában a purgatoriumi lelkeket — élteti, hogy még nekik is is fog fényeskedni a világosság.

---

pártfogók támogatása folytán fejlődött, a 15. század végén az augustiánusok szerzetéé volt.*) A közönséges tantárgyakon kivül a theologia és philozophia is tanittatott, s az intézet nagylelkű pártfogoinak I. *Rákóczy* Györgynek és nejének *Lórántffy* Zsuzsannának sikerült a szemlelető oktatás megalapitóját *Comenius Ámos* Jánost az intézet tanárul megnyerni. *Orbis* Pictusát tudomás szerint Magyarországon dolgozta ki, s csak a műintézetek hiánya miatt nyomatott a könyv 1675-ben Norinbergban. 1671-ben adatott át az intézet a jezsuitáknak, és két tanár a helv. hitv. tanulókkal együtt Gyulafehérvárra (Erdélybe) távozott. Itt ugy a katholikusoknak, mint a reformatusoknak és unitáriusoknak jól látogatott iskoláik voltak, — amelyeken kiváló tanerők is működtek.

Az unitáriusok iskolája már 1579-ben *Báthory* Kristóf által a jezsuiták kezébe került. Szilárdabb volt a reform. helyzete a 16. század közepétől.

Ép oly hirnévre, mint a sárospataki, vergődött a debreceni collegium is, a mely ámbár már a 16. század első felének közepe táján alapittatott, de szerény kezdeményekből csak a 17-ik században jutott kiváló tanerői révén virágzásra, és innen tul jól megérdemelt hirnévnek örvendett. Teljesen jól tagolt szervezetet nyert ez az intézet a 18. században *Maróthy* György kiváló mathematikus fáradozásai folytán, ki éveken át tartó külföldi tanulmányok után erejét a hazai oktatásügynek szentelte.

A mi ugy a jezsuiták vezetése alatt álló magasabb tanintézeteknek, valamint a reform. collegiumoknak belső életét, szellemét illeti, éppen nem volna érdektelen érdektelen egy tekintetet vetni iskolai szervezetükre, oktatási módszerükre iskolai törvényeik céljára, de a tér, amely e bevezetésnek szentelve van, arra vonatkozólag csak keveset enged felemliteni.

A jezsuiták folyton a Ratio studiorum alapján működtek, amely azonban lényegére nézve nagyon hiányos volt. Az egész 17. századon keresztül ugyanazon elvek szerint oktattak, mint előbb, keletkezésüktől fogva. Ennek a Rationak nagy hibája volt, hogy a fősulyt a latin nyelv tanitására helyezte, és ez sem az eredeti classikusok után tanittatott, hanem a jezsuiták által készitett kivonatok után, melyek sokszor nyelvi tekintetben is rosszak és hiányosak voltak. A történelmet és görög nyelvet a jezsuiták iskoláiban e korban és még sokáig nem tanitották; a reáliákat valamint a hazai nyelvet elhanyagolták; a mi különben a többi iskolákról is mondható. Sok biztatásra vették fel tantervükbe a 17. század végén és a 18. század elején a bibliai római történetet tantervükbe.

A nagyszombati egyetemen három fakultás volt: a theologiai, philosofiai és a fakultas linguarum; 1767-tól kezdve a jogi szak is. Theologiai és bölcsészeti téren Aquinói szt. Tamás és Aristoteles voltak a mérvadó tekintélyek. A kassai tanintézetekben a magyar nyelvet is ápolták.

Nem valami jó oktatás lehetett a jezsuitáké. Egészen azonban még sem érthetünk egyet dr. *Kelle* János prágai egyetemi tanárral, ki: »A jezsuita-gymnasiumok Osztrákországban. A mult század kezdetétől a jelenkorig« czimü művében (Prága, XVI. és 276 oldal) nagyon elszomoritó képben mutatja be a jezsuita iskolákat és azokat teljesen elitéli.

Kétségen kivül áll, hogy a kőzönségesen nem igen jól előkészitett tanitók gyakori változása, az ifjuság kiképzésére kedvező nem lehetett, hogy tantervük nagyon korlátolt volt; hogy nemcsak a valóban müvelő hatással biró tantárgyakat, mint a görögöt és történelmet, nem tanitották, hanem a reáliákat is elhanyagolták; hogy a jezsuiták látványos vizsgálatain sok komédiaszerű volt; de mégis tárgyilagosabbnak tartom a korán elhalt paedag. irónak Molnár Aladárnak felfogását, ki töredéknek maradt nagyszabásu müvében*) a jezsuiták tanrendszerét a humanistáktól kölcsönözöttnek mondja.

Valószinüleg itt van ama megjegyzés érintkezési pontja, mikor Kelle azt állitja és sajnálkozását fejezi ki a fölött, hogy a prot. iskolak részben a jezsuiták rendszerének hódoltak s ilyen külsőségeknek valamelyes becset tulajdonitottak.

Az erdélyi oktatásügy önállóan szép virágzásra jutott. A Bethlen Gábor fejedelem bőkezűségéből alapitott gyulafehérvári iskolát már

*) *Dr. Frankl (Fraknói) Vilmos. Hazai és külföldi iskolázás 16. században 146. old.*

*) *A közoktatás története Magyarországon a XVIII. században. Molnár Aladártól. Kiadja a magy. tud. akadémia tört. bizottsága.*

Ott áll a városház udvarán bámulatos egy kedvüséggel az a melléképület, melyben előbb Komlóssy ur hitelesitette a mértékeket. Ezt szánták rendőrségi hivatalos helyiségnek. — Föl is mondták már jó ideje a mértékhitelesitő hivatalnak, hogy majd átalakitják.

Azóta üresen áll. Ott lebeg fölötte irigylésre méltó háboritlansággal az átalakitás terve. Alszik, édesen alszik. Nyugalmas álmát nem háboritja semmi csak néha-néha a patkányok kongressusa.

A csendes épület előtt meg megállnak a purgatóriumban sinlődő rendőrtisztviselők és várják, várják, hogy mikor mozdulnak meg azok a mélyen alvó kövek?

De mikor azok a kövek Nagy-Kanizsán is csak olyan igen érzéketlenek!

Pedig mennyivel szebb volna tőlük, ha valamelyik poetikus, holdas éjszakán szépen maguktól megmozdulnának, és ügyesen kavarogva, torlódva, helyet cserélve, simulva, idomulva, reggelre ott állana az épület, átalakulva a fölötte csendesen álmadó terv szelleme szerint.

Talán meg is tennék ezt azok a hideg kövek. Mert hát néha a hideg kövek is melegebben tudnak érezni, mint a melegvérü emberek.

Ámde a kövek valószinüleg gondolkoznak is. Bizonyára nemcsak megérik, hanem meg is értik a haladás életének lüktetését.

Valószinüleg meghallották, hogy Sopronban uj városházat épitenek, melybe mintaszerü helyiséget terveznek a rendőrség számára is.

Most azok az érező, okos kövek csendes, nesztelen éjszakákon talán elküldik szellemeiket Sopronba: figyelni, hallgatózni, modern terveket tanulmányozni.

Igy lesz az okvetlenül.

És ha még egy ideig békében hagyják azokat a jó, gondos köveket (ami igen való-zinü) egy szép reggelen majd arra ébredünk, hogy ott áll a rendőrségi helyiség a modern igényeknek megfelelően.

Bizzunk hát csak azokban a hideg kő ekben! Talán tudnak azok nemcsak érezni és gondolkozni, hanem tenni is az emberek helyett.

HIREK.

— **Személyi hir.** *Hauschka* A ajos altábornagy a cs. és kir. 14-ik hadosztály parancsnoka Pozsonyban, kedden este Nagy Kanizsára érkezett és szerdán délelőtt házi ezredünk itteni zászlóalja felett szemlét tartván, délutáni vonattal Sopronba utazott.

— **Kinevezés.** A pénzügyiminiszter Pethő Ferenc csacai adóhivatali gyakornokot a sümegi adóhivatalhoz ideiglenes minőségü adótisztté nevezte ki.

— **Athelyezés.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbizott miniszterelnök Gyurcsi Sándor sümegi adótisztet a tapolcai adóhivatalhoz helyezte át.

— **Mulatság.** Az „Első Nagy-Kanizsai Asztaltársaság", mely már oly sok jó mulatságot rendezett, *szombaton* e hó 1-én a „Petőfi"-hez cimzett vendéglő helyiségeiben jótékonycélu zártkörü mulatságot rendez. — Meghivók nem bocsájtattak ki.

— **Temetés.** *Hirschel* Edéné szül. Bichler Szidónia urnő e hó 25-én végbe ment temetésén a gyászoló család iránti részvét impozáns módon nyilvánult. A rendkivüli rossz idjárás daczára óriási közönség jelent meg a háznál. A közönség tömkelegében ott láttuk városunk szinejavát, a városi hatóságot, a kir. törvényszék és ügyészség küldöttségét, testületileg jelent meg a délzalai takarékpénztár, a kereskedelmi és iparbank, a délzalai takarékpénztárral egyesült önsegélyző szövetkezet igazgató választmánya, az izr. hitközség elöljárósága, az izr. hitközség iskoláinak tanári kara, képviselve volt továbbá számos jótékony s közhasznu egyesület. A gyászoló közönség érzelmeit hiven tolmácsolta dr. Neumann főrabbi, midőn kifejté, — hogy azért olyan általános a részvét, mert egy olyan nőért örök pihenőre, ki legszentebb hivatá-ának tartá a közügyek terén buzgón tevékenykedő férjének édes családi otthont teremteni, hogy lankadatlan erővel szolvá hassa a közjót és élete legszebb feladatának, hogy derék fiakat neveljen a hazának. A nagy hatást keltő beszéd utan felhangzott a gyaszenek és a gyászkocsira emeték a ház derek urnőjét, kinek egyszerü koporsója teljes összhangzatban volt életével. Nem diszitette ezt külsőleg más, mint gyászba borult szeretettjének virága s a család régi jó barátjának az Eperjessy családnak koszoruja: az igaz szeretet és az őszinte barátság jelénül. A közönség egy része elkisérte a boldogultat utolsó alomaságig, ho lő id ima és gyaszének utan beárult fele te a sir. A gyászoló családhoz rendkivüli nagy számban érkeztek a részvétnyi a kozatok, részben levélileg, részben táviratilag, — igen sokan pedig személyesen fejezték ki részvetüket. Részvétiratot küldek: a délzalai takarékpénztár ivazgató választmánya, a kereskedelmi és iparbank igazgatósága, a délzalai takarékpénztárral egyesült önsegélyző szövetkezet igazgatósága, a nagykanizsai izr. hitközség elöljárósága, az „Izr Nőegylet", a „Szegenyek táplálóintézete" a kö épkereskedelmi iskola tanestülete, az izr. hitközség irodai személyzete. Részben levélben, részben személyesen kondoléáltak: báró Bibra család (Budapestről), Csertan Karoly alispán, Hertelendy Béla, Hüvös József (Budapestről.) — alsódomborui Hirschler testvérek, — alsó domborui Zalan Lipót János, — Schweiver Marton, (Budapest) erényi Ullmann, budai Goldberger és rusti Rust családok (Budapestről), Müller Károly kir. tanácsos (Budapestről), Hirschel H. S. (Budapestről), Kánoki Bedő Albert (Budapestről), ezenkivül számos helybeli és vidéki személyiség. — Enyhitse a közrészvét a mélyen sujtott család bánatát.

— **Aranymisés kanonok.** Dr. Dobszay Antal prépost, éneklő kanonok, vasárnap 9 órakor tartotta a pécsi székesegyházban aranymiséjét. Az evangelium után hitszónoklatot mondott teljes ornátusban. A nagytudományu kanonok, ki sokáig volt pécs-belvárosi plébános, szeretetreméltó egyéniségeért széles körökben részesülő közszeretetben. A jubilánst 1856 március 10-én pécs-belvárosi plébánossá választották meg: 1859-ben odoni cimzetes préposttá nevezteteti ki; 1870 október 26 an kanonok lett, 1894 április 14-ike óta pedig éneklő kanonok.

— **A Társas-kör Katalin estélye.** Ha közönséges riporteri stilushan akarnánk kezdeni, azzal adnók meg a társaskori estélyről szóló referáda első akkordját, hogy pompásan sikerült Katalin estély volt s a t Ez az estély azonban kedves harmoniájával és familiáris kedélyességével annyira tulemelkedett az ugynevezett „sikerült estélyek" szinvonalán, hogy róla nem elnyütt szólamokkal, hanem elnyütt lábakkal, de fölajzott szivekkel lehet csak beszámolni. A rendezőség gondoskodott róla, hogy a páratlanul kedélyes est emléke még sokáig rezegtesse a szivek hurjait. Fáradozásához nagyban járultak a helyből megjelenteken kivül különösen azok a kedves vidéki családok, kik dacolva zimankós téli idővel s egyéb nehézségekkel, távolból is eljöttek kedvre gyujtani érdeklődésök őszinte melegével a vállalkozásra kész rendezőséget és egy fényes sugárral járulni a lelkek csapongó jókedvének verőtényéhez, melynél fényesebben csak a jelenvolt szépséges szép angyalok szemei ragyogtak ezen a mámorosan futó éjszakán. Ott voltak: Czenger Nándorné, Dauscha Ottóné, Dervarics Imréné (Kiliman.) Dezsényi Elekné (Móricbely) dr. Dezsényi Arpádné (Keszthely) Koller Istvánné (Alsó-Rajk) Makara Ivánné, Mergenthaler Lajosné, Merkly Antalné, Mikoss Gézáné, Misits N.....né, Nagy Valérné, Özv. Nyuly Györgyné, Petrás Miklósné, Plihál Ferencné, Schmidt Frigyesné, Özv. Skublics Sándorné (Zala-Szent Mihály) Tóth Lászlóné, dr. Tuboly Gyuláné, Varga Lajosné, Véber Károlyné, Vécsey Zsigmondné urnők; továbbá: — Demszky Laura, Dervarics Györgyike (Kiliman) Koller Irma (Alsó Rajk) Mikoss Melania, Mikoss Hedvig, Nyuly Gizella, Skublics Emilia Skublics Karolin (Zala-Szent-Mihály) Tóth Kamilla, Tóth Mariska, Varga Gizella, Vécsey Gabriella (Nagy-Becskerek) A négyeseket 20 pár táncolta. A társaság reggel fél 6 órakor oszlott szét.

— **Thea-estély.** A „Casino" idényt megnyitó thea estélyén, mely szombaton tartatott, a kedvezőtlen idő ellenére is elég szép számban jelentek meg a vendégek és aki már egyszer fenn volt a Casino diszes termeiben, az nem is igen kivánkozott el onnét, mert ott sokkal jobb volt az időjárás, mint künn. Amott folyt vidám hangulat közepette a tánc, pezsgő és bor, emitt pedig a hideg havas eső. — Ilyen körülmények közt nem is csudálható, hogy az egész társaság csak a reggeli órakban gondolt a hazameneteire, de — talán — ekkor sem szivesen.

— **Megtámadott adószedő.** Zala-Koppány község birájat a mult napokban, midőn adóvegrehajtást teljesitett a faluban, egy rovott multu községi lakós: Bozzai Imre, kinel a váloztárgyul befoglalt vankosnak kézrendszát követelte tettegesen megtámadta és ütlegelni kezdte. A biró erősebb levén, egészen könnyü sértések árán kiszabadult a támadó körmei közül s az igazságszolgáltatási jelentést tévén, a tettes majd példás büntetésben részesült azért, hogy a biró hatán ütlegek alakjában akarta leolvasni tetemes adóhátralékának összegét és keservesen rá jött arra, hogy ilyetén ad fizetési módozattal a kincstárt kielégiteni akarni nemcsak egy rendezett jogállamban, hanem akár a zulukafferek és hottentottok tartományban is már rég lejárta magát!

— **Koszorut pótló adomanyok.** A „Chevra Kadisa" elöljárósága a következő kimutatast küldebe hozzánk: A folyó hó 23-án elhunyt Hirschel Edéné szül. Bichler Szidónia urnő iránti kegyelet jeléül koszoruk pótlásaul adakoztak: rusti Rust Bernát ur és neje 10 frtot. rusti Rust József ur 5 frtot, rusti Rust Oszkár ur 5 frtot, Bichler Laura urnő (a boldogult édes anyja) 10 frtot, Hirschel H. S. ur 5 frtot, Háry Agost ur és neje 5 forintot, dr. Hary Pál ur 5 frtot, Kohn Adolf ur és neje 5 frtot, Baumgarten Lajos ur és neje 5 frtot, Berger Henrik ur 5 frtot, Hirschel Hedvig és Sári kisasszonyok 5 frtot, Brückler Ilona, Vilma és Emilia kisasszonyok 3 frtot, Fischer Ferenc és ifj. Fischer Ferenc urak 5 frtot, Schwarcz Jakab ur és neje 5 frtot, Fekete József ur 5 frtot, továbbá azonnali kiosztásra Hirschel Ede ur 50 frtot, összesen 133 frt.

— **Névmagyarositás.** Kohn Simon nagykanizsai lakos vezetéknevét Kendére magyarositotta meg.

— **Polgárok tömörülése.** A sümegi polgárok egy része — leginkább kereskedők és iparosok — Bódis Mátyás összehivására értekezetet tartottak f. hó 18-án, a polgári önképzőkörben, hogy megbeszéljék a módozatokat: minő lépések teendők arra nézve, hogy a tervezett igazságszolgáltatási beosztás megejtése esetén a városnak érdekei kellő figyelemben részesüljenek. Az értekezlet elnökül Pozsonyi Józsefet, jegyzőül Bódis Mátyást megválasztván, tüzetes tárgyalás alá vette a kérdést s végül abban állapodott meg, hogy — tekintettel az ügy fontosságára — a kellő lépések megtételére a város képviselő-testületét kérik fel.

---

emlitettük. Derek külföldi tanerők működnek itt, többek közöt a szilézia költői iskola hires feje boberfelei *Opitz Márton*, aki a „Zlathna" cimü tanköltemenyet Erdélyben való tartózkodása alatt irta. Jók voltak a szász iskolák is.

A prot. ifjak nagyobb része tanulmányait Németországban és Hollandiában végezte. s jól elkészülve került haza.

E századok általános képe ritka buzgalom az irodafom terén, a theologiai és világi tudomány terén, mely áthatni kezdi az élet. Nagy lendületet vett a történetirás. Az irodalom ez ágának életre valóságáról nagyszámu krónika és emlékirat.

E századra esik az összehasonlító nyelvtudomány kezdete. Különösen emlitésre méltó, hogy a philozophiai tudomány is képviselőre akad. Az élete virágában elhunyt *Apáczai Cseri János* (kedvencz tanitványa a hires Bisterfeldnek, ki a gyulafehérvári iskolán működött 1625—1660) egy kis encyklopédiát irt magyar nyelven, mely az akkor ismert tudományokat tartalmazá, s 1655-ben jelent meg, ugyanazon esztendőben, melyben Thomasius született, ki 1696-ban kezdé német nyelven előadni a bölcsészetet.

Molnár Aladár joggal állithatja előbb idézett művében: Talán sohasem tettek Magyarországon annyit a müveltségért és oktatásert, mint ezen a tatárok betörése óta legjobban látogatott időben, a török hóditások és belső harcok nyomora közepette.

rá háramló feladatokat. Hieronymi e világos és hazafias állásfoglalása a nemzetiségi kérdésben, megfelel a történelmi hagyományoknak és összhangban van az egységes magyar állam mindennapi életének gyakorlati követelményeivel. Annak fundamentumai maradnak mindenkoron: hű ragaszkodás Szent István tiszteletreméltó, — ezer éves koronájához és őszintén vallásos szentnek tartása az alkotmánynak, a mely daczára annak hogy történelmi és konzervatív alapon épült fel, mégis a legliberálisabb az európai kontinensen.

Hivatalos rendszabályok a bécsi börzeirodák ellen.

Az intelem, melyet illetékes oldalról nyert értesülések alapján a sajtó a bécsi börzeirodák hazárdjátéka ellen már régóta ismételten közzétett, most nagyobb mértékben fog hatást gyakorolni, minthogy ugy Bécsben, mint más helyeken hivatalos rendszabályokat fognak életbe léptetni, hogy lehető leg megakadályozzák a közönségnek veszélyes tőzsdei játékműveletekre való üzletszerű, ámitáson alapuló csábitását.

Miután a hatósági tekintélylyel felruházott bécsi tőzsdekamara a kormánybiztos részvétele mellett e tárgyban értekezett, ott a tőzsdei szédelgés kicsapongásai ellen első rendszabályképen oly intézkedést léptetnek életbe, amelyet a budapesti tőzsdetanácsnak is tudomásul kell vennie, nehogy a magyar törvények szabadságával ennek az óvrendszabálynak a megkerülésével éljenek vissza. Annál szükségesebb ez, minthogy nem szolid bécsi börzeirodák minden képzelhető erőfeszitést elkövetnek, hogy a jómódu magyar vidéki közönséget a különbözeti üzletekben és merész tőzsdejátékban való veszedelmes részvételre csábitsák.

Ez az első rendszabály abban állt, hogy a bécsi tőzsdekamara az ugynevezett börzeirodák, tulajdonkép azonban hazárdjátékirodák tulajdonosainak, a kik csalásra számitott, kajdászó reclámok és utazó ügynökök által a tapasztalatlan közönséget tőzsdejátékra csábitják, nem ad tőzsdetagsági és belépő jegyet, illetve megvonja azt tőlük.

Bécsben a legravaszabb módon szervezett hazárdjáték annyira elharapódzott e börzeirodák révén, hogy ezek már Magyarország ellen inditanak, sajnálatra méltó sikerrel berohanó hadjáratot, hogy a tapasztalatlan vidéki magyar közönséget a tőzsdejátékra való biztatás által eltéritsék a magyar tőkepénzesek által eddig tántorithatatlanul követett jó szokástól: a financiális óvatosság és conservativ takarékosságtól.

Magyarországon eddig meghiusultak a különösen bizonyos bécsi börzeirodák által üzletszerűen tenyésztett játékepidemia behozatalára forditott kisérletek az értelmes magyar közönség egészséges érzékén, minthogy szerencsére legjobban szereti pénzét a takarékpénztárakban és kétségtelenül szolid belföldi értékpapirosokban elhelyezni.

A bécsi börzeirodák által a közérdekre növekvő veszedelemmel gyakorolt helytelenség most azonban rendkivüli méreteket öltött magára és az osztrák határokon tul más országokba lendülettel üzött becsempészésig nagyobbodott. Az intelem tehát a financiális óvatosságra és takarékosságra, melyet magas hivatalos helyről intéztek ismételten a közönséghez, szükség esetén még élesebb és energikusabb kifejezésre is jut. A mily kevéssé lehet e téren bonyolódott törvényhozási kisérletektől rövid idő alatt gyakorlati eredményeket várni, annyira nem szabad másrészt a passziviásra szoritkozni az iparszerű börzejátéknak a közvélemény által is elitélt oktalan kicsapongásaival szemben.

Első sorban szükséges lesz, hogy az értékpapirkereskedés jogos érdekeinek védelme végett is a hivatalos tekintélylyel és önkormányzati hatáskörünkben elegendő fegyelmi hatalommal felruházott tőzsdekamarák kellő időben alkalmazott erélylyel és a rendelkezésükre álló szakismeret minden eszközével állást foglaljanak a tőzsdejáték veszedelmes kinövéseivel szemben és gyakorlatilag hathatós rendszabályokat létesitsenek. Bizonyos, hogy mindama törekvések, melyek oda irányulnak, hogy a financiális előrelátás és takarékosságnak a közjóléte nélkülözhetetlen elvei fentartassanak és csalárd megkárositások ellen megvédessenek, a kormány részéről mindig jóváhagyással és a fennálló törvényeken belül erélyes támogatással fognak találkozni.

Tökéletes sikert azonban kormánykörökben is csak akkor várnak, ha — mint eddig történt és még intensivebb módon történhetik, — a fővárosi és az ebben szintén fontos vidéki sajtó tekintélyes és a közönség bizalma folytán, befolyásos közegei szakszerű felvilágositások és óvatosságra és takarékosságra való fáradhatlan intés és figyelmeztetés által a nagyközönséget a tulhajtott speculáció és a demoralizáló tőzsdejáték fenyegető káraitól óvják.

A sajtónak ez az intő és ellenőrző működése éppen most, a közgazdasági tekintetben oly rendkivül kedvező korszakban és az ezzel elválaszthatatlanul összekötött hajlandósággal szemben, a tulzó spekulációra, felette, sőt nélkülözhetetlenül szükséges. Ha a sajtó teljesiti ezt az intő és ellenőrző feladatát, akkor áldásos működésének hatása olyan lesz, a milyet Europa valamennyi államában gyüjtött tapasztalatok szerint a legnagyobb számban gyártott uj törvények és pénügyőri gyámkodás termékeilen elmélete soha el nem érték és elérni soha képesek nem lesznek.

Tollfuttában.

A modern börtönrendszer humanistái — ha már megfordultak a mi városi rendőrkapitányságunk, helyiségében — bizonyára megdöbbenéssel kérdezhették, hogy hova dugyizza a mi rendőrségünk az arra érdemes delinkvenseket, mikor tulajdonképen maga a kapitányság is dugyiban van!.....

Valóban rendkivüli leleményesség kellett ahhoz: a városház impozáns palotájában megtalálni azt a katakombákra emlékeztető helyet, ahova a városi autonomia mostoha gyermekét: a rendőrséget zárták!

Tenyleg: két szük szobában van elhelyezve városi rendőrségünk. A harmadik helyiség, hol Bay alkapitány fogadja audientián a kezdő, teljesen kiképzett és kiérdemült betőröket, — még néhány éve valóban dugyi volt.

Ebbe a mód nélkül szük helyiségbe zsufolódik azután össze az a becsületes emberekből és akasztófa-virágokból összeverődött publikum, melynek egyrészét a kénytelenség, más részét a brachium vezeti oda. Ebben a gyakran kiállhatatlanná vált levegőben kell aztán lebegnie kinos vonaglással a rend szellemének.

Vécsey főkapitány illatos cigarettákkal ügyekezik fertőtleniteni a levegőt.

Farkas alkapitány huszáros elszántsággal szellőztet és kétségbeesetten kiabál levegő után.

Raffay rendőrbiztos epésen villogó szemekkel fujja el a bajusza alá torlódó fojtó levegőt és csinos makrajával ijesztegeti el a feléje szállongó bacillusokat.

Bay alkapitány az ő külön zárkájában desperatus szemekkel szomjazza a világosságot, és kinos resignacióval dudolgatja magában a »De profundis« bánatos zsoltosmáját.

Ha egyik-egyik ajtó feltárul, csakugy tódul ki az a rettenetes tüdőfojtogató levegő, mely — ahogy dr. Gerö és dr. Rátz városi orvos urak már hivatalosan is constatálták — legtávolabbi rokonságban sem áll az ylang-ylang illattal.

Beláthjuk, hogy a purgatoriumi állapotra kárhoztatott rendőrségi tisztviselőknek — különösen borongós téli ködös napokon — határozott joguk volna abban a lelket fojtogató helyiségben öngyilkosságra gondolni, de a remény őket is — mint általában a purgatoriumi lelkeket — élteti, hogy még nekik is is fog fényeskedni a világosság.

---

pártfogók támogatása folytán fejlődött, a 15. század végén az augustiánusok szerzetéé volt.*) A közönséges tantárgyakon kivül a theologia és philozophia is tanittatott, s az intézet nagylelkű pártfogóinak I. Rákóczy Györgynek és nejének Lorántffy Zsuzsannának sikerült a szemlélető oktatás megalapitóját Comenius Ámos Jánost az intézet tanárául megnyerni. Orbis Pictusát tudomás szerint Magyarországon dolgozta ki, s csak a müintézetek hiánya miatt nyomatott a könyv 1675-ben Norinbergában. 1671-ben adatott át az intézet a jezsuitáknak, és két tanár a helv. hitv. tanulókkal együtt Gyulafehérvárra (Erdélybe) távozott. Itt ugy a katholikusoknak, mint a reformatusoknak és unitáriusoknak jól látogatott iskoláik voltak, — amelyeken kiváló tanerők is működtek.

Az unitáriusok iskolája már 1579-ben Báthory Kristóf által a jezsuiták kezébe került. Szilárdabb volt a reform. helyzete a 16. század közepétől.

Ép oly birnévre, mint a sárospataki, vergődött a debreceni collegium is, a mely ámbár már a 16. század első felének közepe táján alapittatott, de szerény kezdeményekből csak a 17-ik században jutott kiváló tanerői révén virágzásra, és innen tul jól megérdemelt birnévnek örvendett. Teljesen jól tagolt szervezetet nyert ez az intézet a 18. században Maróthy György kiváló mathematikus fáradozásai folytán, ki éveken át tartó külföldi tanulmányok után erejét a hazai oktatásügynek szentelte.

A mi ugy a jezsuiták vezetése alatt álló magasabb tanintézeteknek, valamint a reform. collegiumoknak belső életét, szellemét illeti, éppen nem volna érdektelen érdektelen egy tekintetet vetni iskolai szervezetükre, oktatási módszerükre iskolai törvényeik céljára, de a tér, amely e bevezetésnek szentelve van, arra vonatkozólag csak keveset enged felemliteni.

A jezsuiták folyton a Ratio studiorum alapján működtek, amely azonban lényegére nézve nagyon hiányos volt. Az egész 17. századon keresztül ugyanazon elvek szerint oktattak, mint előbb, keletkezésüktől fogva. Ennek a Rationak nagy hibája volt, hogy a fősulyt a latin nyelv tanitására helyezte, és ez sem az eredeti classikusok után tanittatott, hanem a jezsuiták által készitett kivonatok után, melyek sokszor nyelvi tekintetben is rosszak és hiányosak voltak. A történelmet és görög nyelvet a jezsuiták iskoláiban e korban és még sokáig nem tanitották; a reáliákat valamint a hazai nyelvet elhanyagolták; a mi különben a többi iskolákról is mondható. Sok biztatásra vették fel tantervükbe a 17. század végén és a 18. század elején a bibliai római történetet tantervükbe.

A nagyszombati egyetemen három fakultás volt: a theologiai, philosofiai és a fakultas linguarum; 1767-tól kezdve a jogi szak is. Theologiai és bölcsészeti téren Aquinói szt. Tamás és Aristoteles voltak a mérvadó tekintélyek. A kassai tanintézetekben a magyar nyelvet is ápolták.

Nem valami jó oktatás lehetett a jezsuitáké. Egészen azonban még sem érthetünk egyet dr. Kelle János prágai egyetemi tanárral, ki: »A jezsuita-gymnasiumok Osztrákországban. A mult század kezdetétől a jelenkorig« czimü müvében (Prága, XVI. és 276 oldal) nagyon elszomoritó képben mutatja be a jezsuita iskolákat és azokat teljesen elitéli.

Kétségen kivül áll, hogy a közönségesen nem igen jól előkészitett tanitók gyakori változása, az ifjuság kiképzésére kedvező nem lehetett, hogy tantervük nagyon korlátolt volt; hogy nemcsak a valóban müvelő hatással biró tantárgyakat, mint a görögöt és történelmet, nem tanitották, hanem a reáliákat is elhanyagolták; hogy a jezsuiták látványos vizsgálatain sok komédiaszerű volt; de mégis tárgyilagosabbnak tartom a korán elhalt paedag. irónak Molnár Aladárnak felfogását, ki töredéknek maradt nagyszabásu müvében*) a jezsuiták tanrendszerét a humanistáktól kölcsönözöttnek mondja.

Valószinüleg itt van ama megjegyzés érintkezési pontja, mikor Kelle azt állitja és sajnálkozását fejezi ki a fölött, hogy a prot. iskolak részben a jezsuiták rendszerének hódoltak s ilyen külségeknek valamelyes becset tulajdonitottak.

Az erdélyi oktatásügy önállóan szép virágzásra jutott. A Bethlen Gábor fejedelem bőkezüségéből alapitott gyulafehérvári iskolát már

*) Dr. Frankl (Fraknói) Vilmos. Hazai és külföldi iskolázás 16. században 146. old.

*) A közoktatás története Magyarországon a XVIII. században. Molnár Aladártól. Kiadja a magy. tud. akadémia tört. bizottsága.

Ott áll a városház udvarán bámulatos egykedvüséggel az a melléképület, melyben előbb Komlóssy ur hitelesitette a mértékeket. Ezt szánták rendőrségi hivatalos helyiségnek. — Föl is mondták már jó ideje a mértékhitelesitő hivatalnak, hogy majd átalakitják.

Azóta üresen áll. Ott lebeg fölötte irigylésre méltó háboritlansággal az átalakitás terve. Alszik, édesen alszik. Nyugalmas álmát nem háboritja semmi csak néha-néha a patkányok kongressusa.

A csendes épület előtt meg megállnak a purgatóriumban sinlődő rendőrtisztviselők és várják, várják, hogy mikor mozdulnak meg azok a mélyen alvó kövek?

De mikor azok a kövek Nagy-Kanizsán is csak olyan igen érzéketlenek!

Pedig mennyivel szebb volna tőlük, ha valamelyik poetikus, holdas éjszakán szépen magukról megmozdulnának, és ügyesen kavarogva, torlódva, helyet cserélve, simulva, idomulva, reggelre ott állana az épület, átalakulva a fölötte csendesen álmadó terv szellemé szerint.

Talán meg is tennék ezt azok a hideg kövek. Mert hát néha a hideg kövek is melegebben tudnak érezni, mint a melegvérü emberek.

Ámde a kövek valószinüleg gondolkoznak is. Bizonyára nemcsak megárik, hanem meg is értik a haladás élétének lüktetését.

Valószinüleg meghallották, hogy Sopronban uj városházat épitenek, melybe mintaszerü helyiséget terveznek a rendőrség számára is.

Most azok az érező, okos kövek csendes, nesztelen éjszakákon talán elküldik szellemeiket Sopronba: figyelni, hallgatózni, modern terveket tanulmányozni.

Igy lesz az okvetlenül.

És ha még egy ideig békében hagyják azokat a jó, gondos köveket (ami igen valószinü) egy szép reggelen majd arra ébredünk, hogy ott áll a rendőrségi helyiség a modern igényeknek megfelelően.

Bizunk hát csak azokban a hideg kő ekben! Talán tudnak azok nemcsak érezni és gondolkozni, hanem tenni is az emberek helyett.

HIREK.

— **Személyi hir.** *Hauschka* A ajos altábornagy a cs. és kir. 14-ik hadosztály parancsnoka Pozsonyban, kedden este Nagy Kanizsára érkezett és szerdán délelőtt házi ezredünk itteni zászlóalja teljes szemlét tartván, délutáni vonattal Sopronba utazott.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Pethő Ferenc csacai adóhivatali gyakornokot a sümegi adóhivatalhoz ideiglenes minőségü adótisztté nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbizott miniszterelnök Gyurcsi Sándor sümegi adótisztet a tapolcai adóhivatalhoz helyezte át.

— **Mulatság.** Az „Első Nagy-Kanizsai Asztaltársaság", mely már oly sok jó mulatságot rendezett, *szombaton* e hó 1-én a „Petőfi"-hez cimzett vendéglő helyiségeiben jótékonycélu zártkörü mulatságot rendez. — Meghivók nem bocsájtattak ki.

— **Temetés.** *Hirschel* Edéné szül. Bichler Szidónia urnő e hó 25-én végbe ment temetésén a gyászoló család iránti részvét impozáns módon nyilvánult. A rendkivüli rossz idjárás daczára óriási közönség jelent meg a háznál. A közönség tömkelegében ott láttuk városunk szinejavát, a városi hatóságot, a kir. törvényszék és ügyészség küldöttségét, testületileg jelent meg a délzalai takarékpénztár, a kereskedelmi és iparbank, a délzalai takarékpénztárral egyesült önsegélyző szövetkezet igazgató választmánya, az izr. hitközség előljáróságа, az izr. hitközség iskoláinak tanári kara, képviselve volt továbbá számos jótékony s közhasznu egyesület. A gyászoló közönség érzelmeit hiven tolmácsolta dr. Neumann főrabbi, midőn kifejté, — hogy azért olyan általános a részvét, mert egy olyan nő tért örök pihenőre, ki legszentebb hivatásának tartá a közügyek terén buzgón tevékenykedő férjének édes családi otthont teremteni, hogy lankadatlan erővel szolgálhassa a közjót és élete legszebb feladatának, hogy derék fiakat neveljen a hazának. A nagy hatást keltő beszéd után felhangzott a gyászenek és a gyászkocsira emelték a ház derek urnőjét, kinek egyszerü koporsója teljes összhangzatban volt életével. Nem diszitette azt külsőleg más, mint gyászba borult szeretettjének virága s a család régi jó barátjának az Eperjessy családnak koszorúja: az igaz szeretet és az őszinte barátság jelére. A közönség egy része elkisérte a boldogultat utolsó alomásig, ho lő id ima és gyászének utan bekerült fele te a sir. A gyászoló családhoz rendkivüli nagy számban érkeztek a részvétnyilvánitások, részben levélileg, részben táviratilag, — igen sokan pedig személyesen fejezték ki részvétüket. Részvétiratot küldek: a délzalai takarékpénztár ivazgató választmánya, a kereskedelmi és iparbank igazgatósága, a délzalai takarékpénztárral egyesült önsegélyző szövetkezet igazgatósága, a nagykanizsai izr. hitközség előljáróságа, az „Izr Nőegylet", a „Szegenyek táplálóintézete" a kő épkere-kedelmi iskola tanitestülete, az izr. hitközség irodai személyzete. Részben levelben, részben személyesen kondoleáltak: báró Bibra család (Budapestről), Csernak Károly alispán, Hertelendy Béla, Hüvös József (Budapestről.) — alsódomborui Hirschler testvérek, — alsó domborui Zalán Lipót János, — Schweiger Márton, (Budapest) erényi Ullmann, budai Goldberger és rusti Rust családok (Budapestről), Müller Károly kir. tanácsos (Budapestről), Hirschel H. S. (Budapestről), Kánoki Bedő Alberi (Budapestről), ezenkivül számos helybeli és vidéki személyiség. — Enyhitse a közrészvét a mélyen sujtott család bánatát.

— **Aranymisés kanonok.** Dr. Dobszay Antal prépost, éneklő kanonok, vasárnap 9 órakor tartotta a pécsi székesegyházban aranymiséjét. Az evangelium után hitszónoklatot mondott teljes ornátusban. A nagytudományu kanonok, ki sokáig volt pécs-belvárosi plébános, szeretetreméltó egyéniségéért széles körökben részesüli közszeretetben. A jubilánst 1856 március 10-én pécs-belvárosi plébánossá választották meg; 1859-ben odoni cimzetes prépositta nevezteteti ki; 1870 október 26 an kanonok lett, 1894 április 14-ike óta pedig éneklő kanonok.

— **A Társaskör Katalin estélye.** Ha közönséges riporteri stilushan akarnánk kezdeni, azzal adnók meg a társaskori estélyről szóló referáda első akkordját, hogy pompásan sikerült Katalin estély volt s a t Ez az estély azonban kedves harmoniájával és familiáris kedélyességével annyira fölemelkedett az ugynevezett „sikerült estélyek" szinvonalán, hogy róla nem elnyütt szólamokkal, hanem elnyütt lábakkal, de fölajzott szivekkel lehet csak beszámolni. A rendezőség gondoskodott róla, hogy a páratlanul kedélyes est emléke még sokáig rezegtesse a szivek hurjait. Fáradozásához nagyban járultak a helyből megjelenteken kivül különösen azok a kedves vidéki családok, kik dacolva zimankós téli idővel s egyéb nehézségekkel, távolból is eljöttek kedvre gyujtani érdeklődésök őszinte melegével a vállalkozásra kész rendezőséget és egy fényes sugárral járulni a lelkek csapongó jókedvének verőtényéhöz, melynél fényesebben csak a jelenvolt szépséges szép angyalok szemei ragyogtak esen a mámorosan futó éjszakán. Ott voltak: Czenger Nándorné, Dauscha Ottóné, Dervarics Imréné (Kiliman.) Dezsényi Elekné (Móricbely) dr. Dezsényi Arpádné (Keszthely) Koller Istvánné (Alsó-Rajk) Makara Ivánné, Mergenthaler Lajosné, Merkly Antalné, Mikoss Gézáné, Misits N.....né, Nagy Valérné, Özv. Nyuly Györgyné, Petrás Miklósné, Plihál Ferencné, Schmidt Frigyesné, Özv. Skublics Sándorné (Zala Szent Mihály) Tóth Lászlóné, dr. Tuboly Gyuláné, Varga Lajosné, Véber Károlyné, Vécsey Zsigmondné urnők; továbbá: — Demszky Laura, Dervarics Györgyike (Kiliman) Koller Irma (Alsó Rajk) Mikoss Melania, Mikoss Hedvig, Nyuly Gizella, Skublics Emilia Skublics Karolin (Zala-Szent-Mihály) Tóth Kamilla, Tóth Mariska, Varga Gizella, Vécsey Gabriella (Nagy-Becskerek) A négyeseket 20 pár táncolta. A társaság reggel fél 6 órakor oszlott szét.

— **Thea-estély.** A „Casino" idényt megnyitó thea estélyén, mely szombaton tartatott, a kedvezőtlen idő ellenére is elég szép számban jelentek meg a vendégek és aki már egyszer fenn volt a Casino diszes termeiben, az nem is igen kivánkozott el onnét, mert ott sokkal jobb volt az időjárás, mint künn. Amott folyt vidám hangulat közepette a tánc, pezsgő és bor, emitt pedig a hideg havas eső. — Ilyen körülmények közt nem is csudálható, hogy az egész társaság csak a reggeli órakban gondolt a hazameneteire, de — talán — ekkor sem szivesen.

— **Megtámadott adószedő.** Zala-Koppany község birájat a mult napokban, midőn adóvegrehajtást teljesitett a faluban, egy rovott multu községi lakós: Bozzai Imre, kinél a zálogtárgyul befoglalt vankusnak kézrendadási követelte tettegesen megtámadta és ütlegelni kezdte. A biró erősebb levén, egészen könnyű sértések árán kiszabadult a támadó körmei közül s az igazságszolgáltatói jelentést tévén, a tettes majd példás büntetésben részesüli azért, hogy a biró hatáu ülnek alakjában akarta leolvasni tetemes adóhátralékának összegét és kényszerüen rá jött arra, hogy ilyetén ad fizetési módozattal a kincstárt kielégiteni akarni nemcsak egy rendezett jogállamban, hanem akár a zuluhaffer kés hottentották tartományban is már rég lejárta magát!

— **Koszorut pótló adományok.** A „Chevra Kadisa" előljárósága a következő kimutatást küldte be hozzánk: A folyó hó 23-án elhunyt Hirschel Edéné szül. Bichler Szidonia urnő iránti kegyelet jeléül koszorúk pótlásaul adakoztak: rusti Rust Bernát ur és neje 10 frtot. rusti Rust József ur 5 frtot, rusti Rust Oszkár ur 5 frtot, Bichler Laura urnő (a boldogult édes anyja) 10 frtot, Hirschel H. S. ur 5 frtot, Háry Agost ur és neje 5 forintot, dr. Hary Pál ur 5 frtot, Kohn Adolf ur és neje 5 frtot, Baumgarten Lajos ur és neje 5 frtot, Berger Henrik ur 5 frtot, Hirschel Hedvig és Sári kisasszonyok 5 frtot, Brückler Ilona, Vilma és Emilia kisasszonyok 3 frtot, Fischer Ferenc és ifj. Fischer Ferenc urak 5 frtot, Schwarcz Jakab ur és neje 5 frtot, Fekete József ur 5 frtot, továbbá azonnali kiosztásra Hirschel Ede ur 50 frtot, összesen 133 frt.

— **Névmagyarositás.** Kohn Simon nagykanizsai lakos vezetéknevét Kendére magyarositotta meg.

— **Polgárok tömörülése.** A sümegi polgárok egy része — leginkább kereskedők és iparosok — Bódis Mátyás összehivására értekezetet tartottak f. hó 18-án, a polgári önképzőkörben, hogy megbeszéljék a módozatokat: minő lépések teendők arra nézve, hogy a tervezett igazságszolgáltatási beosztás megejtése esetén a városnak érdekei kellő figyelemben részesüljenek. Az értekezlet elnökül Pozsonyi Józsefet, jegyzőül Bódis Mátyást megválasztván, tüzetes tárgyalás alá vette a kérdést s végül abban állapodott meg, hogy — tekintettel az ügy fontosságára — a kellő lépések megtételére a város képviselő-testületét kérik fel.

---

emlitettük. Derek külföldi tanerők működnek itt, többek közöttt a szilézia költői iskola hires feje boberfelei *Opitz Márton*, aki a „Zlathna" cimü tanköltemenyet Erdélyben való tartózkódása alatt irta. Jók voltak a szász iskolák is.

A prot. ifjak nagyobb része tanulmányait Németországban és Hollandiában végezte. s jól elkészülve került haza.

E századok általános képe ritka buzgalom az irodafom terén, a theologiai és világi tudomány terén, mely áthatni kezdi az élet. Nagy lendületet vett a történetirás. Az irodalom ez ágának életre valóságáról nagyszámu krónika és emlékirat.

E századra esik az összehasonlitó nyelvtudomány kezdete. Különösen emlitésre méltó, hogy a philozophiai tudomány is képviselőre akad. Az élete virágában elhunyt *Apáczai Cseri János* (kedvencz tanitványa a hires Bisterfeldnek, ki a gyulafehérvári iskolán működött 1625—1660) egy kis encyklopédiát irt magyar nyelven, mely az akkor ismert tudományokat tartalmazá, s 1655-ben jelent meg, ugyanazon esztendőben, melyben Thomasius született, ki 1696-ban kezdé német nyelven előadni a bölcsészetet.

Molnár Aladár joggal állithatja előbb idézett művében: Talán sohasem tettek Magyarországon annyit a müveltségért és oktatásért, mint ezen a tatárok betörése óta legjobban látogatott időben, a török hóditások és belső harcok nyomora közepette.

— **Elgázolta a vonat.** Vincze Miklós helybeli váltóőrt, — f. évi november 27-én az éjjeli 1/4 12 órakor érkező pragerhofi személyvonat a helybeli pályaudvarban elgázolta. Élet veszélyesen megsérülve szállitották a városi közkórházba.

— **Furcsa passzió.** Beke György iharosi lakosnak a filoxera-járvány dacára sok bora termett. Beke azonban hiába munkálkodott az Úr szőllőjében, kevés karcost ihatott a 400 akónyi termésből. Összes bortermését kint hagy a az iharos szőllőhegyen lévő fából készült présházban. Ezt tudva, valami „jóakarója", a ki ismerte a hordók elhelyezését, csupa passzióból, egy éjjel keresztü furta a préshász fa-falat s vele együtt a fal mellett fekvő hordók feneket, minek folytán a 400 akó bor szerencsésen elfolyt. Beke György, Bartó József és neje ellen, kikre erős gyanuja van, a csurgói járásbiróságnál megtette a feljelentést s a gyanusitottak ellen a vizsgálat meg is indult, azonban kevés a remény, hogy ellenükben valamit le essen igazolni.

— **Érdekes ügy.** Ilyen cimü, lapunk megelőző számában közzé tett hirünkre vonatkozólag lapunk a szóban forgó közleményben emlitett nő és kijelentette előttünk, — hogy férje a feljelentést a rendőrségnél csakis boszuból tette, s hogy ez nem más, mint alaptalan rágalom, mely onnét ered, hogy férjével már huzamosabb idő óta nem él és ellene a válópert meg is inditotta.

— **Öngyilkossági szándék a börtönben.** Sűmegnek bizonyára leghirhedtebb alakja Turós (Fi) Margit, ez a férfias természetü asszony, aki a magaszőrü, — jómadarak közöti valóságos vezérszerepet játszott. Kalózkodásai közben történt, hogy holmi gabona-félkézkómárságon rajta-kapták, mire a zala-egerszegi börtönnek egyik cellájában ingyen-szállást kapott vagy 3 esztendőcskére. Sehogysem tetszett neki a selyemélet. Sajnálta aranyszabadságát, de még jobban restelte, hogy neki a börtönben, silány asszonyi munkát kelle végezni a cérna és tümüvészet alapos elsajátitására. Megunta a cérnát, megunta a tűt, megunta — az életét. Fogott egy csomó varrócérnát, jó erősen összesodorta s f. hó 18-án bucsut véve a világtól, a cella kilincsére kötötte magát. A z-ineg belevágódott nyakába s ez fájt; azután meg egyszerre oly szépnek tünt fel előtte a magányos cella, csábitónak az élet s Turós (Fi) Margit elkezdett erősen hánykolódni. A szomszéd asszonyok észrevették, hogy oda át baj van, kiáltoztak, dörömböltek, mig az őr figyelmes lett. Ez hamarosan felnyitja celláját s levágja a félig holt asszonyt s neki fognak az élesztés kisérletének, ami szerencsé-en sikerült is. Margit ujra életre támadt s már most három napi ádventi böjtöt tart, azért a nemes cselekedeteért, hogy a másvilágra akarta magát átexpediálni.

— **Fogunk-e repülni?** Wellner brünni tanár minap a bécsi mérnök- és épitész-egyletben felolvasást tartott, melyben kifejtette, hogy igenis alapos reményünk lehet a repülőgép mielőbbi feltalálására. A repülőgép, melynek megalkotásán most dolgozik, 4·77 méter hosszu s 3 méter széles lesz, 4, összesen 12 négyszögméter területü vitorlával ellátva. A gép tervei szerint eleinte csak 15—20 méter sebességgel fog haladni s csak 40—72 kiló terhet fog elbirni. A gép hajtására benzin-motort szándékozik használni.

— **Vadászszerencse.** A legutóbbi vadászatok egyike után a kávéházban ilyen párbeszéd folyt: — Nos, hogy sikerü t a vadászat?

— Pompásan. X.-nek nagyszerü szerencséje volt.

— Hogyhogy? Sok vadat lőtt?

— Dehogy, kétazer süvitett a golyója a fülem mellett és még sem talált.

IRODALOM.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál: Fischel Fülöp könyvkereskedésében megrendelhetők:

— **„Az átöröklés próblemája"** *cimen Kozáry Gyula, pécsi szemináriumi tanártól egy negyedfél nagy ivre terjedő füzet jelent meg, mely a szerzőnek az átöröklés kérdésével szemben több forrásból folytatott tanulmányát igen ügyesen és mások által is tanulsággal élvezhető módon összegezi. A tartalmas füzet ára: 50 kr. s megrendelhető a fent mlitett könyvkereskedő cég által. — A derék munka zárószavát mai számunk „Csarnok" rovatában — némi kihagyással — mutatóul közöljük.*

— **„Közgazdasági Tanulmány"** *jelent meg Bernát István szakirótól: „A buza ára, az ár csökkenés igazi oka, az orvoslás módja" cimen, mely a cimben jelzett kérdésekkel igen behatóan foglalkozik s a gazdaközönségnek és kereskedőinknek mélegen ajánlhatjuk. Ára: 30 kr. Megjegyegyezzük, hogy a „Hazánk" cimü budapesti napilap nov. 10-iki számában is megjelent már.*

CSARNOK

Az átöröklés és az emberiség haladása.*)

A népek és a civilizáció történelme sem folytonos és szakadatlan haladást, sem hanyatlást nem tanusit. Óriási müvelődések enyésztek el: gondoljunk csak a nagy katonai államokra, milyenek voltak Spárta, Róma, India, Peru, Mexikó, Perzsia, Egyptom; Afrika és Amerika vad népei hanyatlottak, mig Afrika, Észak-India és Észak-Amerika barbár népei a müveltség és polgárosodás ugyanazon fokán állanak ma is, amelyen az e'ső utazók leirásai óta ismerjük. India és Khina polgárosult népei, melyek müvészettel, kifejlődött iparral és irodalommal birtak, már évezredek óta, már a történelmi idő egész folyamán keresztül mozdulatlanul, bizonyos nyegle tétlenség s közönyös tespedésben sinylenek.

Az öröklés törvényét sem föltétlenül hasznosnak, sem föltétlenül károsnak nem lehet mondani. A törvényhozások a vérrokonok összekelésének jogi szabályozásában abból indultak ki, hogy a vérrokonsági kötelékekből származó nemzedék satnyul. Niebuhr ebből magyarázza ki az arisztokrata családok decadencát és gyengülését. Esquirol, Spurzheim és ujabb irók ebből magyarázzák az elmebetegségek, süket-némák nagy számát Európa high-life köreiben. Alig van betegségnem, melyet ne az átörökléséből származtatnának. Mások száz és száz esetet emlitenek, hol a vérrokonok házassága minden károsodas nélkül történt. Batz és Bréhat kisebb francia szigeteket emlitenek, ahol számtalan vérbeli házasság fordul elő és a szigeteket mégis egészséges életerős faj lakja. Dr. Surbledek is az a véleménye, hogy a vérrokonsági kötelékek önmagukban sem elcsenevészedést, sem elgyengülést nem okoznak a családban és a fajban. A vérrokonok házasságáról eltérő vélemények statisztikáját összeállitotta Mantegezza már emlitett munkájában.

De Ranse a kérdés alapos tanulmányozója kutatásainak eredményeit a következőkben foglalja össze:

1. A statisztika adatai a legnagyobb valószinüséggel azt tanusitják, hogy a rokonok házasságából nem származik nagyobb számu gyenge beteges gyermek, mint más házasságokból.

2. A vérrokonság csak az öröklés révén hat, melynek befolyását növeli.

3. Mindenki elismeri azt a parancsoló követelményt, hogy öröklött betegségekben sinlődő családokban tiltva legyen a rokonok közt a házasság.

4. Sőt egészséges családoknál is egy-némely fiziologiai hajlam tulengővé, betegségre való hajlandósággá változik át, tanácsos ezen kötéseket nem erőszakolni. Darwin György statisztikai adatainak tanulmányozása után az a véleménye, hogy a kérdést nem meri eldönteni.

Általános örökléssi törvények szerint sikeres származáshoz sem nagy egyenlőség, sem erős egyenlőtlenség nem kivánatos. A növényeknél kettős termékenyités a szabály, az egyszerü a kivétel. Az állattenyésztők megegyeznek abban, hogy a hosszu időn át folytatott vérfertőzés a faji finomitja, de gyengiti és termékenlenné teszi, tehát idővel egészen eltörli.

Mántegazza statisztikai adatait maga kritizálja. 512 vérrokon-hazasságot figyelt meg és gyüjtött s arra az eredményre jutott, hogy aki vérrokonát veszi házastársul, 80% valószinüséggel kedvezőtlen eredményt varhat. De ezen statisztikai adatok nem tükrözik vissza hiven az emberi társadalom képét, mivel véletlenül választott tények. Az orvosok és törvényhozók tulnyomó része abban a meggyőződésben van, hogy káros, de olyan családokat nem figyelnek meg, ahol erőteljes és kifogástalan ivadékok származtak. Egyéb körülményeket egészen el szoktak mellőzni, t. i. azokat, mikor a betegségeket elhanyagolják és minden kedvezőtlen eredményt egyoldalulag a vérrokonságnak tulajdonitanak. Annyi azonban előtte mégis bizonyosnak látszik, hogy a vérrokonok házassága inkább káros, mint előnyös, de annyit nem mer a priori állitani, hogy a rokon házastársaktól származott ivadék önmagában korcsszülött volna. Vagyis nem mondható, hogy a rokonok házassága minden öröklés törvényétől független és a származásra kedvezőtlen tény volna. Vagyis: a vérrokonság az öröklött betegségek aetologiájában uj elemet nem képez, pusztán a beteges öröklés tényez.

Mindez azt látszik bizonyitani, amit Ribot és vele együtt mi is elfogadunk, hogy az öröklés egymagában kizárólag sem föltétlenül jótékony sem káros. Az átöröklés káros volta rendesen beteg vérrokonok házasságából származnak. Ha mégis legtöbb esetben az átöröklés káros, az onnan ered, mert gyakori a betegek házassága és mivel a fizikai és erkölcsi egészség egyensulya igen könnyen megzavarodik.

Az élettani átöröklés folytán a betegségek is átöröklődnek és tökéletes elfajulást hozhatnak létre. De a tapasztalatok szerint atavizmus is előfordul és a beteges örökségek is gyengülnek és elenyésznek. Ez a természetnek fejlődése, melyen a mesterséges kiválasztás által szegezett és megszilárditott tulajdonságok nem változtatnak. A szellemi tehetségek is átöröklődnek az utónemzedékekre, végre elcsenevészednek és elvesznek. Az orvostudomány tapasztalatai szerint az értelmi képességek átöröklése négy vagy öt nemzedékben keresztül is alig tart. Az átöröklött tulajdonságuk, hajlamok kifejlesztése függ a közegtől, az utódok szabadságától, és ezek visszahatása nagyban módositja és változtatja. A müvészeti átöröklést illetőleg az utód rendszerint a hajlamokat, az eszközöket és a külső módszert örökli, de nem magát a müvészetet, az ihletettséget, az invenciót.

Az egyéni élet typusa az emberiség életének. A társadalom élete az egyének életének összesége, A közvéleménynek, intézményeknek, az előző nemzedékek munkájának kultur- és szeretetmüveinek és politikai intézményeinek van a jelen és jövendő emberiségre kétségbevonhatatlan hatása, de azért az evolució sem az észszerü elveknek szigoru következménye, sem a tapasztalat tanusága nem lévén, nem képez törvényt, legalább is nem abban az alakban, melyben hirdetői terjesztik. Van haladás, van fejlődés; de ez a haladás és fejlődés nem föltétlen, nem bir a természettörvény általánosságával és szigorusságával.

Sem a vallás, sem a tudomány, sem az ipar, sem a müvészet, sem a gondolatok és eszmék világa nem mutatja a törvény végzetszerüségét sem Conte, sem Spencer, sem Guyau, Frederik, Jász Géza értelmeben. Még ha az emberiség haladása, fejlődése tény is, a posteriori elvont tapasztalati törvény, mely nem bir okozatiságjelleggel, nem bir szükségszerüséggel.

Mit tanulmányunk végcéljául kitüztünk, azt iparkodtunk is elérni. Meggyőződhettünk, hogy a modern kutatások szépen beleilleszkednek a régi Iskola hagyományai közé, sőt ezen alapon megmagyarázható a természetük, letolyásuk. Az átöröklés biologiájában tett modern kutatások megerősitik, megszilárdiják az Iskola lélektani elméletét, mely a materializmus, fiziologiai lélektan és spiritizmus végletei között középállást foglal el. Nem tagadja el az anyagnak hatását nem tulozza a lélek működését, alapul véve a test és lélek állományi konkrét egységét.

*) *Mutatvány Kozáry Gyulának „Az átöröklés problémája" cimü munkájából.*

Szerkesztői üzenet.

„Szilaj Bandi" *Ezzel is csak ott vagyunk, ahol a mádi polgártárs. Önnek elég ügyes tolla van, de az inventio hiányzik önben a megkapóbb részletek megérzéséhez. Igy azután lényegtelen mozzanatokat nyujt hosszura. Nagyobb igazsággal kell megrajzolni az életet. Tessék erre nézve néhány mintadolgozatot gondosan áttanulmányozni.*

Zala Koppány, *Nagyon sajnáljuk, de óhajának nem tehetünk eleget. Dolgozatait szivesen látjuk és melegen köszönjük, de ez idő szerint ennél többet a legjobb akarat mellett sem tehetünk. Az igazolvány*

iránt intézkedni fogunk. Egyébiránt arra, már is mert hirlapirónak — minő ön is — szükség ugy sincs, ha csak esetleg külföldre nem megy.

Nefelejts. *Az érintett tárca cime a kéziratban is ugy volt, ahogy lapunkban megjelent.*

Felelős szerkesztő:
Dr. LŐKE EMIL.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

HIRDETÉSEK.

Hirdetések felvétetnek **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

„Venus créme" bőr-konzerváló szer. Kitünő, teljesen ártalmatlan cosmeticum, kiváltképen hasznos a bőr zsirfénye és érdessége ellen; a bőrt vakitó fehérré varázsolja, a ráncok és redők képződését megakadályozza és megóvja az arczszin fiatalos frisseségét. A „Venus créme" nem tartalmaz semmi zsirnemü anyagot, azért soha nem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom nélkül alkalmazható. A t. közönséget saját érdekében kérjük, hogy az itt levő védjegyre szigoruan figyeljen. — Ára 2 forint

„Eugenia" folyópép mirtus-virágokból, az virágzó, üde arc-szin állandó megőrzésére. Ugy az arcznak és nyaknak mint kézuek és karoknak gyönyörü lágyságot és márvány szerü tisztaságot kölcsönöz; a bőr minden érdességét és foltosságát megszünteti. — Ára 2 forint.

„Eugenie" vörös folyékony arcrenkenőcs teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arczuak és füleknek szép természetes rózsaszint kölcsönöz: villamos fény mellett is természetes szinben tünik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön. — Ára 1 forint 50 krajczár.

„Eugenie hintőpor." fehér-, rózsaszin- és créme-szinben, tartósan és észrevétlenül tapad s a bőrnek természetes lágyságot kölcsönöz. — Ára 1 frt 20 kr. — Pamacsosa együtt 1 frt 50 kr.

„Trixogen" kitünő hajnövesztő szer: erősiti a hajgyökereket s teljesen megakadályozza a korpaképződést. Ára 1 forint 60 krajczár.

„Nirgitine végétale" hajfestő, fekete és barna. A haj ezen szerrel festve, 6 hétig is megtartja a szinét és teljes lehetetlen a müleges festést a természetes szintől megkülönböztetni. — Ára 3 forint 50 kr.

„Folyékony kaukázusi bajuszpedrő a bajusz növesztésére és épen tartására. — A bajusz felsütés nem szükséges, a nélkül is minden bajusznak a kivánt forma adható. Ára 75 krajczár. 289—20

Egyedüli raktár NAGY-KANIZSÁN:
KREINER GYULA
(Főtér.) divatáru- és pipere üzlete. (Főtér.)

PSERHOFER J.-féle
gyógyszertár
BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. A.
12— **„zum goldenen Reichsapfel."** 489

Vértisztitó labdacsok, ezelőtt **általános labdacsok** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. Évtizedek óta ezen labdacsok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsok háziszerül ajánitatnak és ajánltattak minden oly bajoknál melyek a rosz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértolulások aranyér, béltétlenség s hasonló bete ségeknél. Vértisztitó tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztitó labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák, s ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálairatból, melyet e labdacsok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat emlitünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 3-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Légy oly szives és küldjön nékem ismét 15 tekercset az ön fölülmulhatlan vértisztitó labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez utón is a legmélyebb köszönetemet labdacsai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferenczné, Köln, Lindenthal.

Hrache, Flödnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes Úr!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megirom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is tökéletesen ki fognak gyógyitani, a miut már másoknak is egészségük visszanyerésére segitségül szolgáltak. Kuffecz Teréz.

Bécs-Újhely, 1887. nov. 9-én.

Mélyen tisztelt Úr!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynénem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlen egy dobozt kapott Ön kitünő vértisztitó labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Göhl mellett, 18[illegible], márcz. 27-én.

Tekintetes Ur!

Alulirott ismételten kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulasztathatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsok értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyilik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatom tetszésszerinti használására Önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignácz.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 18[illegible]4 okt. 8 án

T. Ur!

Felkérem, misszerint az Ön vértisztitó labdacsaiból 1 csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsainak köszönhetem, hogy egy gyomorbajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsok nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztitó labdacsok csakis a **Pserhofer J.-féle, az „arany birodalmi almához" czimzett gyógyszertárban, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a.** készittetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsot tartalmazó dobozt ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentetlen utánvétel küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előlbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt; 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr. 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 10 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztitó labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasitása a Pserhofer J. névaláirásával fekete szinben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással piros szinben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csúzos bajok, n. m. gerincz ágy-hántalom, tagszaggatás ischias, migraine idegös fogfájás, tőfájás, fülszaggatás stb. stb. ellen 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-féle Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállitott nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz Steudel tanárról. Ütés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, sebes- vagy gyulladt-meli vagy más ily bajoknál mint kitünő szer lőn kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-féle Sok év óta a fagyos tagokra mindenütt sobre, mint legjobb szer elismerve. Egy kocsággal 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Útifűnedv, egy általánosan ismert kitünő házszer hurut rekedtség, gorcsos köhögés stb. ellen. 1 üvegecske ára 50 krajc. 2 üveg bérmentve 1 frt 50 krajczár.

Élet-esszenczia (pragai csöppök), megrontott gyomor, rosz emésztés és mindennemü altesti bajok ellen kitünő háziszer. 1 üvegecske 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Általános tisztitó só Hallrich A. W. féle. Kitünő háziszer a rosz emésztés minden következményei, n. m. fejfájás, szédülés gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalzsam, Egy üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Go yva-balzsam, kitünő szer golyva ellen Egy üveg 40 krajczár bérmentes küldéssel 65 kr.

Helsó vagy egés ség só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. Egy csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készitményeken kivül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerezztetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

Taussig Gottlieb
finom illatszeki szappan és illatszergyáros.
Főraktár: BÉCS, I., Wollzeile 3.

KLYTHIA ZSIR HAJPOR

a bőr szépitésére és finomitására,
legelőkelőbb illatszéki, bál és társalgó hajpor,
— fehér, rózsaszin. és sárga —
— vegyileg analyzált és ajánlva **Dr. Pohl J. J.** cs. kir. tanár által **Bécsben.** —

325 **Elismerő levelek** következő urnőktől:
Wolter Sarolta, cs. kir. udv. szinésznő Bécs.
Beeth Lola, cs. kir. udv. opera énekesnő Bécs.
Schläger Antonia, cs. kir. opera énekesnő Bécs.
Pálmay Ilka, szinésznő a cs. kir. szab. szinháznál Bécsben.
Odilon Helena, szinésznő a német népszinháznál Bécsben.
van Dyck Ernő cs. kir. udv. opera énekes Bécsben, stb.

Egy doboz ára **1** *frt* **20** *kr.,*

— Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik. —

Kapható a legtöbb illatszer-, gyógyszer kereskedésben és gyógyszertárban.

Hirdetmény!

Van szerencsém ezennel a vidék és város tisztelt közönségének tudomására hozni, hogy Nagy-Kanizsán, a villamos üzem berendezésével kapcsolatosan felépitett műmalmomban mindennemü gabonát az ezen vidéken divó vámtételek mellett őrlés végett elfogadok és felkérem a tiszelt közönséget, hogy gabonáit őrlés végett malmomba hozni sziveskedjék.

Az emlitett malmom a legkiválóbb és legczélszerübb szerkezetü gépekkel van felszerelve és ugy a kisebb, — mint a nagyobb mennyiségü gabonákat mérsékelt dijakért vagy részért mindennemü őrlés czéljára a mai naptól fogva elfogadok és malmom terjedelménél fogva azon helyzetben is vagyok, hogy az igényeknek bármely időben gyorsan megfelelhetek és az őrlés végett átvett gabonából a legkiválóbb mennyiségü lisztet szolgáltathatom.

Nagy-Kanizsán, 1894. november hó 23-án.

Nagy-Kanizsai Gőzmalom- és Villamossági Üzem:

FRANZ LAJOS.

MEGHIVÁS!

A n.-kanizsai malátagyár és serfőzöde részvény-társ.-nak

1894. évi deczember hó 8-án d. e. 9½ órakor

a nagy-kanizsai kereskedelmi s iparbank helyiségeiben tartandó

második rendes közgyülésére

t. részvényes urakat tisztelettel meghivja, oly figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 13. §-a értelmében: aki szavazati jogával élni kiván, tartozik részvényeit szelvényeivel együtt három nappal a közgyülés előtt a nagykanizsa kereskedelmi s iparbank pénztáránál téritvény mellett letenni.

Nagy-Kanizsa, 1894. évi november 23-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Tárgy:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Mérleg előterjesztése.
4. Alapszabályok módositása.
5. Hivatalos közlöny kijelölése.
6. Az alapszabályok 20. §-a értelmében sorshuzás folytán kilépett; Bogenrieder József, Hirschel Ede, Koller István és Rapoch Gyula igazgatósági tagok helyett három évre ujabbak megválasztása vagy ezek ujbóli választása.
7. Öt felügyelő-bizottsági tag egy évre megválasztása.

Kivonat az alapszabályok 9. §-ából: A közgyülésen egy szavazatra csak öt részvény ad jogot annak, kinek nevére a részvények a társaság könyveiben legalább egy hó óta a közgyülést megelőzöleg be vannak jegyezve. Minden további öt részvény egy szavazatra jogosit egész 50 részvényig; ötvenen felül csak minden 10 részvény jogosit egy további szavazatra, de 20-nál több szavazat egy személyben nem összpontosulhat, bármennyi lenne is részvényeinek száma.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1894.